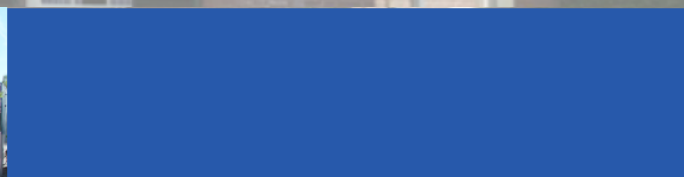

Gemeente **Heerde**

2021 Programmabegroting

→ www.heerde.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Voorwoord	6
Kaders	8
Dekkingsplan	12
1. Bestuur	15
Collegeprogramma Bestuur	16
Bestuur	29
Veiligheid	30
BBV-indicatoren programma Bestuur	32
2. Bedrijfsvoering	33
Collegeprogramma Bedrijfsvoering	34
Financiën	45
Uitvoering Grondbeleid	46
Burgerzaken	48
Basisregistratie	49
Streekarchivariaat	50
3. (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen	51
Collegeprogramma (openbare) ruimte, ondernemen en wonen	52
Duurzaamheid	82
Economie	83
Toerisme	84
Bouwen en wonen	85
Ruimtelijke ontwikkeling	87
Accommodaties	88
Beheer en Onderhoud	90
Bosbeheer	94
BBV-Indicatoren programma Ruimte, wonen en ondernemen	96
4. Sociaal maatschappelijk	98
Collegeprogramma Samenleving	99
Preventie	115
Onderwijs en Educatie	116
Onderwijshuisvesting	117
Kunst, cultuur en media	119
Sport	120
Accommodaties SMV	121
Informatie en toegang sociaal domein	123

Aanpak 0-100+	124
Jeugdhulp individuele voorzieningen	126
Jeugdhulp overige voorzieningen	127
Inkomen	129
Participatie en Werk.....	131
Wmo maatwerkvoorzieningen	132
Wmo algemene voorzieningen.....	134
BBV-indicatoren programma Sociaal maatschappelijk	136
Overzicht overhead.....	140
Algemene dekkingsmiddelen	144
Onvoorzien	148
Overzicht programmaplan	149
Paragrafen.....	154
Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.....	155
Paragraaf Grondbeleid.....	167
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	173
Paragraaf Verbonden partijen.....	175
Paragraaf Lokale heffingen	179
Paragraaf Financiering.....	183
Paragraaf Bedrijfsvoering	187
Begrotingsparagraaf	192
Bijlagen programmabegroting	195
Bijlagen	196

Voorwoord

2021 wordt een onzeker jaar. Niemand weet wat de effecten zijn van Corona op onze gezondheid en op onze economie. Niemand weet hoe lang de tweede golf gaat duren en of er spoedig een vaccin gaat komen. Onze gemeente is in de eerste golf extreem getroffen en hoe we straks terugkijken op de tweede golf is nog niet te zeggen. Corona trekt een spoor door onze samenleving. Ook voor onze organisatie is het een intensieve periode. Naast het normale werk, wordt een enorme inzet gepleegd om Corona te bestrijden. Daarbij wordt noodgedwongen veel van ons werk vanuit huis gedaan, wat iets doet met het teamgevoel van onze medewerkers. Ook voor uw Raad en ons College is het ongemakkelijk om met elkaar slechts digitaal in debat te kunnen. Net als u missen wij de normale ontmoeting en uitwisseling! Laten we hopen en bidden dat onze gemeente ernstiger leed bespaard blijft.

Tegen deze achtergrond presenteren wij de Programmabegroting 2021; al weer de derde begroting van deze raadsperiode. De kaders voor deze begroting heeft uw Raad vastgelegd in de Perspectiefnota 2021-2024. Die kaders hebben wij zorgvuldig ingevuld. In het debat over de Perspectiefnota 2021-2023 hebben wij met uw Raad afgesproken, dat wij de Programmabegroting 2021 sluitend zouden presenteren en de te verwachten ruimte zouden reserveren voor een viertal centrale opgaven waaraan wij werken, te weten: het centrum van Heerde, het centrum van Wapenveld, het loket 0-100 en het huisvestingsplan van onze onderwijsgebouwen. Ook zouden wij de uitdaging aangaan de structurele bezuiniging op cultuur (Cultuurplein en Bibliotheek) terug te draaien en een betere financiële oplossing presenteren voor Schoon en Leefbaar huis. De Meicirculaire viel voor onze gemeente positief uit.

Tegelijk past ook voorzichtigheid omdat we nog geen zekerheid hebben over de vergoeding voor jeugd, ombuigingen duurzaam willen borgen, geen helderheid hebben over de herverdeling van het gemeentefonds en geen zekerheid hebben over de volledige vergoeding van de door ons gemaakte kosten inzake Corona.

We menen erin geslaagd te zijn u een Programmabegroting aan te bieden die rekening houdt met onze ambities en tegelijk niet weg kijkt voor de risico's.

Ondertussen zijn wij volop betrokken bij het Investeringsprogramma van de Kop van de Veluwe, waarin 5 gemeenten, de provincie, de ondernemers en het onderwijs mee doen. Concrete projecten op het gebied van o.a. wonen, energietransitie, circulariteit, klimaatadaptatie, human capital, toekomstbestendige bedrijventerreinen worden hier opgepakt in de Regio Zwolle. Ook verkennen wij (on)mogelijkheden van samenwerking in onze bedrijfsvoering om onze samenwerking sterker te maken en onze kwetsbaarheid te verkleinen. Ook breder binnen CleanTech-verband, de Veluwe-samenwerking en de Regio Zwolle leveren wij onze bijdrage ten gunste van onze gemeente.

Van ons College bent u gewend dat wij samen duurzaam verbinden. Dat is onze herkenningsmelodie. In ons doen en laten werken wij samen met al die partijen die onze gemeente en onze regio rijk zijn. Soms als initiator, soms als facilitator, soms kader stellend, soms handhavend, soms ruimte biedend, altijd met het oog op het versterken van onze gemeente in al zijn facetten.

De opzet van deze begroting is gelijk aan die van vorig jaar en daarbij opgezet volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording. Daarmee heeft uw Raad een prima sturingsinstrument in handen.

Wij spreken de wens uit dat alle voorgenomen maatregelen in deze begroting bijdragen tot versterking van onze Heerder samenleving en onze lokale economie.

Hartelijk dank aan allen die een bijdrage leverden aan het tot stand komen van deze begroting.

Wij wensen u veel leesplezier en zien uit naar een plezierig en constructief debat met uw Raad over deze Programmabegroting.

Namens het College van BenW,
Wolbert Meijer
Wethouder Financiën

Kaders

Financiële Kaders

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is opgenomen staat dat de raad een programmabegroting op moet stellen die bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting. De beleidsbegroting bevat tenminste het programmaplan en de verplichte paragrafen. Het programmaplan bestaat uit door de raad gedefinieerde programma's.

Programma's zijn een samenhangende verzameling van producten en activiteiten, die gericht zijn op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke doelen en effecten. In het kader van de nieuwe BBV-richtlijnen zijn hieraan prestatie-indicatoren gekoppeld (bron [waarsstaatjegemeente.nl](http://www.waarsstaatjegemeente.nl)). Het programmaplan bevat tevens een integrale opsomming van de baten en lasten. De eisen hiervoor zijn opgenomen in artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording. Daarnaast heeft de gemeenteraad een financiële verordening vastgesteld waarin nadere kaders zijn gesteld ten aanzien van planning, budgetbewaking en rapportage. Jaarlijks wordt voorafgaand aan de begrotingsvoorbereiding een perspectiefnota vastgesteld waarin het nieuw/gewijzigd beleid en de financiële uitgangspunten zijn opgenomen.

Indeling begroting

Programma's

De begroting is ingedeeld in vier programma's, drie onderdelen en zeven verplichte paragrafen. Deze indeling weerspiegelt de keuzes die in het collegeprogramma zijn gemaakt. De begroting is verder onderverdeeld in producten, die als deelprogramma's gezien kunnen worden. De nadere uitwerking van de producten in een productbegroting is aan het college opgedragen. Deze ligt tezamen met tal van calculaties en gedetailleerde ramingen ten grondslag aan de programmabegroting.

De programma's zijn gekoppeld aan de portefeuilles van de burgemeester en wethouders en zijn respectievelijk:

1. Bestuur;
2. Bedrijfsvoering;
3. Ruimte, ondernemen en wonen;
4. Sociaal Maatschappelijk.

Tezamen vormen deze het programmaplan, dat zowel de inhoud (doelen en middelen) van de begroting als de verdeling van baten en lasten bevat. Binnen dit plan is een totaal van enkele honderden maatregelen gedefinieerd: investeringen, lopende activiteiten, projecten en klussen die u op de beleids- en beheersagenda heeft geplaatst. Over deze maatregelen zal met regelmaat gerapporteerd worden aan management, college en raad, binnen ieders respectievelijke verantwoordelijkheden en informatiebehoefte.

Toegevoegde onderdelen

Met ingang van het begrotingsjaar 2017 geldt dat de apparaats- en personeelskosten die niet direct betrekking hebben op het primaire proces niet meer mogen worden verwerkt in het uurtarief maar als 'overheadkosten' apart inzichtelijk moeten worden gemaakt. Tevens moeten de inkomsten waaraan geen specifiek bestedingsdoel is gekoppeld worden opgenomen als 'algemene dekkingsmiddelen'. De raming voor 'onvoorzien' moet ook afzonderlijk worden getoond.

Deze onderdelen zijn toegevoegd na de programma's:

- Overzicht overhead;
- Algemene dekkingsmiddelen;
- Onvoorzien.

Paragrafen

Er zijn zeven verplichte paragrafen die elk vanuit een ander perspectief een "doorsnede" geven van de begroting. Op onderdelen zijn de paragrafen tamelijk technisch van aard. De paragrafen zijn:

- Weerstandsvermogen en Risicobeheersing;
- Grondbeleid;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Verbonden partijen;
- Lokale heffingen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering.

Toelichtingen bij de cijfers

Bij de financiële toelichtingen zijn alleen de budgetverschillen tussen de jaren 2020 en 2021 e.v. toegelicht. Mocht de betreffende mutatie al in een eerder document zijn opgenomen dan wordt in de toelichting hiernaar verwezen. Afwijkingen die betrekking hebben op het jaar 2019 zijn niet toegelicht; hiervoor wordt verwezen naar de Jaarstukken 2019.

Overzicht programma's en producten

Bestuur

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Bestuur	L. Liefers	J. W. Wiggers
Veiligheid	M. Siliakus	J. W. Wiggers

Bedrijfsvoering

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Financiën	L. Liefers	W.I. Meijer
Uitvoering grondbeleid	L. Liefers	W.I. Meijer
Burgerzaken	R. v.d. Veen	J. W. Wiggers
Basisregistratie	I. Bron	Y. Cegerek
Streekarchivariaat	I. Bron	J. W. Wiggers

Ruimte, ondernemen en wonen

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Duurzaamheid	M. Siliakus	W.I. Meijer / Y. Cegerek
Economie	M. Siliakus	W.I. Meijer
Toerisme	M. Siliakus	W.I. Meijer
Bouwen en wonen	M. Siliakus	H.J. Berkhoff
Ruimtelijke ontwikkeling	M. Siliakus	H.J. Berkhoff
Accommodaties	W. Blankvoort	W.I. Meijer/Y. Cegerek/H.J. Berkhoff
Gebiedsontwikkeling	W. Blankvoort	W.I. Meijer
Beheer en onderhoud	W. Blankvoort	Y. Cegerek
Bosbeheer	W. Blankvoort	Y. Cegerek

Sociaal Maatschappelijk

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Preventie	H. Pander	H.J. Berkhoff
Onderwijs en educatie	H. Pander	H.J. Berkhoff
Onderwijshuisvesting	L. Liefers	H.J. Berkhoff
Kunst, cultuur en media	H. Pander	Y. Cegerek
Sport	H. Pander	H.J. Berkhoff
Accommodaties SMV	L. Liefers	H.J. Berkhoff
Informatie en toegang sociaal domein	H. Pander	H.J. Berkhoff
Jeugdhulp individuele voorzieningen	H. Pander	H.J. Berkhoff
Jeugdhulp overige voorzieningen	H. Pander	H.J. Berkhoff
Participatie en werk	H. Pander	Y. Cegerek
Inkomen	H. Pander	Y. Cegerek
Wmo maatwerkvoorzieningen	H. Pander	H.J. Berkhoff
Wmo algemene voorzieningen	H. Pander	H.J. Berkhoff

Overhead

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Dienstverlening ambtelijke organisatie	L. Liefers	Y. Cegerek
Huisvesting	L. Liefers	Y. Cegerek
Facilitair	L. Liefers	Y. Cegerek
Personeel en organisatie	L. Liefers	Y. Cegerek
Informatisering en automatisering	I. Bron	Y. Cegerek
Financiën	L. Liefers	W.I. Meijer
Elektronische dienstverlening	I. Bron	Y. Cegerek
Overheadtoerekening	L. Liefers	Y. Cegerek

Algemene dekkingsmiddelen

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Algemene dekkingsmiddelen	L. Liefers	W.I. Meijer

Onvoorzien

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Onvoorzien	L. Liefers	W.I. Meijer

Prestatie - indicatoren

Landelijk is er een set van prestatie-indicatoren ontwikkeld die verplicht in de begroting moet worden opgenomen. Door het verplichte karakter wordt de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten verbeterd. Genoemde prestatie-indicatoren zijn hoofdzakelijk opgenomen bij de desbetreffende programma's (34 in totaal) en zijn afkomstig van de website Waarstaatjegemeente.nl. Bij de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing zijn er financiële indicatoren toegevoegd en bij de paragraaf Bedrijfsvoering zijn er indicatoren opgenomen voor de formatie en bezetting (onderdeel Personeelsbeleid) en voor het overheadpercentage (onderdeel Planning & Control).

De indicatoren zijn ontwikkeld door de commissie BBV en de commissie Depla en zijn voor iedere gemeente gelijk. Deze indicatoren worden regelmatig gecontroleerd en geactualiseerd.

Dekkingsplan

In zijn vergadering van 13 juli jl. heeft de gemeenteraad de Perspectiefnota 2021-2024 vastgesteld.

In het bijbehorende raadsvoorstel hadden wij aangegeven dat in de Perspectiefnota nog geen rekening was gehouden met de Meicirculaire. Wel was opgemerkt dat de uitkomsten van de Meicirculaire gunstig waren en dat ons college in de programmabegroting zou aangeven op welke wijze met het voordeel van de Meicirculaire zou worden omgegaan.

De Meicirculaire laat voor de komende jaren het volgende beeld zien (min-bedragen zijn voordelen):

Meicirculaire	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>
Hogere algemene uitkering	-446.340	-319.959	-458.810	-294.450	-190.250

Naast de hogere algemene uitkering, geeft de Meicirculaire extra bedragen voor producten waar ook direct extra lasten tegenover staan (zgn. taakmutaties). Daarom zijn deze budgetten normaliter niet vrij besteedbaar:

- Extra WSW-gelden €100.000,- per jaar;
- Loon en prijsontwikkeling Jeugd €525.000,- per jaar vanaf 2021.

Uitgangspunten

Ons college wenst behoedzaam met deze extra middelen om te gaan en is zodoende terughoudend als het gaat om nieuwe beleidswensen. Immers, voor de komende jaren worden ook de nodige financiële risico's voorzien. In de vastgestelde Perspectiefnota staan deze risico's opgesomd, te weten:

- Richtlijn extra middelen jeugd (€270.000,- vanaf 2022);
- Realisatie ombuigingen (m.n. €50.000,- cultuursector);
- Effect schoon & leefbaar huis (vanaf 2022);
- Realisatie ambities regionale agenda's (o.a. biodiversiteit, klimaatadaptatie, circulaire economie, upcycle center, masterplan IJsselvallei en digitalisering);
- Effect herverdeling gemeentefonds;
- Corona gerelateerde kosten.

Vanuit deze behoedzaamheid hebben wij enkele uitgangspunten gehanteerd:

1) voor maximaal het extra bedrag dat elk jaar beschikbaar komt, structurele verplichtingen aan te gaan. In concreto gaat het dan om €190.000,-, omdat dit bedrag elk jaar extra beschikbaar is. Gedurende de jaren 2021 t/m 2023 is de vrije ruimte van de Meicirculaire groter dan €190.000,-. Dit meerdere komt ten goede aan het begrotingssaldo van dat betreffende kalenderjaar, dan wel kan incidenteel in dat jaar worden ingezet.

2) het voordeel van de Meicirculaire benutten om de geschetste financiële risico's zoveel mogelijk af te dekken.

Uiteraard houden wij daarnaast rekening met de wensen die uw raad tijdens de algemene beschouwingen op de Perspectiefnota aan ons college heeft meegegeven. Hieruit is ons gebleken dat er raadsbreed draagvlak bestond om de ombuiging op de cultuursector (€50.000,-) terug te draaien. Ook deden meerdere fracties de oproep om te

komen tot een toekomstbestendige budgettaire oplossing voor Schoon & Leefbaar huis. Deze wensen vormen ons 3e uitgangspunt.

Bestedingsverantwoording

Vanuit deze uitgangspunten hebben wij het voordeel van de Meicirculaire als volgt aangewend:

- a. Structureel terugdraaien van de ombuiging €50.000,- per jaar voor Cultuurplein/bibliotheek. De raad is duidelijk en unaniem over het herzien van deze ombuiging voor de cultuursector.
- b. In de Meicirculaire zit vanaf 2021 €527.000,- extra voor loon- en prijsontwikkeling Jeugd. Doordat wij uitgaan van het principe 'realistisch ramen' was in de Perspectiefnota al gerekend met deze loon- en prijsontwikkeling Jeugd (4,5% jaarlijkse indexering). Met andere woorden: deze extra lasten waren al meegenomen, zodat de €527.000,- hiervoor niet hoeft te worden gebruikt. Daarom is van dit bedrag €270.000,- ingezet om het risico 'richtlijn stelpost jeugd' af te dekken. Mocht het rijk vanaf 2022 alsnog met extra structurele middelen Jeugd over de brug komen, dan is dat een meevaller. Het restant ad €257.000,- wordt toegevoegd aan het budget Jeugd. Zowel de jaarrekening 2019 als de najaarsnota 2020 laten zien dat -ondanks alle inspanningen- nog altijd sprake is van volumegroei en dus meerkosten. Dit is overigens conform het landelijk beeld.
- c. Schoon & Leefbaar huis. Op basis van de werkelijke eerste halfjaarcijfers 2020 zijn de uitgaven minder hoog dan verwacht, maar nog altijd fors meer dan begroot. Inschatting is dat ultimo 2020 het tekort niet €600.000,-, maar ruim €450.000,- bedraagt (corona-effect?). Deze gunstige constatering neemt evenwel niet de noodzaak weg tot de aangekondigde radicale beleidswijziging. Dit nieuwe beleid moet in werking treden per kalenderjaar 2022. De vraag is of dit nieuwe beleid onmiddellijk 100% het gewenste budgettaire effect oplevert (denk aan: aanloop-, overgang- of ingroeisituaties). Hierdoor is het gewenst incidentele middelen achter de hand te hebben (2022 en 2023 bieden deze incidentele ruimte): €150.000,- (2022) en €50.000,- (2023).
- d. In toenemende mate werkt de gemeente regionaal samen om zodoende met elkaar de benodigde bestuurskracht te creëren om bepaalde maatschappelijke opgaven te realiseren.
Samenwerkingsverbanden (Regio Zwolle, waaronder de Kop van de Veluwe, Cleantech Regio en H2O) hebben hun ambities opgetekend in (strategische) agenda's. Van elke deelnemende gemeente wordt na rato (omvang en belang) inspanningen en (financiële) bijdragen gevraagd. Deze bijdragen kunnen een incidenteel of structureel karakter hebben.
De financiële ruimte voor regionale ambities neemt toe, indien de extra WSW-gelden uit de Meicirculaire (100K) bestemd voor Lucrato, verrekend kunnen worden met onze eigen gemeentelijke bijdragen aan Lucrato (€150.000,- per jaar).
In dat geval ontstaat er structurele ruimte (€100.000,-) voor regionale ambities bovenop de incidentele ruimte: €50.000,- (2020), €150.000,- (2021) en €50.000,- (2022).
- e. Impuls energiecoöperatie. De regionale ambities op duurzaamheid hebben lokaal een vertaling gehad in de vorming onze eigen energiecoöperatie. Deze instelling is met veel enthousiasme en succes gestart, maar is voor haar doorontwikkeling en professionalisering op zoek naar financiële impulsen. Wij willen de coöperatie deze gewenste impuls geven gedurende 2020 (€25.000,- in najaarsnota) en 2021 (€15.000,-).
- f. De Heerd. Hoewel niet expliciet opgenomen als financieel risico, zijn wij op uw verzoek in gesprek geweest met de Beheersstichting De Heerd over de verbreding van hun rol met De Rhijsberg en de Faberhal. De beheerstichting heeft haar onderzoek hierover afgerond en wil deze rol op zich nemen onder voorwaarde dat zij voldoende middelen krijgt om haar taken waar te maken. Op 1 september hebben wij besloten daarvoor jaarlijks €147.000,- structureel in de begroting op te nemen. De bedoeling is dat het grootste deel van dit bedrag naar de niet-commerciële gebruikers niet zijnde de scholen gaat in de vorm van huursubsidie, die vervolgens een maatschappelijke huur gaan

betalen aan de beheerstichting en een klein deel rechtstreeks naar de beheerstichting. In de berekening van de bijdrage is het uitgangspunt geweest dat de bestaande kapitaallasten van de gemeente voor de drie accommodaties gedekt zijn.

g. Dorpshuis Heerde. Met het bestuur van het Dorpshuis worden al meerdere jaren gesprekken gevoerd over de verschuldigde huur; met name het aantal m2 van de foyer. In navolging van ons voorstel voor de nieuwbouw MFA Wapenveld waarbij ook een algemene ruimte voor Hof van Cramer komt, zijn dezelfde m2 voor het Dorpshuis op een maatschappelijke huurprijs gesteld. Hiermee is een bedrag van €14.000,- gemoeid.

Op deze wijze wendt ons college het voordeel van de Meicirculaire aan ter afdekking van de tot dusverre bekende financiële risico's, d.w.z. op twee risico's na: corona gerelateerde kosten en herverdeling gemeentefonds.

Wij gaan ervan uit dat de kosten van de coronapandemie gecompenseerd worden. Mocht dit onverhoopt niet het geval zijn, dan beschouwen wij, gelet op het bijzondere karakter van deze kosten (onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar), de algemene reserve als dekkingsmiddel.

Over de herverdeling van het gemeentefonds loopt momenteel landelijk een stevige discussie. Deze discussie maakt dat thans de omvang van dit financiële risico volstrekt ongewis is en daarmee elke financiële afdekking te prematuur.

De financiële vertaling van bovenstaande ziet er dan als volgt uit:

	2020	2021	2022	2023	2024
Perspectiefnota 2020-2024	3.244	-182.511	-181.288	-239.412	
Aanpassing raming salarissen / actualiseren activastaat		19.133	11.688	6.893	
Correctie BTW-post riolering		53.190	48.287	41.889	
Beginsaldo 2024					-348.067
Meicirculaire 2020 (algemene uitkering)	-446.340	-319.959	-458.810	-294.450	-190.250
Meicirculaire 2020 (bijdrage Jeugdzorg)	-8.109	-527.405	-527.405	-527.405	-527.405
Nieuwe begrotingsstand 2020-2024	-451.205	-957.552	-1.107.528	-1.012.485	-1.065.722
	2020	2021	2022	2023	2024
Cultuurplein / bibliotheek		50.000	50.000	50.000	50.000
Loon- en prijsontwikkeling Jeugd		527.405	257.405	257.405	257.405
Afdekking risico richtlijn Jeugd			270.000	270.000	270.000
Schoon & Leefbaar huis			150.000	50.000	-
Samenwerking in de regio		100.000	50.000		
Impuls energietransitie		15.000			
De Heerd		150.393	154.153	158.007	161.957
Dorpshuis Heerde		14.071	14.423	14.784	15.153
Totaal Beleidswensen 2020-2024	-	856.869	945.981	800.195	754.515
Begrotingsstand 2020-2024 (incl. beleidswensen)	-100.683	-161.547	-212.290	-212.290	-311.207

Het resterende saldo van de begroting kan worden aangewend voor de speerpunten die al in de Perspectiefnota 2021 werden genoemd te weten:

- Hof van Cramer;
- Centrumontwikkeling Heerde;
- Integraal Huisvestingsplan onderwijsgebouwen.

Het volledige benodigde budget voor de Aanpak 0-100+ is inmiddels al in de begroting opgenomen. Dit heeft geen budgettaire consequenties tot gevolg gehad omdat hier bestaande budgetten voor konden worden ingezet.

1. Bestuur

Toelichting op programma Bestuur

Dit programma gaat over het besturen van de gemeente en de veiligheid van de inwoners. De raad en het college, bestuurlijke samenwerking, communicatie en rechtsbescherming van inwoners maar ook over openbare orde en veiligheid, de lokale regels in de Algemene Plaatselijke Verordening, de lokale uitvoering van de drank- en horecawet en handhaving, vallen onder dit programma. Ook komt in dit programma inclusief denken aan de orde, om het inclusieve gemeentebrede karakter hiervan te benadrukken.

Collegeprogramma Bestuur

Wat willen we bereiken?

Regionale bestuurlijke samenwerking

- Regionale samenwerking op de Noord-Zuid as waarbij Heerde volop op alle domeinen mee doet. Wij willen omgevingsbewust inspelen op ontwikkelingen waarbij we zien dat de speerpunten van Cleantech Regio Stedendriehoek, de Regio Zwolle en de provincies Gelderland en Overijssel steeds meer in elkaar schuiven.
- Wij willen daarin een verbindende rol spelen. Gemeentegrenzen mogen daarbij geen belemmering vormen.

Wat gaan we er voor doen?

De gemeente via media, ondernemersevenementen en bestuurlijke en ambtelijke contacten profileren als woonomgeving voor forenzen en voor vestiging van bedrijven in de business-to-businessmarkt.

Kwaliteit

Dit is onderdeel van ons economisch beleid en marketing-profilering via communicatie, in samenwerking met externe partners.

De praktische, organisatorische en financiële consequenties van onze ambities voor samenwerking verder verkennen.

Kwaliteit

Een van de aanbevelingen van de bestuurlijke verkenner Kop van de Veluwe is dat de vijf Gelderse gemeenten tezamen met de provincie Gelderland een ruimtelijke investeringsagenda opstellen om zodoende een bijdrage te leveren aan de strategische agenda van de Regio Zwolle. Bijkomend voordeel is dat dan ook de provincie Gelderland zowel bestuurlijk als financieel is aangehaakt bij de Regio Zwolle. Eind 2020 is deze investeringsagenda opgesteld, zodat vanaf 2021 de uitvoering ter hand kan worden genomen.

Nadrukkelijke samenwerking met onze buurgemeenten Hattem en Epe. Actief inzetten om Heerde samen met Epe en Hattem een rol te laten spelen in de samenwerking tussen Zwolle, Apeldoorn en Deventer.

Kwaliteit

De praktijk leert dat de samenwerking met Epe groeit op inhoudelijke thema's, omdat we elkaar tegenkomen in de Cleantechregio. Daar staat tegenover dat de samenwerking Heerde en Epe op het niveau van bedrijfsvoering (phiofach-taken) gering is, omdat Epe daarop al nauw samenwerkt met Apeldoorn (uitbesteed) terwijl Heerde zoals bekend op bedrijfsvoeringstaken samenwerkt in H2O-verband.

De samenwerking met Hattem ligt vooral het niveau van bedrijfsvoeringstaken (H2O), terwijl er met Hattem en Epe wordt samengewerkt op sociaal domein (jeugd, Wmo, MOBW, basismobiliteit), wonen en streekarchivariaat.

Voor nieuwe gemeentelijke taken polsen we de samenwerkingsbehoefte bij beide buurgemeenten. Zo bereiden we de Omgevingswet voor in nauwe samenwerking met Hattem, terwijl voor de WRNA (personeelszaken) de inhoudelijke afstemming met o.a. Epe heeft plaatsgehad.

Regio Stedendriehoek is onze toekomstige thuisbasis.

Kwaliteit

Sinds eind 2018 participeert Heerde ook volwaardig in deze Gelderse regio. Dit wil niet zeggen dat we alle strategische thema's in deze regio doen. Zo blijven we EZ en human capital primair in de Regio Zwolle doen. Deze volwaardige deelname aan de Cleantechregio (=regio Stedendriehoek) komt ook tot uiting doordat wij desgevraagd per 1 januari 2020 formeel zijn overgegaan van arbeidsmarktregio (van Zwolle naar Apeldoorn). Sinds onze deelname doen wij tezamen met de andere deelnemers om de strategische agenda van de Cleantechregio te realiseren.

Uitbreiden van de samenwerking met onderwijs, ondernemers, andere overheden en maatschappelijke organisaties op de Noord-Zuid as.

Kwaliteit

Het samenwerken in deze triple helix doen we primair in beide regio's. Zowel de Regio Zwolle als de Cleantechregio kennen een triple helix model doordat beide regio's werken met een (strategische of economische) Board waarin de 3 O's nadrukkelijk participeren. Deze ontwikkeling is ook onvermijdbaar omdat de strategische opgaven te omvangrijk zijn om die enkel vanuit de overheden te realiseren.

Lokale samenwerking met maatschappelijke partners

- De gemeente zoekt actief de samenwerking met maatschappelijke partners die lokaal werkzaam zijn en streeft naar duurzame verbindingen.

Wat gaan we er voor doen?

Een vervolgconvenant opstellen met dorpsraad Wapenveld waarbij nieuwe kaders opgesteld kunnen worden.

Kwaliteit

Een conceptversie van het geactualiseerde convenant voorzien van financieel kader, is in de maand januari 2020 voorgelegd aan de dorpsraad Wapenveld. De dorpsraad gaat akkoord met het convenant en de voorgestelde bijdrage.

Gemeente een regisserende of faciliterende rol in het streven naar duurzame verbindingen met en tussen maatschappelijke instellingen en organisaties die lokaal werkzaam zijn.

Kwaliteit

Dit betreft een reguliere activiteit. In 2021 wordt verder invulling gegeven aan de aanpak 0-100+, waarvoor in 2019 de contouren zijn vastgesteld. In deze aanpak zijn diverse maatschappelijke partners betrokken. Hierbij wordt specifiek ingezet op de onderlinge verbinding, verbinding met de gemeentelijke organisatie en verbinding met de lokale samenleving, vanuit het oogpunt van preventie.

Geregeld bestuurlijke en ambtelijke contacten onderhouden met maatschappelijke instellingen en organisaties die lokaal werkzaam zijn.

Kwaliteit

Dit betreft een reguliere activiteit. Met (maatschappelijke) organisaties die actief zijn binnen de gemeente Heerde wordt samengewerkt. Daar waar beleidsmatige ontwikkelingen zijn, zijn partijen zoveel mogelijk aan de voorkant in de ontwikkeling betrokken. Bijvoorbeeld bij de ontwikkeling aanpak 0-100+.

Inwoners en ondernemers of andere partijen die overleg willen over de belangen van groepen inwoners of ondernemers vinden bij de gemeente een luisterend oor.

Partijen dienen te bestaan uit vertegenwoordigers van of namens groepen inwoners of ondernemers.

Kwaliteit

Er is ook in 2021 ruimte om een afspraak maken om plannen toe te lichten en tijdens werkbezoeken van het college of collegeleden is er ruimte om plannen te bespreken. Een luisterend oor betekent overigens niet dat aan alle wensen van inwoners, ondernemers of andere partijen tegemoet gekomen wordt. Er vindt altijd een afweging plaats van het individuele belang ten opzichte van het algemene belang, wet- en regelgeving, de beschikbare financiële middelen en tijd.

Voor dorpsraad Veessen en Vorchten i.o. een convenant opstellen wanneer duidelijk is dat zij de inwoners breed vertegenwoordigen.

Kwaliteit

Er is veelvuldig contact met de dorpsraad i.o.. Via een in december 2019 gehouden enquête onder de bewoners van Veessen en Vorchten is gepeild welke werkvorm de dorpsraad zou moeten hebben. Uitkomst hiervan is dat de dorpsraad in de vorm van een vereniging wordt opgericht. De verwachting is dat dit in 2021 zal zijn geëffectueerd.

Inclusief denken

- Iedereen met of zonder (functie)beperking kan mee doen in onze lokale samenleving. Inclusief denken is de norm in ons denken en handelen (Agenda 22).

Wat gaan we er voor doen?

Bij gemeentelijke beleidsvorming, -plannen en -uitvoeringsprogramma's wordt zichtbaar getoetst of rekening is gehouden met mensen met een (functie)beperking.

Kwaliteit

Inclusiviteit maakt, ook in 2021, standaard onderdeel uit van het bestuurlijk afwegingskader.

Inclusief denken agenderen wij standaard in onze overleggen met maatschappelijke partners en ondernemers.

Inclusief denken maakt deel uit van ons denken en handelen in overleggen en in besluitvormingsprocessen. We hebben aandacht voor SROI. Ook hebben we ons in 2019 meer gericht op de doelgroep Beschut Werk. Vanuit het Rijk krijgen wij een taakstelling om aantal Beschut Werk te realiseren. Dit is voor ons 7. We hadden begin 2019 1 Beschut Werker; eind 2019 waren dit er 3.

Kwaliteit

Inclusief denken maakt deel uit van ons denken en handelen in overleggen en in besluitvormingsprocessen.

Inclusief denken wordt, waar mogelijk, onderdeel gemaakt van vergunningverlening door de gemeente.

Bij de vergunningverlening is er ten aanzien van mensen met een (functie)beperking extra aandacht voor het vergroten van de kansen om volwaardig mee te kunnen doen in de samenleving.

Kwaliteit

Inclusiviteit is onderdeel in het beleidskader voor Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) en de nota Uitvoeringskaders VTH-taken.

Openbare ruimte en publieke voorzieningen zijn voor iedereen toegankelijk en waar nodig worden verbeteringen doorgevoerd.

Kwaliteit

Deze maatregel heeft een relatie met de maatregel onder openbare ruimte en mobiliteit. Daarin is aangegeven dat wij met behulp van adviezen van de werkgroep Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid onze plannen voor (her)inrichting vormgeven. Voor publieke voorzieningen die vallen onder verantwoordelijkheid van de gemeente is een goede toegankelijkheid voorwaarde. Het landelijke bouwbesluit voorziet in bijzondere toegankelijkheid. De nieuwe omgevingswet biedt lokaal mogelijkheden om in het nieuwe omgevingsplan aanpasbaar bouwen op te leggen.

Communicatie

- Gemeentelijke informatie is begrijpelijk en via verschillende kanalen te verkrijgen. Dienstverlening wordt digitaal aangeboden maar moet voor iedereen bereikbaar blijven.

Wat gaan we er voor doen?

De gemeentebegroting en jaarstukken leesbaar maken op niveau B1.

Kwaliteit

Het B1-niveau is, gezien de aard van de stukken, niet gehaald. Dit wordt ondervangen met een publieksversie van de begroting. Deze publieksversie is in de Schaapskooi gepubliceerd. Dit gebeurt jaarlijks.

Inwoners vragen om mee te denken over de leesbaarheid van gemeentelijke informatie (tegenleesgroep).

Kwaliteit

Er is in 2019 een groep 'tegenlezers' geformeerd vanuit de adviesraad SD, omdat daar de belangrijkste doelgroep zit die meer moeite heeft met lezen. Deze groep gaat de komende jaren brieven en teksten beoordelen en hier feedback op geven, zodat de organisatie daaruit lering kan trekken voor volgende publicaties/brieven. De eerste ronde is geweest. Vanuit de resultaten van de leesgroep zijn adviezen geformuleerd door de communicatieadviseur, welke zijn beslag moeten krijgen in de organisatie.

Onze gemeentelijke website publieksvriendelijk beheren.

Kwaliteit

De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek hebben gezamenlijk één centrale webredactie. Deze is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit, het beheer en de doorontwikkeling van de gemeentelijke websites. Het gaat voor Heerde om de volgende websites: www.heerde.nl en www.zorgvraagheerde.nl.

De taken en verantwoordelijkheden van de centrale webredactie staan beschreven in het (jaarlijks te actualiseren) beheerplan. De centrale webredactie bestaat uit medewerkers van de drie gemeenten met de functie van webredacteur, webregisseur of adviseur nieuwe media. Het beheer door de medewerkers richt zich primair op de websites van de eigen gemeente.

- De websites zijn digitaal toegankelijk en beschikken over een (bijbehorende) verklaring op de website;
- De websites zijn ingericht op basis van het toptakenprincipe en zijn, waar mogelijk, vormgegeven volgens de huisstijl;
- De websites beschikken over de volgende authenticatiemiddelen: DigiD, eIDAS en eHerkenning;
- De websites zijn ook bereikbaar via IPv6 (internet protocol);
- De websites bieden een veilige omgeving voor het afnemen van producten en diensten, door o.a.
 - het maandelijks updaten van de software van de website;
 - een beveiligde verbinding tussen de server en de bezoeker (te herkennen aan https);
 - gebruik te maken van de landelijke standaard voor DigiD en het daarvoor jaarlijks uitvoeren van een ICT-beveiligingsassessment DigiD. Jaarlijks leggen wij daar verantwoording over af via een zelfevaluatievragenlijst (ENSIA);
- De websites passen zich aan aan het formaat van 'elk' apparaat (pc, tablet, smartphone) en zijn geschikt voor de meest gebruikte browsers;
- De content is (waar mogelijk) leesniveau B1 en wordt gearchiveerd volgens de Archiefwet.

Publieksversie van de begroting op de gemeentepagina in huis-aan-huis blad.

Kwaliteit

De publieksversie van de begroting zal gepubliceerd worden in de Schaapskooi. Dit wordt jaarlijks herhaald.

Uitzenden van raads- en commissievergaderingen via de gemeentelijke website.

Kwaliteit

Het is de bedoeling om raads- en commissievergaderingen te streamen via de gemeentelijke website, zodat deze live gevolgd kunnen worden door de inwoners van onze gemeente. Dit project is gekoppeld aan de renovatie van het raadhuis. De gemeenteraad heeft hiervoor aanvullend budget beschikbaar gesteld.

Waar mogelijk digitale producten aanbieden en waar nodig inwoners helpen om digitale formulieren in te vullen.

Kwaliteit

Waar mogelijk producten online aanbieden, waar mogelijk formulieren als e-formulieren (online in te vullen en te verzenden formulieren) aanbieden en waar nodig inwoners helpen om e-formulieren in te vullen.

- De websites worden maandelijks voorzien van nieuwe software, zodat een veilige online omgeving wordt aangeboden, oplossingen voor bugs en nieuwe functionaliteiten sneller beschikbaar zijn;
- Het aantal e-formulieren op de websites wordt verder uitgebreid, met minimaal 5 e-formulieren. Daarnaast worden e-formulieren ingezet voor tijdelijke aanvragen of aanmeldingen.
- DigiD, eIDAS en eHerkenning zijn als authenticatiemiddel beschikbaar;
- Voor de producten van Burgerzaken kan online aan afspraak worden ingepland, via de afsprakenmodule;
- Medewerkers publiekscentrum kunnen zowel telefonisch als aan de informatiebalie mensen ondersteunen bij het invullen van de e-formulieren;
- Door de implementatie van het nieuwe systeem voor burgerzaken is de basis gelegd voor verdere digitalisering richting inwoners maar bijvoorbeeld ook uitvaartverzorgers.

Algemene Plaatselijke Verordening/Drank- en Horecawet

- Onze Algemene Plaatselijke Verordening (APV) is duidelijk voor onze inwoners en handhaafbaar.
- Para-commerciële organisaties krijgen meer mogelijkheden om ontmoetingsmomenten voor gerelateerde activiteiten te organiseren, binnen de kaders van de drank- en horecawet, veiligheid en geluid.

Wat gaan we er voor doen?

Bij de actualisatie van de APV is het uitgangspunt dat de regels duidelijk zijn voor onze inwoners en handhaafbaar.

Kwaliteit

Elk jaar publiceert de VNG in de zomer een aanpassing van de Model APV met daarin verwerkt nieuwe wetgeving en jurisprudentie. De eerstvolgende actualisatie van de APV is geagendeerd voor de tweede helft van 2021. Dan wordt weer aansluiting gezocht bij de actualisatievoorstellen van de VNG die van toepassing zijn voor Heerde.

In overleg met para-commerciële (vrijwilligers)organisaties komen we tot een nieuw beleidskader voor ontmoetingsmomenten.

Kwaliteit

In 2020 is het compromis gesloten dat (sport)verenigingen twaalf maal per jaar in de kantine een clubgerelateerd feest/evenement mogen organiseren in het weekend. Privéfeesten zijn hiervan uitgezonderd en mogen niet georganiseerd worden. Hierop is een uitzondering gemaakt voor MFC Vorchten.

In 2020 is dit omgezet in een beleidsregel en die bij de herziening van de APV aan de gemeenteraad wordt voorgelegd, om die op te nemen in de APV.

Uitvoering APV Gemeente Heerde 2017.

Kwaliteit

In 2020 is binnen de kaders van het VTH-beleid uitvoering gegeven aan de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van de APV-taken. Programmatische uitvoering van de APV is ook weer opgenomen in de uitvoeringsprogramma's 2020-2021.

Openbare orde en veiligheid

- Inwoners voelen zich veilig in onze dorpen. We hebben daarbij speciale aandacht voor de sociale veiligheidsgevoelens van kwetsbare inwoners, onder wie ouderen.

Wat gaan we er voor doen?

Beoordelen of de pilot buurtbemiddeling aan de verwachtingen beantwoordt en of continuïteit gewenst is.

In de pilot buurtbemiddeling werken politie, gemeente en Triada samen. Burenkwesties/burenruzies worden aan afgevaardigde van politie, gemeente en Triada voorgelegd en beoordeeld of deze voor buurtbemiddeling in aanmerking komt.

Kwaliteit

Hoewel de resultaten van de evaluatie van de buurtbemiddeling nog niet beschikbaar zijn, is het gewenst om deze werkvorm in 2021 door te zetten. Door laagdrempelig te komen tot een goed overleg kunnen veelal formele procedures worden voorkomen en relaties tussen burens hersteld.

Blijvende aandacht voor de aanpak van de overlast van drank- en drugsmisbruik.

Aanpak zowel preventief als ook repressief.

Alcohol: de gemeente Heerde sluit aan bij de integrale aanpak die de GGD in samenwerking met Tactus en Halt heeft ontwikkeld voor Heerde en Epe.

Drugs: we voeren een streng beleid als het gaat om het sluiten van woningen en bedrijven bij het aantreffen van meer dan gebruikershoeveelheden drugs in de woning of in andere panden. Uiteraard vervolgt de politie (justitie) het gebruik van drugs. Zij hebben goed zicht op de gebruikers en overlastlocaties worden in gezamenlijkheid met gemeente (sociaal domein, veiligheid) en Triada aangepakt.

Kwaliteit

De burgemeester geeft uitvoering gegeven aan het beleid om woningen en bedrijfspanden, waar productie of handel van drugs plaatsvindt, tijdelijk te sluiten. Er zijn grenzen aan alcoholgebruik in het vergunningenbeleid, er is ontheffingenbeleid en misbruik in de horeca en in de openbare ruimte gaan we via handhaving tegen. We proberen steeds meer zicht te krijgen op het drugsgebruik (met name de middelen GHB en Speed) in de gemeente. En hoe de samenwerking is tussen gemeente en andere partners en wat we meer en anders kunnen doen aan preventie. Derde kwartaal 2019 is gestart met een onderzoek door het Trimbosinstituut, wat eind 2020 wordt opgeleverd.

De mogelijkheden van social media benutten om overlastsituaties zichtbaar te maken.

Sociale media wordt meer en meer gebruikt om in te spelen op actuele thema's. Dit kan twee richtingen op werken. Gemeente kan actuele thema's inbrengen. Burger kan ook gemakkelijker 24/7 meldingen doen van schade/problemen in de openbare ruimte.

Kwaliteit

In 2020 is social media niet voor dit doel ingezet.

De witte voetjesprojecten (doorgang door de wijk of bewoners hun huizen zorgvuldig afsluiten) willen wij voortzetten.

De witte voetjes is een preventieproject waarbij door agenten en boa's particuliere erven onaangekondigd worden geschouwd in hoeverre deze inbraak proof zijn. Dit gebeurt vaak in de donkere maanden van het jaar.

Dit blijft nodig want na 2018 zien we in 2019 weer een gematigde stijging van het aantal woninginbraken.

Kwaliteit

Als elk najaar de nachten langer worden neemt het aantal (pogingen tot) inbraak toe. In samenwerking met de politie wordt er daarom in deze periode het zogenaamde witte voetjes project uitgevoerd. Dit is een schouw/doorgang door de wijk of bewoners hun huizen zorgvuldig afsluiten. Wij continueren dit ook in 2021. In 2019 en 2020 zijn er bij tientallen woningen die helemaal donker (en verlaten waren) preventie-folders in de bus achter gelaten om te wijzen op de risico's van woninginbraak.

Deelname aan Burgernet stimuleren door media te benutten om inwoners te informeren.

Deelname stimuleren door bestaande inwoners en nieuwe inwoners het bestaan van en de functie van Burgernet onder de aandacht te brengen.

Kwaliteit

In 2020 is periodiek aandacht besteed via sociale media en de Schaapskooi voor deelname aan Burgernet. Momenteel bezet onze gemeente de 6de plaats van dichtheid van Burgernetgebruikers in de regio Noord en Oost Gelderland (22 gemeenten).

Door middel van publiekscampagnes inwoners activeren om drank- en drugsgebruik te signaleren.

Kwaliteit

Door middel van publiekscampagnes ook in 2021 inwoners activeren om drank- en drugsgebruik te signaleren.

Door middel van publiekscampagnes is in 2019 en 2020 ook al gevraagd aan inwoners om overlast als gevolg van het gebruik van drank en drugs tijdig te signaleren en dit te melden bij de politie.

Een structureel overleg leefbaarheid en veiligheid initiëren met betrokken partners.

Kwaliteit

Er is in 2019 gestart en in 2020 gewerkt met een periodiek 6-wekelijks overleg met portefeuillehouders zorg en veiligheid, ambtenaren en betrokken ketenpartners. Gelet op de meerwaarde zal dit ook in 2021 worden voortgezet, maar met een iets lagere frequentie.

Faciliteren en stimuleren van AttentieBuurtpreventie (Whatsapp) en samen met de wijkagent afspraken maken met de bewoners.

Straten, wijken en buurten hebben een eigen buurtpreventie app waarmee een oogje in het zeil wordt gehouden als het gaat om criminaliteit in de directe woon- en leefomgeving.

Kwaliteit

De gemeente heeft ook in 2020 de initiatieven rondom buurtpreventie gestimuleerd. De gemeente heeft initiatieven tot het oprichten van Whatsapp groepen met raad en daad bijgestaan door kennisdeling en het ophangen van preventieborden. Ook het gesubsidieerd ter beschikking stellen van preventiestickers, de koppeling met Burgernet, en een app waar de politie direct contact heeft met alle beheerders van de verschillende groepen zijn middelen die zijn ingezet. De gemeente Heerde kent inmiddels meer dan 30 van dergelijke WhatsApp groepen.

Ideeën van jongeren om de overlast te beperken worden beloond.

Kwaliteit

Ook in 2020 hebben ons geen ideeën bereikt van jongeren om overlast tegen te gaan.

In overleg met onze boa's stevig inzetten op overlast op straat.

Naast het Handhavings Uitvoerings Plan (HUP), dat telkens voor een jaar wordt opgesteld, is er maar geringe capaciteit beschikbaar om ad hoc overlast situaties aan te pakken.

Kwaliteit

Er is in 2020 prioriteit gegeven, binnen de mogelijkheden, aan beperking van de overlast op straat. In 2020 is gestart met het meer projectmatig acteren op (opkomende) overlast situaties. Daar waar overlast wordt gemeld (bijvoorbeeld rondom scholen of horeca, bij hangplekken van jeugd, overlast door honden) wordt een plan van aanpak gemaakt en een rooster opgesteld om intensief aandacht te schenken aan de (opkomende) overlast. Door corona zijn de prioriteiten anders komen te liggen. In 2021 hopen we dit verder op te pakken.

In overleggen met de politie bepleiten we de zichtbare inzet van wijkagenten en een lokale politiepost.

De politie gebruikt ook sociale media om het werk en de bereikbaarheid van de politie en de wijkagenten kenbaar en zichtbaar te maken.

Kwaliteit

Per 1 oktober 2019 is er een politiesteunpunt geopend in MFA de Heerd. Hier kan op afspraak met de wijkagent gesproken worden. Daarnaast zijn er diverse mogelijkheden om met de lokale politie/wijkagent in contact te komen.

Lokaal en in regionaal verband aandacht blijven houden voor ondermijning.

Ondermijning wordt bij politie, justitie en bij de gemeente(n) genoemd als één van de lokale en regionale veiligheidsprioriteiten.

Kwaliteit

Ondermijning is een prioriteit binnen het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023. In het derde kwartaal van 2019 is er een ondermijningsbeeld voor de gemeente Heerde opgesteld.

In 2020 wordt een plan van aanpak voor de komende jaren vormgegeven.

Veroorzakers van vernielingen worden uitgenodigd voor een gesprek met de burgemeester.

Betreft (moedwillige) vernielingen in de openbare ruimte .

Kwaliteit

Als de veroorzaker van een vernieling bekend wordt, kan op vrijwillige basis een gesprek plaatsvinden.

In 2019 en 2020 hebben geen gesprekken plaatsgevonden, aangezien veroorzakers van vernielingen niet bekend werden.

Brandweer

- De opkomsttijd van de brandweer is gemeentebreed geborgd en de (vrijwillige) brandweermensen kunnen hun werk naar behoren doen.

Wat gaan we er voor doen?

Bij de VNOG de belangen van de vrijwillige brandweermensen en instandhouding van het duikteam behartigen.

Kwaliteit

In het perspectief van de financiële situatie van de VNOG besloot het Algemeen Bestuur van de VNOG begin 2020 om de beschikbaarheid van mensen en materieel binnen haar werkgebied te veranderen en te ontwikkelen. Binnen de regio wordt daarvoor materieel herplaatst dan wel opgeheven,. Daarbij geldt het principe dat niet wordt ingeleverd op de veiligheid (aanrijtijden). Doel hiervan is om tot een sluitende begroting te komen, zonder dat dit leidt tot hogere bijdragen voor de aangesloten gemeenten.

In die zin lag ook de keuze voor het in stand houden van slechts één vrijwillig duikteam in de veiligheidsregio voor. Een onafhankelijke adviescommissie heeft op basis van een onderzoek dat was gericht op risicobeeld, toekomstbestendigheid, incidentgegevens en maatschappelijke impact geadviseerd om als standplaats voor het enige duikteam in de regio te kiezen voor Harderwijk en daarmee het duikteam Heerde geleidelijk op te heffen. Dit advies is in 2020 door het AB van de VNOG overgenomen en conform besloten.

Brandweerkazernes in Heerde en Wapenveld in stand houden en de huidige inspanningen voor onze (vrijwillige) brandweermensen continueren.

Kwaliteit

2019 was een bewogen jaar voor de VNOG. Een omvangrijk pakket van maatregelen voor het herstel van financiële stabiliteit is tot ontwikkeling gekomen. Op 15 januari 2020 stelde het Algemeen Bestuur van de VNOG de Toekomstvisie vast. Binnen die visie is het in stand houden van de brandweerkazernes in zowel Heerde als Wapenveld gegarandeerd. Wel is ingeleverd op materieel, maar de VNOG garandeert handhaving van het huidige veiligheidsniveau. Komende maanden wordt een implementatieplan uitgewerkt. Daarin worden investeringen en besparingen opgenomen die de komende jaren gefaseerd worden uitgevoerd. Het belang van lokale betrokkenheid en nabijheid van de brandweer blijven we benadrukken vanuit het uitgangspunt dat de wettelijke aanrijtijden blijvend moeten worden gerealiseerd.

Handhaving

- Regels zijn er voor iedereen. We handhaven het nakomen er van.

Wat gaan we er voor doen?

Handhaving op basis van het uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving, (VTH).

De resultaten van het uitvoeringsprogramma VTH worden niet alleen in tijd en aantallen maar ook in effecten beschreven. De prioritering van het uitvoeringsprogramma wordt geadviseerd door de raadscommissie.

Kwaliteit

Onze richtlijn is de nota "Kaders voor de uitvoering van de VTH-taken 2019-2022". Deze nota is vastgesteld op 21 mei 2019. Jaarlijks wordt het uitvoeringsprogramma vastgesteld.

De verantwoording van de uitvoering van de VTH-taken in 2020 vindt plaats in het jaarverslag waarvan de gemeenteraad in zomer van 2021 kennis kan nemen. Verwachting is dat er ook nog in 2021 voorrang wordt gegeven aan het nodige toezicht en handhaving voor de coronacrisis.

Handhaving wanneer de toegankelijkheid van de openbare ruimte in gevaar komt.

Kwaliteit

Dit is als deeltaak opgenomen in het uitvoeringsprogramma voor de VTH-taken.

In de dorpscentra wordt in 2021 gericht handhavingscapaciteit ingezet op toezicht op de inrichting en toepassing van uitstallingen en terrassen. Bij beperking van de toegankelijkheid openbare ruimte door bijvoorbeeld de plaatsing van terrassen, uitstallingen en/of reclameborden is handhavend opgetreden. Ook voor 2021 wordt voor dit onderwerp toezichts- en handhavingscapaciteit geprogrammeerd en daarmee gereserveerd.

Handhaving wanneer sprake is van uitkeringsfraude.

Kwaliteit

Wij hebben structurele afspraken met de Sociale Recherche (SR) in Apeldoorn. Onze inkomensconsulenten en gespreksvoerders zijn alert op fraudesignalen en stemmen die af met de SR. In elke voorkomende situatie wordt een zorgvuldige afweging gemaakt of de inzet van de SR in deze situatie het juiste middel is.

Bestuur

Toelichting op product Bestuur

Het product Bestuur bestaat uit de subproducten college, raad, griffie en rekenkamerfunctie. Hoofdzakelijk gaat het hier om kosten voor salarissen en vergoedingen, opleidingen en representatie. Verder bestaat het product uit de volgende subproducten: (bestuurlijke) samenwerking, inclusief denken, internationale contacten, rechtsbescherming en communicatie.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
Bestuur							
506050 Communicatieplan	13.557	15.420	20.700	21.060	21.380	21.700	22.020
521000 Raad	267.574	275.597	279.510	300.470	307.550	314.210	320.720
521050 Griffie	149.929	154.331	171.201	153.505	157.120	160.520	163.850
521100 Rekenkamerfunctie	17.043	22.150	24.490	19.780	20.080	20.380	20.690
521150 College	842.355	644.810	679.165	652.672	673.630	683.950	692.270
521300 Best. samenwerking	171.866	165.450	170.820	159.490	161.880	164.310	166.770
521350 Internationale contacten	-727	1.760	1.780	1.810	1.840	1.870	1.900
521400 Rechtsbescherming	40.480	42.170	42.760	43.490	44.150	44.820	45.490
Totaal Bestuur	1.502.078	1.321.688	1.390.426	1.352.277	1.387.630	1.411.760	1.433.710
Totaal Lasten	1.502.078	1.321.688	1.390.426	1.352.277	1.387.630	1.411.760	1.433.710
Baten							
Bestuur							
521150 College	-970	0	-52.600	0	0	0	0
Totaal Bestuur	-970	0	-52.600	0	0	0	0
Totaal Baten	-970	0	-52.600	0	0	0	0
Resultaat	1.501.108	1.321.688	1.337.826	1.352.277	1.387.630	1.411.760	1.433.710

Toelichting op de lasten en baten product Bestuur

Lasten

521150 College

Voor de jaren 2020-2024 is het budget voor de pensioenvoorziening (ex) wethouders structureel met **€50.000,-** bijgesteld. Daarnaast is er voor 2020 incidenteel **€25.000,-** geraamd voor organisatorische (meer)kosten als gevolg van de Corona-crisis (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

Baten

521150 College

In 2020 is er van de provincie Gelderland een compensatiebedrag van **€52.600,-** ontvangen voor de extra kosten die zijn ontstaan door de Corona crisis (voorjaarsnota 2020).

Veiligheid

Toelichting op product Veiligheid

Het product Veiligheid bestaat uit de subproducten brandweer, crisisbeheersing, openbare orde en veiligheid, opvang huisdieren, APV, drank en horecawet en handhaving. De lasten op dit product hebben voor een groot deel betrekking op de brandweertaken in VNOG-verband. Daarnaast worden legesopbrengsten van de APV binnen dit product verantwoord.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
502020 Brandweergarage Heerde	57.070	61.032	58.521	62.033	62.613	63.203	63.803
502040 Brandweergarage Wapenveld	24.783	26.392	33.447	33.271	33.656	34.051	34.456
523000 Brandweer	958.172	963.565	980.456	998.550	999.110	999.680	1.000.260
523050 Crisisbeheersing	33.295	38.073	38.588	41.906	42.649	43.353	44.044
523100 Openbare orde & Veiligheid	130.635	114.186	188.462	123.148	125.260	127.296	129.320
523150 APV	164.604	143.736	139.583	153.654	157.341	160.803	164.180
523200 Drank- en horecawet	44.085	37.693	37.918	42.329	43.345	44.298	45.228
545150 Handhaving Bouwen	212.658	185.792	181.178	186.783	191.266	195.473	199.578
545300 Handhaving Milieubeheer	8.799	7.684	7.472	8.214	8.411	8.596	8.777
551300 Opvang huisdieren	5.945	5.240	10.380	10.560	10.720	10.880	11.040
Totaal Lasten	1.640.046	1.583.393	1.676.005	1.660.448	1.674.371	1.687.633	1.700.686
Baten							
523000 Brandweer	-8.261	0	-8.000	-8.140	-8.260	-8.380	-8.510
523100 Openbare orde & Veiligheid	-11.450	0	0	0	0	0	0
523150 APV	-18.309	-13.230	-13.420	-13.650	-13.850	-14.050	-14.270
545150 Handhaving Bouwen	-10.000	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-48.020	-13.230	-21.420	-21.790	-22.110	-22.430	-22.780
Resultaat	1.592.026	1.570.163	1.654.585	1.638.658	1.652.261	1.665.203	1.677.906

Toelichting op de lasten en baten product Veiligheid

Lasten

502040 Brandweergarage Wapenveld

Het budget voor de energiekosten van de brandweerkazerne Wapenveld is vanaf 2021 structureel met **€6.000,-** verhoogd (perspectiefnota 2021).

523000 Brandweer

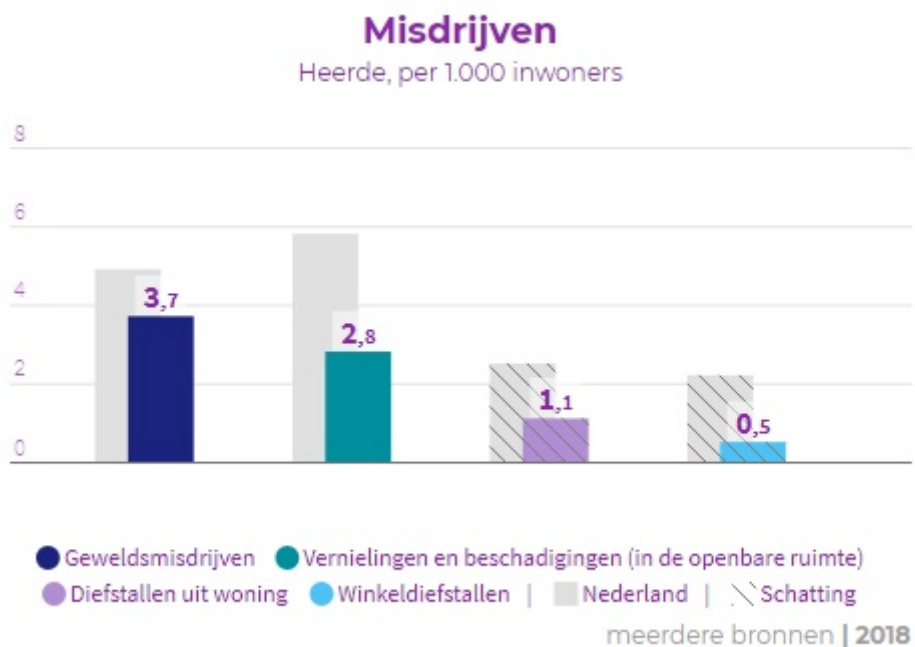
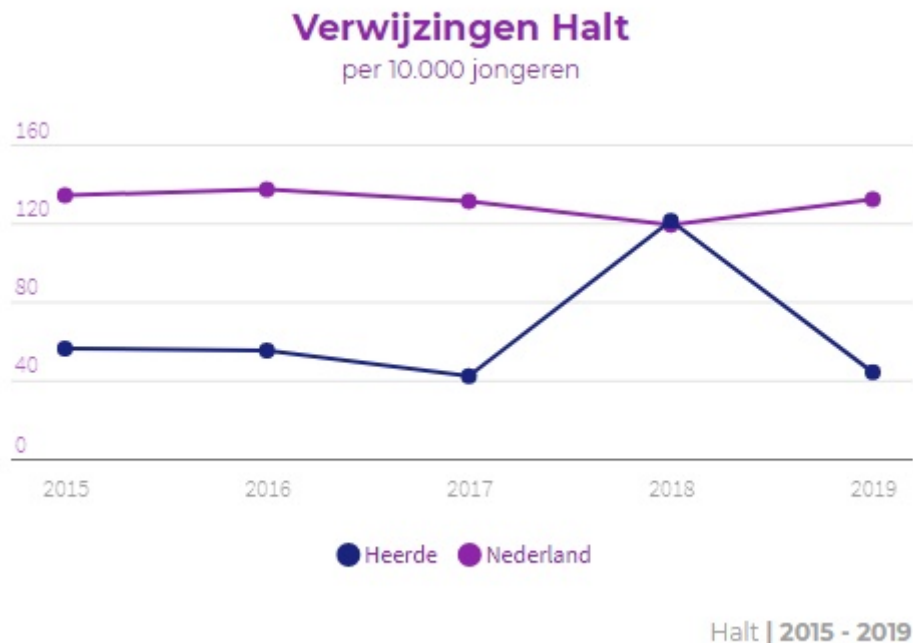
De onderhoudskosten voor de brandkranen en brandputten zijn vanaf 2021 met **€10.000,-** verhoogd. Daarnaast is de begroting structureel met €18.600,- bijgesteld door een stijging van de gemeentelijke bijdrage van de VNOG (perspectiefnota 2021).

523100 Openbare orde & Veiligheid

Vanwege het extra toezicht op naleving van de maatregelen die zijn genomen om de corona-uitbraak te bestrijden is er voor 2020 **€5.000,-** bijgeraamd (voorjaarsnota 2020).

BBV-indicatoren programma Bestuur

BBV indicatoren

2. Bedrijfsvoering

Toelichting op programma Bedrijfsvoering

De gemeente is een betrouwbare rentmeester van de publieke middelen. Uitgangspunt is dat de exploitatie op orde is om jaarlijks te kunnen voldoen aan de voorwaarde van een sluitende begroting. Naast financiën en de financiële uitvoering van het Grondbeleid, vallen onder dit programma de gemeentelijke organisatie, de accommodaties voor gemeentebestuur en ambtelijke organisatie, burgerzaken, het streekarchivariaat en de basisregistraties.

Collegeprogramma Bedrijfsvoering

Wat willen we bereiken?

Financiën

- Een gezonde financiële huishouding;
- Een evenwichtige schuldpositie, met nadruk op verlaging;
- Subsidies worden geïndexeerd onder voorwaarde van een sluitende gemeentelijke meerjarenbegroting.

Wat gaan we er voor doen?

Binnen het sociaal domein zijn de verplichtingen in beeld en zijn er afspraken over de wijze waarop de raad gebruik en kosten kan monitoren.

Kwaliteit

De afgelopen jaren is er een nieuwe berekeningswijze ontwikkeld voor de jaarlastbepaling Jeugd en Wmo. Deze gaat grotendeels uit van de daadwerkelijk gefactureerde kosten. Er wordt ingezet op het snel afstemmen met de zorgaanbieders wanneer afwijkingen worden geconstateerd.

De raad wordt twee keer per jaar geïnformeerd via een themabijeenkomst over de ontwikkeling van kosten en aantallen voorzieningen in het sociaal domein.

Kosten en ontwikkelingen worden op de gebruikelijke momenten in de p&c-cyclus gemonitord en gerapporteerd.

De dienstverlening van de gemeente (onder andere leges) is zoveel mogelijk kostendekkend.

Kwaliteit

Het kostendekkingspercentage van de legesverordening ligt op circa 97%. Bij de andere kostendekkende belastingen (begraafrechten, rioolheffing, afvalstoffenheffing) zijn 100% kostendekkende tarieven al jaren het uitgangspunt. In 2021 vindt aanpassing van de legesverordening plaats in verband met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Deze wet heeft aanzienlijke gevolgen voor de (soorten en aantallen) vergunningsplichtige activiteiten. Om die reden zal het huidige legesmodel voor kostendekking op de schop moeten.

De financiële risico's zijn inzichtelijk en er komt een midzomeranalyse

De financiële risico's zijn in de reguliere Planning en Control producten inzichtelijk gemaakt, waaronder in de midzomeranalyse.

Kwaliteit

In samenspraak met de auditcommissie is de midzomeranalyse met ingang van 2020 afgeschaft. De najaarsnota zal hierdoor eerder in het jaar worden opgesteld en worden aangeboden aan de raad.

De lokale lastendruk stijgt in principe niet meer dan de inflatiecorrectie.

Kwaliteit

Voor 2021 stijgt de lokale lastendruk met 1,7%. Dit is conform de inflatiecorrectie.

Inwoners met een minimuminkomen en geen vermogen komen in aanmerking voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Kwaliteit

Inwoners met een inkomen op bijstandsniveau en zonder vermogen kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding. Inwoners die al eerder kwijtschelding kregen, worden via bestandsvergelijking met onder meer de Belastingdienst en het RDW automatisch getoetst of zij automatisch kwijtschelding kunnen krijgen. Kwijtschelding is mogelijk voor de onroerendezaakbelasting en voor de afvalstoffenheffing (vastrecht en maximaal 9 ledigingen). De kwijtscheldingsaanvraag moet worden ingediend bij het GBLT. Zij toetsen deze aanvraag aan de normen van de gemeente en van het waterschap, zodat inwoners slechts één formulier hoeven in te vullen.

Inzetten op versterking van de financiële positie van de gemeente om tegenvallers op te kunnen vangen en noodzakelijke investeringen te kunnen doen.

Kwaliteit

Voor het meerjarenperspectief 2021-2024 is een structureel sluitende begroting gepresenteerd. Voorwaarde hierbij is wel dat de vastgestelde bezuinigingen worden gerealiseerd. Periodiek zal de raad geïnformeerd worden over de voortgang van de te realiseren bezuinigingen.

Slim gebruik maken van financieringsmogelijkheden bij rijk en provincie om ambities in te vullen.

Kwaliteit

De financieringsmogelijkheden bij het rijk of provincie worden bij elk project uitvoering geanalyseerd en mogelijk aangesproken. De gemeentelijke organisatie is alert op de mogelijkheid tot het aanboren van (externe) financieringsbronnen.

Dienstverlening ambtelijke organisatie

- Onze gemeentelijke dienstverlening aan inwoners en ondernemers is vriendelijk, betrokken, adequaat, tijdig en deskundig.

Wat gaan we er voor doen?

De begrippen omgevingsbewust en ondernemend staan centraal in de gemeentelijke organisatie. De betekenis hiervan voor het dagelijks handelen en de dienstverlening aan inwoners en ondernemers is blijvend onderwerp van gesprek.

Doel van deze begrippen is dat de gesprekspartner zich gehoord voelt en zo mogelijk tevreden wordt gesteld.

Kwaliteit

De afgelopen jaren is thematisch gewerkt aan de kernwaarden "omgevingsbewust en ondernemend". Er is een start gemaakt met een evaluatie van de organisatieontwikkeling, waarvan in 2021 de uitkomsten verwacht worden.

Duidelijkheid wat de rol van inwoners is bij inwoners- en overheidsparticipatie en de mogelijkheden die zij hebben.

De participatieladder voor inwonersparticipatie (initiatief gemeente) en overheidsparticipatie (initiatief inwoners) is bekend bij bestuur en organisatie en wordt gebruikt bij plannen en processen.

Kwaliteit

Bekendheid met de participatieladder is belangrijk, maar zegt nog onvoldoende over de wijze waarop inwonerparticipatie vorm wordt gegeven. Bij de bezuinigingsvoorstellen zijn gericht inwoners uitgenodigd om mee te denken en te reageren op voorstellen. We kennen ook inloopavonden en informatieavonden bij ruimtelijke projecten. Bij de voorbereiding van de locatie 0-100 zijn medewerkers de straat opgegaan om gesprekken met inwoners te voeren. Ook binnen het proces om te komen tot een omgevingsvisie staat inwonerparticipatie hoog op de agenda. Onze trainees hebben als groepsproject het onderwerp inwonerparticipatie. De onderzoeksresultaten zijn aan u als raad via een memo ARI bekend gemaakt. Momenteel bewandelen we verschillende sporen: een corporate communicatie visie, inwonerparticipatie op diverse terreinen en verandermanagement. Deze houden verband met elkaar en keuzes bij de een hebben effect op een andere invalshoek. Wij blijven u informeren over de rode draad in deze sporen als het gaat om inwonerparticipatie.

Inwoners en ondernemers mogen rekenen op een ambtelijke organisatie die denkt in kansen binnen wet- en regelgeving en financiële mogelijkheden.

Onze visie "naar een omgevingsbewuste en ondernemende organisatie" is zodanig dat onze gesprekspartner zich gehoord voelt en zo mogelijk tevreden wordt gesteld.

Kwaliteit

Medewerkers :

- Stellen de klant centraal en weten wat dit voor hun werk betekent;
- Hebben het zelfvertrouwen, lef en durf om hierin ondernemend op te treden;
- Voelen eigenaarschap wat betreft hun werkzaamheden
- Kunnen zich met elkaar verbinden door het uitspreken van behoeftes waardoor het samenwerken wordt gestimuleerd

Dit is blijvend onderwerp van gesprek tussen leidinggevende en medewerker.

Inwoners en ondernemers mogen rekenen op een tijdige behandeling van hun (aan)vragen binnen de gestelde termijnen.

Kwaliteit

De bewaking van de juridische kwaliteit van al het handelen is, als een normaal onderdeel van de bedrijfsvoering, systematisch ingebed in de organisatie en de werkprocessen van de gemeente Heerde. Daarbij bieden wij structurele en duurzame waarborgen voor de juridische houdbaarheid van gemeentelijk handelen. Bij binnenkomst van aanvragen of vragen wordt binnen twee werkdagen een ontvangstbevestiging verstuurd. Afhankelijk van het type aanvraag/vraag wordt zo snel mogelijk binnen de gestelde termijn van de wet/servicenormen gereageerd. Lukt dit niet dan stellen wij de burger adequaat en tijdig hiervan op de hoogte.

Inwoners en ondernemers zijn, ook ambtelijk, altijd van harte welkom met hun vragen en ideeën.

Vragen en ideeën van inwoners en ondernemers worden serieus opgepakt door de organisatie.

Kwaliteit

Vragen en ideeën van inwoners en ondernemers worden serieus opgepakt door de organisatie. Daarnaast proberen wij op diverse manieren inwonersparticipatie te stimuleren en vorm te geven.

Transparante servicenormen van de gemeentelijke organisatie die inzichtelijk zijn voor inwoners en ondernemers.

Kwaliteit

De servicenormen moeten een reëel beeld geven over wat de burger of een bedrijf mag verwachten van de gemeente. In 2020 zijn de servicenormen geëvalueerd en aangepast. Natuurlijk vraagt dit vervolgens ook aanpassing van de achterliggende processen om de realisatie van de servicenormen te borgen. In 2021 zal opnieuw een evaluatie (over de realisatie 2020) plaatsvinden, zodat de resultaten van de doorgevoerde verbeteringen bekeken kunnen worden. De servicenormen zijn beschikbaar op de website van de gemeente.

Personeel en Organisatie

- Een goede werkgever zijn en voldoende interne en externe uitdagingen bieden voor personele ontwikkeling en het opdoen van werkervaring.
- Investeren in onze medewerkers door hun ontwikkeling te koppelen aan de organisatiedoelen (investor in people).
- Onze personele samenstelling is een afspiegeling van de inclusieve samenleving en biedt ook plek aan mensen die (langdurig) werkloos zijn.

Wat gaan we er voor doen?

Actief deelnemen in de Talentenregio.

Binnen dit samenwerkingsverband werken 27 overheidsorganisaties samen aan werving, training, talentontwikkeling en loopbaanontwikkeling van personeel. Daarnaast wordt kennis en ervaring uitgewisseld binnen het werkveld HRM.

Kwaliteit

Door gebruik te maken van de Talentenregio hebben we een groter bereik voor de werving van kwalitatieve medewerkers. Onderlinge mobiliteit tussen deelnemende organisaties wordt beter. Daarnaast kunnen medewerkers workshops, training en opleidingen volgen die met name gericht zijn op loopbaan- of persoonlijke ontwikkeling. Bij de werving van de trainees heeft Talentenregio ondersteuning geboden door hun ervaringen die al eerder opgedaan waren. De trainees hebben het ontwikkel- en opleidingsprogramma onder verantwoording van Talentenregio uitgevoerd. De p&o-adviseurs hebben geparticipeerd in verschillende werkgroepen waardoor kennis en informatie van/voor andere gemeenten is uitgewisseld. Gezamenlijk is aan grotere p&o thema's gewerkt. Ook nemen medewerkers deel aan diverse trainingen en workshops die worden georganiseerd door Talentenregio. Medewerkers krijgen de kans hun talenten volop te ontdekken, benutten en ontwikkelen en doen daardoor met plezier en bevologenheid hun werk.

Bij vacatures benadrukken dat wij een inclusieve organisatie (willen) zijn.

Inclusie is meedoen en er voor zorg dragen dat de personele samenstelling een afspiegeling is van een inclusieve samenleving. Ook voor bijvoorbeeld langdurig werklozen en arbeidsongeschikten. Minimaal moeten we voldoen aan de quotum regeling.

Kwaliteit

Bij werving en selectieprocedures benadrukken wij dat wij een inclusieve organisatie willen zijn.

Bij elke vacature is de volgende tekst opgenomen:

'Wij geloven dat medewerkers het beste tot hun recht komen in een inclusieve werkomgeving waar respect, samenwerking en aandacht voor individuele kwaliteit en (talent)ontwikkelmogelijkheden voorop staan. We streven als organisatie naar een personele samenstelling die een afspiegeling is van de inclusieve samenleving'.

Als we de regels van de huidige quotum wetgeving volgen, voldoen we ruimschoots. Dit is hoofdzakelijk ingegeven door de medewerkers van Lucrato die werkzaam zijn in de buitendienst.

De HR-visie voor de organisatie in praktijk brengen

Het realiseren van strategisch beleid op HR-gebied leidt onder andere tot goed werkgeverschap en ontwikkeling van personeel.

Kwaliteit

De HR-visie verwoordt de organisatievisie. Onlangs is de overgang gerealiseerd naar een nieuw generiek functiewaarderingssysteem HR21, een vernieuwde gesprekscyclus en gezondheidsbeleid. Daarnaast zijn producten in voorbereiding rondom strategische personeelsplanning, (hernieuwd) beleid rondom in- door en uitstroom en opleiden en ontwikkelen. Verdergaande HR-digitalisering is een doorlopend speerpunt.

Investeren in jonge medewerkers.

Doel is om een betere balans te krijgen in de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand, nieuwe dynamiek en het reduceren van kosten voor inhuur van externen.

Kwaliteit

Het beleid is erop gericht om de leeftijdsopbouw in balans te krijgen. In 2018 is het generatiepact (jong voor oud) ingevoerd. Er zijn in 2019 6 trainees (22-28 jaar) geworven en aan de slag gegaan binnen de gemeente Heerde. In 2019 zijn onder andere hierdoor de kosten voor externe inhuur fors gedaald. In 2020 zijn drie trainees uitgestroomd, twee trainees hebben een formatieplek intern bemachtigd en een trainee heeft vrijwillig gekozen voor vertrek. Dat betekent dat heroverwogen gaat worden of en hoe we de trainee pool gaan aanvullen. Daarnaast hebben bijna alle medewerkers die aan de voorwaarden voldoen gebruik gemaakt van de generatiepact regeling. Deze regeling loopt tot 1 maart 2021 en zal worden geëvalueerd.

Jong talent vasthouden en zorgen dat wij ook een aantrekkelijke woongemeente voor hen zijn.

We willen een goede, moderne werkgever zijn die ontwikkeling stimuleert. In het verlengde van investeren in jonge medewerkers stellen we ons de vraag: hoe zorgen we ervoor dat jonge medewerkers zich uitgedaagd blijven voelen, binnen onze kaders, en wat is daar exact voor nodig. In het verlengde van de HR-visie is beleid ontwikkeld wat bijdraagt aan het zijn van een moderne en inspirerend werkgever waarvoor het aantrekkelijk is om te werken.

Kwaliteit

Hiervoor kan aangesloten worden bij de uitgangspunten van de HR-visie en het investeren in jonge medewerkers. Voor ons als gemeente is het essentieel rekening te houden met vergrijzing, ook in het personeelsbestand. De gemiddelde leeftijd is, onder andere door de trainee-pool, gedaald. We geven young potentials een kans en stimuleren zoveel mogelijk ontwikkeling naar gelang de behoeften en ontwikkelingen. Zodra medewerkers bijna met pensioen gaan wordt op tijd bekeken of er een (jonge) medewerker aan te koppelen valt die de kennis overgedragen kan dragen zodat dit niet verloren gaat.

Onderzoeken of het mogelijk is om vacatures tegelijkertijd voor de doelgroep (mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt) en bij de Talentenregio uit te zetten.

Voldoen aan de quotum regelgeving. Een gemeente willen zijn die ook mensen met afstand tot de arbeidsmarkt kansen biedt.

Kwaliteit

Interne vacatures worden bij de Talentenregio uitgezet. Daarnaast verzoeken we specifiek aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, te reageren op vacatures.

Inkoop

- Duurzaam en circulair inkopen.
- We verwachten social return on investment en maatschappelijk verantwoord ondernemerschap van de markt.
- Binnen de wettelijke aanbestedingsregels worden lokale ondernemers uitgenodigd en hebben daardoor een kans om mee te doen.

Wat gaan we er voor doen?

Bij aanbestedingen worden lokale/regionale ondernemers de mogelijkheid tot deelname geboden. We benutten de inkoopkaders ten volle en laten het aan lokale ondernemers over om zich zo te organiseren, dat zij de dienst of het werk uit kunnen voeren.

Kwaliteit

We hebben waar mogelijk, binnen de wettelijke kaders, rekening gehouden met lokale en regionale ondernemers en het MKB. Uitgangspunt is dat alle ondernemers gelijke kansen moeten krijgen zonder dat dit mag leiden tot enigerlei vorm van discriminatie van ondernemers.

We geven hieraan invulling door waar mogelijk gebruik te maken van percelen in aanbestedingen, administratieve lasten te verminderen en het voorkomen van onnodig zware geschiktheids-, selectie en gunningscriteria.

Daarnaast houden we rekening met lokale ondernemers door, bij onderhandse aanbestedingen, waar mogelijk minimaal één offerte bij lokale ondernemers aan te vragen. Lokale ondernemers zijn ondernemers gevestigd in de gemeenten Heerde, Hattem en Oldebroek.

Binnen de wettelijke kaders is er de mogelijkheid om opdrachten/contracten bij Lucrato in te besteden.

Ook wordt er bij aanbestedingen invulling gegeven aan Social Return.

Bij bouwprojecten van de gemeente is het een voorwaarde om leerling bouwplaatsen in te richten en uit te voeren.

Door de toepassing van Social Return willen we kansen bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het doel is hierbij om zoveel mogelijk mensen die zonder re-integratiesteun niet of moeilijk aan het werk komen, aan werk of werkervaring te helpen. Het kan hierbij gaan om arbeids-, stage-, proef- of leerwerkplaatsen. De toepassing van Social Return mag niet leiden tot verdringing van arbeidsplaatsen.

Kwaliteit

Bij opdrachten tot bouw of verbouw van een substantiële omvang heeft de gemeente de voorwaarde gesteld tot het inrichten van een leerling bouwplaats. Datzelfde geldt wanneer sprake is geweest van subsidieverlening voor bouw of verbouw van een substantiële omvang.

Eind 2019 is een actieplan maatschappelijk verantwoord inkopen gereed.

Kwaliteit

Een actieplan maatschappelijk verantwoord inkopen zal in 2021 opgesteld worden. Het was de bedoeling dit in 2020 te realiseren, maar dit heeft vertraging opgelopen.

Er worden zo veel mogelijk fairtrade producten ingekocht en duurzame materialen gebruikt.

Kwaliteit

We willen als gemeente een voorbeeldrol hebben op het gebied van fairtrade. We onderzoeken en verkennen de voorwaarden en haalbaarheid om fairtrade producten in te kopen. Daarbij bekijken we welke productgroepen hiervoor in aanmerking komen. We willen als gemeentelijke organisatie voldoen aan het fairtrade imago om vervolgens ook winkels, bedrijven en maatschappelijke organisatie in de gemeente te stimuleren.

In 2019 is een werkgroep gestart om Fairtrade gemeente te gaan worden. Doelstelling is om eind 2020, begin 2021 dit te realiseren, al heeft COVID-19 voor vertraging gezorgd. Daarnaast worden intern steeds meer keuzes gemaakt om Fairtrade of Cittaslow producten in te kopen.

Eén van de doelstellingen van ons inkoopbeleid is bijdragen aan het creëren van maatschappelijke waarde. We willen als gemeente een voorbeeldrol hebben. Ons inkoopbeleid is daarom gericht op zoveel mogelijk duurzaam en circulair inkopen, waarbij we participeren in samenwerkingsverbanden en de mogelijkheden in de Cleantech regio verkennen. We passen in aanbestedingen de duurzaamheidscriteria van PIANOo toe.

Daarnaast kopen we zoveel mogelijk in bij marktpartijen die maatschappelijk verantwoord ondernemen. Hieronder wordt verstaan dat een ondernemer elke vorm van dwangarbeid verwerpt en de regelgeving van de Verenigde Naties over mensenrechten en de rechten van kinderen respecteert.

Basisregistratie/ Informatisering/ elektronische dienstverlening

- Kwalitatief hoogwaardige digitale dienstverlening.
- Data- en gegevensbeheer zijn op orde en worden veilig beheerd.

Wat gaan we er voor doen?

Basisregistratie Grootsschalige Topografie (BGT) is voor iedereen beschikbaar.

Kwaliteit

De Basisregistratie Grootsschalige Topografie, de BGT, is de geometrische database van de objecten die in de fysieke leefomgeving voorkomen. De BGT is openbaar en voor iedereen te raadplegen. Voor bepaalde objecten is de gemeente verantwoordelijk, wij zijn daarvoor bronhouder van de BGT. Voor 2020 is het beheer tijdelijk extern geregeld om zo grip te houden op de actualiteit in de kaart. Het beheer van de BGT wordt in de loop van 2021 intern geregeld. Een koppeling met het softwarepakket voor beheer openbare ruimte maakt deel van de invoering. Op die manier wordt het 'centraal' beheer van geometrie nog beter benut.

Data gedreven werken door informatie uit internet en sociale media te halen.

Kwaliteit

Om de stap te kunnen maken naar data gedreven werken moet gegevensmanagement verder vorm gegeven worden en de datakwaliteit betrouwbaar zijn. In 2020 zijn stappen gemaakt op het gebied van gegevensmanagement: intern zijn gegevens met de brongegevens vergeleken en opgeschoond. Ook zijn geautomatiseerd bijvoorbeeld sterftcijfers en productiecijfers in kaart gebracht als hulpmiddel voor sturing. Op basis van behoefte zal dit verder uitgebouwd worden.

Informatie uit internet en sociale media kunnen ontwikkelingen signaleren waarop de gemeente kan/moet inspringen. Social media worden (nog) handmatig gevolgd en gevoed. Dit wordt ondersteund door digitale hulpmiddelen die het signaleren en reageren vereenvoudigen.

De data die wij genereren, beheren en delen is volledig, betrouwbaar en geïntegreerd voor alle taakvelden, eenvoudig benaderbaar voor inwoners, ondernemers en organisaties en uitwisselbaar met andere (semi)overheden.

Kwaliteit

Het stelsel van basisregistraties wordt verplicht door de gemeente gebruikt. Het is een belangrijke taak om de kwaliteit van deze data op orde te brengen en te houden. De toepassing van gegevensmanagement en gegevensbeheer is een belangrijke voorwaarde hiervoor. Door voor de gegevenssets verantwoordelijken binnen de ambtelijke organisatie aan te wijzen en hen te ondersteunen in het beheer en de samenhang van de data wordt de borging van de kwaliteit bij de bron belegd. Binnen de organisatie zijn bronhouders aangewezen: medewerkers die verantwoordelijk zijn voor het inwinnen, registreren, bijhouden en het borgen van de kwaliteit van een specifieke set gegevens. Het aanwijzen van bronhouders is slechts ten dele uitgevoerd: alleen bij de basisregistraties is dit doorgevoerd.

De digitale agenda 2020 als leidraad volgen.

Kwaliteit

De digitale agenda 2020 van de VNG is opgegaan in het programma GGU van VNG Realisatie. Deze vormt de leidraad voor de samenwerking op het vlak van techniek en informatie tussen de gemeenten. De onderwerpen uit de Digitale Agenda 2020 zijn geïntegreerd in het jaarprogramma van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) van VNG Realisatie. Hieraan wordt stap voor stap invulling gegeven bij informatie-management, het project M2A en bij specifieke initiatieven vanuit de organisatie(s). De gemeente-eigen initiatieven en de actuele ontwikkelingen in de informatiesamenleving en de Common Ground activiteiten van de VNG worden continue op elkaar afgestemd.

Naleven van de Algemene Verordening Gegevensbescherming en privacy wetgeving.

Kwaliteit

Een van de producten van de AVG is het opstellen en beheren van een verwerkingsregister. In 2020 is de bewustwording in de organisatie verder uitgebouwd voor de onderwerpen gegevensbescherming en privacy. Dat is in de vorm van e-learning aangeboden aan de medewerkers. In 2021 wordt de inzet van deze e-learning gecontinueerd. Vooral de bewustwording van de medewerkers speelt namelijk een belangrijke rol in het succesvol naleven van de wetgeving. Daarom is er blijvend veel aandacht voor ondersteunen, informeren en enthousiasmeren. Samen met het management en medewerkers wordt uitwerking gegeven aan het actieplan Privacy. Tevens is er op diverse gebieden beleid (verder) ontwikkeld op het vlak van informatieveiligheid. De inzet van de Privacy Officer (PO) en van de Concern Information Security Officer (CISO) hebben hier positief aan bijgedragen.

Ons zaakstelsel is efficiënt en toegerust voor de (digitale) dienstverlening.

Kwaliteit

De implementatie van het nieuwe zaakstelsel zal in 2021 doorlopen. Bij de (verdere) inrichting worden processen geoptimaliseerd ten behoeve van een efficiënte bedrijfsvoering en een betrouwbare dienstverlening. De controle op voortgang en voorspelbaarheid van de processen wordt hiermee vergroot.

Samenwerken met ketenpartners in de uitwisseling van gegevensbeheer.

Kwaliteit

Het uitwisselen van gegevens met ketenpartners neemt nog steeds toe. Niet alleen via bestandsuitwisseling maar juist via koppelingen. Het uitwisselen van de noodzakelijke gegevens zal op een veilige manier aan de hand van standaarden vorm gegeven worden. Ook bij het project M2A worden de koppelingen naar buiten meegenomen. Het uitwisselen van gegevens leggen we ook vast in de vorm van een verwerkersovereenkomst: wie krijgt voor welk doel welke gegevens van de gemeente ten behoeve van welke verwerking. Het gebruik van verwerkersovereenkomsten neemt toe, dit om heldere afspraken met onze partners te maken en zo datalekken te voorkomen.

Waar nodig optimaliseren van de (digitale) dienstverlening aan inwoners en ondernemers.

Kwaliteit

Waar mogelijk wordt naast het fysieke kanaal ook een digitale mogelijkheid geboden voor het aanvragen van een dienst, bijvoorbeeld via de website conform de visie op dienstverlening van de gemeente Heerde.

Nog steeds neemt het aantal diensten dat digitaal aangevraagd/afgenomen kan worden toe. De nieuwe wettelijke mogelijkheden voor bijvoorbeeld digitale geboorte aangifte worden benut. Ook is de website aangepast om bedrijven nog beter te kunnen bedienen. Het zaaksysteem wordt in 2021 verder ingericht en zal het digitaal werken optimaal ondersteunen via resultaatgerichte processen. Daardoor wordt de informatiestroom van een zaak bewaakt, kan de voortgang van een zaak gemonitord worden en kan die voortgang gedeeld worden met alle belanghebbenden. Denk hierbij aan een koppeling met MijnOverheid of persoonlijke internetpagina (PIP) voor inwoners.

Overhead (gemeentebestuur en ambtelijke organisatie)

- Het raadhuis is toekomstbestendig functioneel bruikbaar en energetisch duurzaam in gebruik, binnen de mogelijkheden van het bestaande pand.
- Waar mogelijk vindt aanbesteding plaats op basis van het principe van circulariteit.

Wat gaan we er voor doen?

Besluiten welke maatregelen genomen moeten worden om het raadhuis toekomstbestendig functioneel bruikbaar en energetisch duurzaam in gebruik te maken.

Basis voor de uitvoering in 2021 en 2022 vormt de zogenaamde aannemingsovereenkomst die in 2020 door aannemer en gemeente wordt ondertekend.

Kwaliteit

In december 2018 heeft de raad een besluit genomen om het raadhuis te renoveren. Uitgangspunt hierbij is om het raadhuis voor de toekomst functioneel en energetisch duurzaam te maken. Het raadhuis wordt volgens trias energetica verduurzaamd. Bouwkundig worden de buitenwanden, dak en daar waar mogelijk de vloeren nageïsoleerd om de energievraag te reduceren. Daarnaast zal er een laag temperatuur verwarming aangebracht worden door gebruik te maken van een warmtepomp in combinatie met een regelbare luchtverversing (verwarmen/koelen). Daarnaast zal de verlichting energiezuinig worden uitgevoerd door het toepassen van led verlichting en sturingen op 'aanwezigheid'.

De renovatie van het raadhuis is meervoudig onderhands aanbesteed waarbij iedere inschrijver een visie moest weergeven op bouwteam en samenwerken, risico- en kansen dossier en budgetbewaking. De voorbereidingen daarvoor hebben in 2019 plaatsgevonden. Op basis van de uitgevoerde beoordeling is de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de beste kwaliteit in 2020 gegund. Er wordt met deze aannemer een bouwteam overeenkomst aangegaan om te komen tot een aannemingsovereenkomst waarna de uitvoering van de renovatie kan worden uitgevoerd.

Financiën

Toelichting op product Financiën

Het product Financiën bestaat uit de subproducten accountantskosten, belastingen en diverse saldi.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
531000 Accountantskosten	72.400	72.400	95.910	74.510	75.630	76.760	77.910
531751 Reserve Precariobelasting	694.718	651.510	868.420	958.310	0	0	0
531800 Saldo van kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0	0
531850 Saldo voor bestemming	0	103.619	248.937	957.552	1.107.528	1.012.485	1.065.722
531900 Saldo na bestemming	919.912	0	0	0	0	0	0
531901 Reserve saldo na bestemming	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	1.687.030	827.529	1.213.267	1.990.372	1.183.158	1.089.245	1.143.632
Baten							
531450 Reserve investeringen en eigen vermogen	-51.167	-51.090	-51.579	-85.500	-85.948	-86.402	-86.862
531800 Saldo van kostenplaatsen	-1	0	0	0	0	0	0
531850 Saldo voor bestemming	0	0	0	0	0	0	0
531901 Reserve saldo na bestemming	-253.000	-253.000	-608.000	0	0	0	0
Totaal Baten	-304.168	-304.090	-659.579	-85.500	-85.948	-86.402	-86.862
Resultaat	1.382.862	523.439	553.688	1.904.872	1.097.210	1.002.843	1.056.770

Toelichting op de lasten en baten product Financiën

Lasten

531751 Reserve precariobelasting

Met ingang van het jaar 2022 mag er geen precariobelasting meer worden geheven, hierdoor kan er geen geld meer aan de algemene reserve Grondbedrijf worden toegevoegd.

Baten

531450 Reserve investeringen en eigen vermogen

Een deel van de kosten voor de renovatie van het raadhuis worden gedekt uit de hiervoor ingestelde investeringsreserve. Vanaf 2021 wordt hier jaarlijks **€20.000,-** uit betaald.

Uitvoering Grondbeleid

Toelichting op product uitvoering Grondbeleid

Het voeren van grondexploitaties.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
539000 Grondbeleid	87.228	142.977	65.599	71.217	61.482	57.235	53.285
539014 Complex Ind.terrein Eeuwlandseweg noord	20.182	0	0	0	0	0	0
539015 Complex ind.terrein Eeuwlandseweg zuid	4.336	0	0	0	0	0	0
539018 Complex Ossenkamp 1	0	0	0	0	0	0	0
539026 Gebiedsontwikkeling Veldweg	18.526	0	0	0	0	0	0
539027 Complex Bovenkamp 2	668.091	0	0	0	0	0	0
539028 Complex De Kolk	1.522.041	0	0	0	0	0	0
539034 Complex Wezeweg 4	240.094	0	0	0	0	0	0
539100 Grondexpl. niet bedrijventerreinen	0	14.453	15.169	16.572	16.970	17.343	17.707
Totaal Lasten	2.560.497	157.430	80.768	87.789	78.452	74.578	70.992
Baten							
539000 Grondbeleid	-87.228	-642.073	-207.367	-325.970	-317.725	-314.524	-311.492
539001 Voorziening Grondbeleid	-53.500	0	-171.900	0	0	0	0
539014 Complex Ind.terrein Eeuwlandseweg noord	-20.182	0	0	0	0	0	0
539015 Complex ind.terrein Eeuwlandseweg zuid	-21.012	0	0	0	0	0	0
539018 Complex Ossenkamp 1	0	0	0	0	0	0	0
539026 Gebiedsontwikkeling Veldweg	-35.666	0	0	0	0	0	0
539027 Complex Bovenkamp 2	-615.576	0	0	0	0	0	0
539028 Complex De Kolk	-1.541.647	0	0	0	0	0	0
539034 Complex Wezeweg 4	-223.726	0	0	0	0	0	0

Totaal Baten	-2.598.536	-642.073	-379.267	-325.970	-317.725	-314.524	-311.492
Resultaat	-38.039	-484.643	-298.499	-238.181	-239.273	-239.946	-240.500

Toelichting op de lasten en baten product uitvoering Grondbeleid

Geen opmerkingen.

Burgerzaken

Toelichting op product Burgerzaken

Burgerzaken draait om mensen en in de eerste plaats om hun identiteit. Met hun identiteit hebben burgers recht op allerlei voorzieningen en diensten van de overheid. Burgerzaken vervult de rol van 'poortwachter' door het vaststellen en vastleggen van de identiteit bij geboorte of bij binnenkomst van elke nieuwe inwoner van de gemeente. Daarnaast is Burgerzaken door de afgifte van reis- en rijdocumenten een belangrijke speler in de keten van identiteitsvaststelling, identiteitscontrole en identiteitsbescherming.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
525000 Burgerzaken	238.300	261.453	280.807	311.007	318.166	324.927	331.545
525050 Secretarieleges	76.364	54.150	65.640	76.930	78.080	79.250	80.440
525100 Verkiezingen	63.555	60.802	9.785	24.090	24.450	24.810	25.190
525150 Vaccinatie & doodschouw	9.500	11.710	11.870	12.070	12.250	12.430	12.620
Totaal Lasten	387.719	388.115	368.102	424.097	432.946	441.417	449.795
Baten							
525050 Secretarieleges	-223.103	-209.020	-205.440	-230.290	-233.740	-237.240	-240.800
Totaal Baten	-223.103	-209.020	-205.440	-230.290	-233.740	-237.240	-240.800
Resultaat	164.616	179.095	162.662	193.807	199.206	204.177	208.995

Toelichting op de lasten en baten product Burgerzaken

Lasten

525000 Burgerzaken

Bij het product Burgerzaken moet er voor 2020 **€10.000,-** worden bijgeraamd voor de aanschaf van nieuwe stembokjes (voorjaarsnota 2020).

Baten

525050 Secretarieleges

De secretarieleges zijn voor 2020 met **€30.000,-** en voor de jaren erna met **€20.000,-** verhoogd. dit betrof een correctie van een dubbele aframing (begroting 2020).

Basisregistratie

Toelichting op product Basisregistratie

Gemeente Heerde is (wettelijk) verplicht haar informatievoorziening te baseren op het stelsel van basisregistraties. Basisregistraties borgen een eenmalige invoer en meervoudig gebruik van gegevens. De meest bekende zijn de basisregistraties Personen (BRP), adressen en gebouwen (BAG), basisregistratie WOZ en de basisregistratie voor bedrijven (NHR). In deze basisregistraties staan de algemene gegevens zoals persoonsgegevens, adressen en bedrijfsnamen. In applicaties gebruiken we deze basisgegevens en vullen die aan met taakspecifieke gegevens.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
521450 Basisregistratie	50.170	82.620	55.180	55.780	56.320	56.860	57.410
Totaal Lasten	50.170	82.620	55.180	55.780	56.320	56.860	57.410
Resultaat	50.170	82.620	55.180	55.780	56.320	56.860	57.410

Toelichting op de lasten en baten product Basisregistratie

Geen opmerkingen.

Streekarchivariaat

Toelichting op product Streekarchivariaat

De statische archieven van de drie gemeenten (Heerde, Epe en Hattem) zijn samengebracht in één bewaarplaats. Het streekarchief bevindt zich bij het gemeentehuis van Epe. De streekarchivaris voert ook beheertaken als behoudswerkzaamheden uit en verzorgt de inzagemogelijkheid in de studiezaal. Heerde heeft zitting in het bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Tevens huurt de gemeente Heerde in Epe ruimte die aan de gestelde eisen voldoet voor het dynamische archief.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
521550 Streekarchivariaat	55.072	74.411	93.581	88.024	89.254	90.494	91.754
Totaal Lasten	55.072	74.411	93.581	88.024	89.254	90.494	91.754
Resultaat	55.072	74.411	93.581	88.024	89.254	90.494	91.754

Toelichting op de lasten en baten product Streekarchivariaat

Lasten

521550 Streekarchivariaat

De afvoer van het archief wordt in het vervolg in eigen beheer opgepakt; hierdoor kan deze post met **€7.000,-** worden afgeraamd (perspectiefnota 2021).

3. (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Toelichting op programma (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Dit programma gaat over duurzaamheid, het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en het bos, ruimtelijke ontwikkelingen, economie, recreatie en toerisme en bouwen en wonen. Onder dit programma valt ook het opstellen van de omgevingsvisie, een instrument in het kader van de nog vast te stellen omgevingswet. Met het toepassing van uitnodigingsplanologie hebben we ons al voorbereid op deze wet. Onze rol bij ruimtelijke vraagstukken is daarmee veranderd. De omgevingsvisie maken we samen.

Collegeprogramma (openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Wat willen we bereiken?

Leefbaar buitengebied

- Behoud van de kwaliteiten van het (agrarisch) landschap en leefbaarheid van de buitengebieden van de gemeente.

Wat gaan we er voor doen?

Bestaande agrarische bedrijven krijgen ruimte voor ontwikkelingen voor zover deze bijdragen aan het behoud en verbetering van de kwaliteit van het landschap en aan een schone en gezonde leefomgeving.

Onder voorwaarden ontwikkelingsruimte geven aan bestaande agrarische bedrijven.

Kwaliteit

Gericht op de ambities in de toekomstvisie geven we op basis van de structuurvisie 2025 via uitnodigingsplanologie uitvoering aan deze taakstelling. Onder de nieuwe Omgevingswet worden de toekomstige kaders voor ontwikkelingsmogelijkheden voor bestaande agrarische bedrijven opgenomen in de Omgevingsvisie.

We bereiden de gemeentelijke Omgevingsvisie voor met daar in een vitaal en leefbaar platteland.

Vanuit onze eerste analyse voor de Omgevingsvisie leggen we de focus op een circulair en natuurinclusief systeem met multifunctioneel en duurzaam landgebruik. In de Omgevingsvisie betrekken we de actuele ontwikkelingen van de agrarische sector.

De agrarische belangen en belangen van natuur en milieu mogen niet los van elkaar gezien worden. Wij overleggen hierover met bewoners en agrariërs.

Kwaliteit

In de voorbereidingen voor de gemeentelijke omgevingsvisie is een vitaal en leefbaar platteland een essentieel onderdeel.

Vanuit de eerste analyse leggen we de focus in de omgevingsvisie op een circulair en natuurinclusief systeem met multifunctioneel en duurzaam landgebruik. Bewoners en agrariërs worden in 2021 langs de weg van participatie betrokken.

Onze bermen houden we vrij van jonge opslag om de aantrekkelijkheid voor wild te verkleinen.

De bermen in het bosgebied worden vrij gehouden van jonge opslag. De aantrekkelijkheid voor wild wordt daardoor verkleind.

Kwaliteit

Ook in 2021 zal een deel van de Kamperweg geschoond worden van jonge opslag. Omdat we hier een brede berm hebben tussen rijweg en fietspad en we vanwege de veiligheid van verkeersdeelnemers het zicht op mogelijk wild dat zich in de tussenberm ophoudt, open willen houden.

We beheren bermen en slootkanten ecologisch en communiceren waarom we dat doen.

De kwaliteit van het landschap en de leefbaarheid van het buitengebied behouden door het uitvoering van ecologisch beheer van de bermen.

Kwaliteit

In 2019 is een aanvang gemaakt met de inventarisatie waar bermen ecologisch kunnen worden beheerd en wat daar voor nodig is om dit uit te voeren. Ecologisch bermbeheer vraagt om een ander maaibeeld maar ook om ander materieel. De in 2020 verder uitgewerkte kosten-baten berekening die besproken wordt met de KNNV en andere belangengroeperingen wordt in 2021 voor besluitvorming voorgedragen.

We gaan duurzaam om met de natuurlijke kwaliteiten, onder andere door invulling te geven aan het bestaande landschapsontwikkelingsplan (LOP). Landschapsontwikkeling wordt onderdeel van de omgevingsvisie.

Kwaliteit

We gaan vanuit de ambities uit de toekomstvisie, de structuurvisie 2025 en het landschapsontwikkelingsplan (LOP) op een verantwoorde manier om met natuur en landschap. We sturen op het behoud en op de ontwikkeling van de landschappelijke samenhang.

In de voorbereiding voor de omgevingsvisie worden de landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van Heerde integraal opgenomen.

Vanuit de eerste analyse blijkt dat de kernkwaliteiten van Heerde (in casu het DNA van Heerde) onder andere tot uiting komen in de diversiteit van het landschap. Heerde kent een afwisseling van fraaie landschappen (Veluwe tot IJssel) met een rijke cultuurhistorie, die we koesteren. We leggen de focus in de omgevingsvisie dan ook op behoud en versterking van de landschappelijke kwaliteiten en het inbedden van maatschappelijke opgaven (energietransitie, biodiversiteit, circulariteit, compenserende maatregelen en natuurinclusief landgebruik).

We werken samen met andere partijen in de uitvoering van het klimaatadaptatieplan (waterrobuustheid en klimaatbestendigheid).

De effecten van klimaatverandering houden zich niet aan bestuurlijke grenzen. Deze samenwerkingsvorm past bij de regionale en lokale schaal van de opgave en de behoefte aan regionale samenwerking. Immers: in de trits weten-willen-werken zijn we samen sterker, kunnen we van elkaar leren én kunnen we samen slimmer investeren.

Kwaliteit

Wij zijn, in nauwe samenwerking met bedrijven en maatschappelijke organisaties, in drie stappen aan het werk

- 'weten': analyseren wat de gevolgen van klimaatverandering voor de diverse functies in een gebied in de periode tot 2050 zijn;
- 'willen': concrete doelen stellen voor het verbeteren van de waterrobuustheid en klimaatbestendigheid in de periode tot 2050 en een daarbij passende strategie formuleren
- 'werken': de doelen en de strategie vastleggen in beleidsplannen, wetten en regels en programma's voor uitvoering, beheer en 'groot' onderhoud.

Stap 1 is een regionale stresstest light die in samenwerking met diverse belanghebbende partijen uitgevoerd.. In de gemeente Heerde is er een verdiepingsslag gemaakt op dorpskern niveau. Om een beter beeld te krijgen wat klimaatverandering betekent in Heerde. De uitkomsten zijn in 2019 gedeeld en besproken. Er volgt nog een risicodialoog. Stap 2 wordt in 2020 het RAP. Dit wordt in 2021 vervolgd.

We werken samen met partijen in het project Hattemerpoort (inclusief herontwikkeling Ennerveld) en aan de visie Hoenwaard.

Hattemerpoort is een ecologische verbindingszone tussen Veluwe en IJsseluitwaarden en Wapenveld en Hattem. Het provinciale project bestaat uit deelprojecten.

Voor investeringen in natuur en waterbeheersing in de Hoenwaard is behoefte aan een toekomstbeeld en aan duidelijkheid bij de bewoners van het gebied. De visie Hoenwaard 2030 voorziet daarin.

Kwaliteit

Er wordt momenteel gewerkt aan een analyse van het landschap en de ruimtelijke kwaliteit en de ambitie voor de Hoenwaard. Dit is één van de onderdelen voor het gebiedsplan Hoenwaard 2030.

Voor het project IJseldijk Apeldoorns Kanaal is het ontwerp Projectplan Waterwet in de maak. Voor de dijkverbetering heeft het Waterschap Vallei en Veluwe gekozen voor een maatwerkvariant die teleurstellend is voor enkele bewoners aan de Kanaaldijk. Hoewel wij dit betreuren, is er een duidelijk onderbouwde afweging gemaakt. In het vervolg van het proces moet blijken of deze afweging voldoet.

In de plannen voor de herontwikkeling Ennerveld werken we samen met de gemeente Hattem.

We werken volgens de gedragscode bestendig beheer groenvoorzieningen, bosbeheer en natuurbeheer.

De gedragscode is geen wetgeving, maar is wel een hulpmiddel voor beheerders, eigenaren en aannemers om reguliere werkzaamheden uit te voeren zonder in strijd te handelen met Flora- en Faunawet.

Kwaliteit

De gemeente werkt, binnen het beschikbare budget, zo veel mogelijk volgens de gedragscode en verplicht waar mogelijk haar opdrachtnemers om volgens de gedragscode te werken.

Openbare ruimte en mobiliteit

- Inwoners, ondernemers, bezoekers en toeristen kunnen rekenen op goed onderhouden en veilige wegen, fiets- en voetpaden en openbare ruimte, die voldoende verlicht zijn.
- Bij herinrichting wordt de openbare ruimte inclusief ingericht.

Wat gaan we er voor doen?

(Her)inrichting van de openbare ruimte vindt, in overleg met aanwonenden en ondernemers, plaats binnen de wettelijke kaders en het gemeentelijk beleid.

Inwoners worden uitgenodigd om mee te denken bij herinrichting van de openbare ruimte en worden betrokken bij onderhoud van de openbare ruimte.

Kwaliteit

Ons doel is een gedragen plan voor aanwonenden en ondernemers. Bij het realiseren van een (her)inrichtingsplan betrekken we bewoners voor het vaststellen van een definitief ontwerp. Het conceptplan wordt tijdens een inloopavond passend binnen de corona richtlijnen, voor zover deze in 2021 nog gelden, gepresenteerd. Er is ook gelegenheid om op het conceptplan reageren via een reactieformulier waarop men persoonlijk antwoord krijgt. Ons uitgangspunt is om zo veel mogelijk aan reacties tegemoet te komen als dat past binnen de richtlijnen van CROW, de parkeernota, het afvalwaterketenplan, het beleidsplan Verlichting en binnen het beschikbare budget.

Bij herstructureringsprojecten in de openbare ruimte afwegen of auto's te gast kunnen zijn.

Kwaliteit

Meer en meer werken we er naar toe om de doorgaande wegen aan te passen naar een 60 kilometergebied. Voor 2021 staat hiervoor een deel van de Kamperweg richting de A50 op de investeringslijst. Het uitgangspunt dat auto's zo veel mogelijk te gast zijn botst in de praktijk vaak met de wens van inwoners om zo dicht mogelijk bij de woning te parkeren. Bij reconstructie wordt gezocht naar een goede balans. Voor 2021 staat de reconstructie van de Bloemstraat op het programma, evenals de constructie Veldzijderkamp, Nachtegaalweg en een deel van de Wildekampseweg. De reconstructie Rooboerskamp en Hogepad en omgeving staat op de investeringslijst voor 2022, wanneer de bouwwerkzaamheden zijn afgerond.

De beheerplannen voor de openbare ruimte zijn actueel.

Er zijn beheerplannen voor wegen, kunstwerken, riolering en speelvoorzieningen. De beleidsvisies voor openbare verlichting, bos en groen bieden voldoende kader voor de uitvoering. Het afvalwaterketenplan is kaderstellend voor riolering.

Kwaliteit

De beheerplannen voor de openbare ruimte zijn voorzien van het juiste areaal en jaarlijkse kosten om dit areaal te onderhouden en worden tijdig geactualiseerd. Een toelichting wordt gegeven in de paragraaf Kapitaalgoederen.

In 2019 zijn de beheerplannen geactualiseerd. Het afvalwaterketenplan is al eerder vastgesteld. De plannen hebben een geldigheidsduur van vijf jaar. Op basis van deze plannen wordt ook in 2021 het geplande onderhoud uitgevoerd. Het areaal is doorgerekend om de onderhoudskosten voor de komende vijf jaar te bepalen. Er wordt gewerkt aan een nieuw afvalketenplan.

De werkgroep Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid (BTB) van het Platform Gehandicaptenbeleid wordt standaard uitgenodigd voor advies bij herinrichtingsprojecten.

Optimaal gebruik van de openbare ruimte voor alle verkeersdeelnemers.

Kwaliteit

Bij reconstructie en/of herinrichtingsplannen wordt de werkgroep Bereikbaarheid Toegankelijkheid en Bruikbaarheid (BTB) van het Platform Gehandicaptenbeleid gevraagd om advies uit te brengen over de voorgenomen plannen. Ook vragen wij advies over toegankelijkheidsvraagstukken in de openbare ruimte en wanneer er vragen zijn om verkeersremmende maatregelen die de breedte van de weg betreffen.

In 2021 worden de werkgroepleden BTB persoonlijk uitgenodigd voor de inloopavonden over reconstructies en/of herinrichtingsplannen.

Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) actualiseren.

Kwaliteit

In 2020 is het GVVP deels geactualiseerd. Begin 2021 wordt dit verder uitgewerkt in een mobiliteitsplan en zal dit te zijner tijd worden opgenomen in de Omgevingswet.

In maart van dit jaar is een digitale enquête uitgevoerd naar de beleving van verkeersveiligheid van de burger/weggebruiker in de gemeente Heerde. De resultaten hiervan zijn ontvangen en geanalyseerd door het externe bureau dat ons begeleidt. In april hadden we 3 inloopavonden in Heerde, Wapenveld en Veessen gepland om met burgers in gesprek te gaan over dit onderwerp. Door de corona-crisis zijn deze geannuleerd. In september 2020 is gekeken hoe nu verder en of er wellicht op een andere manier een invulling gegeven kan worden aan de burgerparticipatie. In relatie tot grote regionale en landelijke ontwikkelingen als het Strategische Programma Verkeersveiligheid (SPV) 2030, de risico gestuurde benadering en de Omgevingswet wordt dan een vervolg gegeven aan de actualisatie.

Samen met de regiogemeenten bij de provincie aandringen op maatregelen op de kwaliteit van het openbaar vervoer op peil te houden en waar nodig te verbeteren.

Samen met de regiogemeenten bij de provincie aandringen om maatregelen te nemen om de kwaliteit van het openbaar vervoer peil te houden en waar nodig te verbeteren.

De uitdaging ligt er om technisch en financieel het busvervoer volledig zonder uitstoot van schadelijke stoffen te laten rondrijden bij het gelijk houden van het exploitatiebudget.

Kwaliteit

De huidige lijnvoering en dienstregeling van het openbaar vervoer willen we behouden en waar nodigte verbeteren. In de nieuwe vervoersconcessie is het de inzet om het openbaar vervoer volledig rond te laten rijden zonder uitstoot van schadelijke stoffen.

De aanbesteding die in 2019 heeft plaatsgevonden en waarbij de vervoerder in 2021 zou gaan rijden, is teniet gedaan. U heeft hierover in de media kunnen lezen. Er komt een nieuwe aanbesteding en op dit moment wordt nog steeds nagedacht over een tijdelijke oplossing voor 2021. De huidige vervoerder rijdt nog tot eind 2020.

Samen met de regiogemeenten dringen we bij provincie en rijk aan op maatregelen om filevorming op de A50 te voorkomen.

Kwaliteit

Betere doorstroming van het verkeer op de A50 tussen Zwolle en Apeldoorn is onderwerp van gesprek in onze ambtelijke en bestuurlijke deelname rond het onderwerp mobiliteit in de Cleantech Regio en de Regio Zwolle.

Samen met inwoners, ondernemers en VVN inventariseren van verkeersonveilige situaties in de gemeente.

Een inventarisatie uitvoeren onder de inwoners, ondernemers en VVN over de verkeersonveilige situaties in de gemeente Heerde. Deze inventarisatie gaat onderdeel worden van de actualisatie van het gemeentelijk verkeer en vervoerplan.

Kwaliteit

We hebben een prioritering van objectieve onveilige verkeerssituaties in de gemeente Heerde. Ieder jaar wordt deze lijst geactualiseerd.

In het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoers Plan (GVVP) is standaard een lijst opgenomen met subjectieve onveilige verkeerssituatie die samen met bewoners, ondernemers en VVN is samengesteld. Deze wordt opnieuw geactualiseerd en maakt deel uit van het uiterlijk in 2021 vast te stellen GVVP. Overigens wordt ook in andere voorkomende situaties advies van VVN ingewonnen en worden ondernemers naar hun mening gevraagd.

We staan open voor initiatieven die de beleefbaarheid van het Apeldoorns Kanaal stimuleren

Door de beleefbaarheid van het Apeldoorns Kanaal te stimuleren wordt het recreatieve product in de gemeente vergroot.

Kwaliteit

Beleef het Apeldoorns Kanaal heeft door de samenwerking met de aanliggende gemeenten en de provincie een duidelijk profiel gekregen en een eigen website met evenementen in en aan het kanaal. De provincie is bereid tot co-financiering van 50% voor het ophogen van de Kloosterbrug en de Flessenbergerbrug om ze daarmee ook voor te bereiden op beweegbaarheid. De gemeenteraad heeft bij de begrotingsvaststelling in november 2019 haar bijdrage van € 600.000,- beschikbaar gesteld. Aansluitend is de subsidieaanvraag bij de provincie ingediend. Hoewel het bedrag bij de provincie wel bekend is, hebben wij nog geen toekenning ontvangen. Zodra deze ontvangen is wordt de voorbereiding gestart. De verwachting is dat de uitvoering in de tweede helft van 2021 zal plaatsvinden.

We vervangen bruggen wanneer ze afgeschreven zijn en de (verkeers)veiligheid in gevaar komt.

De bruggen in de gemeente Heerde worden vervangen op het moment dat de (verkeers)veiligheid in gevaar komt. In het beheerplan kunstwerken is de onderhoudsstaat van alle bruggen in beeld gebracht. Komende periode wordt het beheerplan geactualiseerd.

Kwaliteit

Het gebruik van de bruggen dient veilig te zijn voor de gebruikers. Het beeldkwaliteit voor de bruggen is niveau C van het CROW.

In 2019 is het beheerplan kunstwerken geactualiseerd. Aan het beheerplan is een onderhoudsbudget gekoppeld om de kunstwerken te onderhouden op niveau C. Er worden in 2021 geen andere bruggen vervangen dan de Kloosterbrug en de Flessenbergerbrug waarvoor we op de toekenning van de co-financiering door de provincie wachten in het kader van Beleef het Apeldoorns Kanaal.

Omgevingsvisie

- Een integrale toekomstbestendige omgevingsvisie.

Wat gaan we er voor doen?

Uitvoering geven aan het plan van aanpak omgevingsvisie.

Kwaliteit

In 2020 is door de projectgroep verder gewerkt aan de voorbereiding op de implementatie van de Omgevingswet die op 1 januari 2022 in werking treedt. De eerste deelresultaten voor de Omgevingsvisie werden in 2019 zichtbaar en zijn toen gedeeld met College, Raad en netwerkpartners. Inzet was om in 2020 een goed met de Raad afgestemd participatietraject af te lopen en uiterlijk Q-4 2020 de concept Omgevingsvisie aan de Raad aan te kunnen bieden.

Door Corona kan dit geplande participatietraject in Q3 en Q4-2020 worden opgepakt. Verwachting is dat in Q1/Q2-2021 het eerste concept van de Omgevingsvisie aan het College en Raad worden voorgelegd.

In deze voorbereiding wordt voor de Omgevingsvisie samengewerkt met de gemeente Hattem en voor het onderdeel Digitaal Stelsel Omgevingswet met de gemeenten Hattem en Oldebroek. Ook is een eventuele samenwerking met de gemeente Epe onderzocht, wat niet tot een vervolg leidde.

Voor de implementatie binnen de gemeente Heerde is eind 2019 een aangepast programmaorganisatie ingericht en zijn de meer uren en meerkosten voor 2020 in beeld gebracht die kunnen worden gedekt op de opbrengst van de bouwleges. Tegenover de benodigde kosten staat geen vergoeding van de rijksoverheid.

Voor de te maken kosten in 2021 wordt ook weer zo veel mogelijk binnen de dekking van de legesinkomsten gewerkt.

We passen uitnodigingsplanologie toe bij robuuste ontwikkelingen.

Kwaliteit

Heerde werkt vooruitlopend op de Omgevingswet met het innovatieve instrument van de uitnodigingsplanologie. In deze werkwijze betrekken wij daar de uitkomsten van de evaluatie van de uitnodigingsplanologie in 2019 bij. De implementatie van de uitkomsten van dit onderzoek worden al actueel gebruikt (het zogenaamde laaghangende fruit.)

Centra Heerde en Wapenveld

- Inwoners, ondernemers, bezoekers en toeristen vinden onze centra in Wapenveld en Heerde bruisend.

Wat gaan we er voor doen?

Besluitvorming over versterking van het centrum van Wapenveld met Hof van Cramer.

Realisatie van een multifunctionele accommodatie in het centrum van Wapenveld.

Kwaliteit

Het haalbaarheidsonderzoek is afgerond en er ligt een raadsvoorstel om over te gaan tot de volgende fase: een schetsontwerp van het gebouw, voorlopig ontwerp en definitief ontwerp. Als de raad hiermee instemt, zal de uitvoering hiervan in 2021 kalenderjaar plaatsvinden.

De gemeente participeert in de Nieuwe Winkelstraat (DNWS).

De gemeente wil in het centrum van Heerde samen met ondernemers en vastgoedeigenaren de winkelbeleving versterken. De Ondernemersvereniging Heerde is trekker; de gemeente participeert.

Kwaliteit

Begin 2019 is het "Actieplan DNWS" opgeleverd aan de Ondernemersvereniging Heerde (versie februari 2019) en is de stuurgroep DNWS met daarin betrokken stakeholders in het centrum (ondernemers, vastgoedeigenaren, R&T, makelaar, gemeente) ingericht. Ons streven is om binnen twee jaar de acht aanbevelingen uit het actieplan in werking te hebben gezet. Daartoe zijn vier werkgroepen gestart met de eerste punten uit de aanbevelingenlijst. DNWS monitort de uitvoering van dit actieplan. Door de coronacrisis zijn actiepunten versneld, bijvoorbeeld door krachtenbundeling van winkeliers door promotie van Koop Lokaal, maar zijn ook andere acties in de tijd opgeschoven.

Duidelijkheid krijgen over de ruimtelijke economische opgave door onder andere actualisatie van het verkeerscirculatieplan centrum Heerde, inzicht in de parkeerbehoefte en afweging volgens de ladder voor duurzame verstedelijking.

Kwaliteit

De gepresenteerde ontwikkeling van het centrum van Heerde leidde op 16 juni 2020 tot een positieve grondhouding van het College. De onderzoeken naar verkeerscirculatie en de parkeerbehoefte zijn in 2020 uitgevoerd, beschikbaar en gedeeld met betrokkenen. 2020 staat in het teken van het gesprek met de eigenaar van het pand 'Van Setten Van Loenen' over de ontwikkeling van deze locatie in relatie tot de ontwikkeling van de andere plandelen in het centrum. In 2021 wordt naar verwachting de noodzakelijk bestemmingsplanprocedure doorlopen.

Het autoluw maken van dorpscentrum Heerde (auto te gast) bij evenementen wordt, in overleg met ondernemers, uitgewerkt in een verkeerscirculatieplan.

Kwaliteit

Door het aantal motorvoertuigen in het dorpscentrum terug te dringen wordt de leefbaarheid en het winkelklimaat verbeterd.

Voor de afsluiting van het dorpscentrum tijdens evenementen is met ondernemers een verkeerscirculatieplan uitgewerkt. Dit plan wordt uitgevoerd.

Het verder autoluw maken van het dorpscentrum Heerde wordt in combinatie met de invulling van de voormalige gemeentewerf uitgewerkt. De verkeersonderzoeken zijn uitgevoerd. De uitwerking volgt wanneer er duidelijkheid is over de invulling van het centrum inclusief de gemeentewerf.

Ondernemers in Heerde oriënteren zich op een ondernemersfonds; de gemeente wordt in dat geval het (wettelijke) heffingsorgaan.

Kwaliteit

Het ondernemersfonds is in 2019 opgericht en aan het werk gegaan en maakt collectieve investeringen door ondernemers en projecten mogelijk. De gemeente is heffingsorgaan voor het fonds.

Ondernemers worden in staat gesteld om de dorpscentra te laten bruisen. De gemeente benut de mogelijkheden om hen hierin te faciliteren.

Kwaliteit

Wij faciliteren dit in 2021 vanuit verschillende gemeentelijke beleidsterreinen. Hierbij focussen wij op het goed benutten van kansen die zich vanuit de samenleving aandienen.

Toepassen van de centrumvisie Heerde.

De visie heeft tot doel een duidelijk toekomstbeeld van het centrum voor alle betrokken partijen met als ambitie een comfortabel en herkenbaar winkelgebied met prettig ondernemersklimaat in 2025. Bij de beoordeling van initiatieven wordt de centrumvisie als uitgangspunt gehanteerd.

Kwaliteit

De maatregel Nieuwe Winkelstraat is een uitvloeisel van de Centrumvisie. Daarnaast zetten we in op het terugdringen van de leegstand in de aanloopstraten door toepassing van de maatregel Compact Centrum. In 2018 is er de inventarisatie geweest als basis voor het monitoren van de leegstand. Samen met stakeholders wordt gezien hoe leegstand kan worden gevuld. Dit was in 2020 en is in 2021 een doorlopend proces met in 2020 een evaluatie.

Voortvarende herontwikkeling van het hart van Heerde (gemeentewerf, Van Setten van Loenen).

Met uitnodigingsplanologie en kavelpaspoort overeenkomst bereiken met ontwikkelaar van aangrenzende gronden.

Kwaliteit

In 2018 is het plan van de projectontwikkelaar aan de gemeente gepresenteerd.

Omdat dit plan grote impact heeft op de positionering, het vermarkten en de ontwikkeling van het centrum van Heerde, werkt de ontwikkelaar nauw samen met de gemeente. Omdat dit plan ook betrekking heeft op percelen van derden is veel en regelmatig overlegd met de benodigde grond- en perceeleigenaren. Het is van belang dat zoveel mogelijk betrokken partijen zich committeren aan het plan. Dit vergt vooralsnog veel tijd en inzet. Er is inmiddels een breed draagvlak voor deze ontwikkeling. Inzet is om in deze ontwikkeling ook het pand Van Setten/Van Loenen te betrekken. Gesprekken over de ontwikkeling van deze (deel)locatie zijn eind 2020 nog steeds gaande. Mocht dit niet tot een positieve uitkomst leiden, kan het plan zonder deze locatie verder worden ontwikkeld. Het college heeft in juni 2020 een positieve grondhouding aangenomen ten aanzien van het ingediende initiatief. Naar verwachting zal in 2021 de noodzakelijke bestemmingsplanprocedure worden doorlopen.

Toerisme

- Heerde staat bij (verblijfs)recreanten en toeristen bekend als gastvrij en natuurvriendelijk, een bloeiende gemeente op de overgang van Veluwe en IJsselvallei.
- Ecotoerisme in de natuurlijke omgeving, de keuze en beschikbaarheid van streekproducten en organisatie van kleinschalige evenementen benadrukken Natuurlijk Heerde.

Wat gaan we er voor doen?

Cittaslow-keurmerk ook digitaal promoten en Cittaslow-ambassadeurs benutten en verbinden om de gezamenlijke ambitie van Visit Heerde, (recreatie)ondernemers en gemeente te bereiken.

Kwaliteit

In de zomer van 2018 startte het project van de gemeenten Heerde, Epe en Voorst voor de ontwikkeling van Korte Ketens in de voedselvoorziening. In de loop van 2019 hebben zich een aantal producenten in dit kader verenigd. Ze richtten een coöperatie op voor die korte voedselketen: Coöperatie Boerenhart 2.0. Naast de organisatie van de logistiek keken we ook naar de beleidsmatige versterking van korte ketens en het verduurzamen van het voedselaanbod. Vanuit de kernwaarden van Cittaslow zijn streekproducten en de ontwikkeling van korte ketens alleszins relevant.

In 2019 organiseerden wij meerdere netwerkbijeenkomsten voor de Cittaslow supporters. Tijdens deze bijeenkomsten zijn afspraken gemaakt over deelname aan lokale activiteiten en over het in de markt zetten van een Cittaslow souvenir; een Cittaslow schaap, waarbij wol van de schaapskudde wordt gebruikt.

In het landelijke Cittaslow netwerk werken wij aan de wijze waarop Cittaslow als keurmerk verder en concreter kan worden uitgedragen. Vier thema's worden uitgewerkt die voor Cittaslow Nederland van belang zijn:

- 1) Noaberschap en fijschaligheid
- 2) Landschap, duurzaamheid en toerisme
- 3) Bewustwording en jeugd en
- 4) Cultuur, erfgoed en lokale voeding.

Vanuit de eigen identiteit van Heerde gaan we in 2021 verder invulling geven aan deze vier thema's, met een actieve rol voor Visit Heerde.

In de Omgevingsvisie zal de Cittaslow gedachte een centraal thema zijn.

De infrastructuur in het gemeentelijk bosgebied willen wij in stand en toegankelijk houden.

De infrastructuur in het gemeentelijk bosgebied in stand en toegankelijk houden.

Kwaliteit

In het kader van de zorgplicht is de gemeente in haar rol als boscigenaar verplicht om te zorgen voor een redelijk veiligheidsniveau voor de gebruikers van haar bossen. De openbare wegen en fietspaden in het bosgebied worden onderhouden op beeldkwaliteit C van het CROW.

De bosvisie is geactualiseerd in 2020 en biedt daarmee een hedendaags kader voor maken van een beheerplan in 2021.

Met ondernemers die bijdragen aan het ondernemersfonds bespreken we hoe geld uit dit fonds gebruikt kan worden voor het verbeteren van de leefomgeving om recreanten en toeristen (nog meer) te verleiden tot een bezoek aan en verblijf in onze gemeente.

Kwaliteit

Het Ondernemersfonds gemeente Heerde is in 2019 opgericht, ingericht en "financieel gevuld". Er is een bestuur met een afspiegeling van de betalende branches aan het fonds. Het bestuur beoordeelt de aanvragen en beheert de financiën van het fonds, waarvan de financiële middelen door de gemeente worden geïnd. In het opgestelde convenant tussen de gemeente en Ondernemersfonds gemeente Heerde zijn afspraken gemaakt over de doelstelling van het fonds en over de financiën en controles.

In het Ondernemersfonds werken we gezamenlijk aan een vitaal en sterke economie van de gemeente Heerde in alle branches."

Promotie en marketing van de gemeente financieel faciliteren wij via Visit Heerde (inclusief een betaalde kracht voor 2018-2020).

Kwaliteit

Voor de lokale marketing werd het contract in 2020 met Visit Heerde uitgevoerd en voor bovenlokale marketing en promotie werd voor de periode 2018-2021 het contract met Visit Veluwe uitgevoerd. De kostendekking van de Stichting Visit Heerde wordt in 2021 voortgezet. Onderdeel hiervan is het leveren van een bijdrage voor een betaalde kracht van Visit Heerde. In de perspectiefnota 2021 werd een voorstel gedaan voor de financiële facilitering van de Stichting Visit Heerde vanaf 2021.

Door de coronacrisis kon door Visit Heerde mogelijk niet het volledige werkprogramma 2020 worden uitgevoerd. Denk hierbij vooral aan evenementen die niet door konden of kunnen gaan. Met Visit Heerde is afgesproken dat zij de financiële middelen die hierdoor eventueel overblijven, inzet om Heerde op grotere schaal op de kaart te zetten en zo de (recreatie)ondernemers te helpen in deze moeilijke periode. Bijvoorbeeld door (social) media campagnes en het ontwikkelen van arrangementen in de 'IJsselvallei'.

Promotie van cultuurhistorische lokale 'parels' stimuleren.

Onderscheidende elementen binnen de gemeente meenemen in de lokale en bovenlokale marketing en promotie.

Kwaliteit

Voorbereidend op een nieuw te formuleren erfgoedbeleid voor de gemeente Heerde is in 2020 onderzocht op welke wijze lokale cultuurhistorische parels van Heerde meer onder de aandacht kunnen worden gebracht. Ook vanuit Veluwe op 1 was hier aandacht voor. Veluwe op 1 deelt de Veluwe in meerdere belevingsgebieden in. Ons gebied kreeg hierbij het predicaat ambachtelijk. Vanuit het ambachtelijke DNA kijken we in 2021 welke cultuurhistorische parels in onze gemeente belicht, gestimuleerd en ondersteund kunnen worden.

Samen met Visit Veluwe, recreatiebedrijven, cultuurpartners en overige ondernemers dragen wij bij aan de ambitie van de Veluwe op 1 in de Veluweagenda.

Als verbonden partij aan de Samenwerkingsovereenkomst toeristische marketing Veluwe 2018-2021 uitvoering geven aan de agenda via een collectieve marketingaanpak en een duurzame groei in de vrijetijdseconomie op de Veluwe.

Kwaliteit

Samen met de Veluwe op 1 partners hebben wij in 2020 flinke stappen gezet in de verdere verwezenlijking van de ambities uit de Veluwe agenda 2030. In 2021 zetten we verder in op de ontwikkeling van de IJsselvallei als verbindend element tussen Veluwe en Salland. De ontwikkeling van Korte Ketens in onze voedselvoorziening vanuit een systeem van circulaire landbouw is het uiteindelijk streven. Wij streven daarnaast ook in 2021 naar evenwicht in de recreatieve belasting van de Veluwe en de natuurlijke vitaliteit en biodiversiteit. Realisatie, optimalisatie en instandhouding van een duurzaam regionaal recreatief routenetwerk voor verschillende takken van recreatief gebruik, in samenwerking met Veluwe op 1 partners en het Routebureau Veluwe.

Vanuit het proces tot intensivering van de samenwerking tussen de IJsselgemeenten en Marketing Salland, Visit Veluwe en de provinciale besturen is al in 2019 is een aanzet gemaakt voor de realisatie van het Masterplan IJsselvallei vanuit de Veluwe samenwerking.

Ook is in 2020 ingezet op de verdere samenwerking binnen het programma De Veluwe op 1. Het meerjarenuitvoeringsprogramma is geactualiseerd en de Veluwe agenda 2030 is voorbereid.

De Veluwe en aansluitende randgebieden zijn opgedeeld in verschillende belevingsgebieden met een elk eigen thema, die in 2020 en 2021 verder worden uitgewerkt.

Met Visit Veluwe en lokale stichting Visit Heerde overlegden wij in over de intensivering van de lokale en bovenlokale marketing en promotie in 2021.

Wij nemen deel aan het Programma Vitale Vakantieparken met als doel vakantieparken te gebruiken waarvoor ze bedoeld zijn.

Deelnemen aan programma en als aandeelhouder toetreden tot Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken (OMVV).

Kwaliteit

Binnen de kaders van het programma is in 2019 de BV Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken Veluwe opgericht.

Heerde heeft zich aangesloten bij en neemt actief deel aan de uitvoering van het programma Vitale Vakantieparken dat in 2019 met de partners doorontwikkeld is. Met de uitvoering van een lokale vertaling van dit programma is in 2020 een start gemaakt.

Wij willen uitbreiding van verblijfsrecreatie en toerisme mogelijk maken, met name de vestiging van een hotel.

Het ruimtelijk faciliteren van de ontwikkeling voor de totstandkoming van een hotelaccommodatie in de gemeente Heerde.

Kwaliteit

Wij faciliteren (particuliere) initiatieven die betrekking hebben op de uitbreiding van bestaande dan wel nieuwe vormen van duurzame verblijfsrecreatie.

Wij spraken met verschillende initiatiefnemers over de ontwikkeling van nieuwe verblijfsaccommodatie (bed&breakfast/hotelvoorziening/campingbedrijven en bungalowpark).

Er zijn met ontwikkelaars in 2020 gesprekken gevoerd en stappen gezet voor de ontwikkeling van een tweetal hotelaccommodaties in 2020/2021 in Heerde. Inmiddels is het duidelijk dat één van de twee ontwikkelingen geen doorgang zal vinden.

Economie

- Ondernemers ervaren de gemeente als een partner die meedenkt en faciliteert en samen met hen bouwt aan een sterke, vitale en duurzame economie.

Wat gaan we er voor doen?

De innovaties in energetische duurzaamheid, de energietransitie, de zorg en de circulaire economie zien we als mogelijkheden om lokaal en regionaal werkgelegenheid te creëren.

Innovaties zien we als mogelijkheid om lokaal en regionaal werkgelegenheid te creëren voor inwoners van alle leeftijdsgroepen en opleidingsniveaus met en zonder beperkingen.

Kwaliteit

Dit is een regionaal en lokaal speerpunt op onze agenda.

Wij geven hieraan invulling door deel te nemen aan de regio Zwolle en de Cleantechregio waar we in overleg tussen overheid, ondernemers en onderwijs werken aan de Human Capital agenda.

Onze doelstelling is door deze samenwerking de werkgeversdienstverlening vast te houden en verder te versterken. Nadrukkelijk zoeken we het gesprek met ondernemers die op innovatieve wijze werken (voorbeelden Leadax, Lagemaat, Boverhof).

De verkeersverbindingen in en van de gemeente met de regio en daarbuiten zijn kwalitatief goed.

Kwalitatieve goede verkeersverbindingen in de gemeente en daarbuiten met de regio.

Kwaliteit

Wij nemen zowel in de Cleantech Regio als in de regio Zwolle ambtelijk en bestuurlijk deel in het kader van mobiliteit waarbij het accent ligt op de doorstroming van de A50 met de daarbij behorende maatregelen maar ook op de snelfietsroute van Zwolle naar Apeldoorn. Op dit moment zitten we in de onderzoeksfase.

Een aangenaam vestigingsklimaat bieden zodat ondernemers naar de gemeente komen of hier blijven en dit faciliteren binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft.

Kwaliteit

Wij zorgen voor een goed economisch perspectief voor Heerde en de regio en brengen vraag en aanbod goed bij elkaar. Zowel lokaal als regionaal weten we wat er speelt door afstemming met de regio en onze buurgemeenten. Wij zorgen voor een goede infrastructuur/openbaar gebied en gemeentelijke voorzieningen als woon-/werkgemeente.

Ondernemers die vragen hebben, faciliteren wij over dit vraagstuk. In 2020 wordt er een regionale investeringsagenda RPW Noord Veluwe opgeleverd waarin dit het uitgangspunt is. Lokaal en regionaal zijn we op de hoogte van wat er speelt, mede door goede afstemming met de regio en onze buurgemeenten (noord-zuidas en G5). We werken samen met de G5 gewerkt aan een investeringsagenda voor het RPW NV, waarbij het uitgangspunt Toekomst Bestendige Bedrijventerreinen is. Hierover gaan we eind 2020/begin 2021 in gesprek met de ondernemers op de bedrijventerreinen.

Er worden bedrijfsbezoeken gebracht waarin verwachtingen ten aanzien van een duurzaam gezonde arbeidsmarkt met elkaar worden besproken.

Bedrijven uit verschillende branches werden door wethouder Economische Zaken en adviseur Economische Zaken bezocht, in afstemming met beleidsveld arbeidsparticipatie.

Kwaliteit

Wij bouwen ook in 2021 ons netwerk verder op door lokale overheid en ondernemers dichter bij elkaar te brengen. Actuele vraagstukken signaleren wij hierdoor op tijd en er ontstaat input voor de economische agenda op zowel lokale als regionale schaal.

Er werden vanuit in verschillende ambtelijke- en bestuurlijke samenstellingen bedrijfsbezoeken gebracht;

- Collegebreed,
- Economie met Werkgelegenheid,
- Duurzaamheid en Circulair
- of alleen vanuit portefeuille Economie.

Veel verschillende branches worden bezocht, zodat er een breed beeld ontstond over het ondernemersklimaat in de gemeente Heerde.

Uitkomsten van de bedrijfsbezoeken nemen wij mee in de gesprekken met het Georganiseerde Ondernemers Overleg (GOO) om te bespreken hoe we kunnen samenwerken in een gezamenlijke programma.

Het ondernemersloket willen we voortzetten.

Het ondernemersloket werd in 2021 voortgezet en verder ontwikkeld.

Kwaliteit

Wij hebben lokaal één loket voor ondernemers. Wij gaan uit van integrale samenwerking tussen verschillende beleidsterreinen en zetten in op optimale en eenduidige informatievoorziening over verschillende diensten voor ondernemers. Wij ontwikkelden in 2019 een nieuwsbulletin en zetten in 2019 en 2020 in op sociale media.

Wij houden in 2021 de informatie op onze gemeentelijke website actueel, zowel vanuit economie als vanuit werkgelegenheid. Ook tijdens bedrijfsbezoeken treden wij met één gezicht naar buiten. Ondernemersvragen zetten we breed uit in de organisatie om een integraal antwoord te kunnen geven. Ons ondernemersloket is nog volop in ontwikkeling. Tijdens de coronacrisis is dit loket ingezet en zijn alle communicatietools ingezet om ondernemers te bereiken, waaronder een wekelijkse nieuwsbrief.

In de arbeidsmarktregio vragen we blijvend aandacht voor een goede aansluiting tussen onderwijs en ondernemers om jonge inwoners een goede kans te bieden op de arbeidsmarkt.

Kwaliteit

Met ingang van 2020 maakt gemeente Heerde onderdeel uit van de arbeidsmarktregio met centrumgemeente Apeldoorn. In deze arbeidsmarktregio blijven we aandacht vragen voor een goede aansluiting tussen ondernemers en onderwijs. Dit doen we door de ontwikkeling van de Doe-Agenda. We kijken naar de kansberoepen en werken samen met onze collega's op onderwijs. In 2021 willen we een verdere uitrol realiseren van het techniekpact, een samenwerking tussen overheid, ondernemers en onderwijs om meer aandacht voor de techniekbranche te vragen.

Tevens zijn we aangesloten bij de Human Capital vanuit de regio Zwolle. Het jaar 2020 wordt gebruikt als jaar om een actieplan op te stellen welke in 2021 ingezet kan worden. Vanuit dit actieplan wordt geïnvesteerd in menselijk kapitaal, zowel jongeren maar ook zijnstroom.

Lokaal participeert de gemeente in het GOO (Gezamenlijk Ondernemers Overleg), regionaal in de economische regio's Zwolle en Cleantech Regio Stedendriehoek.

Kwaliteit

Zowel bestuurlijk als ambtelijk wordt deelgenomen aan deze drie overleggen. De uitkomsten hiervan zijn actiepunten voor de lokale en regionale economische agenda.

In de Regio Zwolle en de Cleantech Regio zijn agenda's opgesteld.

In Zwolle is economie tot het centrale speerpunt is benoemd en in de Cleantech Regio energietransitie en circulaire economie.

Dit is in 2020 verder uitgewerkt. We onderzoeken in welke projecten en coalities wij vanuit Heerde deelnemen.

Met het ondernemersevenement zetten ondernemers, onderwijs en overheid zich op de kaart, ontmoeten zij elkaar en wisselen zij informatie uit hoe zij elkaar kunnen versterken.

Uitwisselen en opdoen van kennis en ervaring. Netwerken op lokaal niveau.

Kwaliteit

In 2020 is door ons wederom een succesvol ondernemersevent georganiseerd. Het ondernemersevent keert in 2021 ook weer terug in november (week van de MKB-ondernemer). Jaarlijks wordt er samen met het Georganiseerd Overleg Ondernemers een actueel thema gekozen. Het programma bestaat uit verschillende sprekers vanuit overheid, ondernemers en andere organisaties, afhankelijk van het thema. Om dit event ook financieel dekkend te krijgen, wordt er niet alleen bijgedragen door de gemeente en het GOO, maar worden er onder de ondernemers ook sponsors gezocht.

Samen met gemeenten en provincies (blijven) zorgen we voor voorwaarden en condities om het H2O bedrijventerrein zo snel mogelijk te vullen met daarbij oog voor onze eigen positie.

Kwaliteit

Namens de H2O gemeenten en de H2O BV was er in 2020 periodiek contact met de regionale acquisiteur voor bovenregionale terreinen regio Zwolle. In 2019 is het Regionaal Programma Werklocaties vastgesteld door de gemeenten SNV (Noord Veluwe). Daarnaast vond er vanuit het RPW periodiek afstemming plaats op bovenlokaal niveau met gemeenten H2NEO.

Wij houden vast aan de zondagsrust voor winkels (detailhandel) en stimuleren dat op werkdagen de openstelling van winkels zo veel mogelijk uniform is.

Kwaliteit

In onze contacten met ondernemers stimuleren wij uniforme winkeltijden, onder andere via De Nieuwe Winkelstraat. Het college heeft in 2019 besloten om het huidige coalitieakkoord en collegeprogramma te volgen en niet over te gaan tot zondagopenstelling van detailhandel. In 2020 is tijdens de coronacrisis de vraag voor openstelling supermarkten op zondag nog aan de orde geweest in het College op verzoeken van supermarkteigenaren in Heerde. Besloten is deze vraag niet te honoreren en het bestaande beleid te continueren.

Wij nemen deel aan een regionaal werkgeversservicepunt.

Kwaliteit

De gemeente Heerde is per 1 januari 2020 aangesloten bij de arbeidsmarkt Stedendriehoek en Noord-Veluwe. In deze regio wordt er vanuit het regionale werkbedrijf FactorWerk gewerkt aan een eenduidige werkgeversdienstverlening in de arbeidsmarktregio. Elk jaar wordt er een marktwerkingplan geschreven waarin de ontwikkelingen van de arbeidsmarkt benoemd worden en waar de kansberoepen liggen. Lucrato voert voor de gemeente Heerde de werkgeversdienstverlening uit. Voor de gemeente Heerde blijft de samenwerking in de subregio H2O belangrijk. Onze werkzoekenden kunnen dus ook in 2021 nog steeds participeren in de werkmarkten die Hattem en Oldebroek organiseren. De werkzoekenden uit Hattem en Oldebroek worden ook uitgenodigd voor onze werkmarkten.

Wij stimuleren de transitie naar duurzaam en circulair (agrarisch) ondernemerschap.

Kwaliteit

Wij attenderen onze ondernemers op de beschikbare subsidiestromen en regionale bijeenkomsten. In 2021 geven wij weer aandacht aan het actieplan Heerde circulair.

Onze benadering is integraal: duurzaamheid, circulariteit en economie. Er is afstemming tussen verschillende beleids- en uitvoeringsambtenaren op het gebied van circulariteit, korte ketens en duurzaamheid.

Diverse ondernemers hebben contact gelegd met Cleantech development om samen te kijken hoe hun bedrijf verduurzaamd kan worden.

Via Energieke regio en de ondernemersverenigingen is er in 2021 de nodige aandacht voor verduurzaming.

Wij zijn gesprekspartner voor ondernemers over revitalisering van bestaande bedrijventerreinen.

Met stakeholders op de bedrijventerreinen in Heerde en Wapenveld gaan wij in gesprek over Toekomstbestendige Bedrijventerreinen (hierna TBB). We streven in de Kop van de Veluwe naar een goede balans in vraag en aanbod. Het is de uitdaging om regionaal en lokaal per bedrijventerrein samen met ondernemers de opgaven met elkaar te verbinden en te vertalen naar uitvoering (Investeringsagenda TBB). TBB zal vooral gericht zijn op verduurzaming, waarbij revitalisering wel een onderdeel kan zijn. De provincie Gelderland investeert in onderzoek en stimuleringsmaatregelen.

Kwaliteit

Vanuit de portefeuille economische zaken worden in 2021 gesprekken met (lokale) ondernemers gevoerd over de revitalisering van de Heerder bedrijventerreinen in het kader van Toekomst bestendige Bedrijventerreinen, conform de afspraak in het Regionale Programma Werklocaties.

Duurzaamheid

- Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties nemen we onze verantwoordelijkheid om binnen enkele decennia energieneutraal te wonen en zo min mogelijk afval te produceren, om ons duurzaam te verbinden aan de toekomst.

Wat gaan we er voor doen?

Bewustwording bevorderen van de noodzaak om duurzaam voor onze aarde te zorgen, inwoners en ondernemers te prikkelen om hier een bijdrage aan te leveren en initiatieven te stimuleren en te faciliteren.

Duurzaamheid omvat tenminste energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie.

Kwaliteit

Het proces rond de regionale Energie Strategie (RES) heeft door de coronacrisis vertraging opgelopen. Nadat uw raad over de uitgangspunten voor de RES in het najaar van 2020 een oordeel geeft, volgt de verdere uitwerking. Dit moet leiden tot de RES 1.0 die in de zomer van 2021 vastgesteld moet worden.

Het actieplan Circulaire Economie, waarin aandacht is voor het verminderen en hergebruik van grondstoffen, is een dynamisch document waarvan u in het najaar van 2020 kennis heeft genomen. Onderdelen van het plan zijn in uitvoering of staan op het punt om in 2021 uitgevoerd te worden. Het plan is opgesplitst in wat we al doen en wat we al meer kunnen doen als inwoners, ondernemers en organisaties en als gemeentelijke organisatie.

De speerpunten om ruimtelijk in te spelen op klimaatverandering staan in het Regionaal Adaptatie Plan (RAP). Hiermee wordt aangesloten op de landelijke systematiek van het deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). Het plan is een leidraad voor de manifestpartners: 28 gemeenten, Waterschap Vallei en Veluwe, Provincies Gelderland en Utrecht, veiligheidsregio's, Vitens en Rijkswaterstaat, die in 2017 het regionaal Manifest Ruimtelijke Adaptatie hebben ondertekend. Het benoemt de ambities waar we naar toe werken en wat we samen, tot circa 2027, gaan doen. Als gemeente hebben we een eigen verantwoordelijkheid als ruimtelijk regisseur of als bevoegd gezag als het gaat om de thema's: prettig wonen, werkende bedrijven, aangenaam recreëren, veiligstellen van basisfuncties en het natuurlijke systeem. Het RAP wordt uitgewerkt in een regionaal werkplan.

De kadernota lokaal klimaatbeleid 2017-2021 en de contourennota lokaal klimaatbeleid 2017-2021 geven inzicht in de bestaande situatie.

Kwaliteit

In 2021 geven wij invulling aan doelstellingen voor klimaatbeleid. Wij focussen in de kadernota op verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed, begeleiding in verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en het faciliteren duurzame mobiliteit.

Wij dragen in 2021 dit beleid uit naar initiatiefnemers en gebruikten dit als uitgangspunt in onze gesprekken en contacten. Met name op gebied van verduurzaming van de bestaande woningvoorraad stimuleren we dit jaar woningeigenaren met subsidiemogelijkheden, concrete activiteiten en het verstrekken van informatie.

Deelname aan de uitvoering van het Gelders Energie Akkoord inclusief het Energieloket Veluwe Duurzaam.

Kwaliteit

Het Regionaal Energieloket voorziet inwoners van persoonlijk duurzaamheidsadvies en draagt bij aan concrete woningverduurzaming. De gemeente nam in een aantal programma's actief deel in de uitvoering van het Gelders Energie Akkoord (GEA). Het uitvoeringsprogramma van het GEA liep van 2016-2019. De onderwerpen rondom energie opwekking en warmte kregen door de introductie van de Regionale Energie Strategie verder gestalte en worden in 2020 en in 2021 verder uitgewerkt.

Het (potentieel) gebruik van zonne-energie en andere duurzame energiebronnen wordt als meerwaarde meegewogen bij toepassing van uitnodigingsplanologie.

De meerwaarde van energie(opwekking) wordt bij uitnodigingsplanologie zwaarder gewogen.

Kwaliteit

Bij grotere initiatieven worden initiatiefnemers altijd gewezen op de gemeentelijke duurzaamheidsambities. Bij toetsing en besluitvorming door het college wordt in de tekst verwoord in hoeverre aan deze ambities kan worden tegemoet gekomen.

In adviesgesprekken en bij beoordeling van conceptaanvragen wordt duurzame energie als meerwaarde betrokken en afgewogen.

Bij nieuwe initiatieven/ontwikkelingen worden in adviesgesprekken gestuurd op duurzame energiemogelijkheden. Vanaf 1 juli 2018 is gas in bebouwde omgeving in principe niet meer toegestaan. Daardoor ontstaat er automatisch een gesprek met initiatiefnemers over alternatieven en is gebruik van deze alternatieven voor initiatiefnemers noodzaak geworden.

Inwoners en ondernemers vragen we om mee te denken over een communicatieplan om een duurzame gemeente vorm te kunnen geven en dit plan vervolgens uit te rollen.

Kwaliteit

In 2021 worden inwoners, maatschappelijke partners, energiecoöperatie en ondernemers onder meer betrokken bij communicatie en informatie over Omgevingsvisie, Omgevingsplan met als onderdelen energie, circulariteit en gebouwverduurzaming.

Mogelijkheden bij rijk, provincie, ontwikkelingsmaatschappij Oost-Nederland en anderen benutten om duurzaamheidsambitie in te vullen en actieve deelname in de Cleantech Regio.

Kwaliteit

Wij nemen in 2021 actief deel in de Cleantech Regio (CTR). Dit uit zich onder andere in onze deelname aan de RES. Mogelijkheden bij andere overheden worden onderzocht, maar hiervoor zijn voor nu geen concrete projecten aangemerkt of onderzoeken naar gestart. De expertise van Cleantech Development wordt gebruikt bij de ondersteuning van concrete projecten, waaronder de verkenning van een warmtenet op bedrijventerrein Europaweg.

Revolving fund Duurzaamheidslening particulieren en Stimuleringslening voor verenigingen/instellingen en non-profit organisaties instellen, voor zover de markt geen vergelijkbaar alternatief heeft.

Duurzaamheidslening tot stand brengen bedoeld om investeringen in duurzame energie en het treffen van isolatiemaatregelen te ondersteunen.

Kwaliteit

Samen met een regeling van de provincie Gelderland is de duurzaamheidsregeling voor inwoners uitgewerkt. Voor maatschappelijke instellingen en commerciële ondernemingen bestaan in de markt al veel alternatieven. Er zijn in 2020 meerdere aanvragen aan inwoners op deze duurzaamheidslening toegekend. Dit zal in 2021 worden doorgezet.

Samen met het bedrijfsleven, energiecorporatie(s) en inwoners een plan maken (gereed eind 2019) voor het toepassen van duurzame (wind- en zonne)energie in de gemeente of regio, waarin ook het draagvlak in potentiële gebieden is meegenomen.

Kwaliteit

Vanaf 1 september 2018 zijn wij via een participatietraject begonnen met het maken van een energievisie voor Heerde. Deze energievisie zou gaan werken als toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen in met name zon- en windenergie.

Dit plan werd ingehaald door de komst van de Regionale Energie Strategie (RES) in 2019. Ambitie in onze regio is om minimaal ons eigen energieverbruik regionaal op te wekken. Dit plan/aanbod wordt in samenwerking met de Cleantech regio ingevuld. In 2019 en 2020 is hier veel werk in gestoken. In 2020 zal de conceptversie van de strategie worden vastgesteld en aan inwoners en maatschappelijke partijen worden voorgelegd ter consultatie. Het traject met de besluitvorming loopt door tot begin 2021.

Te streven naar 100% circulaire afvalinzameling in 2025.

Kwaliteit

In overleg met ROVA in 2019 is een vervolgstrategie ontwikkeld voor de verdere uitrol van het omgekeerd inzamelen. Ons uitgangspunt is het realiseren van de doelstellingen van het Landelijk Afvalstoffenplan en het programma VANG (Van Afval Naar Grondstof) en doorontwikkeling naar uiteindelijk een volledige circulaire inzameling van grondstoffen vanaf 2025.

Streven is 100% circulaire afvalinzameling in 2025. Als tussenstap is per 1 juli 2019 is een laagfrequente variant van het omgekeerd inzamelen ingevoerd. De inzamelingsfrequentie van het restafval is verlaagd van 1x per 4 weken naar 1x per 6 weken. De evaluatie van de effecten van het invoeren van deze lagere frequentie is opgestart. De resultaten worden in het najaar van 2020 bekend. In 2019 werd 83% van het afval in onze gemeente gescheiden aangeleverd.

Binnen het actieplan Heerde Circulair wordt nagedacht over de volgende stappen gericht op het scheiden van grondstoffen en het circulair maken van grondstoffen. Aandachtspunt hierin is het verbeteren van de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen.

Uitgangspunt is gasloos bouwen, tenzij.

Kwaliteit

Gasloos bouwen is per 1 juli 2018 een verplichting voor nieuwbouw.

Vanaf 1 juli 2018 sluiten we aan op bovenstaande landelijke wetgeving en toetsen wij bouwaanvragen voor nieuwe bouwlocaties hieraan.

Wij maken een actieplan Heerde circulair samen met inwoners, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties en betrekken de rijksambities daarbij.

Kwaliteit

Actieplan Heerde circulair is september 2020 voorgelegd aan het College. Vervolg is nu dat het voorgelegd wordt aan de Raad.

Ondertussen is de stand van zaken van de in het actieplan benoemde acties in beeld gebracht. Voor veel acties geldt dat er al langere tijd aan gewerkt wordt. Vaak zijn dan geen extra middelen nodig omdat acties onderdeel zijn van de reguliere werkzaamheden. Voorbeeld hiervan in 2020 is de actie 'alle scholen doen mee met het project Mooi Schoon'.

Een aantal acties zijn wel echt 'nieuw'; daarvoor zijn in de toekomst mogelijk wel extra middelen nodig. In 2021 wordt hiervoor een voorstel gedaan.

Bouwen en Wonen

- Voldoende betaalbare koop- en huurwoningen, verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en duurzame nieuw gebouwde woningen.
- Partijen die weten wat de woningbehoefte is, nemen deel aan het overleg om de woningbouwagenda te bepalen.

Wat gaan we er voor doen?

Blijvend stimuleren en faciliteren van (kleinschalige) nieuwbouwprojecten in de dorpen op inbreidingslocaties met behoud van de identiteit van de dorpen.

Kwaliteit

Vooruitlopend op de Omgevingswet die per 1 januari 2022 ingaat, hanteert de gemeente Heerde de uitnodigingsplanologie. Om te voorzien in de behoefte aan nieuwe woningen zetten we eerst in op inbreiding in stedelijk gebied en transformatie, functieverandering van bestaande bebouwing en woningsplitsing. We voorzien vooralsnog geen nieuwe grootschalige uitleglocaties voor woningbouw. Bij nieuwe initiatieven dient, naast de maatschappelijke meerwaarde, aangetoond te worden dat er markt is voor de voorgestelde woningen. Uitgangspunt hierbij is de woonvisie en het toevoegen van (leef- en woon)kwaliteit. Wij werken aan een woningvoorraad die optimaal aansluit bij de behoefte, verduurzaming van bestaande woningvoorraad en duurzame nieuwbouw. Nieuwbouw moet passen bij het karakter van de desbetreffende kern en moet leiden tot een verbetering van de woonomgeving en de lokale leefbaarheid.

De mogelijkheden voor het financieel stimuleren van het collectief particulier opdrachtgeverschap door de provincie worden verkend.

Provinciale stimuleringsregelingen voor financiering voor Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) worden onderzocht.

Kwaliteit

In de woonagenda is vastgelegd dat particulieren meer gestimuleerd moeten worden om met ontwikkelinitiatieven te komen. Dit naast de projectontwikkelaars. Om dit kracht bij te zetten is in de woonagenda de actie opgenomen dat we bij sociale projectontwikkelingen willen inzetten op een constructie van Collectief Opdrachtgeverschap (CPO).

De woonvisie en het woningbehoefteonderzoek worden operationeel gemaakt om als leidend beginsel te dienen voor afspraken met eigenaren van sociale woningbouw en initiatiefnemers voor nieuwbouw.

Volgens woningmarktonderzoek 2017 is er in periode 2017-2027 behoefte aan de bouw van 185 sociale huurwoningen. Dit betekent bij ontwikkelingsplannen dat we sturen op hoeveelheid van de bouw van sociale huurwoningen.

Kwaliteit

De woonagenda 2020 – 2023 is op 3 maart 2020 door het College vastgesteld en is een concrete uitwerking van de Woonvisie 2015 – 2025. In de woonagenda is een volkshuisvestelijke woningbouwrichtlijn (woningbouwprogramma) opgenomen die gehanteerd wordt als aanvulling op de Structuurvisie Heerde 2025 en als leidraad voor nieuwe initiatieven. Deze agenda is ook de basis voor de prestatieafspraken met de woningcorporatie(s). De woonvisie en de woonagenda worden in 2021 integraal onderdeel van de Omgevingsvisie. Met de woonagenda hebben we een instrument ontwikkeld om aan de voorzijde sturing aan plannen en projecten te geven. Doelstelling is om vanaf 2020 een woningvoorraad te realiseren die voldoet aan de kwalitatieve en kwantitatieve behoeften van onze inwoners, rekening houdend met de demografische ontwikkelingen in Heerde.

In prestatieafspraken en contacten met ontwikkelaars aandacht vragen om levensloopbestendig betaalbaar te bouwen voor jonge en oude inwoner, inwoners met een beperking, statushouders en inwoners die beschermd moeten wonen.

Er worden per doelgroep prestatieafspraken gemaakt. Voorafgaand aan nieuw bod aan de woningcorporatie worden jaarlijks de afspraken geëvalueerd waardoor we kunnen bijsturen. Ook worden afspraken gemaakt over te bouwen aantallen, levensloopbestendigheid en energetische maatregelen.

Kwaliteit

In de prestatieafspraken met Triada maken wij afspraken over betaalbaarheid, beschikbaarheid, kwaliteit, transformatie, jongeren, senioren en zorg, statushouders, leefbaarheid en participatie. Deze afspraken worden jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd, waarna de drie partijen (Triada, Huurdersraad en gemeente) de afspraken aan het eind van het kalenderjaar ondertekenen. December 2020 worden de afspraken voor 2021 en volgend ondertekend. Daarbij is afgesproken dat de uitkomsten van de inmiddels vastgestelde woonagenda, voor zover dit nog niet gebeurd was, verwerkt worden in de prestatieafspraken voor 2021. Ook is de woonagenda toegestuurd aan de woningbouwcorporaties Woonzorg Nederland en Habion die ook in onze gemeente actief zijn.

Inventarisatie (gereed eind 2019) van de inbreidings- en uitbreidingslocatie in alle kernen en het voortvarend oppakken van zoeklocaties.

Kwaliteit

Inbreiding gaat voor uitbreiding. Als er aantoonbaar onvoldoende inbreidingslocaties aanwezig zijn om in de woningbehoefte binnen de gemeente te voorzien, kunnen we gaan toestaan dat er nieuwe uitleggebieden ontwikkeld worden. Dit is als actie opgenomen in de woonagenda en wordt uitgevoerd bij het opstellen van de omgevingsvisie en/of het omgevingsplan.

Plannen voor andere (gemeenschappelijke) woonconcepten faciliteren.

Kwaliteit

Om te voorzien in de behoefte aan nieuwe woningen wordt ingezet op inbreiding in stedelijk gebied, transformatie en functieverandering van bestaande bebouwing. Bij nieuwe initiatieven dient, naast de maatschappelijke meerwaarde, aangetoond te worden dat het initiatief aansluit bij onze woonvisie. Uitgangspunt hierbij is kwaliteit en het inzetten van woningen voor zoveel mogelijk doelgroepen. Als dit aangetoond wordt, wordt medewerking verleend. Naast traditionele woningbouw vallen andere woonconcepten daar zeker onder. Om duidelijk te maken dat hiervoor ruimte geboden wordt staat in de woonagenda als actie benoemd dat de gemeente zelf een locatiestudie met kavelpaspoort kan opstellen voor alternatieve, innovatieve woonvormen. Dit kunnen tiny house-concepten zijn, maar ook tijdelijke woonconcepten, bijvoorbeeld pauze woningen of flexwoningen voor spoedzoekers. Uitvoering hiervan staat gepland in 2021, met het nadrukkelijke voorbehoud dat hiervoor financiële middelen door de raad beschikbaar gesteld worden.

Prestatieafspraken met eigenaren van sociale woningbouw maken.

De Woningwet schrijft voor dat er jaarlijks tussen gemeente, corporaties en huurders afspraken gemaakt moeten worden over de te leveren prestaties. Er zijn drie corporaties actief in de gemeente: Habion, Triada en Woonzorg Nederland.

Kwaliteit

Jaarlijks moet er een bod liggen van de corporatie voor 1 juli. Aangezien Triada veruit de meeste woningen in bezit heeft, worden de afspraken voor het nieuwe bod ambtelijk in breed verband voorbereid en besproken. In september staat dan , naast een ambtelijk vervolg overleg ook een bestuurlijk overleg over de prestatieafspraken op de planning. Ondertekening door huurdersraad, Triada en gemeente dient plaats te vinden in december. De prestatieafspraken moesten vóór 15 december worden verstuurd aan de minister.

Met Woonzorg Nederland is de afspraak gemaakt dat de prestatieafspraken voor vijf jaar gelden, tenzij er ontwikkelingen zijn die een actualisering van de afspraken rechtvaardigen. Afsproken is om na de zomervakantie de woonagenda en de geldende prestatieafspraken met elkaar door te spreken. Dan wordt duidelijk of de huidige prestatieafspraken geactualiseerd moeten worden.

Met Habion zijn in 2018 op regionaal niveau gesprekken gestart over de prestatieafspraken met de afzonderlijke gemeenten. Dit vanwege het feit dat het neergelegde bod van Habion in iedere gemeente te algemeen en nagenoeg gelijk is. De regio wilde in gesprek met Habion om meer maatwerk prestaties op te stellen. Dit is niet gelukt, waardoor er door de afzonderlijke gemeenten geen prestatieafspraken getekend zijn voor 2019. Voor de prestatieafspraken 2020 geldt hetzelfde. Nogmaals wordt gepoogd om met Habion in gesprek te komen over de prestatieafspraken voor 2021.

Starterslening aanbieden.

De subsidiegelden stimuleren goedkope woningbouw worden volledig ingezet voor verstrekken startersleningen, waarmee starters mogelijkheid wordt geboden om net een beetje extra te lenen waardoor men kan kopen. De lening overbrugt het verschil tussen huizenprijs en eerste hypotheek. Maximumhoogte starterslening 20% van verwervingskosten met maximum van € 20.000,-. Maximum verwervingskosten vastgesteld op € 200.000,-. Op vragen vanuit de gemeenteraad wordt onderzocht of het administratieve aanvraag proces in 2021 vereenvoudigd kan worden.

Kwaliteit

In 2013 en 2015 heeft de gemeenteraad besloten om de van de provincie ontvangen subsidiegelden op grond van de Stimuleringsregeling Goedkope Woningbouw 2007-2010 (de SWG-gelden) volledig in te zetten voor het verstrekken van startersleningen. Bij raadsbesluit van 6 juli 2015 is de maximale hoogte van de starterslening vastgelegd op 20% van de verwervingskosten met een maximum van €20.000,-. De maximale verwervingskosten, inclusief meerwerk, zijn vastgelegd op €200.000,-. Ondanks de aantrekkelijke economie is er weinig interesse voor de starterslening. In 2019 is er één lening verstrekt. In totaal zijn er nog zo'n 24 geldleningen voor onze gemeente in omloop. Deze leningen worden beheerd door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN). In juni 2020 zijn er nog vijftien geldleningen voor onze gemeente in omloop en staat er nog één in aanvraag. Het is de bedoeling dat wanneer alle vragen die nu uitstaan bij diverse instanties beantwoord zijn, er eind 2020 een evaluatie wordt uitgevoerd.

Vervangende nieuwbouw in het buitengebied mogelijk maken voor zover het de kwaliteit van het gebied verbetert.

Kwaliteit

Vervangende nieuwbouw in het buitengebied wordt zoveel mogelijk ondersteund en mogelijk gemaakt. Door combinaties te maken met duurzaamheidsmaatregelen kunnen voor eigenaren op termijn besparingen in kosten mogelijk zijn. Vooralsnog zijn in 2021 hier regelingen als “rood voor rood” en “geen nieuwe woningen in het buitengebied” nog wel van toepassing.

Wij faciliteren plannen voor duurzame nieuwbouw of verduurzaming van bestaande woningen.

Binnen de kaders van de klimaatagenda worden verduurzamingsplannen gestimuleerd en gefaciliteerd.

Kwaliteit

Wij faciliteren duurzame initiatieven.

Duurzaamheid is als belangrijk toetsingscriterium voor ons onderdeel in de uitnodigingsplanologie en in het verlenen van omgevingsvergunningen.

Woningcorporaties en makelaars nemen deel aan het overleg om de woningbouwagenda te bepalen.

Het overleg vergroot de onderlinge betrokkenheid van de partijen en stimuleert de netwerk-werking. Samenwerking versterkt de zorg voor goede en betaalbare woningen voor diverse doelgroepen. Het gezamenlijk opstellen van de woonagenda vergroot draagvlak en betrokkenheid bij uitvoering.

Kwaliteit

In januari 2019 vonden twee marktconsultaties plaats als onderdeel van de Woonagenda. Wij spraken met partijen die zicht hebben op de ontwikkelingen in het particuliere markt segment (ontwikkelaars, banken en makelaars) en met partijen die zicht hebben op de ontwikkelingen in het Wonen en Zorg segment (zorgkantoren en zorgaanbieders). Beide bijeenkomsten zijn goed bezocht. Aangezien een Woonagenda een dynamisch stuk is, worden bij de actualisering deze partijen opnieuw betrokken. Daarnaast maakte Triada onderdeel uit van de projectgroep die samen een woonagenda opstelden. Er werd dus nauw samengewerkt tussen de gemeente en de grootste corporatie in onze gemeente. Triada wordt betrokken bij de actualisering van de Woonagenda.

Woningsplitsing onder voorwaarden toestaan en hiervoor kaders maken.

Uitvoering geven aan de ruimte die de woonvisie biedt door gebruik te maken van nieuwe planologische regels waarbij wordt voorgesorteerd op de omgevingswet en de mogelijkheden die daarmee worden geboden.

Kwaliteit

Vanuit de woonagenda is een discussienota over woningsplitsing geschreven. Deze discussienota is eind 2019 besproken in de raadscommissie Ruimte. De commissie adviseerde woningsplitsing als instrument op de woningmarkt van de gemeente Heerde in te zetten en vraagt het college dit uit te werken. Deze uitwerking is in de tweede helft van 2020 opgepakt.

Vliegveld Lelystad

- Herindeling van het luchtruim en zo min mogelijk overlast voor bewoners.

Wat gaan we er voor doen?

Bestuurlijke bijdragen aan de lobby voor vervoer per internationale trein in Europa als alternatief voor het vliegverkeer.

Kwaliteit

We kijken welke vormen van vervoer een alternatief kunnen zijn voor het vliegen en of dit nog tijdig als argument kan worden ingebracht. Dit is vooral van belang voor de in voorbereiding zijnde luchtvaartnota.

Wij nemen deel aan de zogenaamde luchtvaartgesprekken en leverden eerder inbreng aan de provinciale notitie voor de luchtvaartnota 2020-2050. Ook gaven wij een reactie bij de internetconsultatie voor het invoeren van vliegtaks.

In de regio's Zwolle en Cleantech leveren wij inbreng op het onderwerp bereikbaarheid.

Bereikbaarheid staat op de regionale agenda's en op de gebiedsagenda Oost. Daarnaast is er een provinciaal netwerk (kerngroep) voor de luchtvaartnota en de herziening van het luchtruim die gezamenlijke reacties voorbereidt.

Het ontwerp van de Nationale Omgevingsvisie is in 2019 gepubliceerd. Wij hebben in Cleantech Regio-verband hierop een reactie gegeven. Het onderwerp vliegverkeer is in het ontwerp grotendeels doorgeschoven naar de Luchtvaartnota 2020-2040. Verder is aandacht gevraagd voor de treinverbindingen.

Het ontwerp van de Luchtvaartnota 2020-2050 is ter inzage gelegd. In samenwerking met anderen is een zienswijze ingediend. Daarin geven we aandacht aan de mogelijke alternatieven voor vliegverkeer.

Op verzoek faciliteren van bestaande en nieuwe inwonersinitiatieven die verslechtering van het leefklimaat proberen te voorkomen.

Bewonersinitiatieven gericht op beperking verslechtering leefklimaat t.g.v. Lelystad Airport worden waar mogelijk ondersteund.

Kwaliteit

Het gemeentebestuur richt zich vooral op het bestuurlijke proces, vaak in de vorm van persoonlijke gesprekken met inwoners. Waar mogelijk en wenselijk worden dan maatschappelijke initiatieven ondersteund. Dit gebeurde in 2020 onder andere door het succesvol onder de aandacht brengen van de mogelijkheid tot stuiting van de termijn voor nadeelcompensatie en het helpen bij de indiening van verzoeken daartoe.

Wij blijven tezamen met regiogemeenten het gesprek met de minister over vliegveld Lelystad voeren.

Minister is van mening dat Lelystad Airport in 2021 geopend kan worden voor vakantievluchten. Met Elburg, Oldebroek en Hattem is afgesproken dat nauw samengewerkt wordt en we solidair handelen.

Kwaliteit

Standpunt van gemeente Heerde is dat eerst een herindeling van het luchtruim moet plaatsvinden en dat na gedegen onderzoek Lelystad Airport pas in gebruik kan worden genomen.

Over de laatste niet gewenste aanpassing van de vliegroute, met een stijgende lijn op de route ter hoogte van Heerde/Wapenveld is een gezamenlijke brief aangeboden aan het ministerie.

Een overleg is opgezet tussen de burgemeesters van Elburg, Oldebroek, Hattem en Heerde. Later is deze aangevuld met portefeuillehouders uit de verschillende colleges. Onderwerpen: Lelystad Airport maar ook de herziening luchtruim en de luchtvaartnota 2020-2050. Dit netwerk heeft ook een ambtelijke component. Inmiddels zijn er ook contacten met de gemeenten Kampen en Zwolle. Dit heeft geleid tot het samen reageren op de routevoorstellen van de Minister. De Minister heeft in 2019 een route gekozen. Deze is in een ARI ter informatie naar de gemeenteraad gezonden.

Op provinciaal niveau wordt ook overleg gevoerd met provincie en andere regio's en gemeenten. Resultaat: een bestuurlijk overleg met het ministerie, afstemming van de bestuurlijke standpunten en vertegenwoordiging in de provinciale kerngroep.

In 2020 is door de gezamenlijke vier gemeenten van de Noord-Veluwe nog een brief naar de desbetreffende Vaste Kamercommissie gezonden, waarin is aangegeven dat het in de situatie van dat moment (juni 2020) niet opportuun is om naar een opening van Lelystad Airport op 1 november 2021 te streven. Een afschrift van deze brief is aan de gemeenteraad gezonden.

Begraven

- Begraven moet betaalbaar en exploitabel blijven.

Wat gaan we er voor doen?

Uiterlijk in 2019 worden nadere keuzes gemaakt over de toekomstbestendigheid van begraven in de gemeente.

Kwaliteit

Over de toekomstbestendige exploitatie heeft op 5 oktober 2020 besluitvorming plaatsgevonden. 2021 is het eerste volledige kalenderjaar waarin volgens het nieuwe beleid wordt gewerkt.

Voortgang geven aan het onderzoek om de tarieven voor begraven en beheer en onderhoud betaalbaar te houden.

Kwaliteit

Het onderzoek is met de besluitvorming op 5 oktober 2020 afgerond.

Duurzaamheid

Toelichting op product Duurzaamheid

De kosten van de ambtelijke capaciteit, eventuele externe advisering en de bijdrage aan het energieloket en regiotaken.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
521600 Duurzaamheid	62.853	99.612	212.283	186.728	188.330	189.833	191.299
Totaal Lasten	62.853	99.612	212.283	186.728	188.330	189.833	191.299
Baten							
521600 Duurzaamheid	0	0	-142.875	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	-142.875	0	0	0	0
Resultaat	62.853	99.612	69.408	186.728	188.330	189.833	191.299

Toelichting op de lasten en baten product Duurzaamheid

Lasten

521600 Duurzaamheid

Het resterende duurzaamheidsbudget van 2019 (**€37.000,-**) is bij de resultaatbestemming overgeheveld naar 2020 (jaarstukken 2019).

Economie

Toelichting op product Economie

Ambtelijke capaciteit, deelname aan en externe advisering in samenwerkingsverband met Regio Zwolle en de Cleantech Regio.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
533000 Economische zaken	285.231	290.659	288.209	323.412	325.526	317.285	319.164
533050 Markten	28.313	20.013	33.827	35.306	35.951	36.578	36.991
533100 Festiviteiten	3.694	3.491	5.046	5.029	5.075	5.122	5.179
Totaal Lasten	317.237	314.163	327.082	363.747	366.552	358.985	361.334
Baten							
533000 Economische zaken	0	0	0	0	0	0	0
533050 Markten	-14.111	-21.580	-21.880	-22.250	-22.580	-22.910	-23.260
533100 Festiviteiten	-1.840	-1.230	-1.250	-1.270	-1.290	-1.310	-1.330
533150 Marktgeden	132	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-15.820	-22.810	-23.130	-23.520	-23.870	-24.220	-24.590
Resultaat	301.417	291.353	303.952	340.227	342.682	334.765	336.744

Toelichting op de lasten en baten product Economie

Lasten

533000 Economische zaken

Voor de uitvoering van het project 'Toekomstbestendige Bedrijventerreinen' is voor de jaren 2021 en 2022 **€10.000,-** geraamd (perspectiefnota 2021).

533050 Markten

Vanwege de toegenomen kosten voor netbeheer energie is er met ingang van 2021 **€5.000,-** extra budget op deze post geraamd (perspectiefnota 2021).

Toerisme

Toelichting op product Toerisme

Faciliteren van 'Visit Heerde', Visit Veluwe, promotie van Cittaslow en toeristische infrastructuur.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
533200 Toerisme & Recreatie	366.399	396.698	368.138	381.372	385.193	389.485	392.467
533201 Reserve Toerisme & Recreatie	2.426	2.250	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	368.824	398.948	368.138	381.372	385.193	389.485	392.467
Baten							
533200 Toerisme & Recreatie	-2.426	-2.250	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-2.426	-2.250	0	0	0	0	0
Resultaat	366.399	396.698	368.138	381.372	385.193	389.485	392.467

Toelichting op de lasten en baten product Toerisme

Lasten

533200 Toerisme & Recreatie

De opgenomen nieuwe investeringsbedragen voor het wandelpadennetwerk (2021) en het MTB-netwerk (2022) veroorzaken de stijgende uitgaven bij dit onderdeel.

Bouwen en wonen

Toelichting op product Bouwen en Wonen

Ambtelijke capaciteit, beheerkosten startersleningen, bijdragen aan externe onderzoeken en aan de regionaal woonruimteverdeelcommissie, kosten voor de woonwagens die op het terrein Krimpenbos staan en leges WABO voor bouwvergunningen.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
545000 Volkshuisvesting	104.415	92.204	193.050	237.178	231.549	235.658	199.180
545050 Woonwagenkamp	3.858	10.265	10.322	10.387	10.497	10.607	10.717
545100 Vergunning & toezicht Bouwen	439.705	418.081	386.190	447.079	457.562	467.438	477.083
545250 Milieubeheer	299.575	316.729	296.252	359.734	363.397	366.996	369.158
Totaal Lasten	847.554	837.279	885.814	1.054.378	1.063.005	1.080.699	1.056.138
Baten							
545000 Volkshuisvesting	-5.629	0	0	0	0	0	0
545050 Woonwagenkamp	-3.692	-5.060	-5.130	-3.855	-3.910	-3.970	-4.030
545200 Leges WABO	-633.865	-559.250	-765.500	-403.000	-403.000	-203.000	-203.000
545250 Milieubeheer	-61.632	-62.162	-62.232	-62.322	-62.402	-62.484	-62.568
Totaal Baten	-704.818	-626.472	-832.862	-469.177	-469.312	-269.454	-269.598
Resultaat	142.737	210.807	52.952	585.201	593.693	811.245	786.540

Toelichting op de lasten en baten product Bouwen en Wonen

Lasten

545000 Volkshuisvesting

Voor de jaren 2020-2023 is er extra budget geraamd om uitvoering te kunnen geven aan de 'Woonagenda gemeente Heerde 2020-2023'. Hiermee wordt een gemeentelijk onderhandelaar en coördinator aangetrokken voor de periode van 3,5 jaar; startend halverwege 2020 (meerkosten **€20.250,-**) tot eind 2023 (**€40.500,-** per jaar). Daarnaast is er voor het opstellen van een kavelpaspoort waarbij onderzoek wordt gedaan naar alternatieve/innovatie woonvormen in het jaar 2021 **€10.000,-** extra budget nodig (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

545250 Milieubeheer

De raming voor de ODNV is voor 2020 met **€28.000,-** verlaagd door een batig saldo van de jaarrekening 2019 en een lager aantal slooemeldingen. Voor 2021 e.v. moet de raming voor deze organisatie met **€15.000,-** worden verhoogd omdat een extra takenpakket (natuurtaken) wordt afgenomen (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

Als gevolg van een stijgend aantal wildaanrijdingen is de raming hiervoor vanaf 2021 met respectievelijk **€4.000,-**; **€5.500,-** en **€7.000,-** verhoogd (perspectiefnota 2021).

Baten545200 Leges WABO

Met ingang van 2023 is het budget voor de legesinkomsten gehalveerd. De verwachting is dat, na de invoering van de nieuwe Omgevingswet, er minder bouwleges worden ontvangen (begroting 2020).

Ruimtelijke ontwikkeling

Toelichting op product Ruimtelijke ontwikkeling

Ambtelijke capaciteit voor eigen plannen, initiatieven van derden en planschades en externe advisering hierover.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
547000 RO eigen plannen	213.401	211.089	207.006	221.665	225.618	229.333	232.960
547050 RO initiatieven van derden	187.807	169.097	140.821	152.315	155.370	158.238	161.036
547100 RO toezicht handhaving	2.933	2.561	2.491	2.738	2.804	2.865	2.926
547150 Planschades	28.129	40.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
547250 Omgevingswet	415	79.125	451.500	0	0	0	0
Totaal Lasten	432.685	501.872	826.818	401.718	408.792	415.436	421.922
Baten							
547000 RO eigen plannen	0	-33.710	-34.180	-34.760	-35.280	-35.810	-36.350
547050 RO initiatieven van derden	-39.330	-48.980	-49.670	-50.510	-51.270	-52.040	-52.820
547150 Planschades	-19.147	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Totaal Baten	-58.477	-107.690	-108.850	-110.270	-111.550	-112.850	-114.170
Resultaat	374.208	394.182	717.968	291.448	297.242	302.586	307.752

Toelichting op de lasten en baten product Ruimtelijke ontwikkeling

Lasten

547250 Omgevingswet

Voor de invoering van de nieuwe Omgevingswet is voor 2020 **€451.500,-** beschikbaar. Dit bedrag is voor €122.500,- vanuit de perspectiefnota 2020; voor €79.000,- vanuit de resultaatbestemming (jaarrekening 2019) en voor €250.000,- beschikbaar gesteld bij de najaarsnota 2020 (nog niet in deze cijfers verwerkt). Met dit geld wordt de nieuwe Omgevingswet geïmplementeerd. Deze implementatie bestaat globaal uit de volgende stappen:

- Opstellen van een tijdelijk omgevingsplan;
- Opstellen van een omgevingsvisie;
- Opleiding van medewerkers en bestuur;
- Inrichten van werkprocessen;
- Aansluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Accommodaties

Toelichting op product Accommodaties

Betreft accommodaties die zichtbaar en hoorbaar zijn in de openbare ruimte en de vrijkomende locaties als De Hank, 't Honk en Willem-Alexanderschool.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
502060 Carillion	1.471	1.600	1.620	1.650	1.670	1.690	1.710
502080 Podiumvoorziening dorpsplein Heerde	0	1.040	1.050	1.070	1.090	1.110	1.130
502120 Muziekkoepeel Veessen	128	100	1.600	3.330	3.380	3.430	3.480
502180 Stalling werf	14.338	15.390	15.590	15.860	16.090	16.330	16.570
502640 Flessenbergerweg 39	26.808	22.215	32.688	24.174	24.373	24.592	24.812
502680 Villa Jacoba	38.668	40.370	32.288	31.940	32.245	32.560	32.627
502740 Nachtegaalweg 48	45.185	21.547	21.045	20.825	20.958	21.092	21.226
549150 Onderhoudsplan gem. accommodaties	142.377	150.392	133.109	171.798	174.604	176.231	178.618
549200 Vrijkomende locaties	31.121	48.500	84.736	83.765	81.513	81.204	80.642
Totaal Lasten	300.096	301.154	323.726	354.412	355.923	358.239	360.815
Baten							
502001 Reserve gebouwen	0	0	-67.000	-18.000	-10.000	-10.000	0
502180 Stalling werf	-600	0	0	0	0	0	0
502640 Flessenbergerweg 39	-9.211	-8.760	0	0	0	0	0
502680 Villa Jacoba	-20.748	-17.054	-17.894	-18.295	-18.570	-18.850	-19.130
502740 Nachtegaalweg 48	-394	-1.800	-21.704	-22.238	-22.570	-22.910	-23.260
549150 Onderhoudsplan gem. accommodaties	-34.921	-36.060	-35.251	-35.060	-35.590	-36.120	-36.660
549200 Vrijkomende locaties	-29.959	-188.860	-37.000	0	0	0	0
549201 Reserve vrijkomende locaties	0	0	-32.968	-32.968	-30.048	-29.055	-27.795

Totaal Baten	-95.833	-252.534	-211.817	-126.561	-116.778	-116.935	-106.845
Resultaat	204.263	48.620	111.909	227.851	239.145	241.304	253.970

Toelichting op de lasten en baten product Accommodaties

Lasten

502120 Muziekkoepeel Veessen

De onderhoudskosten voor de muziekkoepeel in Veessen waren structureel te laag geraamd en zijn voor de jaren 2021 e.v. met **€1.700,-** verhoogd (perspectiefnota 2021).

Baten

502001 Reserve gebouwen

De diverse (meer)kosten bij de gebouwen worden gedekt door een onttrekking uit de reserve gebouwen. Deze onttrekking is geclusterd op deze post en bedraagt voor 2020 **€57.000,-**; voor 2021 **€18.000,-** en voor de jaren erna **€10.000,-** (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

Beheer en Onderhoud

Toelichting op product Beheer en Onderhoud

Beheer en onderhoud van kapitaalgoederen (wegen, fietspaden, groen, openbare verlichting, riolering, speeltoestellen) en grondzaken.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
502100 Zoutloods	37.721	5.000	15.000	23.440	19.985	15.809	0
502500 Sportpark Molenbeek	46.852	7.950	26.060	8.200	8.330	8.460	8.590
502520 Sportpark Eeuwlanden	8.320	5.120	5.190	5.280	5.370	5.460	5.550
502540 Sportpark Monnikenbos	12.936	6.630	6.730	6.840	6.940	7.040	7.140
502560 Sportpark Veessen	1.843	1.520	1.540	1.570	1.590	1.610	1.630
502620 Aula en baarhuisjes	29.660	24.730	30.580	33.065	34.473	34.972	35.471
549300 Buitensportaccommodaties	690.105	706.653	339.392	340.830	342.934	347.744	351.716
551000 Gemeentelijke gronden	64.126	67.291	84.924	157.725	161.149	164.362	167.496
551050 Erfpachten	9.920	9.890	6.450	2.150	2.150	2.150	2.150
551100 Kadaster & Landmeten	31.925	50.908	52.294	54.818	55.752	56.648	57.530
551102 77-BB-FF Peugeot partner	110	0	0	0	0	0	0
551150 Straatreiniging&Gladheidbestrijding	104.288	142.174	144.345	148.664	151.005	153.375	155.758
551200 Beheerplan Wegen	1.385.591	1.636.190	1.652.202	1.636.177	1.689.917	1.729.376	1.762.106
551202 35-VVG-5 Ford	3.138	0	0	0	0	0	0
551203 34-VVG-5 Ford	3.957	0	0	0	0	0	0
551204 BL-BH-33 Vrachtauto Mercedes	1.205	0	0	0	0	0	0
551205 23-KBK-5 Peugeot partner	3.318	0	0	0	0	0	0
551206 2-VDZ-49 peugeot partner	4.558	0	0	0	0	0	0
551207 Tractor New Holland TR-AK-GH	17.100	0	0	0	0	0	0
551208 5-VZL-60 Mitsubishi	10.877	0	0	0	0	0	0
551209 BX-VD-29 vrachtauto Mercedes	17.715	0	0	0	0	0	0
551210 5-VHF-05 Porter 1.3 kipper	1.341	0	0	0	0	0	0
551211 T4-03-0 New Holland 40/30	14.167	0	0	0	0	0	0
551212 Versnipperaarschiesling 105MX	212	0	0	0	0	0	0
551213 DI-VE-RS wegenbladblazers ed	8.165	0	0	0	0	0	0
551214 Klepelmaaier	7.456	0	0	0	0	0	0
551220 Gronddepot	44.100	54.659	52.825	42.644	43.274	43.914	44.564

551250 Huisnummering/straatnaamborden	982	1.790	1.820	1.850	1.880	1.910	1.940
551350 Herstel degeneratieschade	110.037	108.616	108.809	111.561	113.235	114.906	116.589
551400 Beheerplan Kunstwerken	250.321	250.949	250.256	272.492	276.223	279.982	283.033
551450 Verkeersmaatregelen	100.777	123.556	118.898	117.978	128.318	136.199	143.923
551600 Beheerplan Water	70.573	96.725	97.064	99.265	100.818	102.380	103.957
551650 Verkeers- en vervoersplan	36.753	38.356	39.942	43.148	44.123	45.044	45.946
551750 Beheerplan Verlichting	233.295	230.187	227.031	232.848	234.379	235.835	237.263
551800 Beheerplan Openbaar groen	1.050.974	1.108.891	1.255.831	1.308.929	1.333.360	1.359.127	1.384.515
551802 1-VKL-31 Mercedes	5.947	0	0	0	0	0	0
551803 8-VTN-63 Mercedes	10.109	0	0	0	0	0	0
551804 5-VZL-61 Mitsubishi	10.701	0	0	0	0	0	0
551805 8-VJF-85 Mercedes	9.433	0	0	0	0	0	0
551806 5-VZL-62 Mitsubishi	8.602	0	0	0	0	0	0
551807 94-BV-ZB Porter 1.3 kipper	1.455	0	0	0	0	0	0
551808 2-VFL-73 Mercedes	4.959	0	0	0	0	0	0
551810 VB-868-H Mercedes	6.389	0	0	0	0	0	0
551811 Versnipperaars Shiesling 400 ZX	157	0	0	0	0	0	0
551812 56-BX-DD Mercedes	4.366	0	0	0	0	0	0
551813 SA-BO John Deere	6.453	0	0	0	0	0	0
551814 Di-Ve-RS bladblazer groen	18.590	0	0	0	0	0	0
551815 BO-OM-ER	3.515	0	0	0	0	0	0
551816 KU-BO-TA	3.653	0	0	0	0	0	0
551817 RA-NS-OM	2.540	0	0	0	0	0	0
551850 Beheerplan Speeltuinen	57.961	72.091	78.070	82.327	85.054	87.754	86.325
551900 Onderhoudsplan Begraafplaatsen	396.377	393.340	424.480	413.471	423.573	430.886	438.943
551901 Reserve Begraafplaatsen	0	16.308	0	0	0	0	0
551902 HA-ZA-A Hansa Kraan	13.851	0	0	0	0	0	0
551903 DI-VE-RS Begraafplaats bladblazers ed	15.288	0	0	0	0	0	0
552000 Onderhoudsplan Reiniging	1.475.363	1.550.995	1.586.895	1.600.072	1.602.084	1.604.017	1.605.911
552100 Onderhoudsplan Riolering	1.100.663	1.124.991	1.145.950	1.160.942	1.183.238	1.219.182	1.242.043
552102 DI-VE-RS ROM	1.090	0	0	0	0	0	0
552200 Huisaansluiting riolering	8.078	1.858	1.950	2.131	2.182	2.230	2.277
Totaal Lasten	7.579.959	7.837.368	7.754.528	7.908.417	8.051.336	8.190.372	8.292.366
Baten							
502100 Zoutloods	0	0	-15.000	0	0	0	0
502560 Sportpark Veessen	-804	0	0	0	0	0	0

515809 Kerkdijk/Weteringdijk	850	0	0	0	0	0	0
549300 Buitensportaccommodaties	-42.624	-52.235	-52.975	-53.865	-54.655	-55.475	-56.295
549301 Reserve buitensportaccommodaties	-359.913	-360.000	0	0	0	0	0
551000 Gemeentelijke gronden	-172.939	-118.727	-58.019	-58.495	-58.920	-59.350	-59.790
551050 Erfpachten	-53.986	-38.899	-48.908	-49.740	-50.490	-51.250	-52.020
551100 Kadaster & Landmeten	-1.660	-2.130	-2.130	-2.130	-2.130	-2.130	-2.130
551150 Straatreiniging&Gladheidbestrijding	-1.778	0	0	0	0	0	0
551200 Beheerplan Wegen	-9.081	0	0	0	0	0	0
551201 Reserve Beheerplan Wegen	0	0	-36.000	0	0	0	0
551220 Gronddepot	-44.100	-54.659	-42.825	-42.644	-43.274	-43.914	-44.564
551350 Herstel degeneratieschade	-85.376	-8.750	-95.280	-96.410	-97.720	-99.050	-100.400
551351 reserve Herstel degeneratieschade	-53.648	-138.000	0	0	0	0	0
551401 Reserve Beheerplan Kunstwerken	-180.316	-180.657	-114.657	-114.657	-114.657	-114.657	-114.657
551550 Inritvergunningen	-640	0	0	0	0	0	0
551750 Beheerplan Verlichting	-4.409	-4.830	-4.900	-4.980	-5.050	-5.120	-5.190
551800 Beheerplan Openbaar groen	0	0	-65.839	0	0	0	0
551901 Reserve Begraafplaatsen	-21.863	-43.068	-81.566	-63.442	-78.583	-88.529	-98.939
551950 Inkomsten begraafplaatsen	-579.547	-513.801	-497.493	-503.321	-503.321	-503.321	-503.321
552001 Reserve Reiniging	-304.044	-168.154	-217.088	-70.979	-73.541	-75.612	-77.573
552050 Inkomsten reiniging	- 1.653.69 7	- 1.816.41 0	- 1.688.33 6	- 1.983.39 2	- 1.983.39 2	- 1.983.392	- 1.983.392
552051 Inkomsten reiniging (Dividend)	0	0	-137.000	0	0	0	0
552100 Onderhoudsplan Riolering	0	-48.656	0	50.939	57.366	57.366	57.366
552102 DI-VE-RS ROM	0	0	0	-50.939	-87.928	-132.183	-160.500
552103 Voorziening Onderhoudsplan Riolering	0	0	-96.075	0	0	0	0
552150 Inkomsten riolering	- 1.387.63 4	- 1.407.23 7	- 1.389.47 6	- 1.446.84 2	- 1.446.84 2	- 1.446.842	- 1.446.842
552200 Huisaansluiting riolering	-21.000	-1.858	-1.950	-2.131	-2.182	-2.230	-2.277
Totaal Baten	- 4.978.20 9	- 4.958.07 1	- 4.645.51 7	- 4.493.02 8	- 4.545.31 9	- 4.605.68 9	- 4.650.52 4
Resultaat	2.601.75 0	2.879.29 7	3.109.01 1	3.415.38 9	3.506.01 7	3.584.68 3	3.641.84 2

Toelichting op de lasten en baten Beheer en Onderhoud

Lasten

502100 Zoutloods

Noodzakelijke bodemonderzoeken op het terrein van de zoutloods kosten voor 2020 **€15.000,-** extra (voorjaarsnota 2020).

502500 Sportpark Molenbeek

Het buitendeel van het rioolstelsel van sportpark Molenbeek wordt in 2020 vervangen. De hiermee gemoeide kosten bedragen **€18.000,-** (voorjaarsnota 2020).

502620 Aula en baarhuisjes

De budgetten voor schoonmaak- en onderhoudskosten voor de aula en de baarhuisjes zijn voor 2020 met **€5.500,-** en voor de jaren erna met **€10.500,-** verhoogd (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

551200 Beheerplan wegen

Voor 2020 is er **€36.000,-** beschikbaar gesteld om de overlast van de wilde zwijnen terug te dringen (voorjaarsnota 2020).

551800 Beheerplan Openbaar groen

De raming voor de bestrijding van de eikenprocessierups is structureel verhoogd met **€30.000,-** (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

551900 Onderhoudsplan begraafplaatsen

Voor het achterstallig onderhoud van snoeiwerkzaamheden op de begraafplaats aan de Meester Nijhoffstraat is voor het jaar 2020 éénmalig **€29.500,-** bijgeraamd (voorjaarsnota 2020).

Baten

551201 Reserve beheerplan wegen / 551901 Reserve begraafplaatsen

Voor 2020 is er **€86.000,-** en voor de jaren erna **€10.500,-** bijgeraamd. Dit betreffen mutaties op de reserves ter dekking van de kosten van de Zoutloods (€15.000,-); overlast wilde zwijnen (€36.000,-) en de begraafplaatsen €35.000,-. Voor 2021 e.v. is dit de dekking vanuit de reserve voor de schoonmaak- en onderhoudskosten van de aula en baarhuisjes (€10.500,-) (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

Bosbeheer

Toelichting op product Bosbeheer

Het beheer en onderhoud van het gemeentelijk bos- en heidegebied.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
502200 Gebouwen Bosbedrijf	10.600	8.796	8.705	8.802	8.920	9.037	9.155
555000 Bosbeheer	66.216	99.246	95.360	90.756	91.796	92.846	93.906
555050 Recreatiebeheer	4.040	4.129	3.034	3.314	3.394	3.469	3.541
Totaal Lasten	80.856	112.171	107.099	102.872	104.110	105.352	106.602
Baten							
502200 Gebouwen Bosbedrijf	-7.795	-4.475	-4.555	-8.324	-8.449	-8.580	-8.710
555000 Bosbeheer	-123.858	-145.990	-146.066	-146.826	-148.629	-150.449	-152.299
Totaal Baten	-131.653	-150.465	-150.621	-155.150	-157.078	-159.029	-161.009
Resultaat	-50.797	-38.294	-43.522	-52.278	-52.968	-53.677	-54.407

Toelichting op de lasten en baten Bosbeheer

Lasten

502200 Gebouwen Bosbedrijf

Het betreft de bosschuur aan de Ossenbergerweg 2 in Heerde, die door de huidige bosbeheerder niet meer gebruikt wordt. Deze bosschuur is eigendom van de gemeente en wordt deels gebruikt door de jachtcombinatie die hiervoor huur betaalt en deels door de politie die het gebruikt voor de training van de politiehonden (huuropbrengst €8.324,-). Als gemeente betalen we het energie- en waterverbruik, de gemeentelijke belastingen, verzekering en onderhoud.

555000 Bosbeheer

Deze post bestaat uit 1. rente vanwege het eigendom van enkele percelen binnen ons gemeentebos €2.856,- 2. materieel en onderhoud van materieel dat door de mannen van de buitendienst in het bos gebruikt wordt en veiligheidskleding €4.590,- 3. bosverzorging, zoals prunusbestrijding, onderhoud van de wildweides en herstel hekwerk €15.000,- 4. recreatie zoals bebording, banken en tafels en digitale kaarten €8.430,- 5. verzekeringen €4.130,- 6. overige niet duurzame goederen zoals algemeen beheer en administratie €2.670,-, lidmaatschappen vanwege het bouseigenaarschap en diensten van de bosbeheerder €53.080,-.

555050 Recreatiebeheer

Deze post bestaat uit salarissen ROB.

Baten

555000 Bosbeheer

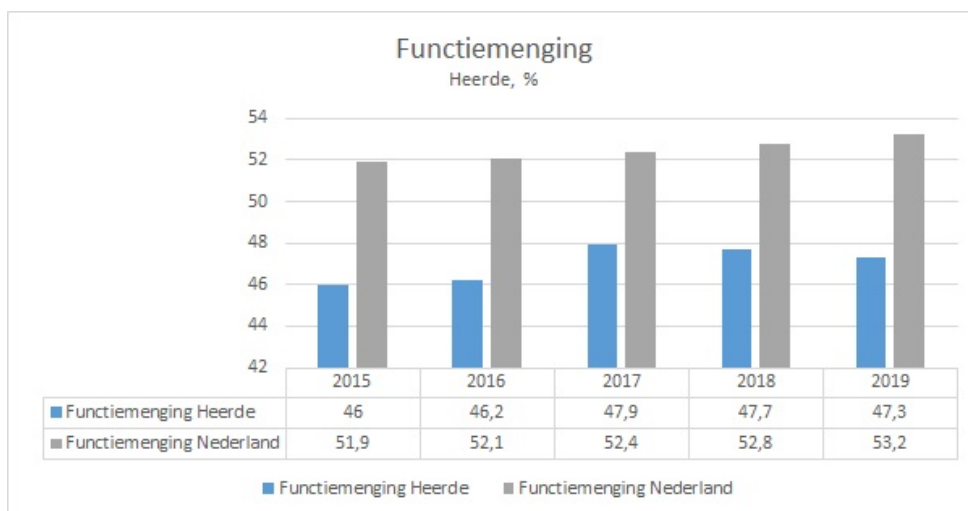
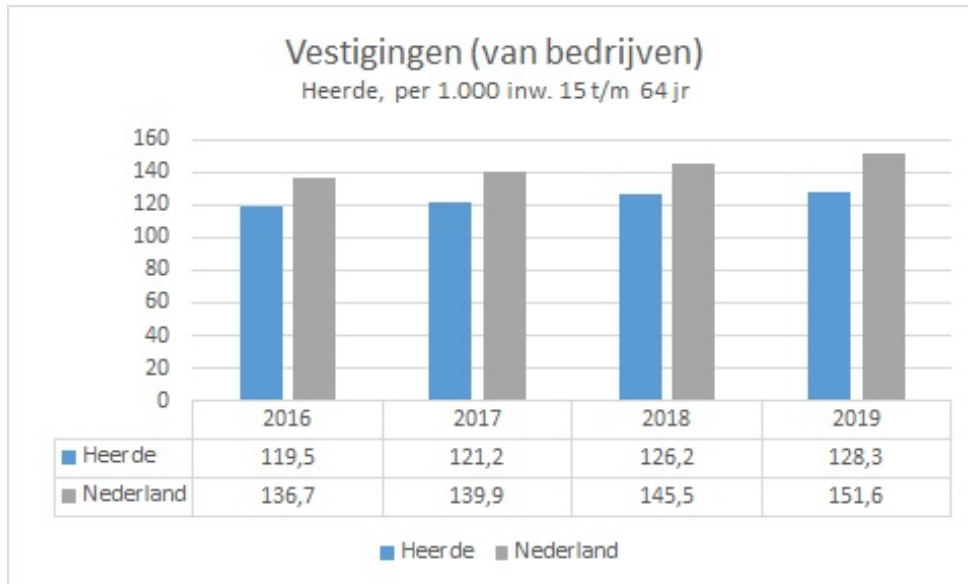
Deze post bestaat uit 1. pachten en huren, zoals het jachtrecht dat de jachtcombinatie betaalt en van defensie, €76.076,- 2. houtverkoop, waarbij meerdere partijen gevraagd worden om een inschrijving te doen, €43.660,- en 3. subsidieregeling natuurbeheer

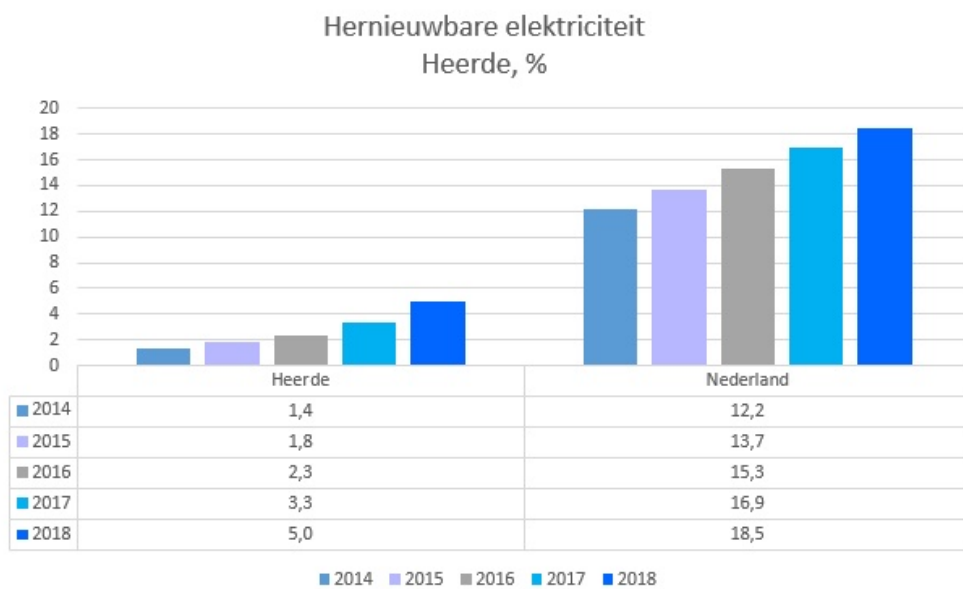
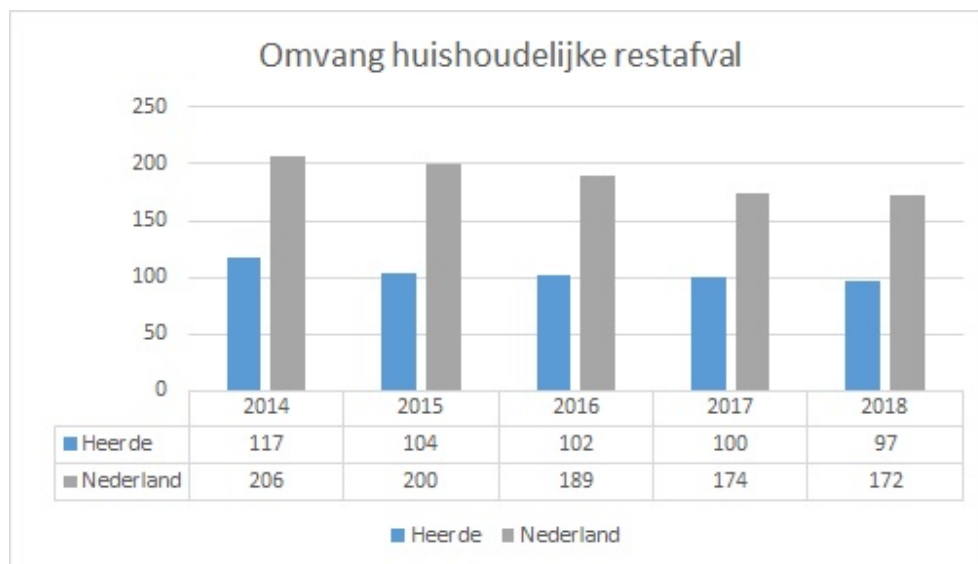
waarvoor een jaarlijkse provinciale bijdrage ontvangen om ons bos te beheren en open te stellen voor publiek €26.679,-.

De inkomsten voor de houtopbrengsten zijn, als gevolg van dalende houtprijzen, structureel met **€15.000,-** afgeraamd. De subsidiebijdragen voor het Natuur- en Landschapsbeheer is daarentegen met **€5.000,-** verhoogd (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

BBV-Indicatoren programma Ruimte, wonen en ondernemen

BBV indicatoren

4. Sociaal maatschappelijk

Toelichting op programma Sociaal Maatschappelijk

Het programma Sociaal Maatschappelijk gaat over alles wat mensen in hun directe bestaan raakt en heeft primair betrekking op zorg, welzijn, arbeid, onderwijs, volksgezondheid en vrijetijdsbesteding zoals sport en kunst en cultuur. Het gaat om mensen en de wijze waarop zij in staat zijn om deel te nemen aan de samenleving en invulling geven aan hun eigen verantwoordelijkheid.

Collegeprogramma Samenleving

Wat willen we bereiken?

Algemeen

- Niemand staat aan de kant.
- Ouderen zijn in beeld.
- Inwoners zijn betrokken en actief in hun buurt, in verenigingen en in vrijwilligersorganisaties. Zij zijn verantwoordelijk voor hun eigen welbevinden en houden zo lang mogelijk zelf de regie.
- Inwoners die dit niet kunnen worden ondersteund.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente heeft een vangnet voor inwoners en ondersteunt verenigingen en vrijwilligersorganisaties.

Kwaliteit

Reguliere taak. Jaarlijks kunnen (vrijwilligers)organisaties subsidie aanvragen. Het gemeentelijk vrijwilligerssteunpunt, de volwassenenwerker en de jongerenwerker ontvangen jaarlijks een subsidie om onder andere vrijwilligers te ondersteunen.

Initiatieven van inwoners faciliteren we zo nodig met een leefbaarheidsbudget.

Kwaliteit

2019 is vooral gebruikt om samen met inwoners en inwonersvertegenwoordiging (b.v. adviesraad sociaal domein) te onderzoeken en te verkennen hoe we inwonersinitiatieven snel kunnen signaleren en navenant ondersteunen. Bij sommige initiatieven wordt er om financiële steun gevraagd en bij andere meer om organisatorische begeleiding. Ook is er contact en afstemming over initiatieven met de leefbaarheidsalliantie van de provincie Gelderland. Zij bieden hiervoor diverse vormen van ondersteuning.

In 2020-2021 wordt dit verder ontwikkeld. Daarbij wordt er gekeken hoe we als gemeente om willen gaan met inwonersinitiatieven (in het verlengde van de inwonerparticipatie) .

Inwoners ouder dan 75 jaar krijgen per brief het aanbod of zij een gesprek willen met een vrijwilliger en we organiseren het aanbod van vrijwilligers om ouderen te bezoeken.

Kwaliteit

Nog geen actie ondernomen. Uitvoering is voorzien in 2020-2021

Verdere ontschotting van het sociaal domein ten behoeve van efficiënte en effectieve inzet van de middelen.

Kwaliteit

Ontschotting is onderdeel van de transformatie en wordt breed uitgevoerd. Bijvoorbeeld in 2019 en volgend voor de gezamenlijke inkoop van maatwerkvoorzieningen voor jeugd en maatschappelijke ondersteuning. Er is gewerkt aan het proces "aanpak van 0-100" om de toegang tot (collectief) gefinancierde zorg en ondersteuning integraal te benaderen met meer en betere samenwerking tussen professionals, ketenpartners, vrijwilligers, kerken, verenigingen en mantelzorgers. In 2021 werken medewerkers, zowel Wmo, jeugd als werk en inkomen, op 1 locatie.

Ontschotting is onderdeel van de transformatie en wordt breed uitgevoerd. Sinds 2019 werken we vanuit de gezamenlijk ontwikkelde zorgproducten voor Jeugd en Wmo en de integrale verordening.

Integraal werken rondom een casus staat centraal. Het gaat om ontschotting binnen de decentralisaties en om het versterken van de verbinding met ketenpartners en overige betrokken organisaties.

Preventie

- Familie, buurtbewoners en maatschappelijke instellingen en organisaties hebben oog voor problemen bij inwoners en weten waar ze bij problemen met hun signaal terecht kunnen.
- Algemene voorzieningen zijn bij inwoners bekend evenals mogelijkheden voor financiële ondersteuning om deel te kunnen nemen aan maatschappelijke activiteiten.
- Ambulante medewerkers zijn zichtbaar en bekend in de wijk en hebben goede contacten met partijen om vroegtijdig (financiële) problemen te signaleren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Afspraken met partijen om het oplossen van (financiële) problemen te voorkomen en als gemeente het goede voorbeeld geven.

Kwaliteit

In 2021 geven we verder uitvoering aan het uitvoeringsplan armoedebestrijding zoals dat in 2019 is vastgesteld. We gaan verder werken aan het vroeg opsporen van (stille of verborgen) armoede of schulden.

Afspraken met woningcorporatie over verantwoordelijkheden van partijen bij huurschulden en overige sociale problematiek.

Kwaliteit

Woningcorporatie Triada is een partner in de ketensamenwerking armoedebestrijding van de gemeente Heerde. We hebben met hen afspraken gemaakt over de procedures in geval van schulden en betalingsachterstanden. Er zijn korte lijnen met en er wordt snel geschakeld tussen Triada en de medewerkers schulddienstverlening van de gemeente Heerde. Daarnaast is de samenwerking met Triada gericht op het zo snel mogelijk in beeld krijgen van zorgelijke woon- en leefsituaties waardoor er adequate hulp ingezet kan worden. Triada is kernpartner in de aanpak 0-100+.

Algemene voorzieningen faciliteren waarbij de huidige eigen bijdrage voor de algemene voorziening schoon en leefbaar huis niet wordt verhoogd.

Een algemene voorziening is vrij toegankelijk, laagdrempelig zonder voorafgaand onderzoek naar persoonlijke omstandigheden en kan ingezet worden zonder tussenkomst van de gemeente. Voorbeelden zijn de mantelzorgcoördinator, de volwassenwerker, de jongerenwerker, de buurtcoaches, regieondersteuning (individuele begeleiding en dagbesteding) en maatschappelijk dienstverlening. De gemeente vraagt voor deze algemene voorzieningen geen bijdrage van de inwoner maar mag dat wel.

Kwaliteit

Het abonnementstarief voor voorzieningen Wmo geldt vanaf 2020 ook voor de algemene voorziening schoon en leefbaar huis. Als gevolg hiervan en een wijziging in de CAO (reële uurprijs) zien we een toename van het aantal inwoners dat gebruik maakt van de algemene voorziening. Gezien de verwachte sterke toename van de kosten heeft de raad op 20 april 2020 besloten extra budget ter beschikbaar te stellen voor 2021. In 2021 zullen met in achtneming van landelijke ontwikkelingen scenario's worden voorbereid met als doel de voorziening beheersbaar in stand te kunnen houden.

Frequentie, bij de beoogde ontvangers passende, voorlichting en communicatie om inwoners te prikkelen hun rol te nemen en hen te informeren welke preventieve sociaal maatschappelijke ondersteuningsmogelijkheden er zijn.

Kwaliteit

Dit is een reguliere activiteit. Via de gemeentepagina, internetsite en door het organiseren van, op de doelgroep gerichte, bijeenkomsten vestigen we, ook de komende jaren, de aandacht op de ondersteuningsmogelijkheden die er zijn en prikkelen we de inwoners hun rol te nemen.

Het aanbod van sociaal maatschappelijke ondersteuning en voorzieningen is zichtbaar in de dorpen en wordt waar nodig heroverwogen.

Kwaliteit

Dit is onderdeel van de aanpak van 0-100+ waarbij er onderzocht wordt hoe de fysieke vindplaats c.q. ontmoetingsplekken voor het sociaal domein voor inwoners ingericht moeten worden. In 2021 wordt, binnen de aanpak 0-100+, vorm gegeven aan een brede basisvoorziening.

Onderzoeken of de Whatsapp buurtpreventie uitgebreid kan worden naar het sociaal domein om zo de zelfredzaamheid van inwoners in de groep te ondersteunen.

Kwaliteit

De uitvoering van het onderzoek zal plaatsvinden in 2021.

Waar mogelijk wordt laagdrempelige opvang met hulp van de samenleving geboden in bestaande accommodaties.

De gemeente Heerde kent herkenbare accommodaties in de samenleving. Te denken valt aan De Heerd in Heerde en Hof van Cramer in Wapenveld maar ook aan verschillende locaties in de kleine dorpen zoals de Verbinding in Vorchten en de Noord in Veessen. We weten dat de kans van slagen voor laagdrempelige opvang wordt vergroot wanneer dit in een leefomgeving wordt geboden die veilig en leefbaar is, en waar men positieve sociale contacten kan opdoen.

Kwaliteit

Dit is onderdeel van de aanpak van 0-100 waarbij er onderzocht wordt hoe de fysieke vindplaats c.q. ontmoetingsplekken voor het sociaal domein voor inwoners ingericht moet worden.

In 2020 leidt dit tot het herstructureren van de algemene voorziening regieondersteuning: oriëntatie naar een brede dagvoorziening in bestaande accommodaties in plaats van gefragmenteerde dagbesteding. Realisatie is in ontwikkeling waarbij er aangesloten wordt bij het scenario-onderzoek in het kader van de locatie 0-100.

In 2021 zal de aanpak 0-100 organisatorisch gestart worden. Er zullen twee inlooplocaties zijn waar welzijn, ondersteuning en zorg vertegenwoordigd zijn. Door samen te werken vanuit één plek kunnen we inwoners goed van dienst zijn met alle vragen op sociaal gebied, bijvoorbeeld over jeugdzaken, werk en inkomen en voorzieningen voor mensen met een beperking. Het is een laagdrempelig inloopcentrum waar iedereen binnen kan lopen voor ontmoeting, activiteiten, samenzijn en een kopje koffie. Er zal binnen de aanpak 0-100 ook een inlooppunt GGZ zijn. Dit inlooppunt zal door lokale GGZ/LVB aanbieders georganiseerd worden.

Laaggeletterdheid

- Iedereen taal-, reken- en digitaal vaardig binnen de mogelijkheden van de inwoner.

Wat gaan we daarvoor doen?

Passend maatwerk aanbieden voor inwoners om hen taal-, reken- en digitaal vaardig te maken.

Kwaliteit

Vanuit de WEB-middelen (Wet Educatie Beroepsonderwijs) wordt aan inwoners de mogelijkheid geboden om formele taallessen te volgen. Daarnaast is er minimaal acht uur per week een Taalpunddocent beschikbaar en heeft ondermeer Senior Web als ook Werkbedrijf Lucrato ondersteuning geboden in het aanleren van (digitale) basisvaardigheden. Dit is een reguliere activiteit. Vanaf 2020 verzorgt TopTaal de formele taallessen. Dit wordt in 2021 verder voortgezet.

Samen met Oldebroek en Hattem faciliteren we partijen in het Taalpunt.

Kwaliteit

In 2021 zitten we niet meer met Oldebroek en Hattem in dezelfde arbeidsmarktregio. Wel zitten we in dezelfde regio voor wat betreft de Bibliotheek. We blijven dan ook het Taalpunt verzorgen samen met deze gemeenten en overleg houden in H2O verband. Bij dit overleg zijn ook aangesloten de gemeenten Epe en Elburg om zo te komen tot een gezamenlijke aanpak en uitvoering van het Taalpunt en onderwerp Laaggeletterdheid.

Volwassen inwoners die een uitkering ontvangen faciliteren om deel te nemen aan trainingen om taal-, reken- en digitale vaardigheden te leren.

Kwaliteit

Is een reguliere activiteit. Wanneer geconstateerd wordt dat een inwoner met een uitkering een achterstand of beperking heeft op gebied van taal, rekenen of digitale vaardigheid wordt hij of zij doorverwezen naar een passende training/ondersteuning.

Informatie en toegankelijkheid sociaal domein

- Inwoners van 0 tot 100+ kunnen terecht bij één centraal loket en er is één regisseur per gezin.
- Er wordt integraal besproken wat inwoners zelf, met hulp van hun omgeving of algemene voorzieningen, kunnen. Als dit geen oplossing biedt, wordt samen met de inwoner in beeld gebracht welke ondersteuning nodig is. Huisgenoten, mantelzorgers en onafhankelijk cliëntadviseurs zijn welkom bij dit gesprek.

Wat gaan we daarvoor doen?

In stand houden bestaande toegang via Centrum voor Jeugd en Gezin en Zorgvraag Heerde totdat het centrale loket is gerealiseerd.

Kwaliteit

Bestaande voorzieningen worden in stand gehouden tot de realisatie van de nieuwe locatie 0-100+. In de uitvoering zijn waar mogelijk al stappen gemaakt in meer integrale samenwerking, zowel intern als met ketenpartners (op basis van learning by doing). Vanaf 2021 werken CJG en Zorgvraag Heerde op 1 locatie .

Inwoners vinden bij het centrale loket een deskundig luisterend oor en een adequate aanpak van de vraag binnen een aanvaardbare termijn.

Kwaliteit

Er wordt onderzocht hoe we de informatie en toegankelijkheid sociaal domein zo optimaal mogelijk kunnen organiseren. In 2019 heeft besluitvorming plaatsgevonden rondom de aanpak 0-100+. Naar aanleiding van deze besluitvorming worden vervolgstappen gezet om te komen tot een centraal loket voor inwoners. Naast het realiseren van een locatie voor een fysiek loket, blijven we actief bezig om zowel intern als ook extern meer in te zetten op preventie en samenredzaamheid van onze inwoners. In de tussentijd worden via Zorgvraag Heerde inwoners zo adequaat mogelijk geïnformeerd of doorverwezen naar een inhoudelijk specialist. Dit proces wordt in 2020 en 2021 verder voortgezet. De aanpak 0-100+ wordt in 2021 met een fysieke locatie gerealiseerd.

Waar mogelijk verdere ontschotting welzijn en zorg.

Transformatie van het sociaal domein met rol voor preventie hierin komt trapsgewijs tot stand. Dit vereist grote veranderingen in ons denken en handelen. Het betreft een verschuiving van het bestrijden van symptomen naar het versterken van de lokale samenleving, naar meer voorkomen van problemen en het gebruik maken van de eigen kracht. De gemeente wil dat welzijn en zorg integraler benaderd en uitgevoerd gaan worden. Het bundelen van de krachten geeft een sterker fundament waardoor er vroegtijdig (ter voorkoming) en beter kan worden aangesloten bij de vragen en signalen van inwoners. Ook kan hierdoor overbelasting van vrijwilligers of mantelzorgers worden voorkomen.

In 2021 zal de aanpak 0-100+ organisatorisch gestart worden. Er zullen twee inlooplocaties zijn waar welzijn, ondersteuning en zorg vertegenwoordigd zijn. Door samen te werken vanuit één plek kunnen we inwoners goed van dienst zijn met alle vragen op sociaal gebied, bijvoorbeeld over jeugdzaken, werk en inkomen en voorzieningen voor mensen met een beperking. Het is een laagdrempelig inloopcentrum waar iedereen binnen kan lopen voor ontmoeting, activiteiten, samenzijn en een kopje koffie.

Kwaliteit

Transformatie van het sociaal domein met rol voor preventie hierin komt trapsgewijs tot stand. Dit vereist grote veranderingen in ons denken en handelen. Het betreft een verschuiving van het bestrijden van symptomen naar het versterken van de lokale samenleving, naar meer voorkomen van problemen en het gebruik maken van de eigen kracht. De gemeente wil dat welzijn en zorg meer integraal benaderd en uitgevoerd worden. Het bundelen van de krachten geeft een sterker fundament waardoor er vroegtijdig (ter voorkoming) en beter kan worden aangesloten bij de vragen en signalen van inwoners. Ook kan hierdoor overbelasting van vrijwilligers of mantelzorgers worden voorkomen.

In 2021 zal de aanpak 0-100+ organisatorisch gestart worden. Er zullen twee inlooplocaties zijn waar welzijn, ondersteuning en zorg vertegenwoordigd zijn. Door samen te werken vanuit één plek kunnen we inwoners goed van dienst zijn met alle vragen op sociaal gebied, bijvoorbeeld over jeugdzaken, werk en inkomen en voorzieningen voor mensen met een beperking. Het is een laagdrempelig inloopcentrum waar iedereen binnen kan lopen voor ontmoeting, activiteiten, samenzijn en een kopje koffie.

Wet publieke gezondheid / Volksgezondheid

- Inwoners kennen de gevaren van het overmatig gebruik van drank, drugs, medicijnen en gamen.

- Ze herkennen drank-, drugs-, medicijn- en gameverslaving en weten waar ze aan moeten kloppen voor hulp.

Wat gaan we daarvoor doen?

Frequentie, bij de beoogde ontvanger(s) passende, voorlichting en communicatie over verslavingsproblematiek.

Kwaliteit

In samenwerking met Tactus en de GGD wordt gewerkt aan een verbetering en verbreding van het preventieprogramma voor verslavingsproblematiek. Tevens kan op incidentele basis voorlichting en communicatie worden ingezet op actuele onderwerpen.

Preventieve activiteiten en begeleiding bij verslavingsproblematiek.

Kwaliteit

In samenwerking met Tactus en de GGD is wordt gewerkt aan een verbetering en verbreding van het preventieprogramma voor verslavingsproblematiek. Op incidentele basis kan voorlichting en communicatie worden ingezet op actuele onderwerpen.

Zorg bij verward gedrag

- Er is een 24/7 sluitende (zorg)keten voor (het signaleren van) inwoners met verward gedrag en afspraken over vervoer, crisisplekken, huisvesting en dagactiviteiten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een regionale en lokale sluitende aanpak, waarbij aandacht is voor de combinatie van problemen die tot verward gedrag leiden.

Kwaliteit

In 2019 is uitwerking gegeven aan afspraken zoals vastgelegd in de nota 'sluitende aanpak personen met verward gedrag.' Sommige acties zijn in regionaal verband opgepakt zoals bijvoorbeeld het 24 -uur meldpunt. Andere acties hebben een lokale invulling gekregen. Sommige acties zijn doorlopende trajecten.

In 2020 en verder wordt uitwerking gegeven aan afspraken zoals vastgelegd in de nota 'sluitende aanpak personen met verward gedrag' en wordt de aanpak integraal onderdeel van de aanpak beschermd thuis.

Er zijn duidelijke afspraken wie de regie voert.

Kwaliteit

De afspraken over regievoering zijn in 2019 doorgevoerd.

In 2021 vallen aanpak verwarde personen, maatschappelijke opvang en beschermd wonen binnen de aanpak beschermd thuis. Er komt zowel een regionaal als lokaal plan en in 2021 wordt een nieuw regionaal kaderdocument beschermd thuis opgesteld die aan de gemeenteraden wordt voorgelegd ter besluitvorming.

We staan open voor vernieuwende vormen van zorg voor inwoners met verward gedrag.

Kwaliteit

De voorbereidingen voor aanpak 0-100+ zijn in volle gang. Daarin hebben we meegenomen dat we een herkenbaar meldpunt voor mensen met onbegrepen/verward gedrag willen realiseren.

Vanuit de regio worden gelden beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van algemene voorzieningen. Deze gelden zijn onderdeel van het convenant dat 27 mei 2019 door de raad is vastgesteld. Daarnaast is een brede basisvoorziening/inloop voor de doelgroep GGZ/LVB in ontwikkeling. De inloop GGZ zal in 2021 structureel vorm krijgen en onder de organisatie 0-100+ integraal betrokken worden.

Zorg en veiligheid voor personen met verward gedrag worden integraal (bestuurlijk) besproken en waar mogelijk geïntegreerd aangeboden voor alle inwoners.

Kwaliteit

De Wet Verplichte GGZ is geïmplementeerd in januari 2020. Deze gaat het zorg- en veiligheidsdomein verder integreren rondom personen met verward gedrag. Vanaf 2020 is het mogelijk om een melding te maken bij het college van B&W en is de burgemeester gemachtigd om een crisismaatregel af te geven. Vanaf mei 2019 zijn de voorbereidingen van deze wet in gang gezet.

In 2021 zal deze wet een structurele uitvoeringstaak zijn van de gemeente.

Participatie en Werk

- We willen dat zoveel mogelijk inwoners werken. Ook inwoners met een arbeidsbeperking.
- Wie geen werk maar wel een uitkering heeft, maakt een plan hoe hij of zij een waardevolle bijdrage aan de samenleving kan leveren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Als scholing of arbeidservaring nodig is voor inwoners die een uitkering hebben, zijn daarvoor mogelijkheden.

Kwaliteit

Scholing wordt op de huidige arbeidsmarkt steeds belangrijker. Vanuit Lucrato is er een breed aanbod aan opleidingsmogelijkheden die aansluiten op de vraag uit de arbeidsmarkt. Daarnaast is er altijd sprake van maatwerk. In samenspraak met de kandidaten wordt gekeken wat nodig is om de aansluiting op de arbeidsmarkt te maken. Taalonderwijs, digitale vaardigheden en veiligheidstrainingen zijn voorbeelden van mogelijkheden. In 2020 zijn wij, vanwege de coronacrisis, ook gestart met het aanbieden van online trainingen en cursussen. We gaan onderzoeken of we dit in 2021 gaan voortzetten. Het aanbieden van opleidingen en trainingen is een reguliere activiteit die wij blijven voortzetten, hetzij digitaal hetzij fysiek.

Door de aantrekkende arbeidsmarkt richten we ons meer en meer op inwoners die langduriger ondersteuning nodig hebben om een (betaalde) baan te vinden.

Kwaliteit

Door uitbesteding van de activiteiten voor re-integratiekandidaten (binnen een jaar begeleidbaar naar werk) bij Lucrato, komt de focus bij onze interne gespreksvoerders Werk automatisch te liggen op de kandidaten met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Wij hebben onze bijstandsgerechtigden verdeeld in drie groepen: Re-integratie (binnen 1 jaar naar werk), Activering (1-3 jaar naar werk) en Participatie (>3 jaar naar werk).

De focus bij Lucrato ligt op de kandidaten vanuit deze doelgroepen die sneller door kunnen stromen naar werk. Daarnaast zien we dat door de eerder gerealiseerde uitstroom de groep re-integratie fors geslonken is. In 2021 zullen we ons tevens meer gaan richten op de groep statushouders. Dit doen we door het project Werkclub Statushouders, in samenwerking met Lucrato en het aanstellen van een sleutelpersoon Statushouders.

We moeten gaan monitoren wat het effect van de corona crisis gaat zijn op de arbeidsmarkt en de mogelijke toename in het bijstandsbestand. Dit is een actie voor 2021.

Inwoners worden persoonlijk ondersteund bij het vinden van een (betaalde) baan, waarbij de talenten van de persoon als uitgangspunt worden genomen.

Kwaliteit

Dit is een reguliere activiteit. Onze gespreksvoerders Werk ondersteunen de mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en bieden persoonlijke ondersteuning in de vorm van maatwerk aan bij het ontwikkelen van de nodige vaardigheden om de aansluiting op de arbeidsmarkt te kunnen maken. De doelgroep die dicht bij werk staat (re-integratie) wordt vanuit Lucrato bediend. Regelmatig wordt op casusniveau met de medewerkers van Lucrato en de gemeente overlegd, om de ondersteuning op persoonlijk niveau te optimaliseren.

Werkgevers worden actief benaderd voor vacatures, functiecreatie en geschikte werkzaamheden voor een bepaalde kandidaat.

Kwaliteit

Reguliere activiteit die sinds januari 2018 is belegd bij de GR Lucrato. Vanuit Lucrato worden bedrijven in Heerde en omgeving benaderd. Sinds januari 2018 is Lucrato ook de verantwoordelijke partij voor de re-integratiekandidaten. Door deze combinatie kunnen zij de gesprekken met de werkgevers toespitsen op de beschikbare kandidaten en op de wensen van de werkgevers. Ook vindt afstemming plaats met onze interne medewerkers, met oog op de ideale match tussen vraag en aanbod.

Vrijwilligers en Mantelzorg

Wat gaan we daarvoor doen?

In stand houden mantelzorgcompliment.

Kwaliteit

De werkwijze rondom het mantelzorgcompliment is in het najaar 2018 vastgelegd in de verordening Wmo en Jeugdhulp 2018.

Ieder najaar wordt een campagne gestart om inwoners te attenderen op het lokale mantelzorgcompliment en wordt het mantelzorgcompliment jaarlijks in december uitgekeerd.

In 2021 wordt gekeken naar een andere vorm om mantelzorgers te complimenteren.

Initiatieven uit de samenleving benutten om mantelzorgers en vrijwilligers te ondersteunen.

Kwaliteit

Jaarlijks: subsidieverstrekking aan het gemeentelijke mantelzorg- en vrijwilligerssteunpunt en het volwassenenwerk, onder andere in de vorm van activiteitensubsidies.

In 2019 en 2020 is ingezet op een betere samenwerking tussen de verschillende vrijwilligersorganisaties, waarbij het platform wordt uitgebreid met vrijwilligersorganisaties die buiten het sociaal domein actief zijn. Deze lijn wordt ook in 2021 doorgezet. Daarbij zal er ook gekeken worden naar de activiteitensubsidies.

Door samenwerking met onder andere het platform vrijwilligers en het mantelzorgsteunpunt zijn er veel kleinere en enkele grotere projecten ondersteund. Denk daarbij aan Graag Gedaan (ondersteuning voor jonge mantelzorgers).

Inzetten op het vinden, versterken en verbinden van mantelzorgers en vrijwilligers. Voor mantelzorgers zodanig dat zij ook mee kunnen doen in de samenleving

Kwaliteit

In mei 2019 is het uitvoeringsprogramma vrijwilligers 2019-2020 vastgesteld waarin een van de speerpunten: vrijwilligersmanagement 3.0: de 'nieuwe' vrijwilliger mobiliseren, centraal staat. Deze speerpunten zijn in 2019 besproken en in 2020 zal er een plan worden opgesteld waarna gerichte acties worden uitgezet. Het doel is om het vrijwilligerspotentieel van de gemeente Heerde meer te benutten en onderlinge samenwerking van vrijwilligersorganisaties te versterken. Concrete maatregel die in 2019 is uitgevoerd is het organiseren van een training voor vrijwilligersorganisaties om jongeren- en jongvolwassenen meer te betrekken bij vrijwilligerswerk.

In 2021 zal meer nadruk worden gelegd op ondernemers en bedrijven: zij zullen worden uitgedaagd om diensten, producten, talenten of tijd te investeren in de vorm van vrijwilligerswerk.

Lokale scholen stimuleren om mantelzorgvriendelijk te worden en aandacht te geven aan het belang van vrijwilligerswerk.

Kwaliteit

In het uitvoeringsprogramma mantelzorg 2019-2020 is 'de jonge mantelzorger vinden' een van de speerpunten. In de week van de jonge mantelzorger, die jaarlijks plaatsvindt, zijn activiteiten georganiseerd voor jonge mantelzorgers. Ook heeft de mantelzorg coördinator aan het begin van het schooljaar de scholen in de gemeente Heerde bezocht, waar aandacht is besteed aan het doen van vrijwilligerswerk (project Graag Gedaan) en jonge mantelzorgers. Naast het bezoeken van leerlingen is men ook met de scholen in gesprek gegaan over dit thema.

Voor 2021 zal een uitvoeringsplan mantelzorg en vrijwilligersbeleid worden gemaakt die aansluit bij de aanpak 0-100+.

Respijtzorg voor mantelzorgers.

Kwaliteit

Het gebruik en de inzet van respijtzorg of vervangende zorg zijn lastig te meten omdat er meerdere vormen zijn die ook niet altijd als respijtzorg geregistreerd worden: het kan gaan om dagbesteding (jeugd/volwassenen), dagverzorging en logeeropvang. Als gemeente zijn wij niet uitsluitend aan zet bij respijtzorg of vervangende zorg. Een inwoner kan respijtzorg soms/deels vergoed krijgen bij meerdere instanties zoals gemeente (Wmo of jeugdwet), de wet langdurige zorg of zorgverzekeraar. Ook kan een inwoner het oplossen door middel van vrijwillige inzet (denk aan een buur die even oppast. Dit betekent dat inwoners vervangende zorg ook bij meerdere instanties kunnen aanvragen.

In het kader van het programma langer thuis wonen heeft de gemeente Heerde in samenwerking met de gemeente Epe, Viattence en Groot Stokkert in 2019 de pilot logeerszorg uitgevoerd. De pilot loopt tot en met april 2020. In de pilot (die landelijk bij 10 gemeenten plaatsvindt) wordt ook praktisch onderzocht wat logeerszorg voor de gebruiker betekent als vorm van respijtzorg en welke vormen van respijtzorg als ontlastend worden ervaren. In 2021 wordt het samen met de gemeente Epe uitgevoerde onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers afgerond. Naar aanleiding van dat onderzoek wordt gekeken waar, of en hoe we, naast de al gebruikelijke vormen van mantelzorg, extra respijt ondersteuning voor mantelzorgers kunnen organiseren.

Basismobiliteit

- Inwoners worden op tijd gehaald en gebracht in een passend vervoermiddel door een geschikte bestuurder.
- Het doelgroepenvervoer is financieel en organisatorisch in control.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bezien of de doelgroepen de juiste vorm van vervoer hebben, er combinaties kunnen worden gemaakt en of vervoer door vrijwilligers kan bijdragen aan beperking van de kosten

In de basis is er voor elke doelgroep een mogelijkheid om zich te vervoeren of te laten vervoeren. Hierbij kunnen combinaties van vervoer van verschillende doelgroepen worden gemaakt. Vervoer door vrijwilligers kan bijdragen aan het beperken van de kosten.

Kwaliteit

Het gaat hier om een reguliere activiteit, die is uitbesteed aan PlusOV. In 2019 is gestart met een provinciaal programma op het totale veld van Basismobiliteit. Het doel hiervan is de inwoners zelfstandiger van bijvoorbeeld het openbaar vervoer gebruik te laten maken. De verwachting is dat dit een effect zal hebben op het vervoer in 2021 en verder. In 2021 en volgende jaren gaan we onderzoeken in hoeverre aanvullend vervoer via vrijwilligers mogelijk is.

Voor de doelgroep is er passend vervoer.

Kwaliteit

Uitvoering vindt plaats door de GR PlusOV. In samenwerking met de bestuurders, beleidsadviseurs en uitvoerende collega's, is en wordt continu gewerkt aan het verbeteren van het vervoer. In 2019 is ingezet op verbetering van de interne bedrijfsvoering van PlusOV. Een gewijzigde verevening leidt in 2020 tot een reductie in de vervoerskosten voor het leerlingenvervoer. Verder wordt op provinciaal niveau gewerkt aan een sluitend vervoersnet, extra vervoersmogelijkheden (OV-maatje etc.) en combinaties van vervoer binnen de gemeenten en tussen de gemeenten in de regio. Dit vindt zijn uitvoering in 2021.

Kunst en Cultuur/Sport

- Kunst en cultuur en sport hebben een samenbindende rol in onze samenleving en moet voor iedere inwoner bereikbaar blijven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het Kindpakket maakt het mogelijk dat kinderen, die in armoede leven, deelnemen aan sport-, kunst- en cultuuractiviteiten

Kwaliteit

Kindpakket

Kinderen die in armoede leven worden ondersteund op het gebied van onderwijs, sportieve en culturele activiteiten; dit is in het kindpakket geregeld. Het kindpakket is structureel onderdeel van armoedebestrijding. Elk jaar wordt via de meicirculaire bekend gemaakt hoeveel financiële middelen we ontvangen voor de uitvoering van het kindpakket. Op basis hiervan wordt een uitvoeringsplan ontwikkeld.

De gemeente Heerde geeft, in samenwerking met Stichting Leergeld Noord-Veluwe, invulling aan het Kindpakket door kinderen in armoede te ondersteunen met vergoedingen in natura voor onder andere sport en cultuur (contributies, kleding en schoenen), zwemles, fietsen, onderwijs (laptop, schoolreis en schoolspullen), verjaardagbox, legitimatiebewijs en museumkaart Jeugd. Ook een zomerpakket en winterkledingpas behoren tot het Kindpakket.

Nadruk leggen op verbindende activiteiten en lokaal cultureel erfgoed in de vorm van gebruiken, gebouwen en activiteiten.

Kwaliteit

In 2021 wordt wederom deelgenomen aan het regionale cultuur en erfgoedpact. De onderdelen gebruiken, gebouwen en activiteiten worden hierin meegenomen.

Regionale samenwerking zoeken om culturele activiteiten te faciliteren

Kwaliteit

De gemeente Heerde werkt regionaal samen met acht andere gemeenten in het Erfgoedpact waarin we regionale erfgoedprojecten stimuleren en faciliteren.

Regionale samenwerking zoeken om sport activiteiten te faciliteren.

Kwaliteit

Er is een regionale samenwerking met de gemeente Hattem en de gemeenten van de voormalige Regio Noord Veluwe op gebied van sport, zowel op portefeuillehouderniveau als ambtelijk.

Deze samenwerking heeft geresulteerd in een Startnotitie Sporten en bewegen op de Noord Veluwe. Hierin zijn een aantal ambities opgenomen die we gezamenlijk oppakken als Regio. Het gaat om de volgende thema's:

- Inclusief Sporten en Bewegen
- Duurzame sportinfrastructuur
- Vitale sport- en beweegaanbieders
- (Top) sport die inspireert

In 2020 is een aanvang gemaakt met o.a. de regionale aanpak van inclusief sporten bewegen. Daarnaast heeft iedere gemeente in 2020 een lokaal sportakkoord opgesteld. Er is inmiddels tijdelijk een regionale sportformateur aangesteld, die zal onderzoeken of en zo ja, welke zaken uit de lokalen sportakkoorden eventueel regionaal kunnen worden opgepakt.

Stimuleren en faciliteren van culturele activiteiten.

Kwaliteit

Via het Platform Kunst en Cultuur (PKC) worden culturele evenementen gestimuleerd. Via het erfgoedpact worden bijdragen geleverd aan diverse regionale evenementen,

Stimuleren en faciliteren van sport activiteiten.

Kwaliteit

Er zijn in 2019 verschillende overleggen geweest met het ingestelde Platform Sport. De bedoeling van dit Platform is de samenwerking tussen de diverse sportverenigingen te versterken en zodoende de daadkracht te vergroten. In 2020 is in gezamenlijkheid het Lokaal Sport en Beweegakkoord opgesteld. De bedoeling is dat de uitgangspunten die in dit akkoord zijn opgenomen in de loop van 2020 en in 2021 zullen worden uitgewerkt en gestalte worden gegeven.

[Onderwijs / Jeugdhulp overige voorzieningen](#)

Wat gaan we daarvoor doen?

Gezonde schoolaanpak vanuit de GGD.

Scholen in Heerde blijven actief benaderd worden om aan de slag te gaan met de gezonde school aanpak (van de GGD). We stellen ons faciliterend op ten opzichte van de verantwoordelijkheid die het onderwijs hierbij heeft. Mocht de afname in 2020 tegenvallen in verband met de coronacrisis, zal er in 2021 worden gekeken of er extra inzet kan worden gepleegd.

Onderwijs, maatschappelijke voorzieningen en (ambulante) ondersteuning signaleren vroegtijdig en er zijn afspraken dat benodigde ondersteuning tijdig wordt gegeven.

Kwaliteit

Ambulante ondersteuning in Heerde wordt geboden vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin. Het CJG werkt nauw samen met de binnen het onderwijs aanwezige expertise. Ook sluiten zij aan bij wat er vanuit maatschappelijk partners zoals kinderopvang en onderwijs wordt gesignaleerd. Aan elke school in Heerde is een gezinscoach gekoppeld als contactpersoon. Over signaleren en tijdigheid van acteren zijn afspraken gemaakt met scholen op strategisch en operationeel niveau. Buurtsportcoaches en jongerenwerkers denken mee in de wijze waarop signalering in de lokale samenleving vorm kan orden gegeven. Ook de jeugdgezondheidszorg en de leerplichtambtenaar zijn operationeel vanuit het CJG. Sinds 2018 wordt tevens het programma ouderbetrokkenheid vorm gegeven. Dit programma is met name gericht op vroegtijdige signalering en preventie.

Opvoeders hebben zelf de regie in de opvoeding, maar als zij hun verantwoordelijkheid niet (kunnen) nemen, worden zij ondersteund om dat wel te kunnen .

Kwaliteit

Binnen het CJG wordt gewerkt vanuit de overtuiging dat jeugdigen en opvoeders zelf de regie over hun leven en ondersteuning hebben. Wanneer dit niet mogelijk is, wordt de regie tijdelijk overgenomen en wordt eraan gewerkt dat jeugdigen en of opvoeders dit snel weer zelf kunnen.

Scholen, gemeente en maatschappelijke partners maken een jeugdagenda, waarin onder meer aandacht is voor gezondheid, natuur en voedselverspilling.

Kwaliteit

In het uitvoeringsprogramma Jeugd 2019-2021 is er aandacht besteed aan de thema's gezondheid, natuur en voedselverspilling. Deze thema's zijn in meerdere beleidsmaatregelen verweven. Bijvoorbeeld door de uitvoering van de projecten Cool-to-be-fit, gezonde school en #Opladers. De gemeente beoogt hiermee, samen met lokale samenwerkingspartners, te werken aan een positief en gezond opvoedklimaat in de gemeente Heerde. De bestaande programma's worden in 2021 gecontinueerd en ook zullen de onderwerpen gezondheid, natuur en voedselverspilling worden geagendeerd in het LEA.

Voldoende voorzieningen aanbod voor opvoeders en jeugd.

Kwaliteit

Regionaal ontwikkelen we continu samen met aanbieders van jeugdhulp door op innovatieve zorgvormen die een antwoord kunnen bieden op wachttijden in de residentiële zorg en die meer passend zijn bij de leefwereld van kinderen. Het gaat hier om voorzieningen die gezinsgericht zijn in plaats van individueel gericht. Lokaal dragen wij bij aan deze innovatie door het uitvoeren van de pilots '#Opladers' en 'Move It!'.

We blijven in gesprek met stichting PrOo over openbaar onderwijs in De Heerd.

Kwaliteit

De rechter heeft inmiddels een uitspraak gedaan en de gemeente in het gelijk gesteld voor wat betreft beëindiging gebruik van de Horsthoekschool per 1 september 2020. Er is overleg gaande met Stichting Proo hoe hier daadwerkelijk invulling aan te gaan geven waarbij het uitgangspunt van het college is (conform het advies van de commissie Samenleving) verwijzing van de Horsthoekschool naar De Heerd.

Accommodaties (sociaal Domein)

- De identiteit van de dorpen is zichtbaar.
- In alle vier dorpen is een toekomstbestendige accommodatie waarin inwoners elkaar kunnen ontmoeten.
- Gemeentebreed zijn er mogelijkheden voor het beoefenen en aanschouwen van (lokale en regionale) sport en kunst en cultuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Accommodaties worden zo veel mogelijk door inwoners en gebruikers onderhouden en beheerd en er zijn sluitende afspraken met gebruikers over de organisatie daarvan.

Kwaliteit

De laatste jaren zijn er forse stappen gezet m.b.t. privatisering van de diverse sportaccommodaties als uitvloeisel van de Kadernota Accommodatiebeleid. Het streven is e.e.a. af te ronden voor 1-1-2021.

Wat betreft eventuele privatisering van de Villa Jacoba. Hier over zijn de gesprekken met de huurders weer opgepakt.

De gemeente heeft alleen eigendommen wanneer dit niet op een andere manier te realiseren is.

Kwaliteit

Accommodaties, die niet geprivatiseerd kunnen worden, zullen in eigendom en beheer/onderhoud bij de gemeente blijven. Het streven is wel om dit tot een minimum te beperken.

Momenteel wordt met de diverse belanghebbenden overleg gevoerd hierover.

Onderzoek en besluitvorming over een toekomstbestendige bestaande accommodatie in Veessen.

Kwaliteit

In 2019 en 2020 zijn constructieve gesprekken gevoerd met de gebruikers van de accommodatie De Noord om te kijken hoe we de huidige accommodatie toekomstbestendig kunnen maken. Streven is hier voor 2021 duidelijkheid over te hebben en een en ander door te voeren.

Preventie

Toelichting op product Preventie

Onder dit product vallen alle activiteiten die zich richten op preventie en de algemene voorzieningen en die als maatregel opgenomen zijn in het collegeprogramma, voor zowel jeugdigen als volwassenen. Deze producten maken financieel onderdeel uit van de overige producten.

Onderwijs en Educatie

Toelichting op product Onderwijs en Educatie

Vanuit dit budget wordt het onderwijskansenbeleid, leerplichtfunctie en regionaal meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters bekostigd. Daarnaast valt ook de Volwasseneneducatie en aanpak laaggeletterdheid onder dit product. De bekostiging hiervan komt voort uit de WEB-middelen die wij ontvangen vanuit het rijk via centrumgemeente Zwolle. Vanuit dit budget financieren wij formele taallessen, taalstages en de uren voor de taalpuntdocent.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
563000 Lokaal onderwijsbeleid	139.342	97.767	103.855	95.089	97.138	99.061	100.939
563050 Overig lokaal onderwijsbeleid	206.871	274.187	380.838	298.424	298.424	298.424	298.424
563150 Volwasseneneducatie	31.775	43.185	58.185	43.185	43.185	43.185	43.185
Totaal Lasten	377.988	415.139	542.878	436.698	438.747	440.670	442.548
Baten							
563050 Overig lokaal onderwijsbeleid	-255.801	-273.178	-307.838	-297.424	-297.424	-297.424	-297.424
563150 Volwasseneneducatie	-46.981	-43.185	-43.185	-43.185	-43.185	-43.185	-43.185
Totaal Baten	-302.782	-316.363	-351.023	-340.609	-340.609	-340.609	-340.609
Resultaat	75.206	98.776	191.855	96.089	98.138	100.061	101.939

Toelichting op de lasten en baten Onderwijs & Educatie

Lasten

563050 Overig lokaal onderwijsbeleid

Bij de resultaatbestemming 2019 zijn de resterende OAB-gelden van 2019 (**€63.000,-**) naar 2020 overgeheveld (jaarstukken 2019).

De uitgaven voor het peuterspeelzaalwerk zijn gelijkgesteld aan de uitkering die hiervoor wordt ontvangen van het rijk (Archer-gelden). Doordat de uitkering met ingang van 2021 is gehalveerd, zijn ook de kosten met hetzelfde bedrag, **€10.400,-**, verlaagd.

563150 Volwasseneneducatie

Bij de resultaatbestemming 2019 is het resterende budget voor volwasseneneducatie (**€15.000,-**) naar 2020 overgeheveld (jaarstukken 2019).

Onderwijshuisvesting

Toelichting op product Onderwijshuisvesting

Wat mag het kosten

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
502325 OBS Pr. Beatrix (F 421)	14.868	17.499	16.771	16.020	15.882	15.913	15.945
502340 OBS De Horsthoek (F 420)	0	0	0	0	0	0	0
502345 OBS De Horsthoek (F 421)	43.576	40.610	40.010	25.430	25.810	26.190	26.580
502365 OBS J. Ligthart (F 421)	35.084	27.754	33.940	25.458	25.466	25.069	24.488
502385 OBS De Heemde (F 421)	17.784	4.110	19.304	18.355	18.381	18.407	17.234
549000 Huisvesting basisonderwijs	223.026	283.005	281.401	245.442	245.984	234.942	233.617
549001 Reserve Huisvesting basisonderwijs	126.580	126.580	98.360	100.030	101.540	103.060	104.610
549050 De Sprengen	89.208	61.118	68.553	66.281	66.734	67.188	53.402
549100 De Noordgouw	104.027	99.963	270.276	125.710	126.206	126.933	127.669
Totaal Lasten	654.153	660.639	828.615	622.726	626.003	617.702	603.545
Baten							
502340 OBS De Horsthoek (F 420)	0	0	0	0	0	0	0
502345 OBS De Horsthoek (F 421)	-33.310	-33.060	-33.850	-34.660	-35.180	-35.710	-36.250
549000 Huisvesting basisonderwijs	-5.268	-41.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
549050 De Sprengen	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-38.578	-74.060	-34.850	-35.660	-36.180	-36.710	-37.250
Resultaat	615.575	586.579	793.765	587.066	589.823	580.992	566.295

Toelichting op de lasten en baten Onderwijshuisvesting

Lasten

502345 OBS De Horsthoek

Het budget voor het onderhoud aan de technische installaties bij de Horsthoekschool is voor 2020 met **€5.000,-** verhoogd (voorjaarsnota 2020).

549000 Huisvesting basisonderwijs

Bij de resultaatbestemming 2019 is er **€67.000,-** voor de noodhuisvesting van de Jenaplanschool naar 2020 overgeheveld. Doordat dit project vertraging had opgelopen is er in 2019 geen gebruik gemaakt van dit budget (jaarstukken 2019).

549050 De Sprengen

De kosten voor de huur van de houtwerkplaats, **€9.000,-** per jaar, zijn met ingang van 2020 structureel bijgeraamd (voorjaarsnota2020 / perspectiefnota 2021).

Kunst, cultuur en media

Toelichting op product Kunst, cultuur en media

Dit product omvat het (subsidie)beleid op gebied van bibliotheekwerk, cultuurplein, cultuureducatie, muziek- zangverenigingen, Oranjeverenigingen, lokale radio en monumenten.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
565000 Bibliotheekwerk	270.255	270.255	270.255	245.255	245.255	245.255	245.255
565100 Kunst & Cultuur	249.077	248.219	252.085	232.297	236.926	241.275	245.520
565150 Theater & Muziek	27.225	26.900	26.900	26.900	26.900	26.900	26.900
565200 Lokale radio	8.946	9.114	9.114	9.114	9.114	9.114	9.114
565300 Monumentenzorg	48.905	93.591	138.905	63.646	63.869	64.093	64.317
Totaal Lasten	604.408	648.079	697.259	577.212	582.064	586.637	591.106
Baten							
565300 Monumentenzorg	-29.649	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Totaal Baten	-29.649	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Resultaat	574.758	645.579	694.759	574.712	579.564	584.137	588.606

Toelichting op de lasten en baten Onderwijshuisvesting

Lasten

565000 Bibliotheek / 565100 Kunst & Cultuur

Het ombuigingsvoorstel, waarbij in eerste instantie is afgesproken om €100.000,- te bezuinigen op de cultuursector, is nu geconcretiseerd door **€25.000,-** te bezuinigen op de bibliotheek, **€25.000,-** op het Cultuurplein en €50.000,- op het overige sociaal domein (perspectiefnota 2021).

565300 Monumentenzorg

Bij de resultaatbestemming van 2019 is besloten om **€73.000,-** van het budget voor Monumentenzorg over te hevelen naar 2020 (jaarstukken 2019).

Voor 2021 e.v. is het budget voor het functioneren en in stand houden van een erfgoedcommissie met **€7.500,-** verhoogd (perspectiefnota 2021).

Sport

Toelichting op product Sport

Het product Sport omvat alle inzet, subsidies en bijdragen ten behoeve van sportstimulering. Hieronder vallen o.a. de binnen- en buitensport, de exploitatiebijdrage voor het zwembad en de combinatiefunctionaris sport.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
567150 Sportbeleid	107.271	143.357	159.368	71.426	71.782	62.117	62.443
567250 Zwembad	173.373	178.400	180.643	183.074	185.731	188.429	191.166
Totaal Lasten	280.644	321.757	340.011	254.500	257.513	250.546	253.609
Baten							
567150 Sportbeleid	-92.514	-103.500	-100.800	-82.393	-82.823	-73.263	-73.263
567251 Reserve zwembad	-2.953	-4.953	-5.058	-4.841	-4.840	-4.841	-4.840
Totaal Baten	-95.467	-108.453	-105.858	-87.234	-87.663	-78.104	-78.103
Resultaat	185.177	213.304	234.153	167.266	169.850	172.442	175.506

Toelichting op de lasten en baten Sport

Lasten

567150 Sportbeleid

De ramingen voor de sportcoach (**€74.000,-**) en het activiteitenbudget (**€3.000,-**) zijn voor 2021 e.v. overgeheveld naar het nieuwe product Aanpak 0-100+.

Lasten en baten

567150 Sportbeleid

Zowel de uitgaven als de inkomsten zijn voor 2020 met **€25.000,-** en voor de jaren 2021 en 2022 met **€10.000,-** naar boven bijgesteld; hiervan wordt €15.000,- in 2020 gebruikt voor het opstellen van een lokaal sportakkoord. Voor de uitvoering van dit sportakkoord wordt voor de komende jaren €10.000,- geraamd. Deze kosten worden allemaal door het rijk vergoed en verlopen daarom voor de begroting budgetneutraal (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

Accommodaties SMV

Toelichting op product Accommodaties SMV

Accommodaties die een sociaal maatschappelijke functie in onze gemeente hebben en waarvoor wij financieel verantwoordelijk zijn of een financiële bijdrage leveren.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
502390 De Heerd	422.283	413.871	381.157	395.949	397.096	398.262	399.459
502395 De Rhijnsberg	431.602	388.889	451.073	465.986	469.467	472.988	476.590
502440 Sportzaal Wapenveld	112.972	109.580	101.533	106.744	108.228	109.732	111.256
502450 Binnensportacc2017	5.798	0	0	0	0	0	0
502460 Sporthal Faberhal	201.958	202.467	223.882	225.977	234.625	249.561	249.215
502462 Kantine Faberhal	22.267	15.000	15.210	15.470	15.700	15.940	16.180
502480 Dorpsacc.De Noord	63.422	66.365	75.973	74.861	87.959	88.698	89.458
502590 Hof van Cramer, Wapenveld	84.043	80.049	73.338	19.902	20.044	20.185	20.326
502592 project 0-100 jaar	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	1.344.345	1.276.221	1.322.166	1.304.889	1.333.119	1.355.366	1.362.484
Baten							
502390 De Heerd	-164.420	-170.830	-174.930	-179.130	-181.820	-184.550	-187.320
502395 De Rhijnsberg	-328.698	-335.530	-343.580	-351.830	-357.100	-362.460	-367.900
502440 Sportzaal Wapenveld	-34.880	-18.772	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
502450 Binnensportacc2017	0	0	-37.870	-77.160	-78.320	-79.490	-80.680
502460 Sporthal Faberhal	-78.399	-49.419	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
502462 Kantine Faberhal	-11.949	0	0	0	0	0	0
502480 Dorpsacc.De Noord	-14.877	-13.336	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
502590 Hof van Cramer, Wapenveld	-12.592	-12.071	-12.288	-12.071	-12.252	-12.436	-12.623
502591 Reserve Hof van Cramer, Wapenveld	0	0	-36.706	0	0	0	0
502592 project 0-100 jaar	-40.000	-40.000	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-685.816	-639.958	-615.374	-630.191	-639.492	-648.936	-658.523
Resultaat	658.529	636.263	706.792	674.698	693.627	706.430	703.961

Toelichting op de lasten en baten Accommodaties SMV

Lasten

502395 De Rhijnsberg

De kosten voor het preventief onderhoud aan de technische installaties van De Rhijnsberg zijn vanaf het jaar 2021 structureel met **€10.000,-** verhoogd. Deze meerkosten worden voor de jaren 2021-2023 gedekt uit de reserve gebouwen (perspectiefnota 2021).

502440 Sportzaal Wapenveld

De kosten voor het schoonmaken van de sporthal Wapenveld zijn met ingang van 2020 met **€5.000,-** verhoogd. De raming voor de beveiligingsrondes is met ingang van 2021 structureel met **€4.000,-** naar boven bijgesteld (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

502480 Dorpsaccommodatie De Noord

Voor een deel van de gemeenschapsaccommodatie De Stikke/De Noord in Veessen is in 2020 een schadeloosstelling van **€10.000,-** betaald aan Lucrato (voorjaarsnota 2020).

502590 Hof van Cramer

Bij de Hof van Cramer moeten in 2020 twee asbesthoudende constructies worden gesaneerd; hiervoor is **€9.000,-** bijgeraamd. Deze kosten worden gedekt uit de reserve gebouwen (voorjaarsnota 2020).

Baten

502450 Binnensportaccommodaties

De huurinkomsten waren in het verleden uitgesplitst over de sporthallen en zijn nu weer samengevoegd op dit onderdeel.

Informatie en toegang sociaal domein

Toelichting op product Informatie en toegang sociaal domein

Onder dit product vallen de ambtelijke kosten van medewerkers die de toegang vormen, de kosten voor de Adviesraad Sociaal Domein, onafhankelijke cliëntondersteuning en kosten voor ICT.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
571005 Informatie & Toegang	408.451	414.422	648.279	271.054	278.759	285.992	293.047
571055 Onafh. Clientondersteuning / -participa	21.859	48.672	46.332	46.622	46.882	47.142	47.412
571105 ICT	17.503	35.990	37.220	0	0	0	0
Totaal Lasten	447.814	499.084	731.831	317.676	325.641	333.134	340.459
Baten							
571005 Informatie & Toegang	0	0	-210.000	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	-210.000	0	0	0	0
Resultaat	447.814	499.084	521.831	317.676	325.641	333.134	340.459

Toelichting op de lasten en baten product Informatie en toegang sociaal domein

Lasten

571105 ICT

De budgetten van dit subproduct zijn voor 2021 e.v. overgeheveld naar het nieuwe product Aanpak 0-100+.

Lasten en baten

571005 Informatie & Toegang

In 2019 is er €250.000,- beschikbaar gesteld voor het project 'aanpak 0-100 jaar'. Van dit budget resteerde er eind van dat jaar **€210.000,-**; dit geld wordt in 2020 ingezet om het project af te ronden en is daarom vrijgegeven uit de daarvoor ingestelde reserve 'aanpak 0-100 jaar'.

Aanpak 0-100+

Toelichting op product Aanpak 0-100+

Vanaf 1 januari 2021 start de aanpak 0-100+. De werkzaamheden van bijvoorbeeld de algemene voorziening regieondersteuning, social work, het CJG, welzijn, en uitvoering participatie en Wmo gaan vanuit 1 organisatie '0-100+' plaatsvinden. De bekostiging van de aanpak 0-100+ vindt plaats vanuit diverse budgetten binnen de verschillende domeinen van het sociaal domein. De begroting 2021 is hierop inmiddels aangepast.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
570000 Welzijn (aanpak 0-100+)	0	0	0	288.274	295.190	301.680	308.020
570010 Ouderbetrokkenheid (Aanpak 0-100+)	0	0	0	129.758	132.870	135.790	138.640
570020 Sociaal werk (aanpak 0-100+)	0	0	0	302.910	310.180	317.000	323.660
570030 Thuisbegeleiding (aanpak 0-100+)	0	0	0	141.740	145.140	148.330	151.440
570040 Jeugd (aanpak 0-100+)	0	0	0	614.637	622.330	630.090	637.940
570050 Balie (aanpak 0-100+)	0	0	0	26.020	26.640	27.230	27.800
570100 Locatie Heerde (aanpak 0-100+)	0	0	0	206.174	208.958	211.778	214.628
570150 Locatie Wapenveld (aanpak 0-100+)	0	0	0	47.107	47.240	47.380	47.520
570200 Uitvoeringskosten algem. (aanpak 0-100+)	0	0	0	81.976	81.976	81.976	81.976
570250 Uitvoeringskosten volwas (aanpak 0-100+)	0	0	0	60.525	60.525	60.525	60.525
570300 Uitvoeringskosten jeugd (aanpak 0-100+)	0	0	0	56.266	56.266	56.266	56.266
Totaal Lasten	0	0	0	1.955.387	1.987.315	2.018.045	2.048.415
Baten							
570100 Locatie Heerde (aanpak 0-100+)	0	0	0	-4.000	-4.060	-4.120	-4.180
Totaal Baten	0	0	0	-4.000	-4.060	-4.120	-4.180
Resultaat	0	0	0	1.951.387	1.983.255	2.013.925	2.044.235

Toelichting op lasten en baten product aanpak 0-100+

Algemeen

De budgetten voor dit product zijn ontstaan door een hergroepering binnen de begroting; reeds bestaande budgetten binnen het sociaal domein zijn (deels) afgeraamd en overgeheveld naar dit product. Vervolgens is er een nieuwe, logische indeling en budgetopbouw gemaakt. Deze omzetting heeft geen budgettaire gevolgen, de afgeraamde bestaande budgetten waren toereikend om dit nieuwe product vorm te geven.

Jeugdhulp individuele voorzieningen

Toelichting op product Jeugdhulp individuele voorzieningen

Jongeren onder de 18 of 21 jaar krijgen op basis van een indicatie hulp in natura door één of meerdere aanbieders binnen de regionaal afgesloten raamovereenkomst. Bepalend voor de uitgaven is het aantal jongeren dat gebruik maakt van jeugdhulp en de zorgzwaarte. Ook de PGB's vallen onder dit product. Daarnaast worden ook de regionale beschikbaarheidsvoorzieningen bekostigd binnen dit product, zoals Veilig Thuis.

Vanwege de Corona-crisis en herijking van het gemeentefonds wordt de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet uitgesteld naar 1 januari 2022.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
573005 Jeugdhulp PGB	130.000	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
573055 Jeugdhulp in natura	4.670.321	4.074.898	4.201.674	4.212.167	4.296.265	4.383.485	4.474.225
573105 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang	74.772	133.266	180.430	135.870	137.160	138.470	139.800
573110 Continuïteitsbijdrage Coronacrisis Jeugd	0	0	50.000	0	0	0	0
Totaal Lasten	4.875.092	4.358.164	4.582.104	4.498.037	4.583.425	4.671.955	4.764.025
Baten							
573110 Continuïteitsbijdrage Coronacrisis Jeugd	0	0	-30.856	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	-30.856	0	0	0	0
Resultaat	4.875.092	4.358.164	4.551.248	4.498.037	4.583.425	4.671.955	4.764.025

Toelichting op de lasten en baten product Jeugdhulp individuele voorzieningen

Lasten

573105 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang

Bij de resultaatbestemming 2019 is er **€46.000,-** van het resterende budget van dit onderdeel naar 2020 overgeheveld. Met dit geld wordt de pilot 'ouderbetrokkenheid in Wapenveld' en de pilot 'kansen in de klas' geprolongeerd (jaarstukken 2019).

Jeugdhulp overige voorzieningen

Toelichting op product Jeugdhulp overige voorzieningen

Vanuit dit budget worden alle vrij toegankelijke voorzieningen en preventieve activiteiten voorliggend aan jeugdhulp bekostigd, zoals de ambulante hulpverleners die werkzaam zijn vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin. Daarnaast wordt binnen dit budget de jeugdgezondheidszorg 0-4 en 4-19 jaar bekostigd.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
575000 Jeugdzorg (overig)	98.082	99.516	109.741	118.330	121.170	123.836	126.437
575005 Jeugdhulp uitvoeringskosten	548.414	571.358	589.838	0	0	0	0
575200 Preventie	9.765	23.940	12.280	19.690	19.990	20.290	20.590
575250 Jeugdgezondheidszorg	465.790	451.051	462.029	457.812	460.413	463.053	465.723
575300 Voorschoolse voorziening	117.401	109.554	109.208	114.413	116.140	117.839	119.531
575350 Dec.uitkering peuterspeelzaalwerk	14.092	14.298	15.588	15.017	15.377	15.715	16.045
575400 Overige voorziening	100.651	101.039	150.489	0	0	0	0
575450 Buitenschoolse voorzieningen	3.375	5.100	5.100	5.200	5.200	5.200	5.200
575500 Kosten CJG	226.444	289.364	267.821	270.091	268.775	272.675	276.480
Totaal Lasten	1.584.014	1.665.220	1.722.094	1.000.553	1.007.065	1.018.608	1.030.006
Baten							
575300 Voorschoolse voorziening	-1.614	0	0	0	0	0	0
575350 Dec.uitkering peuterspeelzaalwerk	0	0	0	0	0	0	0
575401 Reserve soc.domein jeugd	0	0	-46.590	0	0	0	0
575500 Kosten CJG	-18.762	0	-10.940	-5.470	0	0	0
Totaal Baten	-20.376	0	-57.530	-5.470	0	0	0
Resultaat	1.563.638	1.665.220	1.664.564	995.083	1.007.065	1.018.608	1.030.006

Toelichting op de lasten en baten product Jeugdhulp overige voorzieningen

Lasten

575005 Jeugdhulp uitvoeringskosten

De budgetten van dit subproduct zijn voor 2021 e.v. overgeheveld naar het nieuwe product Aanpak 0-100+.

575250 Jeugdgezondheidszorg

De kosten voor jeugdgezondheidszorg zijn structureel verhoogd met **€17.400,-**

. Oorzaken hiervan zijn herijking van de budgetten van de GGD en de mogelijke afname van het plusproduct 'nu niet zwanger' (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021). Voor

2021 e.v. is **€15.600,-** van dit budget overgeheveld naar het nieuwe product Aanpak 0-100+.

575300 Voorschoolse voorzieningen

De voorziening voor kinderopvang op basis van Sociaal Medische Indicatie (SMI) wordt steeds vaker ingezet. Doel is om de kosten van zwaardere maatwerkvoorzieningen in de Jeugdzorg hierdoor terug te dringen. Deze post is structureel met **€25.000,-** bijgeraamd (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

De huur voor de kinderopvang in De Rhijnsberg is teruggebracht naar een realistischer bedrag; hierdoor is de begroting met **€11.600,-** verhoogd (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

575400 Overige voorzieningen

Voor 2020 is er **€46.600,-** bijgeraamd voor het aanstellen van een 2e straathoekwerker/jongerenwerker. Deze meerkosten zijn gedekt door een éénmalige onttrekking uit de reserve 'sociaal domein' (voorjaarsnota 2020). Voor 2021 e.v. zijn de budgetten van dit subproduct overgeheveld naar het nieuwe product Aanpak 0-100+.

Baten

575401 Reserve sociaal domein

Eénmalige onttrekking van **€46.600,-** voor de meerkosten van een 2e straathoekwerker / jongerenwerker (voorjaarsnota 2020).

Lasten en baten

575500 Kosten CJG

De inkomsten en uitgaven voor 2020 (**€10.900,-**) en 2021 (**€5.500,-**) voor het project #Opladers zijn op dit subproduct geraamd.

Inkomen

Toelichting op product Inkomen

Het product Inkomen bestaat uit het ontwikkelen en uitvoeren van beleid op gebied van bijzondere bijstand, minimabeleid, bijstandverlening (zelfstandigen), armoedebestrijding, het kindpakket en schulddienstverlening.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
579000 Bijstandverlening	334.253	357.353	387.277	387.846	394.592	401.232	407.895
579050 Levensonderhoud	2.508.145	2.577.558	2.347.235	2.333.200	2.333.200	2.333.200	2.333.200
579100 Bijstandverlening zelfstandigen	27.817	81.040	2.096.439	83.480	84.740	86.020	87.320
579200 Inkomensondersteuningsbeleid	309.354	313.876	338.078	280.449	287.180	293.498	299.661
579250 Schulddienstverlening	46.933	58.261	48.879	120.444	122.848	125.174	127.473
579300 Minimabeleid	155.293	214.079	230.912	137.257	137.257	137.257	137.257
579400 Kwijtscheldingen	19.845	40.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
579450 Bijzondere bijstand/leenbijstand	309.849	333.400	298.070	343.820	348.970	354.200	359.510
Totaal Lasten	3.711.488	3.975.567	5.776.890	3.716.496	3.738.787	3.760.581	3.782.316
Baten							
579050 Levensonderhoud	-	-	-	-	-	-	-
	2.652.097	2.633.325	2.664.655	2.664.655	2.664.655	2.664.655	2.664.655
579100 Bijstandverlening zelfstandigen	-5.603	-43.478	-	-44.513	-45.001	-45.452	-45.920
			2.098.932				
579300 Minimabeleid	-996	0	-51.780	-51.780	-51.780	-51.780	-51.780
579305 Minimabeleid deelfonds	-55.045	-55.212	0	0	0	0	0
579450 Bijzondere bijstand/leenbijstand	-19.819	-3.080	-3.120	-3.170	-3.220	-3.270	-3.320
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-	-
	2.733.561	2.735.095	4.818.487	2.764.118	2.764.656	2.765.157	2.765.675
Resultaat	977.927	1.240.472	958.403	952.378	974.131	995.424	1.016.641

Toelichting op de lasten en baten product Inkomen

Lasten

579300 Minimabeleid

Bij de resultaatbestemming van 2019 is er **€40.000,-** van het resterende budget van Minimabeleid naar 2020 overgeheveld. Een deel hiervan wordt ingezet voor armoedebestrijding (Kindpakket en Winterpakket). Verder wordt er een plan van aanpak 'armoedebestrijding en schulddienstverlening' ontwikkeld en wordt het geld ingezet voor verhoging van het taalniveau bij statushouders (jaarstukken 2019).

In de Meicirculaire 2019 is er tevens een bedrag van **€21.700,-** voor 2019 en 2020 beschikbaar gesteld voor het verhogen van het taalniveau van statushouders (najaarsnota 2019).

Baten

579050 Levensonderhoud

Het voorlopige BUIG-budget voor 2020 e.v. is met **€33.500,-** verlaagd; dit budget bedraagt volgens de laatste beschikking €2.664.655,- (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

Participatie en Werk

Toelichting op product Participatie en Werk

Onder dit product vallen de sociale werkvoorziening (WSW), pilot participatievoorziening en werkzoekenden- en werkgeversdienstverlening. Belangrijke partner voor de uitvoering van dit product is de GR Lucrato. Zij geven invulling aan de sociale werkvoorziening, de werkgeversdienstverlening en de werknemersdienstverlening voor het deel re-integratie. Met de pilot participatievoorziening wil gemeente Heerde dat de onderdelen vanuit Zorg/Ondersteuning en Werk voor de inwoner meer met elkaar verbonden wordt.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
577050 WSW	2.194.557	2.208.051	2.482.227	2.302.964	2.236.821	2.148.310	2.107.746
577105 Werkzoekenden dienstverlening	306.069	383.543	356.544	456.500	461.182	465.604	506.055
Totaal Lasten	2.500.626	2.591.594	2.838.771	2.759.464	2.698.003	2.613.914	2.613.801
Resultaat	2.500.626	2.591.594	2.838.771	2.759.464	2.698.003	2.613.914	2.613.801

Toelichting op de lasten en baten product Participatie & Werk

Lasten

577050 WSW

De WSW-gelden zijn bijgesteld n.a.v. de mutaties vanuit de Meicirculaire 2020.

577105 Werkzoekenden dienstverlening

Bij de resultaatbestemming 2019 is **€45.000,-** overgeheveld naar 2020. Met dit geld wordt de in 2019 opgestarte 'werkclub statushouders' gecontinueerd en uitgebreid (jaarstukken 2019).

Wmo maatwerkvoorzieningen

Toelichting op product Wmo maatwerkvoorzieningen

Een maatwerkvoorziening is een voorziening die is afgestemd op de individuele omstandigheden en mogelijkheden van de ingezetene. Bij de maatwerkvoorziening moet rekening gehouden worden met de behoeften, persoonskenmerken en voorkeuren van de cliënt. Op deze manier wordt de cliënt in staat gesteld tot zelfredzaamheid en/of participatie, zodat hij zo lang mogelijk in zijn eigen leefomgeving kan blijven. Een voorziening die nodig is om de mantelzorger te ondersteunen of deze te ontlasten, kan onderdeel uitmaken van een maatwerkvoorziening. Maatwerkvoorzieningen kunnen materiele en/of immateriële zijn.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
581005 Wmo uitvoeringskosten incl externe advis	687.053	703.100	754.908	698.945	714.465	729.182	743.621
581055 Maatwerkvoorzieningen ZIN BG	1.106.914	1.232.153	1.321.030	1.321.210	1.367.450	1.415.310	1.464.850
581155 Maatwerkvoorzieningen PGB BG	14.937	38.750	38.750	38.750	38.750	38.750	38.750
581205 Opvang en beschermd wonen Wmo	22.548	132.877	179.581	24.026	24.603	25.144	25.672
581750 Maatwerkvoorzieningen natura materieel v	566.484	454.316	431.610	574.710	583.330	592.080	600.970
581800 Maatwerkvoorzieningen natura materieel w	192.893	253.910	428.440	161.130	163.550	166.000	168.490
Totaal Lasten	2.590.830	2.815.106	3.154.319	2.818.771	2.892.148	2.966.466	3.042.353
Baten							
581005 Wmo uitvoeringskosten incl externe advis	0	0	-50.000	0	0	0	0
581205 Opvang en beschermd wonen Wmo	-261.083	-256.583	0	0	0	0	0
581206 Reserve Soc Domein wmo	0	0	-44.640	0	0	0	0
581750 Maatwerkvoorzieningen natura materieel v	-16.976	-1.120	-6.140	-6.240	-6.330	-6.420	-6.520
581950 Eigen bijdragen Wmo bestaand	-40.556	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Totaal Baten	-318.615	-277.703	-120.780	-26.240	-26.330	-26.420	-26.520
Resultaat	2.272.215	2.537.403	3.033.539	2.792.531	2.865.818	2.940.046	3.015.833

Toelichting op de lasten en baten Wmo maatwerkvoorzieningen

Lasten

581005 Wmo uitvoeringskosten

Vanuit de overheid is er €100.000,- beschikbaar gesteld voor het project 'logeerzorg' Dit project loopt van mei 2019 t/m mei 2020. In 2019 is er **€50.000,-** uitgegeven; het restant wordt in 2020 besteed. Dit geld was in 2019 toegevoegd aan de reserve 'sociaal domein' en is hieruit inmiddels weer vrijgegeven (voorjaarsnota 2020).

581055 Maatwerkvoorzieningen ZIN BG

Vanuit de AVR (585200) is er structureel **€70.000,-** overgeheveld naar deze post (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

581205 Opvang en beschermd wonen GGZ

Voor 2020 is er **€44.600,-** beschikbaar gesteld voor het realiseren van een inloop GGZr. Deze kosten kunnen worden gedekt door middel van een éénmalige onttrekking uit de reserve 'sociaal domein' (voorjaarsnota 2020).

581750 Maatwerkvoorzieningen natura materieel vervoerskosten

De regiekosten voor het vraagafhankelijk vervoer (**€40.000,-** structureel) zijn van Basismobiliteit (585250) naar deze post overgeheveld. Daarnaast is er een toename van het gebruik van de regiotaxi waardoor deze post met ingang van 2021 met **€35.000,-** is verhoogd (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

Baten

581005 Wmo uitvoeringskosten / 581206 Reserve sociaal domein

Zoals hierboven al is aangegeven (581005 / 581205) zijn de kosten voor het project 'logeerzorg' en voor het realiseren van een inloop GGZr, totaal **€94.600,-**, gedekt uit de reserve 'sociaal domein' (voorjaarsnota 2020).

Wmo algemene voorzieningen

Toelichting op product Wmo algemene voorzieningen

Een algemene voorziening is een aanbod van diensten en activiteiten dat zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers toegankelijk is. Het is gericht op maatschappelijke participatie. Algemene voorzieningen worden gefaciliteerd door de gemeente. Het kan hierbij ook gaan om voorzieningen die door vrijwilligersorganisaties worden aangeboden, mits deze gefaciliteerd zijn door de gemeente. Belangrijk is dat de algemene voorzieningen bekend en beschikbaar zijn, zowel bij cliënten, vrijwilligers als bij professionals, en dat zij gericht zijn op maatschappelijke participatie.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
585000 Volwassenenwerk	176.453	175.619	182.101	91.967	92.327	92.665	92.995
585050 Maatschappelijk werk	6.867	6.881	7.067	6.984	7.036	7.085	7.133
585100 Volksgezondheid	147.727	148.600	185.792	188.904	191.844	194.870	197.230
585150 Vreemdelingen inburgering	20.173	40.520	21.660	64.283	93.334	98.622	98.622
585200 Algemene voorzieningen regioondersteuning	842.086	903.393	795.897	41.598	42.117	42.604	43.079
585250 Basismobiliteit	687.377	810.566	710.586	794.374	806.531	818.800	831.216
585300 Algemene voorziening schoon en leefbaar	1.387.982	1.491.959	1.817.493	2.211.420	1.460.566	1.511.409	1.564.017
585350 Vrijwilligers	76.958	88.827	85.811	89.998	86.486	87.882	89.245
585400 Mantelzorg	94.281	88.672	91.420	80.261	81.670	82.998	84.285
Totaal Lasten	3.439.903	3.755.037	3.897.827	3.569.789	2.861.911	2.936.935	3.007.822
Baten							
585000 Volwassenenwerk	895	0	0	0	0	0	0
585150 Vreemdelingen inburgering	-23.700	-23.700	-14.220	-59.313	-88.364	-93.652	-93.652
585250 Basismobiliteit	-12.838	0	-20.350	-13.230	-13.430	-13.630	-13.830
585301 Reserve algemene voorzieningen huishoude	0	0	-453.000	-800.000	0	0	0
Totaal Baten	-35.644	-23.700	-487.570	-872.543	-101.794	-107.282	-107.482
Resultaat	3.404.260	3.731.337	3.410.257	2.697.246	2.760.117	2.829.653	2.900.340

Toelichting op de lasten en baten product Wmo algemene voorzieningen

Lasten

585000 Volwassenenwerk

De budgetten voor de volwassenenwerker **€88.000,-** en het activiteitenbudget volwassenenwerk **€7.500,-** zijn voor 2021 e.v. overgeheveld naar het nieuwe product Aanpak 0-100+.

585100 Volksgezondheid

Conform de begroting van de GGD is de gemeentelijke bijdrage voor dit onderdeel structureel met **€8.000,-** verhoogd (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

585200 Algemene voorzieningen regieondersteuning

De budgetten voor de AVR (**€738.000,-** oplopend naar **€772.000,-**) en een deel van het transformatiebudget (**€40.000,-**) zijn voor 2021 e.v. overgeheveld naar het nieuwe product Aanpak 0-100+. Er resteert alleen nog een deel van het transformatiebudget €20.000,- aangevuld met een raming voor salarissen op dit onderdeel. Voor het jaar 2020 is er **€70.000,-** van het budget van de AVR naar WMO-maatwerk overgeheveld (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

585250 Basismobiliteit

Het budget voor basismobiliteit is voor 2020 met **€28.000,-** en voor de jaren erna met **€43.000,-** afgeraamd. Dit komt doordat de kosten op een andere manier door PlusOV worden toegerekend (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

585300 Algemene voorzieningen schoon en leefbaar huis

De kosten voor de AVSLH zijn, als gevolg van de invoering van het abonnementstarief in combinatie met CAO-stijgingen, fors gestegen. Voor 2020 is deze post met **€600.000,-** verhoogd en voor 2021 met **€800.000,-**. De financiële effecten voor de jaren erna moeten nog worden berekend (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

585400 Mantelzorg

Het activiteitenbudget van mantelzorg (**€10.000,-**) is overgeheveld naar het nieuwe product Aanpak 0-100+.

Baten

585250 Basismobiliteit

Als gevolg van de geringere vervoersbewegingen door de Coronacrisis is de verwachting dat er **€5.000,-** minder reizigersbijdrage wordt ontvangen in 2020. Door de afname van het vraagafhankelijk vervoer is de daling van de eigen bijdrage voor de jaren 2021 e.v. naar verwachting **€12.500,-** (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

585301 Reserve algemene voorzieningen

De raad heeft in de vergadering van 20 april 2020 besloten om de verwachte meerkosten voor de AVSLH voor 2020 (**€600.000,-**) en voor 2021 (**€800.000,-**) te dekken uit de algemene reserve Grondbedrijf (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

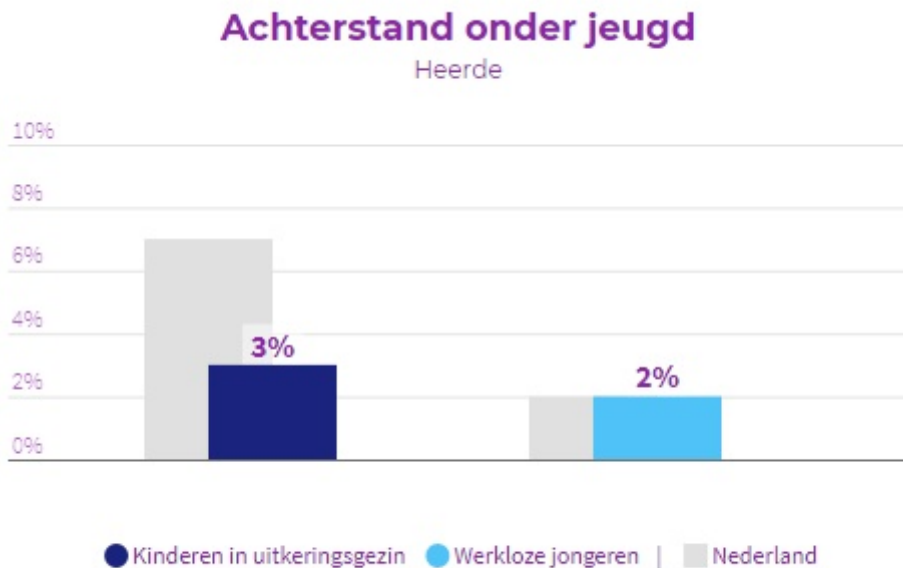
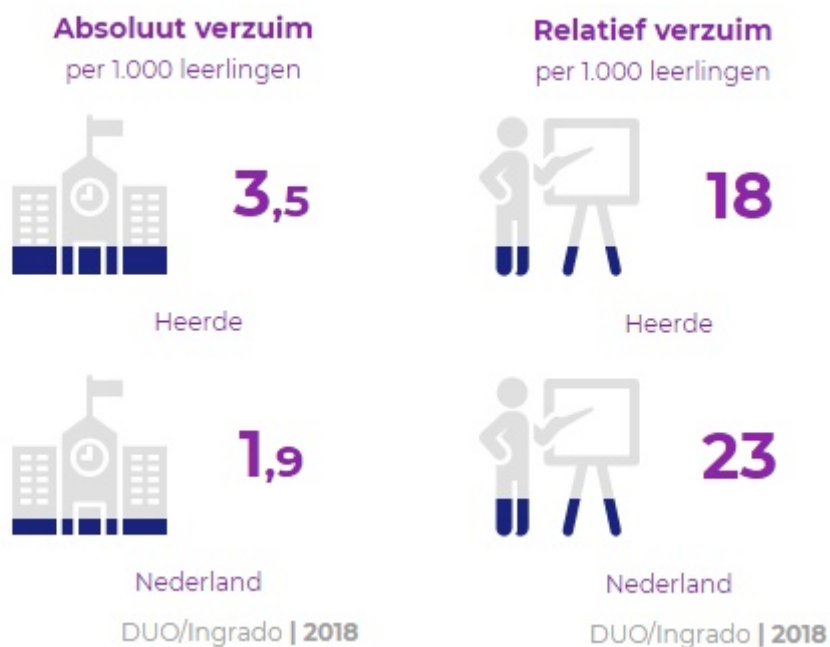
Lasten en Baten

585150 Vreemdelingen inburgering

Bij de Meicirculaire 2020 is de uitkering voor de inburgeringskosten structureel verhoogd voor 2021 met **€24.000,-**. Voor de jaren erna komt hier nog eens **€53.000,-** respectievelijk **€58.000,-** bij. De uitgavenkant is verhoogd met dezelfde bedragen (budget neutraal).

BBV-indicatoren programma Sociaal maatschappelijk

BBV - Indicatoren

CBS Jeugd | 2018

Personen met een bijstandsuitkering

per 10.000 inwoners

Heerde

155,3

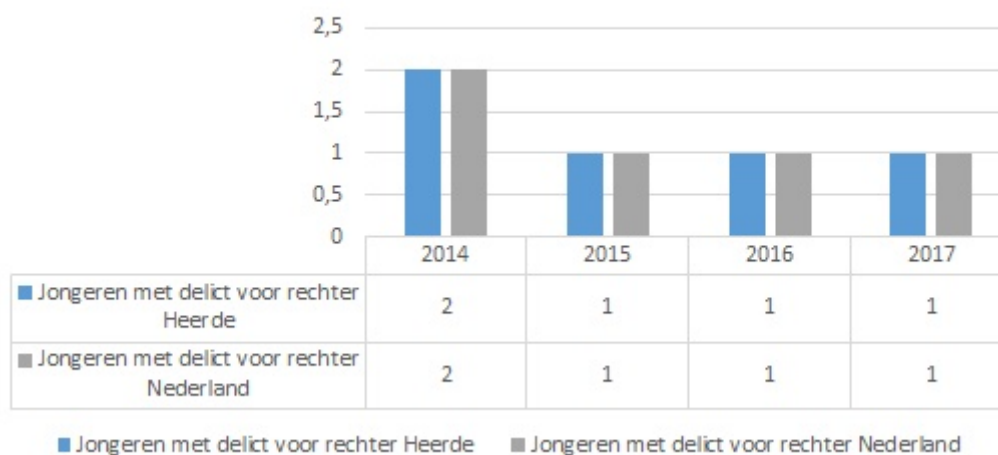
Nederland

381,7

CBS | 2019

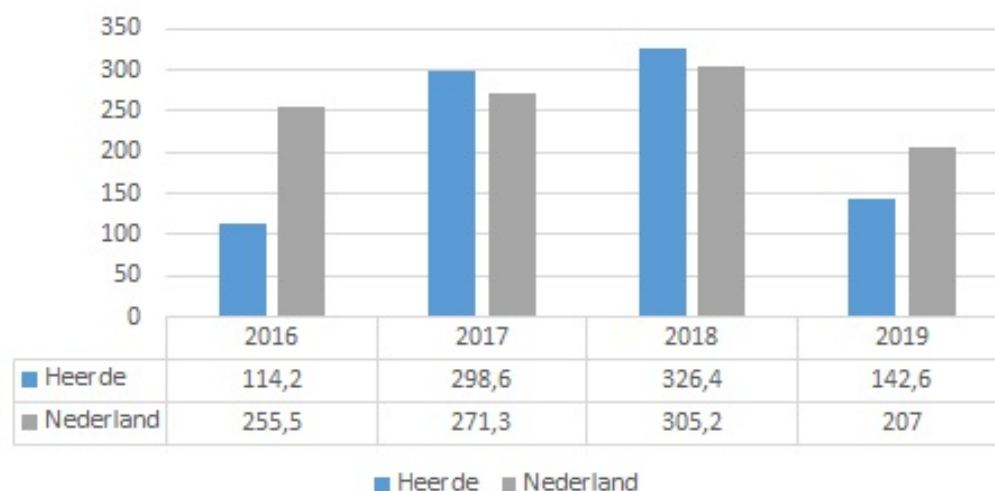
Jongeren met een delict voor de rechter

Heerde, %

Lopende re-integratievoorzieningen

Heerde, per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

Netto arbeidsparticipatie

69,5%

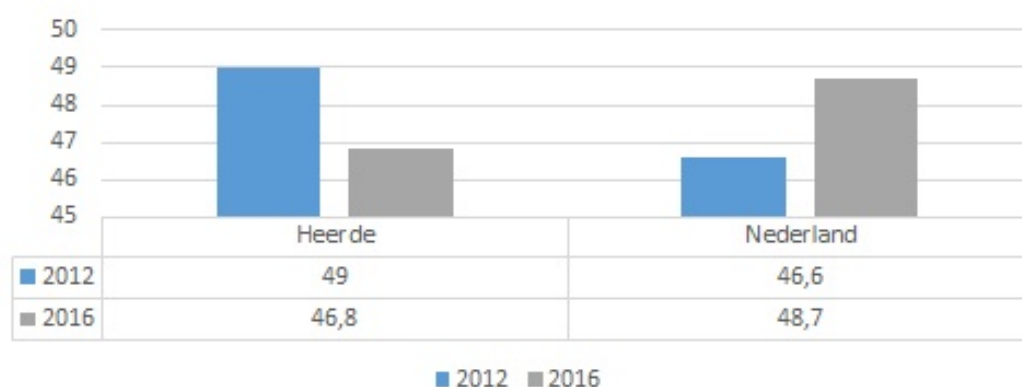
Heerde

68,8%

Nederland

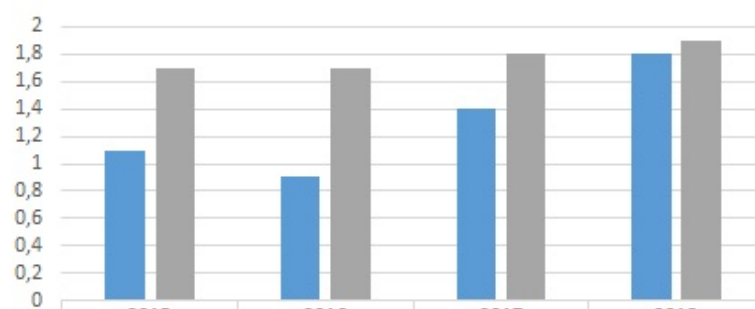
CBS | 2019

Niet - sporters

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

Heerde, %

	2015	2016	2017	2018
■ Voortijdige schoolverlaters totaal Heerde	1,1	0,9	1,4	1,8
■ Voortijdige schoolverlaters totaal Nederland	1,7	1,7	1,8	1,9

■ Voortijdige schoolverlaters totaal Heerde

■ Voortijdige schoolverlaters totaal Nederland

Overzicht overhead

Toelichting op product Overhead

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
500010 Kostenplaats Management	928.038	998.876	976.468	816.545	836.142	854.537	872.482
500020 Bestuursondersteuning en -advisering	1.228.737	1.028.648	1.078.934	0	0	0	0
500030 Bedrijfsondersteuning en -advisering	1.307.824	1.298.622	1.360.992	1.688.317	1.728.837	1.766.871	1.803.975
500040 Dienstverlening en informatiebeheer	1.288.391	1.349.743	1.476.681	1.924.283	1.970.466	2.013.816	2.056.106
500050 Realisatie, onderhoud en beheer	1.351.856	1.353.972	1.457.780	1.756.194	1.798.343	1.837.907	1.876.503
500060 Ruimte, ondernemen en wonen	1.577.881	1.373.590	1.680.500	1.934.524	1.980.953	2.024.534	2.067.049
500070 Sociaal maatschappelijke verbinding	2.329.588	2.358.414	2.538.266	2.675.166	2.739.370	2.799.636	2.858.428
502160 Raadhuis	99.356	107.633	367.155	118.927	120.078	121.258	114.275
502165 Gemeentekantoor Eperweg 5	280.784	278.583	269.170	288.234	283.334	285.618	287.931
502190 Gemeentewerf Veldweg	94.707	92.670	101.340	92.491	93.010	93.530	94.060
503000 Facilitaire zaken	304.276	342.349	285.200	329.560	334.510	339.540	344.640
504000 Personeel & organisatie	4.434.674	4.409.389	4.732.952	4.482.031	4.593.685	4.698.611	4.801.047
504100 Personeelskosten secundair overig	201.909	207.738	182.243	208.596	212.616	216.523	220.390
504109 Personeelskosten secundair management	4.956	6.220	7.030	7.330	7.500	7.650	7.800
504110 Personeelskosten secundair BS	10.313	14.520	16.420	17.120	17.510	17.880	18.240
504111 Personeelskosten secundair BD	26.640	13.130	14.840	15.480	15.840	16.170	16.500
504112 Personeelskosten secundair DIB	8.961	13.130	14.840	15.480	15.840	16.170	16.500
504113 Personeelskosten secundair ROB	8.463	17.270	19.530	20.360	20.830	21.280	21.710

504114 Personeelskosten secundair ROW	13.387	15.210	17.200	17.940	18.340	18.730	19.110
504115 Personeelskosten secundair SMV	28.749	72.810	25.780	26.880	27.500	28.090	28.660
504200 Personeelskosten overig	194.200	219.173	198.030	191.230	194.100	197.000	199.930
504201 Reserve Personeelskosten overig	50.000	50.000	0	0	0	0	0
505000 Informatievoorzienin g	931.055	1.554.309	1.442.939	1.553.732	1.635.920	1.643.752	1.639.901
505010 Huisvesting en facilitar	9.920	9.920	9.920	0	0	0	0
505020 Personeelskosten primair	32.630	37.130	37.220	0	0	0	0
505030 Personeelskosten secundair	1.757	7.420	7.550	0	0	0	0
505040 Personeelskosten overige	0	1.890	1.920	0	0	0	0
505620 Software specifiek	1.188.680	652.932	712.752	0	0	0	0
505640 Software inwoners	143.752	0	0	0	0	0	0
505660 Software evenredig	18.722	0	0	0	0	0	0
505800 Personeelskosten	365.080	252.840	265.000	0	0	0	0
505900 PPM Software M2A	44.150	765.635	940.036	0	0	0	0
505920 PPM Projecten inwoners	25.735	0	0	0	0	0	0
505940 PPM Projecten evenredig	10.233	0	0	0	0	0	0
506000 Financiën	13.826	9.220	9.350	9.510	9.650	9.790	9.940
506100 Elektronische dienstverlening	75.660	86.258	100.286	105.310	107.540	109.674	111.778
506150 Overheadtoerekenin g	279.990	317.756	321.187	311.344	320.689	326.215	330.978
527300 Overig Hattem	30.793	0	0	0	0	0	0
527310 Overig Oldebroek	26.344	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	18.972.017	19.317.000	20.669.511	18.606.584	19.082.603	19.464.782	19.817.933
Baten							
500010 Kostenplaats Management	-928.038	-998.876	-976.468	-816.545	-836.142	-854.537	-872.482

500020 Bestuursondersteuning en -adviesing	-1.228.737	-1.028.648	-1.078.936	0	0	0	0
500030 Bedrijfsondersteuning en -adviesing	-1.307.824	-1.298.624	-1.360.992	-1.688.317	-1.728.837	-1.766.871	-1.803.975
500040 Dienstverlening en informatiebeheer	-1.288.391	-1.349.744	-1.476.681	-1.924.283	-1.970.466	-2.013.816	-2.056.106
500050 Realisatie, onderhoud en beheer	-1.351.856	-1.353.971	-1.457.782	-1.756.194	-1.798.343	-1.837.907	-1.876.503
500060 Ruimte, ondernemen en wonen	-1.577.881	-1.373.586	-1.680.498	-1.934.524	-1.980.953	-2.024.534	-2.067.049
500070 Sociaal maatschappelijke verbinding	-2.329.588	-2.358.415	-2.538.264	-2.675.166	-2.739.370	-2.799.636	-2.858.428
502161 Reserve gem.huis	0	0	-236.000	0	0	0	0
502165 Gemeentekantoor Eperweg 5	-706	0	0	0	0	0	0
503000 Facilitaire zaken	-4.142	0	0	0	0	0	0
504000 Personeel & organisatie	-342.466	-269.517	-277.195	-454.248	-462.784	-471.615	-480.356
504112 Personeelskosten secundair DIB	-2.050	0	0	0	0	0	0
504201 Reserve Personeelskosten overig	-22.003	-22.003	0	0	0	0	0
505000 Informatievoorziening	-64.350	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000
505010 Huisvesting en facilitair	-6.532	-9.920	-9.920	0	0	0	0
505020 Personeelskosten primair	-21.486	-37.130	-37.220	0	0	0	0
505030 Personeelskosten secundair	-1.157	-7.420	-7.550	0	0	0	0
505040 Personeelskosten overige	-230	-1.889	-1.919	0	0	0	0
505130	0	0	0	0	0	0	0
505620 Software specifiek	-799.793	-652.930	-712.751	0	0	0	0
505640 Software inwoners	-94.211	0	0	0	0	0	0
505660 Software evenredig	-12.481	0	0	0	0	0	0
505800 Personeelskosten	-240.869	-252.840	-265.000	0	0	0	0
505900 PPM Software M2A	-27.399	-765.638	-940.035	0	0	0	0
505920 PPM Projecten inwoners	-16.866	0	0	0	0	0	0

505940 PPM Projecten evenredig	-6.822	0	0	0	0	0	0
506000 Financiën	-9.968	-15.000	0	0	0	0	0
506150 Overheadtoerekening	-279.990	-317.756	-321.187	-311.344	-320.688	-326.215	-330.977
527300 Overig Hattem	-28.615	0	0	0	0	0	0
527310 Overig Oldebroek	-24.167	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	- 12.018.618	- 12.177.907	- 13.442.398	- 11.624.621	- 11.901.583	- 12.159.131	- 12.409.876
Resultaat	6.953.399	7.139.093	7.227.113	6.981.963	7.181.020	7.305.651	7.408.057

Toelichting op de lasten en baten Overhead

Lasten

502165 Gemeentekantoor Eperweg

Voor 2020 en 2021 moet de airconditioning van het gemeentekantoor worden vervangen; de kosten hiervoor bedragen **€8.000,-** per jaar. Daarnaast zijn de kosten voor de beveiliging en de schoonmaak met ingang van 2021 met **€5.500,-** verhoogd (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

503000 Facilitaire zaken / 504000 Personeel & organisatie

Besloten is om geen WGA- en ZW-eigenrisicodragersverzekering meer af te sluiten. Hiermee wordt jaarlijks €77.000,- (voor 2020 €68.500,- omdat dit geen volledig jaar betreft) uitgespaard. Voor de brandverzekering daarentegen is €40.000,- extra nodig als gevolg van premiestijging door o.a. de brand in het gemeentekantoor. Het voordeel; voor 2020 **€28.500,-** en voor 2021 e.v. **€37.000,-** wordt verrekend met de taakstelling Bedrijfsvoering (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

504000 Personeel & organisatie

De kostenverdeling van de taken die de gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek gezamenlijk uitvoeren is herzien; De gemeente Heerde moet hiervoor jaarlijks **€80.000,-** extra aan bijdragen (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

505000 Automatiseringskosten

De automatiseringskosten zijn als gevolg van de herijking en herfasering van het M2A-project en de nieuwe functie van privacy officer (0,5 fte) structureel met **€100.000,-** verhoogd (voorjaarsnota 2020 / perspectiefnota 2021).

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn vrij besteedbare inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel. Conform de nieuwe richtlijnen worden deze budgetten nu onder een separaat hoofdstuk opgenomen (voorheen programma 2 Financiën, Economie en grote projecten). De inkomsten die tot dit onderdeel behoren zijn de Algemene Uitkering en overige uitkeringen uit het gemeentefonds, OZB, Precariobelasting, Toeristenbelasting, bespaarde rente over het Eigen Vermogen en ontvangen rentes en dividenden.

De uitgaven die bij dit onderdeel zijn opgenomen hebben betrekking op de inning en verwerking van bovengenoemde inkomsten.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
531100 Deelnemingen nutsbedrijven	2.763	3.324	1.631	422	422	422	422
531150 Geldleningen < 1 jaar	0	0	0	0	0	0	0
531200 Geldleningen > 1 jaar	729.883	735.102	621.382	545.321	438.162	331.990	367.011
531300 Algemene uitkering	0	4.780	-20	0	0	0	0
531510 OZB woningen	145.499	129.929	119.501	123.660	126.238	128.709	131.144
531560 OZB niet-woningen	128.173	119.160	110.885	114.903	117.353	119.686	121.984
531610 Belastingen overig	17.392	21.800	22.100	22.470	22.800	23.140	23.490
531750 Precariobelasting	11.733	11.237	6.580	6.690	0	0	0
Totaal Lasten	1.035.443	1.025.332	882.059	813.466	704.975	603.947	644.051
Baten							
531100 Deelnemingen nutsbedrijven	-40.430	-40.400	0	-39.000	-39.000	-39.000	-39.000
531150 Geldleningen < 1 jaar	0	0	0	0	0	0	0
531200 Geldleningen > 1 jaar	-911.083	-995.953	-963.366	-906.085	-889.030	-877.904	-915.789
531300 Algemene uitkering	-22.608.913	-22.233.951	-23.678.996	-24.519.182	-24.997.666	-25.515.675	-26.025.059
531510 OZB woningen	-3.474.658	-3.487.154	-3.583.750	-3.542.970	-3.596.110	-3.650.050	-3.704.800
531560 OZB niet-woningen	-1.270.911	-1.252.374	-1.241.510	-1.384.650	-1.405.420	-1.426.500	-1.447.900

531610 Belastingen overig	-13.358	-10.670	-10.820	-11.000	-11.170	-11.340	-11.510
531750 Precariobelasting	-1.113.740	-1.070.000	-1.110.000	-1.070.000	0	0	0
533250 Toeristenbelasting	-198.456	-198.000	-200.000	-225.000	-270.000	-270.000	-270.000
533300 Hondenbelasting	0	0	0	0	0	0	0
567200 Integratie uitkering combinatie function	-78.797	-79.238	-80.629	-80.629	-80.629	-80.629	-80.629
573305 Uitkering deelfonds	-3.046.747	-3.069.193	-2.793.764	-3.313.060	-3.583.060	-3.583.060	-3.583.060
577305 dec. Uitkering WSW/Reïntegratie	-2.226.547	-2.216.897	-2.348.168	-2.188.661	-2.134.309	-2.057.776	-2.028.260
581355 dec.uitk. WMO nieuw	0	0	0	0	0	0	0
582050 Integratieuitkering Wmo verplaatsen en w	0	0	0	0	0	0	0
585500 Deelfonds Wmo HV	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	- 34.983.640	- 34.653.830	- 36.011.003	- 37.280.237	- 37.006.394	- 37.511.934	- 38.106.007
Resultaat	- 33.948.198	- 33.628.498	- 35.128.944	- 36.466.771	- 36.301.419	- 36.907.987	- 37.461.956

Toelichting op de lasten en baten Algemene dekkingsmiddelen

Lasten

531200 Geldleningen > 1 jaar

Op deze post worden zowel de rentekosten van de langlopende geldleningen als de rentekosten van het liquiditeitstekort geraamd. Als gevolg van de negatieve rente is er in 2019 extra geleend; hierdoor is er nagenoeg geen liquiditeitstekort (meer) en lopen de rentekosten sterk terug.

Baten

531300 Algemene uitkering

De algemene uitkering is bijgesteld n.a.v. de mutaties vanuit de Meicirculaire 2020.

531750 Precariobelasting

Met ingang van 2022 mag er geen precariobelasting meer worden geheven; daarom zijn er vanaf dat jaar hiervoor geen inkomsten meer geraamd.

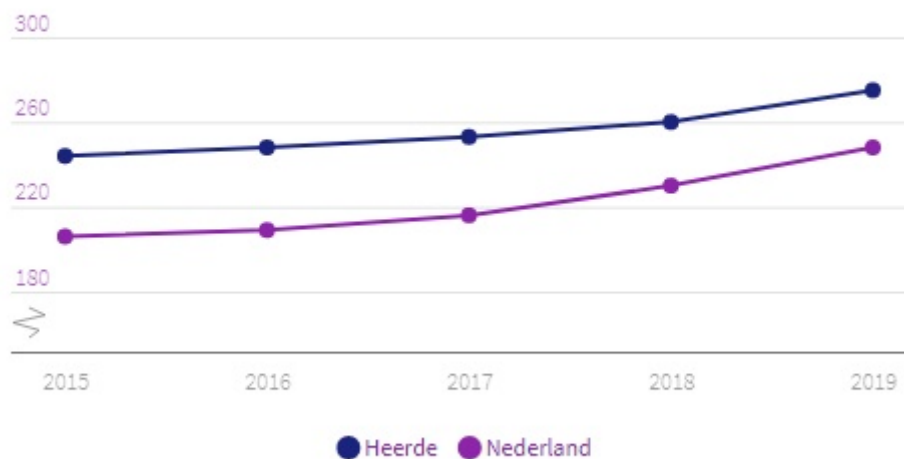
533250 Toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt stapsgewijs verhoogd van €1,00 per persoon per overnachting naar €1,25 (2021) tot €1,50 (2022 e.v.). Deze verhoging maakt onderdeel uit van het ombuigingsplan (begroting 2019).

BBV Indicatoren

Gemiddelde WOZ waarde

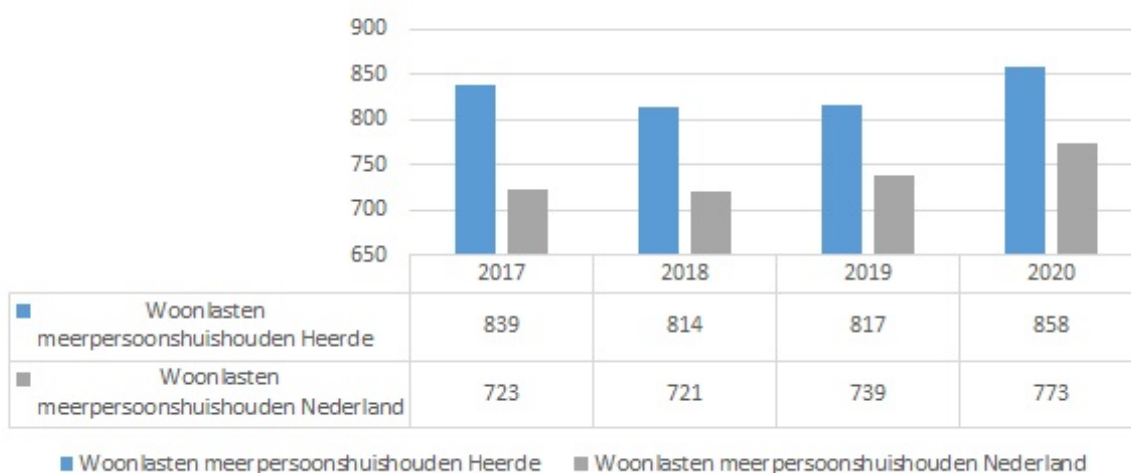
x €1.000

CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken | 2015 - 2019

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Heerde, €

Demografische druk

Heerde

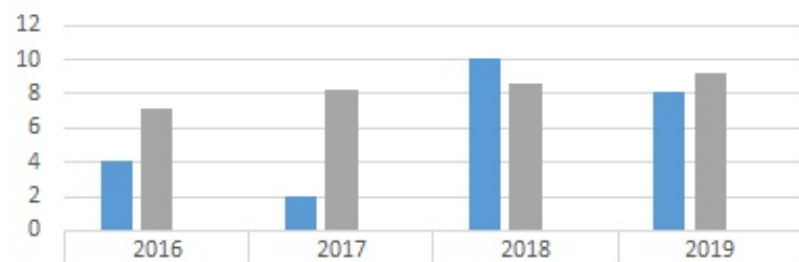
Nederland

CBS Statistiek Bevolking - bewerking ABF Research | 2020

Nieuw gebouwde woningen

Heerde, per 1.000 woningen

■ Nieuwbouw woningen Heerde	4,1	2	10,1	8,1
■ Nieuwbouw woningen Nederland	7,2	8,2	8,6	9,2
■ Nieuwbouw woningen Nederland				0

■ Nieuwbouw woningen Heerde ■ Nieuwbouw woningen Nederland

■ Nieuwbouw woningen Nederland

Onvoorzien

Wat mag het kosten?

De post Onvoorzien wordt door het college ingezet voor onuitstelbare, onvermijdbare en onvoorzienbare kosten tot maximaal €10.000,- per gebeurtenis. De raad wordt bij de voorjaarsnota, najaarsnota en/of jaarstukken geïnformeerd over de uitputting van dit budget.

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 (P+W)	Begroting 2020 (P+W)	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022 (P+W)	Begroting 2023(P+W)	Begroting 2024(P+W)
Lasten							
531400 Onvoorzien	0	0	40.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal Lasten	0	0	40.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Resultaat	0	0	40.000	50.000	50.000	50.000	50.000

Toelichting op de baten en lasten

Geen opmerkingen.

Overzicht programmaplan

Overzicht programmaplan

In bijgaande overzicht is het programmaplan in zijn geheel opgenomen. Hierbij is onderscheid gemaakt naar de saldi voor en na bestemming, zodat de onttrekkingen aan de reserves ook zichtbaar zijn gemaakt. Tevens vind u het meerjareninvesteringsplan. In essentie vormen deze tezamen de financiële begroting.

Programma		Lasten			Baten			Saldo	
		Voor	Storting reserve	Na	Voor	Beschikking reserve	Na	Voor	Na
1	Bestuur	3.012.724		3.012.724	-21.790		-21.790	2.990.934	2.990.934
2	Bedrijfsvoering	730.200	958.310	1.688.510	-556.256	-85.500	-641.756	173.944	1.046.754
3	Ruimte, ondernemen en wonen	10.747.216		10.747.216	-5.071.233	-300.046	-5.371.279	5.675.983	5.375.937
4	Sociaal maatschappelijk	23.732.165	100.030	23.832.195	-3.963.724	-804.841	-4.768.565	19.768.441	19.063.630
	Overhead	7.811.555		7.811.555	-829.592		-829.592	6.981.963	6.981.963
	Algemene dekkingsmiddelen	813.466		813.466	-37.280.237		-37.280.237	-36.466.771	-36.466.771
	Onvoorzien	50.000		50.000	-		-	50.000	50.000
Totalen		46.897.326	1.058.340	47.955.666	-47.722.832	-1.190.387	-48.913.219	-825.506	-957.552

Programmaplan

Incidentele uitgaven en opbrengsten

Het BBV schrijft tevens voor dat een overzicht van 'incidentele uitgaven en opbrengsten' wordt opgenomen. In deze begroting betreft dat de volgende posten:

- Extra incidentele uitgaaf van €800.000,- in het jaar 2021 voor de Algemene Voorziening Schoon & Leefbaar Huis. Deze kostenpost wordt gedekt door een eenmalige onttrekking uit de Algemene Reserve Grondbedrijf;
- Geraamde inkomst voor Precariobelasting voor het jaar 2021 van €1.070.000,- . Hiervan wordt €958.310,- eenmalig toegevoegd aan de Algemene Reserve Grondbedrijf en €6.690,- wordt besteed aan perceptiekosten. Het resterende bedrag van €105.000,- is ingezet ter dekking van structurele uitgaven.

Meerjareninvesteringsplan

Investeringsomschrijving	Toelichting	2021	2022	2023	2024
Investeringsen toerisme	Fietspaden/MTB-netwerk/wandelpadennetwerk	57.000	90.000		
Investeringsen onbewijshuisvesting	nieuwe investeringsen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Investeringsen sport	structureel investeringsbudget voor doelen, balvangers en renovatie velden	47.500	47.500	47.500	47.500
Reconstructie wegen	investeringsbudget nader in te vullen	400.000	250.000	250.000	250.000
Kleine onvoorzien investeringsen	structureel investeringsbudget nader in te vullen	25.000	25.000	25.000	25.000
Grasbeton buitenwegen	investeringsbudget eens per 2 jaar nader in te vullen		40.000		40.000
Verbetering Kamperweg/aansluiting Heerderstrand/A50	investeringsbudget nader in te vullen	200.000			
Investeringsen verkeersveiligheid	structureel investeringsbudget nader in te vullen	25.000	25.000	25.000	25.000
Investeringsen openbare verlichting	structureel investeringsbudget nader in te vullen	80.000	80.000	80.000	80.000
Investeringsen plantsoenen	structureel investeringsbudget nader in te vullen	50.000	50.000	50.000	50.000
Investeringsen speelplaatsen	structureel investeringsbudget nader in te vullen	25.000	25.000	25.000	25.000
Investeringsen riolering	investeringsbudget conform gemeentelijk rioleringsplan	401.624	1.050.555	485.000	485.000
Investeringsen begraafplaatsen	investeringsbudget conform calculatie begraven	50.000	16.000		
Investeringsen gebouwen	investeringsbudget conform meerjareninvesteringsplan gebouwen	403.388	360.580		
Investeringsen tractie	investeringsbudget tbv vervanging materieel wijkbeheer conform vervangingsschema	53.000	153.000		160.000
Totaal investeringsen		1.817.512	2.212.635	987.500	1.187.500

Meerjareninvesteringsplan kapitaallasten

Ten aanzien van de kapitaallasten is het goed te vermelden dat in het 1e jaar van de investering slechts 1/3 deel van de rente- en afschrijvingskosten wordt geraamd. Hiervoor is gekozen omdat de meeste investeringsen namelijk pas laat in het jaar worden gerealiseerd.

Kapitaallasten	Toelichting	2021	2022	2023	2024
----------------	-------------	------	------	------	------

Investeringen toerisme	Fietspaden/MTB-netwerk/wandelpadennetwerk	1.140	5.211	8.767	8.694
Investeringen onderwijshuisvesting	nieuwe investeringen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Investeringen sport	structureel investeringsbudget voor doelen, balvangers en renovatie velden	4.355	8.209	12.028	15.804
Reconstructie wegen	investeringsbudget nader in te vullen	5.166	18.728	28.415	38.102
Kleine onvoorziene investeringen	structureel investeringsbudget nader in te vullen	639	2.550	4.444	6.322
Grasbeton buitenwegen	investeringsbudget eens per 2 jaar nader in te vullen		578	1.729	2.293
Verbetering Kamperweg/aansluiting Heerderstrand/A50	investeringsbudget nader in te vullen	2.583	7.750	7.750	7.750
Investeringen verkeersveiligheid	structureel investeringsbudget nader in te vullen	917	3.658	6.375	9.067
Investeringen openbare verlichting	structureel investeringsbudget nader in te vullen	1.600	6.387	11.133	15.840
Investeringen plantsoenen	structureel investeringsbudget nader in te vullen	583	2.329	4.063	5.783
Investeringen speelplaatsen	structureel investeringsbudget nader in te vullen	2.550	4.444	6.322	8.178
Investeringen riolering	investeringsbudget conform gemeentelijk rioleringsplan	3.478	20.915	45.749	57.483
Investeringen begraafplaatsen	investeringsbudget conform calculatie begraven	1.178	4.111	5.251	5.207
Investeringen gebouwen	investeringsbudget conform meerjareninvesteringsplan gebouwen	6.992	27.633	40.939	40.924
Investeringen tractie	investeringsbudget tbv vervanging materieel wijkbeheer conform vervangingsschema	2.191	13.253	26.534	33.488
Totaal kapitaallasten		33.372	125.755	209.500	254.935

Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen is nodig om risico's in de exploitatie op te vangen: zonder weerstandsvermogen levert iedere tegenvaller een probleem op bij een sluitende begroting. Hoe hoger de risico's, hoe hoger de weerstandscapaciteit (bijvoorbeeld reserves of ruimte in tarieven) moet zijn. Het gaat hier dus om de robuustheid van de begroting.

Deze paragraaf beschrijft de risico's waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden, welke financiële buffers daar tegenover staan en hoe de risico's beheerst kunnen worden.

De paragraaf bestaat uit de volgende delen:

1. Beleidskader;
2. Structurele weerstandscapaciteit;
3. Incidentele weerstandscapaciteit;
4. Conclusie weerstandscapaciteit;
5. Risicobeheersing;
6. Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit;
7. Weerstandsratio en kengetallen.

Artikel 11 van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) beschrijft het volgende over het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat tenminste:

- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- Een inventarisatie van de risico's;
- Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- Een kengetal voor de netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit;
- Een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

De weerstandscapaciteit van een gemeente is de buffer die aanwezig moet zijn om mogelijke risico's af te kunnen dekken. Het gaat hierbij om het vermogen dat aanwezig is om risico's financieel af te kunnen dekken, zonder dat de bedrijfsvoering in gevaar komt.

Dit in de wetenschap dat de risico's zich nooit allemaal tegelijk zullen voordoen.

De vragen die we ons stellen zijn:

- Heeft de gemeente de mogelijkheid om bij een sterke daling van het eigen vermogen de tarieven te verhogen?
- Zijn er mogelijkheden om de kosten die nu binnen de bestemmingsreserves worden afgedekt binnen de reguliere begroting te dekken?

De gemeente Heerde wil daarbij structurele risico's afdekken met structurele weerstandscapaciteit en incidentele risico's afdekken met incidentele weerstandscapaciteit.

Bij de behandeling van de laatste nota van reserves en voorzieningen is afgesproken dat de beleidsuitgangspunten met betrekking tot het weerstandsvermogen overzichtelijk in beeld gebracht gaan worden. Deze worden hieronder opgesomd.

De basis van de grootte van ons structureel weerstandsvermogen is de ruimte die er nog is in de OZB tarieven tot aan de artikel 12 norm. Hierbij baseren wij ons op provinciale gegevens.

In afwijking van voorgaande jaren wordt vanaf de begroting 2020 alleen de Algemene Reserve ingezet als weerstandscapaciteit. De provincie heeft in de begrotingsbrief van 2019 opmerkingen gemaakt dat het beter is om niet de bestemmingsreserves aan te wenden voor het opvangen van de risico's. Dat doen we dus ook niet meer.

De post onvoorzien in de exploitatie wordt niet meegenomen als weerstandscapaciteit omdat deze post bedoeld is om de begroting op een soepele manier uit te voeren en in eerste instantie niet om risico's op te vangen.

Stille reserves worden alleen meegenomen als weerstandsvermogen als deze binnen 2 jaar liquide (dus in geld zijn om te zetten) zijn te maken.

De risico top 7 in deze paragraaf zullen worden toegelicht met:

- Een omschrijving van het risico;
- De hoogte van het risicobedrag (alleen boven de €50.000,-);
- Wijze van berekening van het risicobedrag;
- De maatregelen ter beheersing van het risico.

De weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's wordt zichtbaar gemaakt in een tabel en tevens uitgedrukt in een weerstandsratio.

De raad heeft op 9 maart 2015 bij de behandeling van de nota reserves en voorzieningen 2015 de beleidslijn uitgesproken dat bij toekomstige jaarrekeningoverschotten zo veel als mogelijk bedragen toegevoegd worden aan de Algemene Reserve, om zodoende het solvabiliteitspercentage toe te laten nemen. Het toevoegen aan de reserve zal steeds per expliciete besluitvorming worden voorgelegd aan de raad.

Weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit is het vermogen om onverwachte structurele tegenvallers in de begroting (bijvoorbeeld een hogere uitgave voor de WWB of een lagere Algemene Uitkering) op te vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de voortzetting van de taken.

De gemeente Heerde heeft op de OZB-heffing na, nagenoeg geen resterende structurele belastingcapaciteit meer. De afvalstoffenheffing, rioolheffing en begrafenisrechten zijn maximaal kostendekkend en kunnen niet meer worden verhoogd. Om de weerstandscapaciteit te beïnvloeden kan overwogen worden om de kosten te verlagen.

Er is geen maximum gebonden aan het tarief van de OZB, maar er is wel een macronorm om er voor te zorgen dat er landelijk niet boven de norm OZB geheven wordt. Er volgt dan mogelijk een korting op de Algemene Uitkering.

Ruimte in OZB-tarieven volgens artikel 12 norm

De structurele ruimte in de OZB-tarieven die er volgens de artikel 12 norm nog aanwezig is, is €416.000,-. Deze gegevens zijn verstrekt door de provincie Gelderland en zijn gebaseerd op de begroting 2020.

De structurele risico's in deze paragraaf (zonder de grondexploitatie) zijn €1.465.000,-. Afgezet tegen de €416.000,- ruimte die we nog hebben, kan de conclusie getrokken worden dat wij onvoldoende structurele middelen hebben om de structurele risico's te dekken.

Maar, het ramen van deze risico's moet wel in het juiste perspectief worden gezien. Het is nog geen uitgave en niet alle risico's zullen zich naar verwachting op hetzelfde moment voordoen.

Onvoorzien

Soms wordt ook de post onvoorzien als structurele weerstandscapaciteit gezien. In Heerde is de post onvoorzien voor het jaar 2020 geraamd op €50.000,-.

In feite is deze post bedoeld om de begroting op een soepele manier uit te voeren en in eerste instantie niet om risico's op te vangen. Voor bepaling van de weerstandscapaciteit is onvoorzien daarom niet meegenomen.

Incidentele weerstandscapaciteit

Incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om onverwachte eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken. De incidentele weerstandscapaciteit valt samen met de Algemene Reserve.

De Algemene Reserve bestaat uit de Algemene Reserve en de Algemene Reserve Grondexploitatie. De Algemene Reserve is bedoeld om risico's in de gewone exploitatie op te vangen en de Reserve Grondexploitatie die van de grondexploitatie.

De geraamde reservepositie is €10,8 miljoen per 1 januari 2021.

Algemene Reserve	€4.883.962,-
Algemeen Reserve Grondexploitatie	<u>- 5.922.502,-</u>
Totaal Reserve:	€10.806.464,-

Hieronder volgt de ontwikkeling van de totale reserves (in milj.)

2020	2021	2022	2023	2024
10,8	11,0	11,0	11,0	11,0

Stille reserves

De stille reserves vanuit de vrijkomende locaties worden vanaf nu niet meer meegenomen. De vrijkomende locaties zijn namelijk bijna allemaal "vergeven" voor ontwikkeling.

Conclusie weerstandscapaciteit

Structureel:

De totale structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald op de ruimte die Heerde heeft in zijn OZB tarieven tot artikel 12 norm, zijnde €416.000,-.

Incidenteel:

De incidentele weerstandscapaciteit heeft een omvang van €10,8 miljoen en is aanwezig in de reserve grondbedrijf en de Algemene Reserve.

Risicobeheersing

Deze paragraaf bevat de top 7 risico's (volgorde van groot risico naar klein).

In de top 7 is aangegeven:

- Omschrijving (van het risico);
- Hoogte van het risicobedrag (alleen boven de €50.000,-);
- Wijze van berekening;
- Beheersing van het risico.

Voor sommige risico's is het moeilijk een risicopercentage te berekenen. Dat is dan aangegeven. Toch wordt er dan een risicobedrag berekend zodat voorzichtigheidshalve in de reservepositie wel rekening wordt gehouden met tegenvallers.

1. Bedrijvenpark Hattemerbroek BV

Omschrijving

De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek hebben een samenwerkingsovereenkomst voor het realiseren en exploiteren van een bedrijvenpark. Het bedrijvenpark richt zich vooral op het aantrekken van bedrijven in de logistieke sector. Om dat te realiseren is het bedrijvenpark aangewezen als 'bovenregionaal' bedrijventerrein. De (nieuwe) bestemmingsplannen voor beide plandelen (Oldebroek en Hattem) en voor een nieuw op- en afrittenstelsel als aansluiting van het bedrijvenpark op de A28 zijn in september 2018 vastgesteld. De beroepstermijn is verstreken en de bestemmingsplannen zijn onherroepelijk.

Grondexploitatie

Jaarlijks wordt de grondexploitatieberekening geactualiseerd. De uitkomst (contante waarde) van de in maart 2020 opgestelde berekening is positief. Deze is ook vastgesteld door de AVA in april 2020. De jaren daarvoor kwam de grondexploitatie negatief uit en daarvoor stonden elk van de drie gemeenten garant voor een derde deel door een voorziening op te nemen. Deze voorziening is nu geheel vrijgevallen en daarmee is de reserve "afrit A28 Bedrijventerrein H2O" gevuld.

Bestemmingsreserve

In de overeenkomst met de Provincie Gelderland, Rijkswaterstaat en de Ontwikkelingsmaatschappij Hattemerbroek BV, die op 14 maart 2019 is ondertekend is afgesproken dat wij bijdragen aan de financiering van het nieuwe op en afrittenstelsel. De bijdrage is €1 miljoen. Dit bedrag hebben wij nu beschikbaar in de reserve.

Garantstellingen

De gemeenten staan garant voor de leningen die door financiers aan het Bedrijvenpark H2O zijn verstrekt. De totale garantstelling is €39 miljoen. Elk van de drie gemeenten staat garant voor een derde deel van dat bedrag. Wij hebben het risico van de garantstelling bepaald op 10% van het bedrag waarvoor we garant staan.

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag is vastgesteld op €1.300.000,-.

Wijze van berekening

Door elk van de drie gemeenten is voor een bedrag van €13 miljoen aan garantstelling ten opzichte van financiers verleend. Het risicobedrag is 10% van deze €13 miljoen.

Beheersing van het risico

Om de risico's te beheersen wordt er jaarlijks een risicomanagementrapportage opgesteld voor de betrokken gemeenten en wordt jaarlijks een grondexploitatieberekening en een liquiditeitsprognose gemaakt door het Bedrijvenpark.

Effecten Corona-crisis

Bij de jaarrekening 2019 van Ontwikkelingsmaatschappij Hattemerbroek BV heeft de accountant een goedkeurende controleverklaring afgegeven. De controleverklaring bevat een 'onverplicht toelichtende paragraaf'. In deze onverplicht toelichtende paragraaf wijst de accountant de lezer op de mogelijke gevolgen van de Corona-crisis voor de BV. In deze verwijzing geeft hij aan waar in de jaarstukken de BV dit risico heeft toegelicht. De toelichting is o.a. opgenomen in de paragraaf gebeurtenissen na balansdatum. Daarbij heeft het bestuur in het bestuursverslag een waarschuwing in verband met het Corona-crisis afgegeven. Zij beschouwd deze crisis als een risicovolle ontwikkeling, zonder dat

daar op dit moment een concreet financieel effect aan is te koppelen. De accountant geeft aan dat deze situatie geen afbreuk doet aan zijn oordeel.

Op dit moment ten tijde van het opstellen van de begroting 2021 is er nog geen zicht op de mogelijke effecten van de Corona-crisis.

2. Algemene Uitkering

Omschrijving

Een belangrijk risico vormt de stabiliteit van onze belangrijkste bron van inkomsten: de Algemene Uitkering. Deze Algemene Uitkering is een onderdeel van het gemeentefonds. Het gemeentefonds betreft 61% inkomsten inclusief de drie decentralisaties, ten opzichte van het totaal baten van de exploitatie. Gemeenten zijn afgelopen jaren geconfronteerd met diverse opkomende taakstellende kortingen zoals de forse korting in verband met het niet doorgaan van de afschaffing van het BTW-compensatiefonds en de korting Onderwijshuisvesting. En nog steeds zijn er diverse onzekerheden met betrekking tot het correct ramen van de algemene uitkering. We benoemen:

- Het ingebouwde plafond BTW-compensatiefonds van €3,2 miljard;
- Uitname uit het gemeentefonds oplopend tot €975 miljoen voor lagere apparaatskosten in verband met opschaling tot 100-150 gemeenten in het jaar 2025;
- Steeds wisselende uitkeringsfactoren;
- Ontwikkelingen in accressen, afhankelijk van de uitgaven van het rijk;
- Aanpassingen van maatstaven en bijbehorende tarieven; In het bijzonder kunnen hier de forse schommelingen van het aantal bijstandsontvangers en maatstaf medicijngebruik genoemd worden;
- Nieuwe definitie van het begrip woonplaatsbeginsel voor het budget Voogdij en 18+, ingaande 2022;
- Aanzuigende werking in het sociaal domein door verlaging van het abonnementstarief;
- De besluiten die genomen gaan worden naar aanleiding van het herijken van het gemeentefonds. De eerste berekeningen geven zodanige grote afwijkingen aan dat besloten is om nader onderzoek te doen. Dat heeft geleid tot uitstel van invoering van de herijking met 1 jaar (nu met ingang van het jaar 2022).

Hoogte van het risicobedrag

Wij berekenen het risico voor het maken van een juiste raming op €727.000,-.

Wijze van berekening

Van veel van de bovengenoemde risico's is het niet mogelijk een reële schatting te maken. Het risicobedrag is daarom berekend door het risico te schatten op 3% van de Algemene Uitkering van afgerond €24,2 miljoen.

Dit percentage is een langjarig gemiddelde van het accres. Accres is de jaarlijkse toevoeging aan het fonds dat in de pas loopt met de ontwikkelingen van de rijksbegroting. Dit bedrag is hoger vastgesteld dan voorgaande jaren omdat een flink deel van het Sociaal Domein is overgeheveld naar de maatstaven en hiermee ook het risico van het "trap op trap af" systeem groter geworden is.

Beheersing van het risico

Een individuele gemeente kan nauwelijks invloed uitoefenen op de hoogte van de uitkering. Vrijwel maandelijks ontvangt de gemeente specificaties waarin wijzigingen in maatstaven en tarieven staan. Deze ontwikkelingen worden goed in de gaten gehouden. Waar nodig zal een verklaring voor verschillen gezocht moeten worden en anders actie ondernomen moeten worden. Verder worden er jaarlijks minimaal drie circulairen uitgegeven waarin de nieuwste gegevens en ontwikkelingen staan. Op basis van deze circulairen kunnen gemeenten een

nieuwe berekening maken van de Algemene Uitkering. Voor deze berekening wordt gebruik gemaakt van het programma Pauw van Frontin Pauw. Via nieuwsbrieven geeft deze organisatie ook tips en belangrijke aandachtspunten mee voor de berekeningen. Naar aanleiding van deze nieuwe berekeningen wordt de begroting overeenkomstig aangepast.

3. Inkomensdeel van de Participatiewet

Omschrijving

De WWB is vanaf 1 januari 2015 vervangen door de Participatiewet. De financieringssystematiek is vergelijkbaar en daarmee ook het risico (een open eind financiering).

Het inkomensdeel van de Participatiewet is een post die moeilijk is te beïnvloeden, al is ons proces zo ingericht dat inwoners die een beroep doen op bijstandsverlening voor levensonderhoud vanaf het eerste moment worden gestimuleerd om actief te (blijven) zoeken naar betaald werk. Wettelijk is bepaald dat alle bijstandsaanvragen in een jaar moeten worden gehonoreerd. Er kan geen invloed worden uitgeoefend op de hoogte van deze kosten.

Met ingang van 2015 wordt het budget niet langer alleen bepaald door de T-2 systematiek maar voor een deel ook door een objectief verdeelmodel, het zogenaamde BUIG-budget. Op basis van objectieve factoren en een statistische analyse wordt een schatting gemaakt wat gemeenten uit gaan geven aan uitkeringen. Als een gemeente minder uitgeeft dan dit model dan mag een gemeente dit verschil houden, maar als er meer wordt uitgegeven is het tekort voor de eerste 7,5% voor eigen rekening en als blijkt dat er sprake is van een nog grotere overschrijding dan is nogmaals 2,5% van het BUIG budget voor eigen rekening. Als er sprake is van een grotere overschrijding wordt het meerdere vergoed door het rijk wanneer de gemeente haar beleid om inwoners aan werk te helpen op orde heeft en de aanvraagprocedure zorgvuldig is doorlopen. Dit is de zogenaamde Vangnetuitkering. Jaarlijks wordt, indien van toepassing, de notitie Vangnetuitkering Participatiewet waarin dit beleid is vastgelegd door de gemeenteraad vastgesteld.

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag wordt vastgesteld op €257.000,-. De gevolgen van het COVID-19 virus voor het inkomensdeel zijn nu nog niet in te schatten. De onzekere factoren zijn: hoe lang loopt de Tozo door en wordt deze volledig vergoed door het Rijk? Vermoedelijk zal er, door een economische crisis, meer instroom komen in de bijstand waardoor de kosten hoger zijn en hoe zal het Buig-budget zich ontwikkelen?

Wijze van berekening

Het risico wordt gebaseerd op 10% van het voorlopig BUIG budget van het jaar 2020 van €2.569.000,-.

Beheersing van het risico

Het beheersen van het aantal uitkeringsgerechtigden is alleen mogelijk door een intensief beleid gericht op uitstroom. Dit vindt plaats in de pilot Werk.

4. Loon en prijspeil

Omschrijving

De begroting 2021 is gebaseerd op het loon- en prijspeil van het jaar 2020. Er wordt geraamd op basis van de nieuwe CAO. Voor 2021 betekent dit een stijging van 2,5% ten opzichte van 2020. Tevens is de werkkostenregeling in de raming opgenomen. Voor prijsstijgingen wordt het indexcijfer uit de Meicirculaire gehanteerd (1,7%).

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag voor de loonkosten is €109.000,- en voor prijsstijgingen is dit €122.000,-.

Wijze van berekening

De berekening van het risicobedrag voor de loonkosten is gemaakt door 1% van de loonsom van €10.940.000,- te nemen (inclusief inhuur derden). De berekening voor die van de prijsstijgingen is gemaakt door 1% te nemen van de uitgaven aan derden, exclusief subsidies. Voor 2021 is dit een bedrag van €12.160.000,-.

Beheersing van het risico

Op de hoogte van loonkosten en prijsstijgingen heeft de gemeente geen invloed. De begroting wordt gebaseerd op de indexcijfers die het rijk afgeeft in de Meicirculaire van de Algemene Uitkering. Bij het opstellen van de voorjaars- en najaarsnota wordt de vinger aan de pols gehouden met betrekking tot deze ontwikkelingen en zo nodig de begroting aangepast.

5. Grondexploitatie

Omschrijving

De grondexploitatie is een onderdeel van de totale gemeentelijke exploitatie. Het is een activiteit waar veel geld in omgaat en veel risico's gelopen worden. In de begroting 2021 zijn bij aanvang zes gemeentelijke complexen opgenomen die in uitvoering zijn (zie ook de paragraaf Grondbeleid). Mogelijk dat bij de jaarrekening 2020 besloten wordt om een aantal complexen af te sluiten, maar daar kan in dit stadium nog geen rekening mee worden gehouden.

Hoogte van het risicobedrag:

A. Risico's in complexen:

- Reeds lopende complexen (vakterm is "IEGG in exploitatie genomen gronden") Over het totaal van de zes complexen met een boekwaarde van €2.883.000,- wordt een risicobedrag berekend van gemiddeld 4,3%. Het risicobedrag is €123.000,-.

B. Overige risico's zoals:

- Niet nakomen van verplichtingen door derden op grond van exploitatieovereenkomsten,
- Gewijzigde omstandigheden na vaststelling exploitatiebijdragen;
- Calculatierisico's;

De overige risico's worden bepaald op €100.000,-.

Benodigd weerstandsvermogen Grondexploitatie A + B is €223.000,-.

Wijze van berekening

Bij grondexploitaties die in exploitatie zijn genomen (IEGG) wordt de geactualiseerde grondexploitatieberekening als basis genomen voor de risicoberekening. In deze exploitatieberekening wordt een reële schatting gemaakt van de kosten, verkoopprijzen en fasering van de verkoop van de gronden. Deze schatting wordt onder andere gemaakt door het uitgiftetempo van de te verkopen gronden te beoordelen, de ontwikkelingen van marktomstandigheden te bekijken zoals de doorstroming op de huizenmarkt, hoogte van hypotheekrente, en maatregelen van hypotheekverstrekkers enz.

Het risico wordt bepaald met behulp van de Monte-Carlo methode. De optelsom van alle risico's van alle complexen wordt hierboven onder "hoogte van het risicobedrag" vermeld. De berekeningen zijn om strategische redenen niet openbaar.

Beheersing van het risico

Om de risico's te beheersen is het beleid dat de grondexploitatieberekeningen minimaal éénmaal per jaar wordt herzien. De resultaten van de berekeningen worden opgenomen in het MPG.

6. Wonen in een geschikte woning (onderdeel van de WMO)

Omschrijving

Gemeenten hebben de wettelijke opdracht om de zelfredzaamheid en participatie van haar inwoners te bevorderen en ondersteunen, opdat de inwoner zo lang mogelijk in de

eigen leefomgeving kan blijven wonen. De woning waarin de inwoner woont, moet geschikt zijn om in te wonen ondanks diens beperkingen.

Risico 2021: de uitgaven in 2020 vielen in werkelijkheid hoger uit. Door het abonnementstarief herkennen we een toename in aanvragen voor woningaanpassingen. De begroting voor 2021 is daarom met €100.000,- verhoogd t.o.v. de perspectiefnota. Dit dekt niet de uitgavenpatroon van 2020. Indien de woningaanpassingen in 2021 net zo hoog zijn als in 2020 is er een risico van overschrijding van €150.000,-.

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag wordt vastgesteld op €150.000,-.

Wijze van berekening

Het risico wordt geschat op twee dure woningaanpassingen van €75.000,-.

Beheersing van het risico

Dit risico is niet te beheersen. Langer thuis is een landelijk uitvoeringsprogramma waarin inwoners gestimuleerd worden om langer thuis te wonen als dan niet met verpleegzorg in huis. De WMO 2015 verplicht gemeenten, in een situatie waarin een cliënt niet zelf zorg kan dragen voor een geschikte woning, ondersteuning te bieden bij het realiseren van een bouwkundige of woontechnische ingreep in of aan een woonruimte. De ondersteuning is erop gericht een cliënt in staat te stellen de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen uit te voeren. Er wordt uitgegaan van een 'wooncarrière', waarbij de woning wordt aangepast op de levensfase. Daarbij mag er van uit worden gegaan dat in redelijkheid rekening wordt gehouden met bekende beperkingen, ook wat betreft de voorzienbare ontwikkeling van die beperkingen. Als uit de beoordeling van het college blijkt dat het wonen in een geschikt huis ook is te bereiken via een verhuizing, dan heeft dit de voorkeur. Dit is uiteraard alleen aan de orde als verhuizen de goedkoopst adequate oplossing is.

7. Omgevingsvergunningen (onderdeel van de WABO)

Omschrijving

De ontvangsten van leges bouwvergunningen (onderdeel van de WABO) hebben een niet voorspelbare en niet constante opbrengst.

Het is moeilijk te voorspellen hoeveel bouwverzoeken er in een jaar binnen komen en wat de omvang daarvan is. Dit is erg afhankelijk van de economische ontwikkeling en de rentestand met daarvan afgeleid de woningbouw, het aantal verbouwingen en overige bouwprojecten.

Hoogte van het risicobedrag

Wij stellen het risicobedrag voor de komende jaren vast op €100.000,-.

Wijze van berekening

In de begroting 2021 is een bedrag geraamd van €400.000,-. Het risicobedrag is berekend door 25% van deze €400.000,- als risico te zien. Dit percentage is moeilijk te onderbouwen, maar op deze manier wordt er in de reservepositie van de gemeente wel rekening gehouden met tegenvallers voor deze post.

Beheersing van het risico

Bij de voorjaars- en najaarsnota worden de resultaten en de ontwikkelingen in beeld gebracht en wordt er op basis van de beschikbare informatie een extrapolatie gemaakt van de verwachte inkomsten, waarop het budget wordt aangepast.

Voor een overzicht wordt hier een tabel met alle risico's gepresenteerd:

Resumé risico's			% van totaal baten
1	bedrijvenpark Hattemerbroek	€ 1.300.000 I	2,7%
2	algemene uitkering	€ 727.000 S	1,5%
3	inkomensdeel Participatiewet	€ 257.000 S	0,5%
4	loon en prijspeil	€ 231.000 S	0,5%
5	grondexploitatie	€ 223.000 I	0,5%
6	wonen in een geschikte woning	€ 150.000 S	0,3%
7	omgevingsvergunningen	€ 100.000 S	0,2%
€ 2.988.000			6,1%

I = incidenteel risico

S = structureel risico

totaal structureel	€ 1.465.000	3,0%
totaal incidenteel	€ 1.523.000	3,1%
	€ 2.988.000	

totaal baten € 48.913.219 [▼]

Resumé risico's

In totaal becijferen we het structurele risico op €1.465.000,- en het incidentele risico op €1.523.000,-.

Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit

Hieronder wordt in een tabel aangegeven hoe de risico's in verhouding ten opzichte van de weerstandscapaciteit. De conclusie is dat de weerstandscapaciteit structureel niet en incidenteel wel afdoende is.

Risico's			Weerstandscapaciteit
		Structureel	
Structureel normale exploitatie	1.465.000	416.000	ruimte OZB tot art. 12 norm
		Incidenteel	
Incidenteel normale exploitatie	-	-	
grondexploitatie en verbonden partij	1.523.000	5.922.000	reserve grondexploitatie
		4.884.000	Algemene Reserve
totaal incidenteel	1.523.000	10.806.000	

Structurele weerstandscapaciteit

De in deze paragraaf berekende structurele risico's zijn €1.465.000,-. Afgezet tegen de €416.000,- ruimte die we nog hebben in onze OZB-tarieven tegen artikel 12 norm kan de conclusie getrokken worden dat die ruimte niet aanwezig is.

Maar, het ramen van deze risico's moet wel in het juiste perspectief worden gezien. Het is nog geen uitgaaf en niet alle risico's zullen zich naar verwachting op hetzelfde moment voordoen.

Incidentele weerstandscapaciteit

De in deze paragraaf berekende incidentele risico's zijn €1.523.000,-. Deze risico's worden afgedekt door de reserve grondexploitatie en Algemene Reserve van tezamen €10,8 miljoen. Zoals het overzicht laat zien is dit ruim voldoende.

Kengetallen en weerstandsratio

Kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeente (BBV), geeft aan dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing kengetallen opgenomen worden. De op te nemen kengetallen zijn: netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit. Doel is om het voor raadsleden eenvoudiger te maken om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente Heerde.

De meerjarige kengetallen laten een lichte verbetering zien waarbij vooral opvalt dat de schuldquote afneemt, de solvabiliteitsratio toeneemt en de financiële risico's van de grondexploitaties verder dalen. Er past wel een kanttekening op zijn plaats voor de vergelijking van kengetallen tussen de begroting en de jaarrekening. Het kengetal van de jaarrekening kan positief gekleurd zijn omdat kengetallen worden uitgedrukt in een cijfer van totaal baten. Deze kan bij de jaarrekening fors hoger zijn vanwege grondverkopen uit grondexploitaties en andere incidentele opbrengsten.

Kengetallen begroting 2021	Gelders gemiddelde begr. 2020	Jaarr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024
netto schuldquote	63%	70%	91%	89%	89%	87%	85%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	54%	68%	89%	87%	87%	85%	84%
solvabiliteitsratio	31%	25%	26%	23%	25%	27%	25%
structurele exploitatieruimte	0,04%	2%	0%	2%	2%	2%	2%
grondexploitatie	9%	6%	6%	4%	3%	2%	1%
belastingcapaciteit	103%	116%	116%	116%	116%	116%	116%

Referentie kengetallentabel van de provincie GLD	Gelders gemiddelde begr. 2020	Categorie A	Categorie B	Categorie C
netto schuldquote	63%	<90%	90-130%	>130%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	54%	<90%	90-130%	>130%
solvabiliteitsratio	31%	>50%	20-50%	<20%
structurele exploitatieruimte	0,04%	>0%	=0%	<0%
grondexploitatie	9%	<20%	20-35%	>35%
belastingcapaciteit	103%	<95%	95-105%	>105%

Categorie A gemeenten worden als minst risicovol gezien.

Categorie B gemeenten scoren gemiddeld.

Categorie C gemeenten worden gezien als meest risicovol.

Toelichting:

1a. Netto schuldquote

De netto schuld geeft de verhouding weer van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de zwaarte van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Onze gemeente scoort hier in de categorie goed.

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De manier waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dit verschil dat ook alle verstrekte leningen worden opgenomen. De verstrekte leningen betreffen doorgeleend geld aan Vitens en aan de ROVA. Onze gemeente scoort hier in de categorie goed.

2. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat

uit het overzicht van baten en lasten. In het algemeen wordt een getal onder de 20% als risicovol gezien en boven de 50% als veilig. Onze gemeente scoort hier gemiddeld..

3. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Om de structurele lasten en baten te bepalen worden de incidentele lasten en baten van de totale lasten en baten afgetrokken.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Onze gemeente scoort hier 2% positief exploitatiesaldo voor de jaren 2021-2024. Hier hoort wel een kanttekening bij: de raad heeft de gelegenheid om bij de behandeling van de begroting 2021 een keuze te maken uit een lijst met beleidswensen die dit begrotingssaldo naar beneden brengen. Dit kengetal zal hiermee weer richting 0% gaan.

4. Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Voor de berekening van dit kengetal wordt de boekwaarde van de bouwgrond in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. Het risicopercentage in onze gemeente is laag en daalt nog verder doordat het einde van de grondcomplexen in beeld gaat komen. De deelname van Heerde aan het gezamenlijk bedrijventerrein is hier niet meegerekend. Dit is namelijk niet een grondexploitatie van de gemeente zelf.

5. Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde, de rioolheffing en afvalstoffenheffing. Dit wordt afgezet tegen de gemiddelde woonlasten in Nederland in het voorafgaande jaar. Onze gemeente scoort een hoog kengetal voor de gemiddelde woonlasten.

Weerstandsratio

De weerstandsratio is een kengetal dat aangeeft in welke mate de gemeente in staat is om risico's op te vangen. Dit kengetal wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. Eenvoudig gezegd betekent dit: welk bedrag is berekend aan risico's en welk bedrag is er om deze risico's af te dekken. De conclusie van beide kengetallen is dat de risico's ruim afgedekt worden door de reserves.

In dit overzicht worden conform advies rekenkamercommissie onderstaande twee kengetallen (en op advies van de audit over 3 jaren) gegeven.

1. Dit weerstandsratio geeft de verhouding totale weerstandscapaciteit/het incidentele risico weer.

2. Dit weerstandsratio geeft de verhouding reserve Grondexploitatie/het incidentele risico weer.

$$\text{Weerstandsratio} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

		2021	2020	2019
Weerstandsratio 1 =	$\frac{10.806.000}{1.523.000}$	= 7,1	7,3	3,9
Weerstandsratio 2 =	$\frac{5.922.000}{1.523.000}$	= 3,9	4,0	1,9

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	uitstekend
B	1,4-2,0	ruim voldoende
C	1,0-1,4	voldoende
D	0,8-1,0	matig
E	0,6-0,8	onvoldoende
F	<0,6	ruim onvoldoende

Paragraaf Grondbeleid

Deze paragraaf gaat over de exploitatie van de (bouw)gronden die de gemeente in eigendom heeft –als ware de gemeente een bedrijf. De paragraaf hangt sterk samen met het programma Openbare Ruimte. In dat programma staan de beoogde maatschappelijke effecten en de lasten en baten. In deze paragraaf wordt het achterliggende beleid vanuit een meer financieel technisch perspectief beschreven, volgens de eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Daarnaast is er een relatie met de paragraaf Weerstandsvermogen. In die paragraaf staan onder andere de risico's van bouwgrondexploitatie in relatie tot het weerstandsvermogen. Grondexploitatie is het proces waarbij grond wordt aangekocht, het bestemmingsplan wordt gewijzigd, bouwrijp wordt gemaakt en rioleringen en wegen worden aangelegd, om vervolgens de grond te verkopen voor de bouw van woningen of bedrijven.

Het volgende is van groot belang:

- Beoordelen van financiële haalbaarheid;
- Scenarioanalyse;
- Analyseren knelpunten en risico's;
- Uitgangspunten voor beheersing en bewaking.

Omdat er grote sommen geld in grondexploitaties omgaan heeft het grondbeleid een groot financieel impact. De eventuele baten, maar vooral de bepaling van de financiële risico's zijn erg belangrijk voor de financiële positie van de gemeente.

Beleidskader

Het gaat in het grondbeleid om de ontwikkeling van gronden die in eigendom zijn van de gemeente. De mogelijkheden voor ontwikkeling worden beperkt door het planologisch kader, waarover meer in programma 3, (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen. Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat de gemeente in de paragraaf Grondbeleid:

- De visie neerlegt op het grondbeleid;
- Een aanwijzing van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een prognose geeft van de resultaten van de grondexploitatie;
- Een onderbouwing geeft van de geraamde winstneming;
- Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken formuleert in relatie tot de risico's.

Grondbeleid

Wat is "grondbeleid"?

Onder grondbeleid wordt verstaan: "het op een zodanige wijze handhaven van het bestaand grondgebruik, dan wel het realiseren van gewenste veranderingen in dit grondgebruik, dat dit past in de door de gemeente geformuleerde doelstellingen in het kader van ruimtelijke ordening".

Beleidsintenties college

In mei 2018 hebben de fractievoorzitters van de raad en de collegeleden het Collegeprogramma 2018-2022 "Samen duurzaam verbinden" ondertekend.

In dit programma is in het onderdeel Bouwen en Wonen de beleidsintenties opgenomen met betrekking tot de uitvoering de paragraaf Grondbeleid. De volgende intenties zijn uitgesproken:

Wat willen we bereiken?

Volgende betaalbare koop- en huurwoningen, verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en duurzame nieuw gebouwde woningen;

- partijen die weten wat de woningbehoefte is, nemen deel aan het overleg om de woningbouwagenda te bepalen.

Wat blijven we er voor doen?

De woonvisie en het woningbehoefteonderzoek moet operationeel gemaakt worden om het leidend beginsel te zijn voor afspraken met eigenaren van sociale woningbouw en initiatiefnemers voor nieuwbouw;

- Plannen voor duurzame nieuwbouw of verduurzaming van bestaande woningen faciliteren;
- Starterslening aanbieden;
- Prestatieafspraken met eigenaren van sociale woningbouw maken;
- Vervangende nieuwbouw in het buitengebied mogelijk maken voor zover het de kwaliteit van het gebied verbetert.

Wat gaan we er nog meer voor doen?

Inventarisatie (gereed eind 2019) van de inbreidings- en uitbreidingslocatie in alle kernen en het voortvarend oppakken van zoeklocaties;

- Blijvend stimuleren en faciliteren van (kleinschalige) nieuwbouwprojecten in de dorpen op inbreidingslocaties met behoud van de identiteit van de dorpen;
- In de prestatieafspraken en in contacten met ontwikkelaars specifieke aandacht vragen om levensloopbestendig betaalbaar te bouwen voor;
 - jonge inwoners
 - inwoners met een beperking
 - oudere inwoners
 - statushouders
 - inwoners die beschermd moeten wonen;
- Woningcorporaties en makelaars nemen deel aan het overleg om de woningbouwagenda te bepalen;
- Woningssplitsing onder voorwaarden toestaan en hiervoor kaders maken;
- Plannen voor andere (gemeenschappelijke) woonconcepten faciliteren;
- De mogelijkheden voor het financieel stimuleren van het collectief particulier opdrachtgeverschap door de provincie worden verkend.

Kwantitatieve opgave wonen

In september 2018 is de gemeente Heerde toegetreden tot de Cleantech Regio. In het najaar van 2018 is de Regionale Woonagenda Cleantech Regio vastgesteld waaraan de gemeente Heerde zich geconformeerd heeft. Deze woonagenda geeft aan welke woonthema's de komende periode regionaal worden opgepakt. Ook zijn er richtinggevend principes afgesproken voor nieuwbouwplannen. Dit om ervoor te zorgen dat nieuwe woningen een goede toevoeging zijn aan de bestaande voorraad. Op basis van de prognoses voor huishoudensgroei en de totale opgave zijn afspraken gemaakt over de behoefte aan nieuwbouwwoningen (met een bandbreedte). Voor de gemeente Heerde is de prognose dat er in de periode 2018 en 2027 tussen de 350 en 400 extra woningen nodig zijn. In het najaar van 2020 wordt deze woonagenda geactualiseerd. Eind 2018 is besloten om voor de gemeente Heerde een lokale woonagenda op te stellen, zodat de kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwprogrammering voor zowel huur- als koopwoningen in beeld gebracht wordt. Met name door de grote opgave die er ligt voor de bouw van sociale huurwoningen (woningmarktonderzoek gemeente Heerde –

Triada) is de conclusie getrokken dat er vooraf bij planologische ontwikkelingen toch meer gestuurd moet worden. De Woonvisie 2015 – 2025 biedt hiervoor te weinig handvatten. Met de komst van de woonagenda is er een instrument ontwikkeld om meer sturing aan initiatieven te geven, om zo een woningvoorraad te realiseren die voldoet aan de kwalitatieve en kwantitatieve behoeften van onze (toekomstige) inwoners, rekening houdend met de demografische ontwikkelingen. De woonagenda is op 3 maart 2020 vastgesteld door het college.

Notitie Grondzaken

De hoofdlijnen van het gemeentelijk grondbeleid zijn beschreven in de Uitvoeringsparagraaf. De Uitvoeringsparagraaf is een document, dat jaarlijks wordt vastgesteld door de gemeenteraad en de uitwerking van de Structuurvisie betreft. In de Notitie Grondzaken 2017, versie 2018 worden de hoofdlijnen uit de Uitvoeringsparagraaf praktisch vertaald. Dit document heeft als doel om bestuurders, de ambtelijke organisatie en burgers, inzicht te geven in de keuzes die de gemeente Heerde maakt ten aanzien van de grondeigendommen en het bijbehorende instrumentarium. Er wordt naar gestreefd om het beleidsdocument jaarlijks te evalueren en indien nodig te actualiseren.

Startersleningen

In 2013 en 2015 heeft de gemeenteraad besloten om de van de provincie ontvangen subsidiegelden op grond van de Stimuleringsregeling Goedkope Woningbouw 2007 – 2010 (de SGW-gelden) volledig in te zetten voor het verstrekken van startersleningen. Bij raadsbesluit van 6 juli 2015 is de maximale hoogte van de starterslening vastgelegd op 20% van de verwervingskosten met een maximum van €20.000,-. De maximale verwervingskosten, exclusief kosten koper, zijn vastgelegd op €200.000,-. Ondanks de aantrekkelijke economie is er weinig interesse voor de starterslening. In 2020 zijn tot dusverre drie startersleningen verstrekt. In totaal zijn er nog zo'n 27 geldleningen voor onze gemeente in omloop. Deze leningen worden beheerd door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn). Een evaluatie van de startersleningen moet nog plaatsvinden.

Financiële beschouwing

Eén van de financiële uitgangspunten bij grondexploitatie is naast het toerekeningsbeginsel en het realisatiebeginsel het toepassen van het voorzichtigheidsbeginsel. Ook de BBV notitie grondexploitatie gaat ervan uit dat dit principe wordt toegepast bij het opstellen van de gemeentelijke begroting en jaarrekening. Baten en lasten moeten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Winsten worden pas verwerkt in de jaarrekening als deze met voldoende zekerheid vaststaan en dus zijn gerealiseerd. Verliezen worden direct volledig genomen als deze bekend zijn. Dit betekent dat bij de verwachting van een verlies direct een voorziening getroffen moet worden. Voor winstneming geldt de percentage of completion (Poc)-methode. Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd, en uitgaven zijn gedaan ten opzichte van het totaalplan kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen.

In de BBV notitie Grondexploitatie worden richtlijnen gegeven en stellige uitspraken gedaan. Een paar stellige uitspraken zijn:

- Het startpunt van een nieuwe grondexploitatie gebeurt door een expliciet raadsbesluit met een grondexploitatiebegroting;
- De looptijd van een grondexploitatie is maximaal 10 jaar;
- Jaarlijkse herzieningen van grondexploitatiebegrotingen moeten door de raad worden vastgesteld;
- Er mogen alleen kosten aan de grondexploitaties worden toegerekend als die op de kostensoortenlijst staan van die van de BRO (Besluit Ruimtelijke Ordening);
- Er mag alleen werkelijke betaalde rente over het Vreemd Vermogen worden toegerekend aan de grondexploitaties. Toerekenen van rente over het Eigen Vermogen is niet meer toegestaan.

Vennootschapsbelasting (VPB)

Met ingang van 1 januari 2016 is de VPB-plicht gaan gelden voor onder andere de gemeentelijke grondexploitaties. Een belangrijke doelstelling van deze wet is een gelijk speelveld maken tussen de overheid en private ondernemingen. Wij hebben met de Belastingdienst overeenstemming bereikt over een vaststellingsovereenkomst (VSO). De aangiften over de jaren 2016 tot en met 2018 zijn afgewikkeld. Op basis van berekeningen van het jaar 2018 wordt geschat dat er in totaal €85.000,- aan VPB betaald gaat worden over de periode 2016 tot en met het jaar 2026. Binnen deze jaren is er het ene jaar fiscaal winst en het ander jaar fiscaal verlies. De aangifte Vennootschapsbelasting 2019 is in uitvoering.

Reserve Grondexploitatie

Overzicht reserve van 2020 t/m 2024 in miljoenen euro's:

	2020	2021	2022	2023	2024
reserve grex 1-1	5,7	5,9	6,1	6,1	6,1
precario	0,8	1,0			
onttrekkingen	-0,6	-0,8			
reserve grex 31-12	5,9	6,1	6,1	6,1	6,1

Deze reserve loopt op omdat de ontvangsten van de precariorechten deels naar deze reserve gaan. Aan de andere kant vinden er onttrekkingen plaats ivm de tekorten in WMO.

Doorbelastingen naar de Grondexploitatie

Vanuit de exploitatie van de gemeente wordt voor het begrotingsjaar 2021 een bedrag van €21.300,- geraamd voor ambtelijke inzet voor de grondexploitatie.

Boekwaarden van complexen

In de begroting 2021 zijn als beginstand zes complexen opgenomen. De verwachting is dat een deel van de complexen in 2020 en in 2021 afgesloten kunnen worden.

Tabel 5.7.4 Verloop boekwaarden

Project	Boekwaarde	2020	2021	2022	2023	2024
Bovenkamp fase II	€ -687.313	€ -2.631	€ 13	€ -	€ -	€ -
Wezeweg	€ -467.544	€ -287.648	€ -332.859	€ -	€ -	€ -
De Kolk	€ -1.146.517	€ -810.895	€ -	€ -	€ -	€ -
Eeuwlandseweg Noord	€ -1.447.349	€ -1.596.603	€ -1.660.852	€ -1.328.479	€ -1.014.768	€ -719.600
Eeuwlandseweg Zuid	€ -347.950	€ -286.303	€ -	€ -	€ -	€ -
Veldweg	€ 13.724	€ 13.908	€ -11	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ -4.082.950	€ -2.770.172	€ -1.993.710	€ -1.328.479	€ -1.014.768	€ -719.600

Toelichting op de complexen

In exploitatie genomen gronden:

Voor de "in exploitatie genomen gronden" werden tot nu toe om de risico's te beheersen, twee keer per jaar (bij het opstellen van het MPG bij de najaarsnota en bij het opstellen van de jaarrekening) beoordeeld of de uitgangspunten, faseringen en de grondexploitatieopzet aangepast moeten worden. Omdat het MPG van de jaarrekening 2019 wat tijd betreft dicht bij het maken van deze begroting 2021 ligt wordt, net zoals wij bij de begroting 2020 hebben gedaan, het niet zo zinvol geacht om deze na een paar maand alweer te updaten. Het belang om dit te doen neemt ook verder af omdat de eindstreep van bijna alle complexen in beeld komt. De hieronder gegeven toelichting is dan ook dezelfde als die van de jaarrekening 2019. Omdat deze paragraaf openbaar is zijn de toelichtingen minder uitgebreid dan in het niet openbare MPG.

Gebiedsontwikkeling Veldweg

In het noorden van de kern Heerde worden kavels uitgegeven met een woon-werk concept. Dit wil zeggen dat in dit gedeelte van Heerde bedrijfswoningen met kantoor aan huis worden ontwikkeld. Tegenover de gemeentewerf zijn een 7 tal bedrijfskavels

gerealiseerd. Aan de Eeuwlandseweg is voor ca 1,2 ha aan bedrijfskavels beschikbaar, deze zijn verdeeld over 5 kavels. Er zijn nog 4 kavels aan de Eeuwlandseweg vrij beschikbaar.

Bovenkamp II

Ten westen van de nieuwbouwwijk Bovenkamp I, realiseert gemeente Heerde in samenwerking met VOF Bovenkamp II (BPD, Van Wijnen en in een eerder stadium ook Triada Woondiensten) de nieuwe woonwijk Bovenkamp II. In totaal worden er 165 woningen gebouwd, waaronder 22 huurwoningen, 8 levensloopbestendige huurwoningen, 31 starterswoningen, 77 projectmatige woningen en 27 uitgeefbare kavels. Van de vrije kavels worden er 24 door de gemeente en 3 door VOF Bovenkamp II uitgegeven. De projectmatige woningen worden in zijn geheel door de VOF Bovenkamp II verkocht. Deze zijn in uitvoering.

De Kolk

In het noordoosten van Wapenveld, nabij de wijk Ossenkamp bevindt zich de nieuwbouwwijk De Kolk. Het plangebied grenst aan de westzijde aan de woonwijk Ossenkamp. De oostzijde van het plangebied wordt omsloten door de waterloop Nieuwe Wetering en de Werverweg. Aan de noordzijde sluit het plangebied aan op agrarische percelen. Op 20 september 2010 heeft de raad de grondexploitatie De Kolk vastgesteld. In totaal worden er 100 woningen gebouwd, waarvan 86 projectmatige woningen en 14 vrije kavels bestemd voor zowel vrijstaande als twee-onder-een-kapwoningen. De vrije kavels worden door de gemeente uitgegeven, de projectmatige woningen worden door de projectontwikkelaar (Geveke) verkocht.

Wezeweg 4

Ten zuiden van de in aanbouw zijnde nieuwbouwwijk Bovenkamp II worden door de gemeente bouw kavels uitgegeven ten behoeve van particulier opdrachtgeverschap. Het college heeft op 3 april 2012 de grondexploitatie van het complex Wezeweg 4 vastgesteld. De kavels aan de Wezeweg worden samen met de kavels in de Bovenkamp II te koop aangeboden ten behoeve van particulier opdrachtgeverschap. Eén kavel is in 2019 verkocht en één kavel is nog beschikbaar.

Eeuwlandseweg Zuid

In het noorden van de kern Heerde wordt aan de Eeuwlandseweg circa 3,0 hectare aan bedrijfskavels gerealiseerd. De grondexploitatie Eeuwlandseweg-Zuid is op 4 juni 2013 door het college vastgesteld. De gemeente biedt slechts één bedrijfskavel te koop aan, de overige gronden zijn van een externe partij en betreffen ca 9 percelen.

Eeuwlandseweg Noord

Dit complex betreft de ontwikkeling van een woon-werklandschap ten noorden van de Eeuwlandseweg. In de raad van 11 november 2013 is de grondexploitatie van deze gebiedsontwikkeling vastgesteld. In totaal zullen op termijn 13 woon-werkkavels worden gerealiseerd. Bij de vaststelling van de grondexploitatie Eeuwlandseweg-Noord is een variant gekozen waarin de ontwikkeling een aantal jaren wordt uitgesteld. Het uitstel is nog steeds actueel.

MPG (Meerjaren Prognose Grondexploitatie)

In een MPG worden de uitkomsten van de geactualiseerde grondexploitaties weergegeven. Het is een overzicht van de in exploitatie genomen projecten, uitgezet naar tijd, programma en geld. Doel is inzicht te verschaffen in:

- Uitgangspunten geactualiseerde grondexploitaties;
- De actualisatie van de exploitaties en prognoses;
- Afwijkingen ten opzichte van het programma;
- Financiële afwijkingen ten opzichte van het jaar ervoor;
- Verliezen, winsten en risico's;
- Saldo;

- Tijdsplanning.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf beschrijft in hoofdlijnen de onderhoud- en beheerplannen voor de gemeentelijke kapitaalgoederen: wegen, riolering, gebouwen groen en water. In de beheerplannen staan de meerjarige onderhoudsprogramma's met de financiële middelen die daarbij horen, evenals het gewenste kwaliteitsniveau van de voorzieningen.

De gemeente Heerde beheert een groot oppervlak aan openbare ruimte, waarin wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. Hiervoor zijn wegen, riolering, bruggen, openbare verlichting, watergangen, groen, speelplekken, bos en gebouwen nodig. De kwaliteit en het onderhoud van deze kapitaalgoederen is bepalend voor het voorzieningenniveau, het 'beeld' van de gemeente en de (jaarlijkse) lasten.

Het grootste deel van de werkzaamheden aan kapitaalgoederen komt voort uit de verantwoordelijkheden van de gemeente als eigenaar en beheerder van de publieke ruimte en van een aantal eigendommen.

Beleidskader

Paragraaf 12 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zegt dat de paragraaf over het onderhoud kapitaalgoederen in elk geval de kapitaalgoederen wegen, riolering, water, groen en gebouw moet bevatten. Daarvan moeten het beleidskader, de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling van de financiële consequenties in de begroting worden beschreven.

De beheerplannen

Riolering

In de gemeente Heerde ligt 248 kilometer hoofdriolering. Hiervan is 102 kilometer drukriolering of persleiding. De overige leidingen zijn vrij vervalleidingen, waarvan het grootste deel een gemengd rioolstelsel is. Eind 2020 wordt het Afvalwaterketenplan 2020 t/m 2024 vastgesteld. Uitgangspunt is de door de gemeenteraad vastgestelde ambitie voor het verwerken van afvalwater: beleidsscenario duurzaam toekomstgericht.

Wegen

De gemeente Heerde heeft 245 kilometer weg (exclusief onverharde weg) in beheer. De oppervlakte van deze verharding is 1.350.000 m². Eenmaal per vijf jaar wordt het beheerplan geactualiseerd. Eind 2018 is een geactualiseerd beheerplan worden vastgesteld.

Voor het onderhoud van wegen is er structureel een exploitatiebudget van €580.000,-, gebaseerd op het beheerplan 2018-2027 opgenomen. Hierbij is rekening gehouden met de areaaluitbreiding als gevolg van de Hoogwatergeul. Het onderhoudsbudget is gebaseerd op de kwaliteitsvisie Openbare Ruimte op onderhoudsniveau C (de ondergrens van verantwoord beheer). Daarnaast is er voor de jaren 2021-2024 een investeringsbudget van €250.000,- per jaar beschikbaar om wegen te vernieuwen.

Kunstwerken

De gemeente Heerde heeft in totaal 245 kunstwerken in beheer met een totale kapitaalswaarde van €41,7 miljoen. De kunstwerken bestaan uit 5 houten bruggen, 47 betonnen bruggen, 3 kunststof bruggen, 4 viaducten, 144 duikers, 24 damwanden, 15 steigers, 1 tunnel, 1 trekpontje en 1 haven waar de gemeente eigenaar van is. De financiële gevolgen voor de instandhouding van deze kunstwerken zijn in beeld gebracht in het beheerplan kunstwerken 2019-2028; deze is vastgesteld in 2019. Het onderhoudsbudget is gebaseerd op niveau C (de ondergrens van verantwoord beheer) conform de door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsvisie Openbare Ruimte.

Watergangen

De gemeente beheert ongeveer 105 km watergangen met toebehoren als (kleine)

duikers en beschoeiingen. Het beheer hiervan wordt zo uitgevoerd, dat dit een goede waterafvoer bevordert. Voor de watergangen is geen beheerplan aanwezig. De lengte van de watergangen is bekend en voldoende om eenmaal per jaar het uitmaaien te laten uitvoeren.

Openbare verlichting

In de gemeente Heerde staan ongeveer 3.600 lichtpunten. Het huidige beheer richt zich op tijdige vervanging van lichtmasten en armaturen, waarbij het verlichtingsniveau wordt verbeterd en zo mogelijk het energieverbruik verminderd door de plaatsing van Led-armaturen. Het beleidsplan Openbare Verlichting is in 2015 geactualiseerd en vastgesteld en geldt voor de periode 2015-2025. Een nader beheerplan is niet nodig om onderhoud en vervanging uit te voeren.

Openbaar groen

De gemeente Heerde onderhoudt 169.135 m² beplanting, 3.982 meter hagen, 2.861 are intensief gazon, 925 are bermen en ongeveer 17.840 bomen (inventarisatie 2018). Voor het onderhoud van het openbare groen is in 2013 een groenbeleidsplan vastgesteld. In 2015 is de kwaliteitsvisie openbare ruimte vastgesteld. In 2016 is het beheerplan Openbaar Groen 2016-2020 vastgesteld. Het budget is sinds 1 januari 2019 gebaseerd op het onderhoudsniveau C. Naast de groenelementen onderhoudt de gemeente ook 35 speelplekken en 4 speeltuinen, met in totaal 294 toestellen. Voor de speeltuinen worden de verplichte controles uitgevoerd en is de gemeente eindverantwoordelijk voor de onderhoudsstaat. Het onderhoudsniveau is gebaseerd op B omdat bij niveau C minder toestellen bruikbaar zijn.

Bos

De gemeente Heerde beheert zo'n 383 hectare bos en 147,5 hectare overige natuurgebieden. Deze hebben zowel een functie voor de natuur, de recreatie als de houtproductie. Voor de exploitatie is de houtoogst belangrijk. Dit vindt op een duurzame manier plaats, omdat er als regel niet meer wordt geoogst dan dat er jaarlijks bijgroeit. Jaarlijks wordt een beheerplan gemaakt.

Gebouwen

De gemeente is eigenaar van ruim 32 gebouwen (multifunctionele gebouwen, woonhuizen, gemeentehuis, sporthal, gymzalen, sportzaal, brandweerkazerne, diverse scholen en gebouwen op diverse begraafplaatsen). Er is een beheerplan 2015-2024 opgesteld. In 2019 is er een geactualiseerd beheerplan vastgesteld. Op basis van het beheerplan worden de onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Dit gebeurt planmatig, doelmatig en efficiënt. Voorkomen dient te worden dat er (duur) achterstallig onderhoud moet worden uitgevoerd. Jaarlijks worden de gemeentelijke gebouwen geïnspecteerd en volgt er een onderhoudsrapportage. Waar nodig worden vanwege het wettelijk kader gebouwen aangepast aan Arbo-eisen, brandveiligheid en gebruiksvergunningen.

Paragraaf Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaot- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Bestuurlijk belang betekent dat de gemeente een zetel in het bestuur heeft van een rechtspersoon of stemrecht heeft. Onder financieel belang wordt verstaan dat de gemeente de ter beschikking gestelde middelen kwijtraakt ingeval van faillissement van de verbonden partij en /of als de financiële problemen bij de verbonden partijen verhaald kunnen worden op de gemeente. In deze paragraaf treft u een overzicht aan van de verbonden partijen en de verwachte financiële en organisatorische ontwikkeling van die verbonden partijen.

Het verstrekken van subsidies aan instellingen valt niet onder het hier bedoelde begrip verbonden partijen, omdat geen sprake is van een bestuurlijke participatie en bij faillissement geen sprake is van juridische aansprakelijkheid.

Het gemeentebestuur (raad en college) van twee of meer gemeenten kunnen afzonderlijk of tezamen een samenwerkingsverband oprichten waarin bepaalde (gemeentelijke) taken en/of bevoegdheden worden ondergebracht. Dit samenwerkingsverband wordt een gemeenschappelijke regeling (GR) genoemd.

Beleidskaders

Artikel 15 van het BBV zegt dat de paragraaf betreffende de verbonden partijen tenminste bevat:

1. de visie op de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
2. de lijst van verbonden partijen die wordt onderverdeeld in:
 - gemeenschappelijke regelingen;
 - vennootschappen en coöperaties (niet van toepassing);
 - stichtingen en verenigingen (niet van toepassing);
 - overige verbonden partijen.
3. de lijst van verbonden partijen.

In de lijst van verbonden partijen is tenminste de volgende informatie opgenomen:

- het openbaar belang dat ermee wordt gediend;
- het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- de eventuele risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente.

Gemeenschappelijke regelingen

Lucrato (vestigingsplaats Apeldoorn)

Openbaar belang

Lucrato is het werkvoorzieningsschap waarin de gemeente Heerde participeert. Deze GR geeft uitvoering aan de Participatiewet (sociale werkvoorziening plus re-integratie).

Bestuurlijk belang

In GR-verband houden de gemeenten Apeldoorn, Epe en Heerde toezicht. Vanuit elke gemeente is een collegelid afgevaardigd in het Bestuur.

Financieel belang

De bijdrage die Lucrato ontvangt van de gemeente Heerde is gelijk aan de ontvangen rijksvergoeding voor het WSW-deel uit de Participatiewet. Het financieel belang, gerelateerd aan de SW-bijdrage, bedraagt 8%.

GGD Noord- en Oost Gelderland (vestigingsplaats Warnsveld)

Openbaar belang

De GGD Noord- en Oost Gelderland verzorgt de uitvoering van taken in het kader van de publieke gezondheid en hulpverlening. De gemeente Heerde neemt (wettelijk verplicht) deel aan deze gemeenschappelijke regeling tezamen met 21 andere gemeenten.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen bestuur. De stemverhouding is 1 stem per 10.000 inwoners; Heerde heeft 2 stemmen. Het algemeen bestuur beslist bij meerderheid van stemmen.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de GGD is gebaseerd op het aantal inwoners; voor enkele specifieke taken geldt een afwijkende verdeelsleutel. Het financieel belang is voor 2021 geraamd op 2,5% (€301.000,-).

Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland; VNOG (vestigingsplaats Apeldoorn)

Openbaar belang

De Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland verzorgt de uitvoering van taken in het kader van de brandweertaken en de GHOR. De gemeente Heerde neemt (wettelijk verplicht) deel aan deze gemeenschappelijke regeling tezamen met 21 andere gemeenten.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de VNOG is gebaseerd op het aantal inwoners; voor enkele specifieke taken geldt een afwijkende verdeelsleutel. Het financieel belang is voor 2021 geraamd op 2,0% (€961.000,-).

Omgevingsdienst Noord-Veluwe; ODNV (vestigingsplaats Harderwijk)

Openbaar belang

De Omgevingsdienst Noord-Veluwe is de uitvoeringsorganisatie voor vergunningverlening, toezicht en handhaving op het terrein van milieu(veiligheid).

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen en dagelijks bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de ODNV zijn gebaseerd op de afgenomen taken; deze zijn in verschillende pakketten ondergebracht. Het financieel belang is voor 2021 geraamd op 4,7% (€235.000,-).

PlusOV (vestigingsplaats Lochem)

Openbaar belang

PlusOV verzorgt het WMO-vervoer (dagbesteding/dagbehandeling), leerlingenvervoer en vervoer van mensen die geen gebruik kunnen maken van eigen vervoer of openbaar vervoer.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan PlusOV zijn gebaseerd op het aantal vervoersbewegingen. Voor de verdeling van de vaste kosten geldt een afwijkende verdeelsleutel. Het financieel belang is voor 2021 geraamd op 6,3% (€812.000,-).

Cleantech Regio (vestigingsplaats Twello)

Openbaar belang

Cleantech heeft als ambitie om in 2030 energie neutraal te zijn en werkt samen met diverse partijen, waaronder 8 deelnemende gemeenten, om dit doel te verwezenlijken.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen en dagelijks bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de Cleantech regio zijn gebaseerd op het aantal inwoners. Het financieel belang is voor 2021 geraamd op 4,1% (€52.000,-).

BVO H2O (vestigingsplaats Hattem)

Openbaar belang

De bedrijfsvoeringsorganisatie voert namens en voor de deelnemende gemeenten, ondersteunende processen en uitvoeringstaken uit op het terrein van bedrijfsvoering, te beginnen met diensten op het terrein van ICT en automatisering.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de BVO zijn gebaseerd op meerdere verdeelsleutels zoals inwoners, aantal accounts, werkplekken, etc. Het financieel belang is voor 2021 geraamd op 33,6% (€659.000,-).

Beleidsvoornemens

Voor 2021 wordt geen generieke wijziging in het beleid ten aanzien van de verbonden partijen voorzien. Het verbeteren van het toezicht op de verbonden partijen en de risicobeheersing hiervan blijft een aandachtspunt.

Financiële gegevens

Verbonden partijen	Resultaat 2019	Resultaat 2018	Eigen vermogen 2019	Eigen vermogen 2018	Vreemd vermogen 2019	Vreemd vermogen 2018
Gemeenschappelijke regelingen						
Lucrato	88.000	-238.000	2.962.000	3.126.000	2.158.000	3.058.000
GGD NOG	71.000	213.000	2.909.000	3.028.000	2.631.000	2.923.000
VNOG	4.148.000	-2.855.000	7.789.000	-436.000	45.721.000	51.146.000
ODNV	331.000	312.000	401.000	432.000	615.000	488.000
PlusOV	312.000	0	461.000	149.000	4.124.000	8.645.000
Cleantech	119.000	-67.000	122.000	105.000	1.241.000	1.737.000
BVO H2O	73.000	122.000	96.000	23.000	1.228.000	1.593.000
Overig						
BNG	163.000.000	337.000.000	4.887.000.000	4.990.000.000	144.802.000.000	132.519.000.000
Leisurelands	4.422.000	-1.280.000	68.893.000	56.276.000	46.663.000	32.274.000
Rova N.V.	5.686.000	5.784.000	38.203.000	36.742.000	51.447.000	53.791.000
Stichting PrOo	niet bekend	123.000	niet bekend	2.084.000	niet bekend	3.378.000
Vitens N.V.	41.400.000	45.300.000	533.300.000	533.000.000	1.293.000.000	1.233.500.000

Paragraaf Lokale heffingen

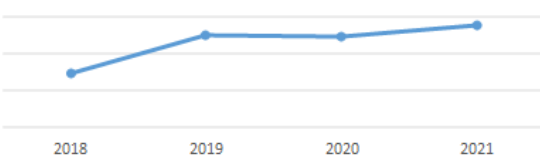
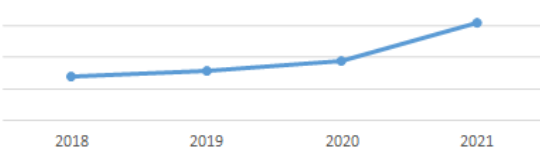
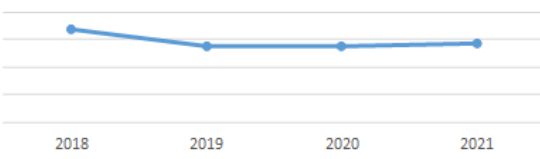
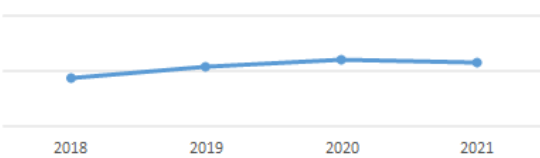
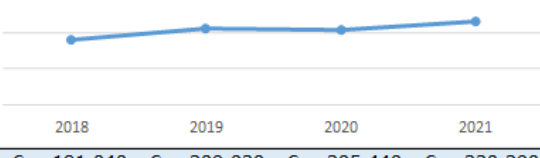
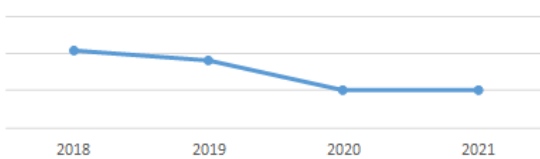
In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de heffingen die de gemeente Heerde oplegt aan burgers, bedrijven en recreatieondernemers. De ontwikkelingen op het gemeentelijk belastinggebied en de voorstellen voor aanpassing van de belastingen en rechten worden geschetst. Afzonderlijk wordt aandacht geschonken aan het kwietscheldingsbeleid. De belastingtarieven voor 2021 worden gelijktijdig met de begroting vastgesteld.

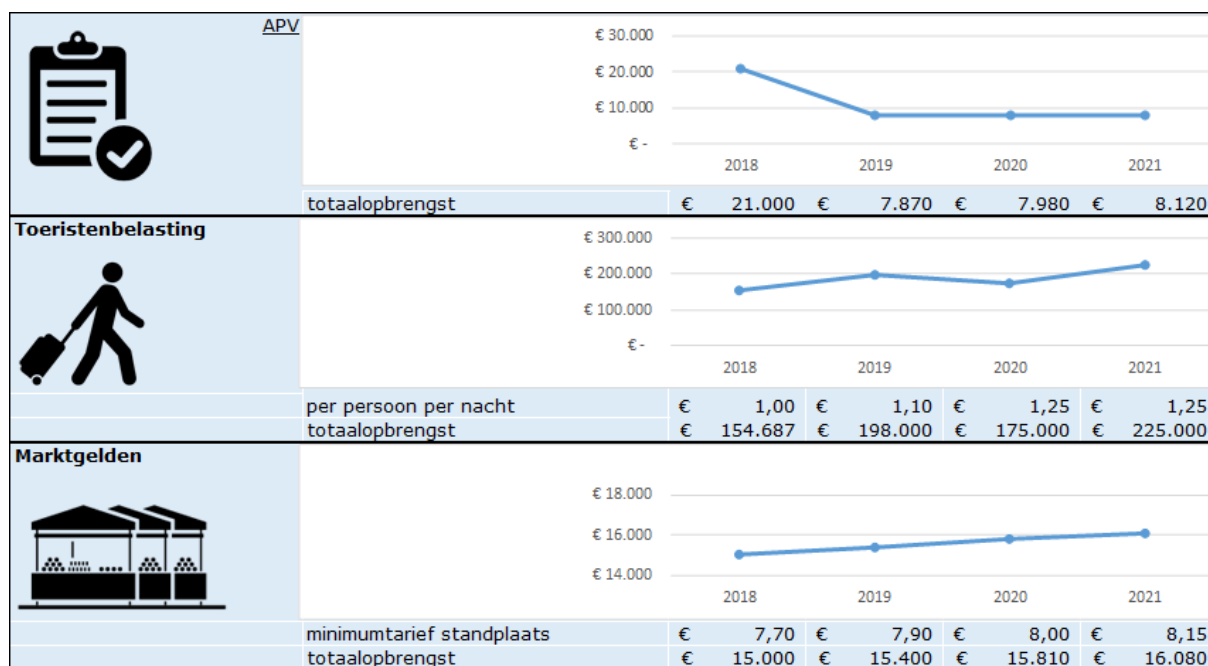
Lokale lastendruk 2021

De gemiddelde gemeentelijke lasten voor woningen en niet-woningen laten de volgende ontwikkeling zien:

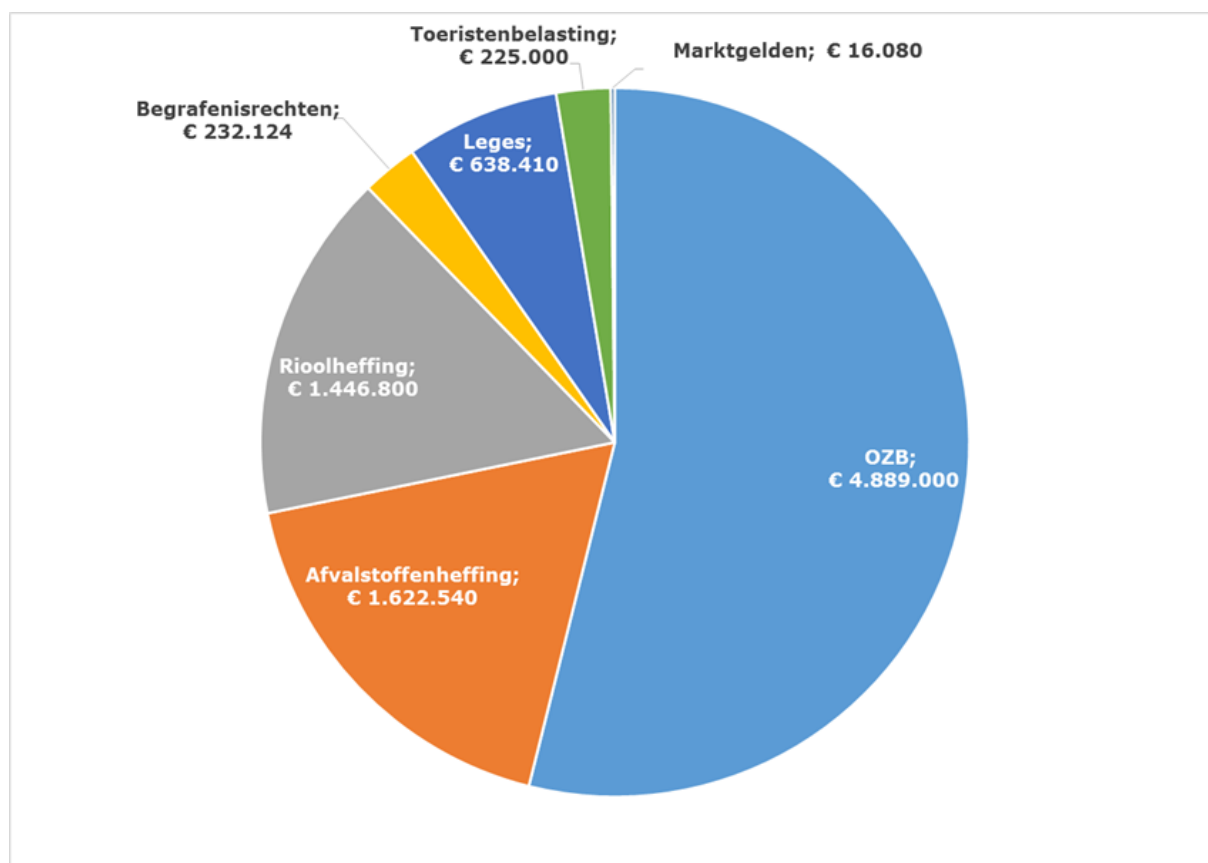
Ontwikkeling gemeentelijke lasten		2018	2019	2020	2021
Woning (waarde € 250.000)					
		€ 800,00			
		€ 790,00			
		€ 780,00			
		€ 770,00			
		€ 760,00			
		2018	2019	2020	2021
	- OZB eigenaar	€ 394,11	€ 412,75	€ 398,25	€ 374,25
	- Afvalstoffenheffing plus 8 ledigingen	€ 191,64	€ 205,64	€ 227,36	€ 249,78
	- Rioolheffing, normale aansluiting	€ 200,80	€ 163,22	€ 163,22	€ 168,32
	Totaal:	€ 786,55	€ 781,61	€ 788,83	€ 792,35
Niet-woning (waarde € 300.000)					
		€ 1.800,00			
		€ 1.700,00			
		€ 1.600,00			
		€ 1.500,00			
		2018	2019	2020	2021
	- OZB eigenaar	€ 811,21	€ 880,50	€ 894,30	€ 918,90
	- OZB gebruiker	€ 655,04	€ 658,50	€ 660,60	€ 678,00
	- Rioolheffing, normale aansluiting	€ 200,80	€ 163,22	€ 163,22	€ 168,32
	Totaal:	€ 1.667,06	€ 1.702,22	€ 1.718,12	€ 1.765,22

Per belastingsoort laat de ontwikkeling van de tarieven en de begrote opbrengst de volgende trend zien:

Alle belastingen gemeente Heerde		2018	2019	2020	2021																												
	Onroerende zaakbelasting (OZB)																																
		<table><tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr><tr><td>eigenaar woning</td><td>% van de WOZ-waarde</td><td>0,1576%</td><td>0,1651%</td><td>0,1593%</td><td>0,1497%</td></tr><tr><td>eigenaar niet-woning</td><td>% van de WOZ-waarde</td><td>0,2704%</td><td>0,2935%</td><td>0,2981%</td><td>0,3063%</td></tr><tr><td>gebruiker niet-woning</td><td>% van de WOZ-waarde</td><td>0,2183%</td><td>0,2195%</td><td>0,2202%</td><td>0,2260%</td></tr><tr><td colspan="2">totaalopbrengst</td><td>€ 4.231.000</td><td>€ 4.757.000</td><td>€ 4.728.000</td><td>€ 4.889.000</td></tr></table>					2018	2019	2020	2021	eigenaar woning	% van de WOZ-waarde	0,1576%	0,1651%	0,1593%	0,1497%	eigenaar niet-woning	% van de WOZ-waarde	0,2704%	0,2935%	0,2981%	0,3063%	gebruiker niet-woning	% van de WOZ-waarde	0,2183%	0,2195%	0,2202%	0,2260%	totaalopbrengst		€ 4.231.000	€ 4.757.000	€ 4.728.000
	2018	2019	2020	2021																													
eigenaar woning	% van de WOZ-waarde	0,1576%	0,1651%	0,1593%	0,1497%																												
eigenaar niet-woning	% van de WOZ-waarde	0,2704%	0,2935%	0,2981%	0,3063%																												
gebruiker niet-woning	% van de WOZ-waarde	0,2183%	0,2195%	0,2202%	0,2260%																												
totaalopbrengst		€ 4.231.000	€ 4.757.000	€ 4.728.000	€ 4.889.000																												
	Afvalstoffenheffing																																
		<table><tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr><tr><td colspan="2">vastrecht per huishouden</td><td>€ 117,96</td><td>€ 120,84</td><td>€ 142,56</td><td>€ 164,98</td></tr><tr><td colspan="2">totaalopbrengst</td><td>€ 1.274.084</td><td>€ 1.308.923</td><td>€ 1.380.000</td><td>€ 1.622.540</td></tr></table>					2018	2019	2020	2021	vastrecht per huishouden		€ 117,96	€ 120,84	€ 142,56	€ 164,98	totaalopbrengst		€ 1.274.084	€ 1.308.923	€ 1.380.000	€ 1.622.540											
	2018	2019	2020	2021																													
vastrecht per huishouden		€ 117,96	€ 120,84	€ 142,56	€ 164,98																												
totaalopbrengst		€ 1.274.084	€ 1.308.923	€ 1.380.000	€ 1.622.540																												
	Rioolheffing																																
		<table><tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr><tr><td colspan="2">tarief normale aansluiting</td><td>€ 200,80</td><td>€ 163,22</td><td>€ 163,22</td><td>€ 168,32</td></tr><tr><td colspan="2">totaalopbrengst</td><td>€ 1.683.701</td><td>€ 1.389.000</td><td>€ 1.389.000</td><td>€ 1.446.800</td></tr></table>					2018	2019	2020	2021	tarief normale aansluiting		€ 200,80	€ 163,22	€ 163,22	€ 168,32	totaalopbrengst		€ 1.683.701	€ 1.389.000	€ 1.389.000	€ 1.446.800											
	2018	2019	2020	2021																													
tarief normale aansluiting		€ 200,80	€ 163,22	€ 163,22	€ 168,32																												
totaalopbrengst		€ 1.683.701	€ 1.389.000	€ 1.389.000	€ 1.446.800																												
	Begrafenisrechten																																
		<table><tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr><tr><td colspan="2">totaalopbrengst</td><td>€ 219.000</td><td>€ 229.000</td><td>€ 234.647</td><td>€ 232.124</td></tr></table>					2018	2019	2020	2021	totaalopbrengst		€ 219.000	€ 229.000	€ 234.647	€ 232.124																	
	2018	2019	2020	2021																													
totaalopbrengst		€ 219.000	€ 229.000	€ 234.647	€ 232.124																												
	Leges <u>Publiekszaken</u>																																
		<table><tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr><tr><td colspan="2">totaalopbrengst secretarie (begroot)</td><td>€ 181.040</td><td>€ 209.020</td><td>€ 205.440</td><td>€ 230.290</td></tr></table>					2018	2019	2020	2021	totaalopbrengst secretarie (begroot)		€ 181.040	€ 209.020	€ 205.440	€ 230.290																	
	2018	2019	2020	2021																													
totaalopbrengst secretarie (begroot)		€ 181.040	€ 209.020	€ 205.440	€ 230.290																												
	<u>Omgevingsvergunning</u>																																
		<table><tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr><tr><td colspan="2">percentage van de bouwkosten</td><td>2,24%</td><td>2,24%</td><td>2,74%</td><td>2,74%</td></tr><tr><td colspan="2">totaalopbrengst</td><td>€ 621.000</td><td>€ 565.000</td><td>€ 400.000</td><td>€ 400.000</td></tr></table>					2018	2019	2020	2021	percentage van de bouwkosten		2,24%	2,24%	2,74%	2,74%	totaalopbrengst		€ 621.000	€ 565.000	€ 400.000	€ 400.000											
	2018	2019	2020	2021																													
percentage van de bouwkosten		2,24%	2,24%	2,74%	2,74%																												
totaalopbrengst		€ 621.000	€ 565.000	€ 400.000	€ 400.000																												

De verhouding in opbrengst tussen de verschillende belastingen kan als volgt in beeld worden gebracht:

Toelichting

Naast de inflatiecorrectie (1,7%) zijn ten opzichte van 2020 de volgende wijzigingen zichtbaar:

- **OZB**
De uitkomsten van de herwaardering voor 2020 tonen een voorlopige ontwikkeling van de WOZ-waarden van +7,6% (woningen) en -1,4% (niet-

woningen). Deze verwachte waardeontwikkeling is als correctie op de OZB-tarieven in mindering gebracht. De begrote opbrengst is dus op die manier slechts verhoogd met het inflatiepercentage (1,7%).

- *Begrafenisrechten*
Ten opzichte van de in 2020 gewijzigde verordening worden enkel de tarieven verhoogd met het inflatiepercentage.
- *Toeristenbelasting*
Het tarief van de toeristenbelasting blijft in 2021 gelijk: de verhoging naar € 1,50 p.p.p.n. wordt conform amendement A 2019-09.2 pas voor belastingjaar 2022 doorgevoerd.
- *Afvalstoffenheffing*
De tarieven voor het vastrecht afvalstoffenheffing worden, naast de inflatiecorrectie, met € 20 per huishouden per jaar verhoogd.
- *Leges*
In de legesverordening zijn geen inhoudelijke wijzigingen voorzien. De tariefontwikkelingen beperken zich tot de verhoging met het inflatiepercentage.
- *Overige heffingen en retributies*
De overige heffingen en retributies vormen een marginaal onderdeel van de gemeentelijke begroting. Gemeenten mogen geen winst maken op deze leges en overige rechten. De legesverordening en de overige gemeentelijke rechten voldoen aan dit vereiste. Een kostendekkingsoverzicht wordt bij de vaststelling van de verordeningen aangeboden.

Kwijtschelding

In de gemeente Heerde is het mogelijk kwijtschelding van belastingen aan te vragen voor de afvalstoffenheffing en de onroerendezaakbelastingen. Sinds 2012 kunnen ondernemers, die op bijstandsniveau leven, eveneens kwijtschelding aanvragen voor privé-belastingsschulden. Bij het bepalen van het recht op kwijtschelding wordt getoetst aan wettelijke bepalingen uit de Invorderingswet 1990 en de eigen beleidsregels. Sinds 2019 toetst het GBLT de kwijtscheldingsaanvragen voor de gemeente Heerde. Burgers hoeven maar één aanvraag in te dienen, waarna zowel voor het waterschap als voor de gemeente het recht op kwijtschelding wordt getoetst. De afgelopen jaren is een fluctuatie in het aantal toegekende kwijtscheldingsverzoeken te zien. Het kwijtgescholden bedrag is gestegen van circa €24.000,- in 2017 tot circa €35.000,- in 2019. In 2020 komt de totale kwijtschelding naar verwachting uit rond de €30.000,-. In de begroting voor 2021 wordt aangesloten bij de realisatie over 2020.

Paragraaf Financiering

In deze paragraaf wordt de financieringsfunctie beschreven. De belangrijkste taak hiervan is om te zorgen voor voldoende liquide middelen zodat de gemeente Heerde al haar taken kan uitvoeren. Het aantrekken van gelden tegen zo gunstig mogelijke tarieven hoort ook bij deze functie. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een actuele liquiditeitsprognose. Het uitzetten van gelden vindt niet meer plaats; overtollige middelen worden verplicht afgestort naar 's Rijks schatkist.

Conform artikel 14 lid 1 van de 'Financiële verordening gemeente Heerde 2019 (incl. 1e wijziging)' houdt het college zich bij de uitvoering van deze financieringsfunctie aan de richtlijnen en kaders zoals opgenomen in de Wet fido en in het 'Treasurystatuut gemeente Heerde 2017'. Gelet op deze kaders doet het college in deze paragraaf verslag van:

- De ontwikkelingen;
- De kasgeldlimiet;
- De renterisiconorm;
- Het drempelbedrag schatkistbankieren;
- De liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte;
- De rentevisie;
- De rentekosten en -opbrengsten;
- Het renteschema.

Beleidskader

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) en de Gemeentewet zijn kaderstellend voor deze paragraaf. De Gemeentewet regelt de samenstelling, inrichting en bevoegdheid van het Gemeentebestuur. In de Wet fido staan de regels voor het financieringsbeleid voor gemeenten. De Wet hof moet ervoor zorgen dat het Nederlandse begrotingstekort beperkt blijft tot 3%.

Het gemeentelijk beleid is opgenomen in artikel 3 van het Treasurystatuut. Hierin staan de volgende doelstellingen beschreven:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-) resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het Treasurystatuut.

Liquiditeitsontwikkeling begrotingsjaar

Voor de komende jaren is het financieringstekort afgedekt met (toekomstige) langlopende geldleningen. Pas in 2024 hoeft er weer geld te worden aangetrokken, mits er in de tussentijd geen (investerings)uitgaven worden gedaan die nu (nog) niet in de begroting zijn opgenomen.

De nieuwe BBV-richtlijnen dwingen een realistische renteraming af. Wanneer de werkelijke rentelasten meer dan 25% afwijken van de geraamde rentelasten dan is het

verplicht om de taakvelden hiervoor te corrigeren.

Kasgeldlimiet

De rente onzekerheid voor de korte termijn wordt uitgedrukt in de kasgeldlimiet. Voor 2021 bedraagt deze limiet €4.157.000,- (8,5% van het begrotingstotaal). Het is niet toegestaan om voor langere tijd (> 3 achtereenvolgende kwartalen) deze limiet te overschrijden door 'rood' te staan of dit tekort af te dekken met kort vreemd geld (< 1 jaar). De oplossing is dan om een langlopende lening (> 1 jaar) af te sluiten (consolideren). Wanneer het overschrijden van de kasgeldlimiet van tijdelijke aard is dan mag van bovenstaande regel worden afgeweken mits de toezichthouder van de provincie hiervoor goedkeuring verleend. Waarschijnlijk zal er in 2021 geen financieringstekort ontstaan, hierdoor is de kans klein dat de kasgeldlimiet wordt overschreden.

Renterisiconorm

De rente onzekerheid voor de lange termijn wordt uitgedrukt in de renterisiconorm. Het percentage voor de renterisiconorm is vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Spreiding van de looptijd van de leningen en/of leningen afsluiten waarbij jaarlijks wordt afgelost verkleinen de kans op een overschrijding van de renterisiconorm.

	Renterisiconorm	2021	2022	2023	2024
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	6.820.000	8.420.000	8.420.000	8.420.000
3	Renterisico (1+2)	6.820.000	8.420.000	8.420.000	8.420.000
4	Renterisiconorm	9.495.400	9.277.000	9.371.200	8.863.600
5a	Ruimte onder de renterisiconorm	2.675.400	857.000	951.200	443.600
5b	Overschrijding van de renterisiconorm	0	0	0	0
	Berekening renterisiconorm				
4a	Begrotingstotaal	47.477.000	46.385.000	46.856.000	44.318.000
4b	Percentage regeling	20	20	20	20
4	Renterisiconorm (4a*4b/100)	9.495.400	9.277.000	9.371.200	8.863.600

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de renterisiconorm de komende jaren niet wordt overschreden.

De verwachte hoogte van de schulden (totaal en per inwoner) voor de periode 2021-2024 is in onderstaand overzicht weergegeven.

	2021	2022	2023	2024
Langlopende leningen	42.755.000	51.935.000	43.515.000	35.095.000
Financieringsbehoefte	-3.511.000	-13.009.000	-4.512.000	5.496.000
Totale verwachte schuld	39.244.000	38.926.000	39.003.000	40.591.000
Totale verwachte schuld per inwoner	2.111	2.094	2.098	2.184

Liquiditeitsprognose, banken en leningen

Jaarlijks wordt er een liquiditeitsprognose opgesteld. Deze prognose geeft een inschatting van de in- en uitstroom van liquide middelen (cashflow). Het is een belangrijk hulpmiddel voor het eventueel aantrekken en uitzetten van gelden (financieringsbehoefte).

De gemeente Heerde heeft met drie banken een relatie. De BNG (Bank voor Nederlandse Gemeenten) is de huisbank. Daarnaast heeft de gemeente een rekening bij de Rabobank en bij de ING bank.

Het gebruik van contante geldmiddelen is beperkt tot de legeskas bij Burgerzaken.

Het saldo van de langlopende geldleningen die de gemeente Heerde heeft afgesloten is per 1 januari 2021 €42.755.000,-. Op deze leningen wordt jaarlijks lineair afgelost. Het gemiddelde rentepercentage van deze leningen bedraagt 1,27%.

Rentevisie en -kosten

Rentevisie kan kortweg worden omschreven als de toekomstverwachting over de renteontwikkeling, zowel op de geldmarkt (< 1 jaar) - als op de kapitaalmarkt (> 1 jaar). Hoe verder deze periode in de toekomst ligt, hoe moeilijker het is om hierover een voorspelling te doen. De verwachting is dat de rente de komende periode nog steeds heel laag blijft maar uiteindelijk licht zal gaan stijgen.

Gemeenten (en ook de gemeente Heerde), hebben regelmatig behoefte aan geld. Dit houdt verband met de voor de gemeenten geldende financiële richtlijnen waarbij de lasten van de investeringsuitgaven worden gespreid over de jaren waarin de investering wordt afgeschreven. De geldstroom heeft hierdoor pieken en dalen terwijl de exploitatie veel gelijkmatiger verloopt. Hierdoor is het noodzakelijk om investeringen te financieren (=er geldmiddelen voor ter beschikking te krijgen). Daarnaast is er vaak een financieringsbehoefte omdat er een tekort ontstaat in de rekening van baten en lasten, bijvoorbeeld doordat de lopende inkomsten achterblijven bij de uitgaven. Om in de financieringsbehoefte te voorzien kunnen er interne financieringsmiddelen (reserves) en externe financieringsmiddelen (leningen/rekening-courant krediet) worden ingezet. Door het inzetten van externe financieringsmiddelen (vreemd vermogen) ontstaan er rentekosten.

De rentekosten over het lang vreemd vermogen worden voor 2021 geraamd op €543.000,-. Als gevolg van de aangetrokken langlopende leningen wordt er t/m 2023 geen financieringstekort voorzien; dit tekort is met deze leningen afgedekt.

Naast rentekosten ontstaan er ook rente- en dividendopbrengsten door het uitlenen of beleggen van gelden. Op 1 januari 2021 is geraamd dat er in totaliteit €737.800,- aan gelden is uitgezet. Hiervan heeft €681.500,- betrekking op leningen (geraamde renteopbrengst €41.500,-). Het restant ad. €56.300,- zijn beleggingen. Hiervan is de geraamde dividendopbrengst €176.000,-.

Als gevolg van het schatkistbankieren, kunnen eventuele overtollige gelden niet meer worden uitgezet; deze vloeien terug in de schatkist.

Renteschema

Conform de nieuwe BBV-richtlijnen is onderstaand renteschema opgenomen. Dit schema geeft inzicht in de geraamde rentekosten van de gemeente Heerde en de toerekening ervan. Bij de jaarrekening 2021 worden de werkelijke rentekosten (e) en het renteresultaat (f) toegevoegd.

	<u>Renteschema 2021</u>			
a1.	Rentelasten over het lang vreemd vermogen		€ 543.033	
a2.	Rentelasten over het financieringstekort (2,00%)		€ -	
b.	Externe rentebaten			
	Totaal door te rekenen externe rente		€ 543.033	
c1.	Rentelasten doorberekend aan Grondexploitatie	€ -31.102		
c2.	Rentelasten van projectfinanciering	€ -		
			€ -31.102	
	Door te rekenen externe rente aan de programma's (taakvelden)		€ 511.931	
d1.	Rente over eigen vermogen	€ -		
d2.	Rente over voorzieningen	€ -		
	Door te rekenen interne rente aan de programma's (taakvelden)		€ -	
	Totaal door te rekenen rente aan de programma's (taakvelden)			€ 511.931
e.	Toegerekende rente aan de programma's (taakvelden) (renteomslag)			€ 833.529
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury			€ -321.598

Paragraaf Bedrijfsvoering

Deze paragraaf omvat de visie op de gemeentelijke bedrijfsvoering. Omdat bedrijfsvoering tot de verantwoordelijkheid van het college behoort en veelal opgedragen is aan de ambtelijke organisatie, beperkt deze paragraaf zich tot de hoofdlijnen.

Beleidskader

De verplichte paragraaf betreffende de bedrijfsvoering geeft tenminste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De gemeente Heerde probeert om, binnen de mogelijkheden van een kleine gemeente, de meest recente inzichten en werkwijzen op het gebied van planning & control, personeelsbeleid en informatievoorziening te volgen.

Management en organisatie

Het werken aan een beweging richting een 'omgevingsbewuste en ondernemende organisatie' is een aanhoudend proces. Immers, de samenleving verandert continue waardoor een gemeentelijke organisatie zich daarop voortdurend dient aan te passen. Daarbij gaat het o.a. om werkmethoden, procesinrichting, houding en gedrag om onze dienstverlening optimaal te houden. Een andere belangrijke constatering is dat gemeenten in toenemende mate financieel afhankelijk zijn van rijksmiddelen en gedrag van verbonden partijen. Individuele gemeenten hebben hierop nauwelijks (rijk) dan wel beperkt (verbonden partijen) invloed. Om desondanks financiële verrassingen te voorkomen, vraagt dit van de ambtelijke organisatie om een adequate monitoring van deze gemeentelijke uitgaven en inkomsten.

Tot slot worden de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt genoemd. Door het aantrekken van de economie ontstaat meer mobiliteit op de arbeidsmarkt. Dit wordt nog een versterkt doordat landelijk sprake is van een toenemende scheve demografische verhouding (meer uitstroom dan instroom). Dit betekent dat onze organisatie voor de uitdaging staat hoe ze als kleine organisatie voldoende aantrekkelijk en inspirerend blijft zodat ze voldoende kwalitatief kan behouden resp. weet te werven. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot een directieplan waarin op programmatische wijze wordt gewerkt aan vier thema's te weten:

1. We blijven onze dienstverlening (bejegening en proces) verbeteren zodanig dat de directe dienstverlening op het gemiddeld landelijk kwaliteitsniveau gehandhaafd blijft.
2. We binden en boeien medewerkers: we houden, werven, ontwikkelen en laten medewerkers gaan zodanig dat de juiste medewerkers op de juiste plekken zitten.
3. De financiële bedrijfsvoering is in control zodanig dat die juist, volledig, tijdig en rechtmatig is.
4. We zijn een professionele, lerende organisatie zodanig dat iedereen weet welke inzet en resultaten van haar/hem verwacht worden.

Planning en control

Inzicht in de overheadkosten

Kosten die niet rechtstreeks verband houden met het primaire proces worden apart in de begroting opgenomen onder de noemer 'Overhead'. Voorbeelden van deze kosten zijn: huisvestingskosten (gemeentehuis, -kantoor, -werf), facilitaire kosten, kosten van P&O, automatiseringskosten, MT en ondersteunende afdelingen. Kostendekkende exploitaties, grexen etc. worden verhoogd met een opslagpercentage voor deze overhead. Dit opslagpercentage wordt extracomptabel bepaald. De berekeningsmethodiek hiervan is vastgelegd in de financiële verordening.

Voor 2021 is het normale overheadpercentage vastgesteld op 50,87 % (van het totaal van de apparaatskosten). Voor de kostendekkende exploitaties 'Riolering en Reiniging' wordt een percentage van 31,15 % gehanteerd; voor de kostendekkende exploitatie

'Begraven' geldt een overheadpercentage van 23,17 %.

Voor 2021 gelden de volgende uurtarieven voor de afdelingen (exclusief overhead):

	2021	2020
Management	€ 82,14	€ 77,34
Bestuursondersteuning en -advisering	Opgegaan in Bedrijfsondersteuning	€ 48,57
Bedrijfsondersteuning en -advisering	€ 42,31	€ 46,58
Dienstverlening en informatiebeheer	€ 50,77	€ 47,62
Realisatie, onderhoud en beheer	€ 47,35	€ 43,34
Ruimte, ondernemen en wonen	€ 54,76	€ 49,82
Sociaal maatschappelijke verbinding	€ 60,07	€ 62,35

Beleidsindicatoren en kengetallen

Bij de desbetreffende programma's zijn beleidsindicatoren en kengetallen opgenomen. Deze informatie komt grotendeels van de website 'Waarstaatjegemeente.nl' en geeft tevens een vergelijk met de 'gemiddelde gemeente'. Iedere gemeente is verplicht om deze informatie in de begroting op te nemen zodat een onderling vergelijk mogelijk wordt.

Taakvelden i.p.v. functies

De budgetten zijn onderverdeeld in taakvelden en vervangen daarmee de IV-3 functies. Uitgangspunten voor deze taakvelden zijn herkenbaarheid, aansluiting op de gemeentelijke praktijk en relevantie voor beleidssturing. In deze begroting is een aparte bijlage opgenomen met alle taakvelden en de daarbij behorende budgetten.

Meerjarenbalans op begrotingsbasis

Voor het bepalen van de financiële kengetallen (schuldquote/solvabiliteitsratio) en het EMU-saldo is er een 6-jarige Meerjarenbalans in de begroting toegevoegd (t-2 t/m t+3).

Gewijzigde rentetoerekening

Tenslotte zijn de regels voor de rentetoerekening aangescherpt. Rente die verband houdt met een taakveld moet hieraan zichtbaar worden toegerekend (voorheen maakte de rentecomponent onderdeel uit van de kapitaallasten). De berekende rentevergoeding over het eigen vermogen mag niet hoger zijn dan het gewogen rentepercentage van de langlopende- en kortlopende leningen. De gemeente Heerde heeft het advies van de commissie BBV overgenomen om geen rente meer toe te voegen aan het eigen vermogen. Hiermee behoren de 'geblokkeerde reserves' tot het verleden.

Personeelsbeleid

De ontwikkelingen in de samenleving vragen om een andere rol van de gemeente en haar medewerkers. Er is sprake van ontgroening en vergrijzing. De ambitie van de organisatie vraagt een andere rol van medewerkers. Het goed ondersteunen en faciliteren van de veranderende rol van medewerkers is belangrijk. Daarnaast worden P&O-instrumenten hierop voortdurend geactualiseerd (o.a. HR-visie, strategische personeelsplanning, vitaliteitsbeleid en opleidingsbeleid).

Formatie 2021: 152,30 FTE, inclusief griffie (peildatum 1-1-2019). In 2020 was de formatie 145,61 FTE. De verklaring voor deze stijging van formatie is de opname van doelgroepen in de personele begroting. Het A+O fonds van de VNG monitort jaarlijks de personele ontwikkelingen van gemeenten. Op basis van deze personeelsmonitor 2019 bedraagt het aantal FTE voor Heerde 7,6 FTE per 1.000 inwoners. De gemiddelde formatie per 1.000 inwoners bij gemeenten < 20.000 inwoners was in 2019 10,5 FTE (oftewel 194 FTE). Voor alle gemeenten was dit 8,6 FTE per 1.000 inwoners (oftewel 154 FTE).

Inkoop en aanbesteding

Onze inkooporganisatie in H2O-verband zet zich in op de rechtmatig, doelmatig en doeltreffende inkooptrajecten aan de hand van de volgende pijlers: inkoopmanagement, personeel, inkoopbeleid en -doelen, systemen en procedures, inkoopprocessen en inkoopresultaten.

De inkoopkalender wordt jaarlijks in overleg met management en decentrale inkopers geactualiseerd. Het overzicht dat hierdoor ontstaat biedt:

- Een kader om te kijken waar inkoop samenwerking binnen H2O/ISNV of ander samenwerkingsverband mogelijk is om zodoende kennis en kosten te delen;
- De mogelijkheid om aan te geven welke vorm van inkoopbegeleiding (advies, inkoopcoördinatie of begeleiding gehele inkooptraject) gewenst is zodat de juiste capaciteit en kwaliteit van InkoopH2O beschikbaar is;
- Inzicht in waar extra kansen liggen om beleidsdoelstellingen (social return, duurzaamheid, lokaal/MKB), naast de toepassing van de criteria zoals vastgelegd in het inkoopbeleid dat door de colleges van de H2O gemeenten is vastgesteld, in te vullen;

Een overzicht van een aantal complexe en/of Europese H2O aanbestedingen waarbij de inkooporganisatie is betrokken;

- Sanitaire voorzieningen Heerde en Oldebroek (Europees, afronding)
- Koffie en thee H2O (Europees, lopend)
- ICT onderzoek H2ONE (meervoudig onderhands, afgerond)
- Renovatie Raadhuis Heerde (meervoudig onderhands, afgerond)
- Herinrichting Binnenstad tweede fase Hattem (meervoudig onderhands, afgerond)
- Omgevingsplan 't Veen Hattem (meervoudig onderhands, afgerond)
- Loket 0-100 Heerde (diverse aanbestedingen, lopend)
- Brandverzekering H2O (Europees, afgerond)
- Kinderopvang VVE Heerde (sociale en andere specifieke dienst, meervoudig onderhands, afgerond)

We onderzoeken op welke wijze de inkooporganisatie georganiseerd kan worden zodat inkooptrajecten efficiënter en effectiever doorlopen kunnen worden. Dit om uiteindelijk de kwaliteit van het totale inkoopproces te verbeteren en daarmee met de uitkomst een bijdrage te leveren aan de organisatie- en inkoopbeleidsdoelstellingen van de gemeenten binnen de wettelijke kaders.

Het digitaal aanbesteden is verplicht voor Europese aanbestedingen. Omdat we de voordelen van digitaal aanbesteden zien, zetten we ook specifiek in op de digitalisering van meervoudig onderhandse aanbestedingen. Digitaal aanbesteden betekent een lastenverlichting voor zowel de leverancier als de aanbestedende dienst en bevordering van de transparantie van een aanbesteding. Dit sluit aan bij de doelstellingen van ons inkoopbeleid. Ook zetten we in op het gebruik van het tenderstartformulier, bedoeld om bij een inkoopbehoefte melding te doen en te checken of de inkoopbehoefte aan de wet- en regelgeving en het gemeentelijke inkoopbeleid voldoet.

Informatievoorziening

Verdergaande digitalisering en noodzaak tot het inrichten van efficiënte verwerkingsprocessen doen een groot beroep op het niveau van automatisering en

informatisering. De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek werken al een aantal jaar samen op deze gebieden. De samenwerking op het gebied van automatisering heeft vorm gekregen als Gemeenschappelijke Regeling (GR) – Bedrijfsvoeringsorganisatie H2O. De samenwerking op het gebied van informatisering is vormgegeven in het gesloten CIO-convenant met de H2O gemeenten. De gemeenschappelijke visie op samenwerking informatievoorziening H2O is onlangs aangescherpt en voorzien van een betekenisvolle ambitie. De visie geeft een duidelijke kaderstelling mee voor het intergemeentelijk centraliseren van de organisatie voor informatievoorziening en voor de uitvoering van gezamenlijke opdrachten en projecten op dit vakgebied. In de kern van de visie worden de drie organisaties op het gebied van de informatievoorziening als één geheel / één concern gezien, waarbij we het belang van het collectief voorop stellen.

De ambitie luidt:

“Over 5 jaar hebben we een geharmoniseerd applicatielandschap ter ondersteuning van generieke en gestandaardiseerde bedrijfsprocessen die invulling geven aan de doelen van de drie organisaties!”

Om te kunnen voldoen aan de (wettelijke) eisen voor de interne en externe informatievoorziening, is gezamenlijk investeren onvermijdelijk. Doen we dit niet, blijven we kwetsbaar en raken we achterop in het tijdig meebewegen met maatschappelijke ontwikkelingen waardoor de doelen voor de (digitale) doorontwikkeling van de drie organisaties niet worden gerealiseerd. Bovendien ontstaan bedrijfsrisico's doordat fouten in gegevensuitwisseling met instanties ontstaan en het beheer van onze interne informatiehuishouding niet op orde is.

De investering richt zich naast het vernieuwen van het applicatielandschap hoofdzakelijk op het gezamenlijk inrichten van intergemeentelijke taken en rollen op dit vakgebied. Er zal specialistische kennis moeten worden aangetrokken of zelf verder ontwikkeld moeten worden. In de voorliggende begroting zijn de eerste stappen om deze ambitie te bereiken meegenomen. Uitgangspunt is om deze ontwikkeling zoveel mogelijk met bestaande middelen vorm te geven. Op basis van de ontwikkelingen zullen voorstellen voor verdere professionalisering met bijbehorende financiële impact eventueel later voorgelegd worden.

Er loopt een aantal projecten die vernieuwing van de toepassingen die de gemeente gebruikt om haar diensten te kunnen leveren en aan haar wettelijke taken te voldoen als resultaat hebben. Dit zijn onder andere het project M2A (Modernisering Applicatie Architectuur), zaakgericht werken en het digitaal stelsel omgevingswet (DSO). Een belangrijke verandering die hiermee bereikt wordt is dat de gegevens straks niet alleen binnen de muren van de gemeente beschikbaar zijn maar ook steeds meer naar buiten gepresenteerd worden. Dit vraagt veel meer van de toepassingen en vooral de connectie tussen deze toepassingen dan in het verleden het geval was. Omdat de ontwikkelingen snel gaan is nog geen goede inschatting van de stijging van de kosten te geven en is slechts een klein bedrag meegenomen in de voorliggende begroting. Naar verwachting treedt in 2021 bijvoorbeeld de Wet op overheid (Woo) in werking. Deze wet zal naast de vernieuwde Archiefwet ook impact hebben de informatiehuishouding. We werken aan een plan duurzame toegankelijke digitale informatie. De verwachting is dat er nadere investeringen nodig zijn om dit plan te realiseren.

Gezien de omvang van de projecten legt de uitvoering ervan een groot beslag op de verandercapaciteit van de organisatie maar is nodig om rechtmatig een toekomstbestendige digitalisering neer te zetten. In de begroting is conform afspraak met de Raad geen rekening gehouden met de eventuele inzet/kosten van extern personeel ter vervanging van intern personeel voor M2A. Indien deze inzet onvermijdelijk blijkt zal dit achteraf verantwoord worden.

Informatiebeveiliging en privacy

Voor de drie H2O organisaties wordt verder gewerkt aan het verhogen van het privacy-volwassenheidsniveau en de informatiebeveiliging. Hiervoor is het

informatiebeveiligingsbeleid en privacybeleid herzien en wordt er in het komende jaar verdere invulling aan dit beleid gegeven. Zo wordt bijvoorbeeld de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten); een set van organisatorische en technische beveiligingsmaatregelen die geïmplementeerd en beheerd dient te worden, stap voor stap ingevoerd.

Doorontwikkeling van het verwerkingsregister en een verhoogde aandacht voor privacybewustzijn binnen de organisatie zal in 2021 opnieuw veel aandacht krijgen. DPIA's (Data Protection Impact Assessments) maken daar onderdeel van uit. Het in eigen beheer uitvoeren hiervan wordt onderzocht. Daarnaast wordt er, daar waar nodig, scherp toegezien op het opnemen van verwerkersovereenkomsten.

Kern van informatieveiligheid is los van alle denkbare maatregelen vooral een zaak van bewustwording en het gedrag van alle ambtenaren, collegeleden en raadsleden die met data van de gemeente werken. We maken

- Maatregelen
- Doelstellingen
- Overzicht
- Inhoud
 - Voorwoord
 - Kaders
 - Dekkingsplan

gebruik van de mogelijkheden van e-learning op het gebied van informatiebeveiliging en privacy. Dit draagt bij aan het verhogen van het bewustzijn van medewerkers.

Begrotingsparagraaf

Geprognosticeerde balans

Activa	R2019	B2020	B2021	B2022	B2023	B2024
Vaste activa						
Materiële vaste activa	60.039.610	68.898.437	67.671.567	67.870.533	66.883.216	66.145.947
Financiële vaste activa	1.327.598	2.617.591	2.431.830	2.245.932	2.059.896	1.883.643
Totaal vaste activa	61.367.208	71.516.028	70.103.397	70.116.465	68.943.112	68.029.590
Vlottende activa						
Voorraden	2.883.369	2.899.672	1.993.710	1.328.479	1.014.768	719.600
Uitzettingen < 1 jaar	28.073.688	10.567.155	22.030.129	14.025.653	6.801.864	9.271.364
Liquide middelen	210.484	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
Overlopende activa	1.865.919	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Totaal vlottende activa	33.033.460	15.616.827	26.173.839	17.504.132	9.966.632	12.140.964
Totaal generaal	94.400.668	87.132.855	96.277.236	87.620.597	78.909.744	80.170.554

Passiva	R2019	B2020	B2021	B2022	B2023	B2024
Vaste passiva						
Eigen vermogen	23.096.881	22.012.557	21.880.510	21.584.433	21.278.398	20.972.342
Voorzieningen	6.526.156	6.515.298	6.611.726	6.671.164	6.686.346	6.673.212
Vaste schulden > 1 jaar	49.575.000	42.755.000	51.935.000	43.515.000	35.095.000	36.675.000
Totaal vaste passiva	79.198.037	71.282.855	80.427.236	71.770.597	63.059.744	64.320.554
Vlottende passiva						
Vlottende schulden < 1 jaar	12.517.918	12.600.000	12.600.000	12.600.000	12.600.000	12.600.000
Overlopende passiva	2.684.713	3.250.000	3.250.000	3.250.000	3.250.000	3.250.000
Totaal vlottende passiva	15.202.631	15.850.000	15.850.000	15.850.000	15.850.000	15.850.000

Totaal generaal	94.400.668	87.132.855	96.277.236	87.620.597	78.909.744	80.170.554
-----------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Bijlagen programmabegroting

Bijlagen

Bijlage 1a. Ombuigingsmaatregelen 2019-2022 (oorspronkelijke versie)

		2019	2020	2021	2022
	Bestuur en Financiën				
1	Openingstijden gemeentekantoor	16.500	16.500	16.500	16.500
2	Mediation en juridisch advies	15.000	15.000	15.000	15.000
3	Afschrijving De Heerd en De Rhijnsberg	80.000	80.000	80.000	80.000
4	Hondenbelasting	60.000	60.000	60.000	60.000
5	Toeristenbelasting	90.000	90.000	90.000	90.000
		261.500	261.500	261.500	261.500
	Ruimte				
6	Leges WABO	75.000	75.000	75.000	75.000
7	Tarieven riolering verlagen/tarieven OZB verhogen	300.000	300.000	300.000	300.000
8	Verkoop gemeentelijke gronden	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
9	Beheerplan Openbaar Groen	11.000	11.000	11.000	11.000
10	Kadaster en Landmeten	2.400	2.400	2.400	2.400
11	Beheerplan Wegen en Vegen	4.000	4.000	4.000	4.000
12	Beheerplan Water verwerkingskosten	10.000	10.000	10.000	10.000
13	Beheerplan Wegen verwerkingskosten	10.000	10.000	10.000	10.000
14	Beheerplan Wegen weginspectie	5.500	5.500	5.500	5.500
15	Voormalige zoutloods Zwarteweg	27.086	27.086	27.086	27.086
		444.986	444.986	444.986	444.986
	Samenleving				
16	Investeren en doorontwikkelen toegang sociaal domein	-100.000	137.500	137.500	137.500
17	Algemene voorziening schoon en leefbaar huis		180.000	180.000	180.000
18	Algemene voorziening regioondersteuning (AVR)	115.000	165.000	165.000	165.000
19	Woningaanpassingen	25.000	50.000	50.000	50.000
20	Specialistische GGZ kennis in het CJG	-35.000	100.000	100.000	200.000
21	Onderzoek naar sluiting consultatiebureau Wapenveld	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
22	Inzet op activerings- en participatiekandidaten	-43.200	-43.200	166.800	166.800
23	Bijraming WSW-budget		57.513	47.873	47.022
24	Subsidie tafeltje dekje		11.000	11.000	16.000
25	Mantelzorgcompliment	20.500	20.500	20.500	20.500
26	Subsidies < € 1.000,-		5.000	5.000	5.000
27	Cultuurplein en bibliotheek			100.000	100.000
		-17.700	683.313	983.673	1.087.822
	Overhead				
28	Taakstellende bezuiniging	300.000	300.000	300.000	300.000
	Totaal	988.786	1.689.799	1.990.159	2.094.308

Bijlage 1b: Ombuigingsmaatregelen 2019-2022 (geactualiseerde versie)

		2019	2020	2021	2022
	Bestuur en Financiën				
1	Openingstijden gemeentekantoor	16.500	16.500	16.500	16.500
2	Mediation en juridisch advies	15.000	15.000	15.000	15.000
3	Afschrijving De Heerd en De Rhijnsberg	80.000	80.000	80.000	80.000
4	Hondenbelasting (wordt van afgezien; amendement 2019-09)	0	0	0	0
5	Toeristenbelasting (gefaseerd verhoogd met 0,10 voor 2019; € 0,25 voor 2020 en 2021 en € 0,50 voor 2022 e.v.)	18.000	45.000	45.000	90.000
		129.500	156.500	156.500	201.500
	Ruimte				
6	Leges WABO	75.000	75.000	75.000	75.000
7	Tarieven riolering verlagen/tarieven OZB verhogen	300.000	300.000	300.000	300.000
8	Verkoop gemeentelijke gronden	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
9	Beheerplan Openbaar Groen	11.000	11.000	11.000	11.000
10	Kadastrer en Landmeten	2.400	2.400	2.400	2.400
11	Beheerplan Wegen en Vegen	4.000	4.000	4.000	4.000
12	Beheerplan Water verwerkingskosten	10.000	10.000	10.000	10.000
13	Beheerplan Wegen verwerkingskosten	10.000	10.000	10.000	10.000
14	Beheerplan Wegen wegininspectie	5.500	5.500	5.500	5.500
15	Voormalige zoutloods Zwarteweg	27.086	27.086	27.086	27.086
		444.986	444.986	444.986	444.986
	Samenleving				
16	Investeren en doorontwikkelen toegang sociaal domein	-100.000	137.500	137.500	137.500
17	Algemene voorziening schoon en leefbaar huis		180.000	180.000	180.000
18	Algemene voorziening regieondersteuning (AVR)	115.000	165.000	165.000	165.000
19	Woningaanpassingen	25.000	50.000	50.000	50.000
20	Specialistische GGZ kennis in het CJG	-35.000	100.000	100.000	200.000
21	Onderzoek naar sluiting consultatiebureau Wapenveld	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
22	Inzet op activerings- en participatiekandidaten	-43.200	-43.200	166.800	166.800
23	Bijraming WSW-budget		57.513	47.873	47.022
24	Subsidie tafeltje dekje		11.000	11.000	16.000
25	Mantelzorgcompliment	20.500	20.500	20.500	20.500
26	Subsidies < € 1.000,- (niet overgenomen; burgerparticipatie)		0	0	0
27	Cultuursector (gesplitst; burgerparticipatie)			50.000	50.000
28	Programma Sociaal Maatschappelijk (gesplitst; burgerparticipatie)			50.000	50.000
		-17.700	678.313	978.673	1.082.822
	Overhead				
28	Taakstellende bezuiniging	300.000	300.000	300.000	300.000
	Totaal	856.786	1.579.799	1.880.159	2.029.308

Overzicht Taakvelden

Exploitatie	Primaire begroting 2021
1. Bestuur	
0-1 Bestuur	1.331.217
0-4 Overhead	21.060
1-1 Crisisbeheersing en brandweer	1.127.620
1-2 Openbare orde en veiligheid	316.041
7-4 Milieubeheer	8.214
8-3 Wonen en bouwen	186.783
Totaal 1. Bestuur	2.990.935
2. Bedrijfsvoering	
0-1 Bestuur	74.510
0-10 Mutaties reserves	872.810
0-2 Burgerzaken	237.517
0-8 Overige baten en lasten	957.552

1-2 Openbare orde en veiligheid	12.070
3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	16.572
5-4 Musea	88.024
8-2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	-254.753
Totaal 2. Bedrijfsvoering	2.004.302
3. Ruimte Wonen en Ondernemen	
0-10 Mutaties reserves	-305.874
0-2 Burgerzaken	1.850
0-3 Beheer overige gebouwen en gronden	83.765
2-1 Verkeer en vervoer	2.484.918
3-1 Economische ontwikkeling	323.412
3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	13.056
3-4 Economische promotie	381.372
5-2 Sportaccommodaties	308.855
5-7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.394.412
7-2 Riolering	-285.900
7-3 Afval	-383.320
7-4 Milieubeheer	484.140
7-5 Begraafplaatsen en crematoria	-50.957
8-1 Ruimtelijke ordening	344.136
8-2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	99.230
8-3 Wonen en bouwen	482.843
Totaal 3. Ruimte Wonen en Ondernemen	5.375.938
4. Sociaal Maatschappelijk	
0-10 Mutaties reserves	-704.811
0-3 Beheer overige gebouwen en gronden	15.470
4-1 Openbaar basisonderwijs	95.089
4-2 Onderwijshuisvesting	818.011
4-3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	797.161
5-1 Sportbeleid en activering	249.132
5-2 Sportaccommodaties	320.422
5-3 Cult.presentatie -productie en -partic.	259.197
5-5 Cultureel erfgoed	61.146
5-6 Media	254.369
5-7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.200
6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.012.883
6-2 Wijkteams	1.436.632
6-3 Inkomensregelingen	952.378
6-4 Begeleide participatie	2.759.464
6-6 Maatwerkvoorziening (WMO)	753.626
6-72 Maatwerkdienstverlening 18-	7.147.511
6-82 Geëscaleerde zorg 18-	160.560
7-1 Volksgezondheid	662.362
8-3 Wonen en bouwen	7.831
Totaal 4. Sociaal Maatschappelijk	19.063.633
5.Overhead	
0-4 Overhead	6.981.963

Totaal 5.Overhead	6.981.963
6.Algemene dekkingsmiddelen	
0-5 Treasury	-399.342
0-61 OZB woningen	-3.419.310
0-62 OZB niet-woningen	-1.269.747
0-64 Belastingen overig	-1.051.840
0-7 Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	-30.101.532
3-4 Economische promotie	-225.000
Totaal 6.Algemene dekkingsmiddelen	-36.466.771
7. Onvoorzien	
0-8 Overige baten en lasten	50.000
Totaal 7. Onvoorzien	50.000
Gerealiseerd resultaat	0

Bijlage 3: Emu-saldo

Centraal Bureau voor de Statistiek
www.cbs.nl/kredo

Vragenlijst
 Berekening EMU-saldo
 Gemeente Heerde (0246)

Algemene gegevens:	
Overheidslaag:	Gemeente
Berichtgevernaam:	Heerde
Berichtgevernummer:	0246
Jaar:	2021
Naam contactpersoon:	E.J. Sluiter
Telefoon:	0578-644.494
E-mail:	e.j.sluiter@heerde.nl
Bestandsnaam:	EMU210060246.XLS

Omschrijving	2020	2021	2022
	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2020, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2021	Volgens meerjarenraming in begroting 2022
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-86	-234	-387
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	2.133	-1.227	199
3. Mutatie voorzieningen	-45	39	2
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-3.437	-906	-665
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop			

van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa

Berekend EMU-saldo

1.173

1.938

81

Ruimte voor uw toelichting

Bijlage 4: Afkortingenlijst

a.s. = aanstaande

AED = Automatische externe defibrillator

AmvB = Algemene maatregel van Bestuur

AMW = Algemeen Maatschappelijk Werk

AOV-er = Ambtenaar Openbare Veiligheid

APV = Algemeen Plaatselijke Verordening

Arbo = Arbeidsomstandigheden

AU = Algemene Uitkering

AWBZ = Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

BAG = Basisregistratie Adressen en Gebouwen

BB = Bijzonder Bijstand

BBO = Bijzonder Basis Onderwijs

BBV = Besluit Begroting en Verantwoording

Bbz = Besluit bijstandverlening zelfstandigen

Begr.wijz. = begrotingswijziging

BGT = Basiskaart Grootschalige Topografie

BJZ = Bureau Jeugdzorg

BNG = Bank Nederlandse Gemeenten

Bofv = Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen

BRO = Besluit Ruimtelijke Ordening

BRP = Basis Registratie Personen

BSHW	= Brede School Heerde West
BTW	= Bruto Toegevoegde Waarde
BV	= Besloten Vennootschap
BWS	= Besluit woning gebonden subsidies
c.q.	= casu quo
ca.	= circa
CAK	= Centraal Administratie Kantoor
CAO	= Collectieve Arbeidsovereenkomst
CJG	= Centra Jeugd en Gezin
CMS	= Contentmanagementsysteem
CVN	= Centraal Veluws Natuurgebied
d.d.	= de dato
DD JGZ	= Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg
DigiD	= Digitale identiteit
DLG	= Dienst Landelijk Gebied
DVA	= dienstverleningsafspraken
DSO	= Digitaal Stelsel Omgevingswet
e.d.	= en dergelijke
e.v.	= en verdere
EG	= Europese Gemeenschap
E-gem	= Elektronische gemeenten
EKD	= Elektronisch Kinddossier
EMU	= Economische en Monetaire Unie
EPC	= Energie Prestatie Coëfficiënt
etc.	= et cetera
EVA	= Epe, Voorst en Apeldoorn
Fido	= Financiering decentrale overheden
fte	= fulltime-equivalent
FWI	= Fonds Werk en Inkomen

GAP	= Gemeentelijk Afkoppel Plan
GBA	= Gemeentelijke Basis Administratie
GBKN	= Grootschalige Basiskaart Nederland
GFT	= Groente, Fruit en Tuin
GGD	= Gemeenschappelijke Gezondheids Dienst
GGNet	= Geestelijke Gezondheidszorg Net (instelling voor geestelijke gezondheidszorg)
GGZ	= Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	= Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GPR	= Gemeentelijke Praktijk Richtlijn
GRP	= Gemeentelijk rioleringsplan
GVVP	= Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan
H2O	= Hattem, Heerde en Oldebroek
ha.	= hectare
havo	= hoger algemeen voortgezet onderwijs
HHV	= Heerder Historische Vereniging
HOF	= Houdbare Overheidsfinanciën
HUP	= Handhavings Uitvoerings Programma
HV	= Huishoudelijke Verzorging
HWA	= Hemelwaterafvoer
HWG	= Hoogwatergeul
IAU	= Incidenteel aanvullende uitkering
i.h.k.v.	= in het kader van
I&M	= Infrastructuur en Milieu
i.o.	= in oprichting
i.r.t.	= in relatie tot
ICT	= informatie- en communicatietechnologie
ID-kaart	= Identiteitskaart
IOAW	= Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers

IOAZ	= Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
ISV	= Investeringsbudget stedelijke vernieuwing
JCO	= Justitieel casusoverleg
KCC	= Klant Contact Centrum
KWP3	= Kwalitatief Woonprogramma 2010-2019
LEA	= Lokale Educatieve Agenda
LOP	= landschapsontwikkelingsplan
m.b.t.	= met betrekking tot
m2	= vierkante meter
M2A	project modernisering applicatielandschap
mbo	= middelbaar beroeps onderwijs
MD Veluwe	= Maatschappelijke Dienstverlening Veluwe
MDT	= Multi Disciplinair Team
Mer	= Milieueffectrapportage
MFA	= multifunctionele accommodatie
MPG	= Meerjaren Prognose Grondexploitatie
MT	= Managementteam
NAW	= Naam, adres en woonplaats
NEN	= Nederlandse norm
NHR	= Nieuwe Handels Register
NIEGG	= Niet in exploitatie genomen gronden
n.l.	= namelijk
NOG	= Noord- en Oost Gelderland
NSVV	= Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde
NT	= Nederlandse Taal
NUP	= Nationaal Uitvoerings Programma

NV	= Naamloze Vennootschap
o.a.	= onder andere
OAB	= Onderwijs Achterstanden Beleid
OBO	= Openbaar Basis Onderwijs
ODNV	= Omgevingsdienst Noord- Veluwe
OEM	= Overige eigen middelen
OKE	= Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie
OM	= Openbaar Ministerie
OW	= Openbare Werken
OZB	= Onroerende Zaak Belasting
PDCA	= Plan, Do, Check en Act
PDR	= Programma Directie Rijkswaterstaat
pgb	= Persoonsgebonden budget
PGO	= Patiënten-, gehandicaptenorganisatie en ouderenbonden
PGO	= Periodiek Gezondheids Onderzoek
PIOFACH	= Personeel, Inkoop, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting
PKB	= planologische kernbeslissing
pva	= plan van aanpak
P&C cyclus	= Planning- en control cyclus
RDW	= Rijksdienst Wegverkeer
RGV	= Recreatiegemeenschap Veluwe
RIP	= Rijksinpassingsplan
RMC/VSV	= Regionaal meld- en coördinatiepunt vroegtijdig schoolverlaten
RNV	= Regio Noord-Veluwe
RO	= Ruimtelijke ontwikkeling
ROD	= Regionale Omgevingsdiensten
ROVA	= Regionale Organisatie Verwijdering Afvalstoffen
RPD	= Regionaal Programma Bedrijventerreinen

RROL	= Regionale Regeling Operationele Leiding
RUD	= Regionale Uitvoeringsdiensten
SLOK	= Stimulering van Lokale Klimaatinitiatieven
soza	= sociale zaken
t.b.v.	= ten behoeve van
TOP	= toeristisch overstap punt
UWV	= Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VAVO	= Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs
VBT	= Veluws Bureau voor Toerisme
vm.	= Voormalig
VNG	= Vereniging van Nederlandse gemeenten
VNOG	= Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland
VOF	= Vennootschap onder firma
VRM	= Veiligheid, Ruimte en Milieu
VROM	= Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VSV	= Vroegtijdig schoolverlaten
VTH	= Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVE	= Voor- en Vroegschoolse Educatie
vwo	= voortgezet wetenschappelijke onderwijs
VWS	= Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wabo	= Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WEB	= Wet Educatie Beroepsonderwijs
WGS	= Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
WIJ	= Wet Investeren in Jongeren
WION	= Wet Informatie Ondergrondse Netwerken
WIW	= Wet inschakeling werkzoekenden
WMO	= Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	= Wet Onroerende Zaken

WRO	= Wet Ruimtelijke Ordening
WSNP	= Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
Wsw	= Wet sociale werkvoorziening
WWB	= Wet Werk en Bijstand
ZAT	= Zorg Advies Team
ZAS	= Ziekteverzuim als signaal